

A. STRUGAȚKI, B. STRUGAȚKI

ÎNTOARCEREA

A. STRUGAŢKI, B. STRUGAŢKI

ÎNTOARCEREA

AMIAZA VEACULUI AL XXII-LEA

În româneşte de IGOR BLOCK

CAPITOLUL ÎNTÂI

CEI DOI DE PE „TAIMÎR”

BĂTRÂNUL

Când se întoarse ajutorul, dispecerul stătea ca şi mai înainte în faţa ecranului, cu capul aplecat şi cu mâinile vârâte până la cot în buzunare. În adâncul ecranului, brăzdat în lung şi-n lat de liniile coordonatelor, se deplasa încet un punct luminos.

— Unde e acum? întrebă ajutorul.

Dispecerul răspunse scurt, fără a întoarce capul:

— A trecut pe deasupra Madagascarului. Nouă megametri.

— Nouă megametri… repetă ajutorul. Ce viteză are?

— Aproape să atingă viteza circulară… Ce te frământi aşa? Ce mai vrei? urmă dispecerul, întorcându-se.

— Fii calm, te rog, spuse ajutorul. N-ai ce să-i faci… A atins Oglinda Principală.

Dispecerul trase adânc aer în piept şi se aşeză pe unul din braţele fotoliului, fără a-şi scoate mâinile din buzunare.

— Ne-mer-ni-cul! bombăni.

— De ce vorbeşti aşa?… replică ajutorul, cu un glas care trăda îndoiala. S-o fi întâmplat ceva… Comenzile defecte…

Rămaseră o vreme tăcuţi. Punctul alb înainta mereu, traversând oblic ecranul.

— Cum a îndrăznit să intre în zona staţiilor dacă avea comenzile defecte! spuse dispecerul. Ce ticăloşie!… De ce nu comunică indicativele?

— Comunică totuşi ceva…

— Astea nu-s indicative. Aiureală!

— Sunt, totuşi, spuse încet ajutorul. E o anumită frecvenţă…

— „Frecvenţă, frecvenţă”!... şuieră printre dinţi dispecerul.

Ajutorul se apleacă înspre ecran, examinând miop cifrele de pe reţeaua de coordonate. Apoi se uită la ceas şi spuse:

— Peste puţin va trece de staţia Gama. Să vedem cine e.

Dispecerul rămase tăcut, căci n-avea chef de vorbă. Se gândea ce s-ar mai putea face. S-a făcut tot ce trebuia. Toate zborurile au fost sistate. S-a interzis orice sosire. Toate staţiile din apropierea Pământului au fost puse în stare de alarmă. Tournin pregăteşte roboţii de avarie...

Dispecerul dibui microfonul pe care-l avea la piept şi spuse:

— Tournin, ce-i cu roboţii?

Cel întrebat răspunse cu oarecare întârziere:

— Le dau drumul peste cinci-şase minute. După ce pornesc, am să vă comunic.

— Tournin, urmă dispecerul, te rog fă bine şi nu te mai codi atâta. Grăbeşte-te!

— Eu nu mă codesc niciodată, răspunse Tournin cu demnitate. Dar n-are rost nici să mă grăbesc degeaba. N-am să întârzii plecarea nici cu o secundă.

— Te rog, Tournin, stărui dispecerul. Te rog!

— Staţia Gama, interveni ajutorul. Comunic creşterea maximă...

Ecranul clipi şi reţeaua coordonatelor dispăru. În pustiul negru se ivi o construcţie ciudată, care semăna cu un chioşc de grădină prăvălit într-o rână, având nişte coloane masive cu totul nelalocul lor. Dispecerul fluieră prelung şi sări în sus. La una ca asta nu se aştepta de loc.

— O rachetă nucleară! exclamă uluit. Secolul douăzeci...

— Da, da, rosti cu îndoială în glas ajutorul. Într-adevăr... Aşa ceva am mai văzut eu undeva...

Bizara construcţie, cu cinci coloane groase, de fapt nişte ţevi, atârnând dedesubtul unei cupole, se rotea încet. Sub cupolă se vedea o lumină liliachie, tremurătoare, pe

fondul căreia coloanele păreau negre. Dispecerul se lăsă încet pe braţul fotoliului. Desigur, era o străveche rachetă nucleară. Mai exact o planetonavă nucleară. Dispozitivul de acţionare fotonic, reflector parabolic dublu din mezosubstanţă, motoare cu hidrogen… Cu un secol şi jumătate în urmă. Erau multe planetonave din astea. Destinate explorării planetelor, erau nişte maşini masive, cam lente, dar foarte rezistente. „Au servit mult şi bine, îşi zise dispecerul, dar ultimele planetonave au fost demontate încă înainte de a mă naşte eu…”

— Într-adevăr… bolborosi ajutorul. Colosal!… Ca la cinematograf… Sunt sere! strigă el.

O mare umbră cenuşie străbătu repede ecranul, de la stânga la dreapta.

— Sere, şopti ajutorul.

Dispecerul, strânse din ochi. „O mie de tone, îşi zise. Aşa viteză la o mie de tone!… Construcţii şubrede de plantaţii extraterestre… Dumnezeule, unde sunt roboţii?…”

Ajutorul spuse răguşit:

— A trecut. Oare să fi trecut?… Da, a trecut!

Dispecerul deschise ochii şi ţipă:

— Unde sunt roboţii?

Pe tabloul selectorului din perete se aprinse un bec verde. O voce calmă şi fermă rosti:

— Aici astronava „Argo”. Căpitanul Kellog cheamă Serviciul central de dispeceri. Rog să mi se dea intrarea la baza Pi-Ex Şaptesprezece…

Roşu la faţă, dispecerul vru să spună ceva, dar rămase cu gura căscată. În sala teleproiectorului răsunară simultan câteva glasuri:

— Înapoi!…

— „Argo”, intrarea interzisă!…

— Căpitane Kellog, înapoi!…

— Serviciul central de dispeceri către căpitanul Kellog. Plasaţi-vă imediat pe orice orbită din zona a patra. Nu intraţi! Nu vă apropiaţi! Aşteptaţi!

— Am înţeles, răspunse perplex căpitanul Kellog. Mă plasez pe orbită în zona a patra şi aştept.

Revenindu-şi din buimăceală, dispecerul închise gura. În selector se auzea o voce de femeie, stăruind pe lângă cineva: „Explică-i care-i situaţia… Explică-i odată…” Apoi becul verde de pe tabloul selectorului se stinse şi totul amuţi.

Imaginea de pe ecran se mistui. Reapăru reţeaua coordonatelor. În adâncul ecranului se ivi din nou scânteia aceea care clipea într-una.

La un moment dat se auzi vocea lui Tournin:

— Dispecerul de avarie către dispecerul de serviciu. Roboţii au plecat.

În aceeaşi clipă, pe ecran, în colţul de jos, din dreapta, apărură alte două puncte luminoase.

— Îţi mulţumesc, Tournin, îngăimă dispecerul, frecându-şi nervos palmele.

Cele două puncte luminoase, care nu erau altceva decât roboţii de avarie, înaintau pe ecran. Încetul cu încetul, distanţa dintre ei şi bătrâna rachetă nucleară se micşora.

Dispecerul se uita la punctul care înainta clipind printre liniile bine conturate ale reţelei de coordonate şi se gândea că de la o clipă la alta ciudata planetonavă va intra în zona a doua, unde se află o sumedenie de hangare cosmice şi staţii de alimentare, aşezate la distanţe mici unele de altele; că la una din aceste staţii lucrează fiica lui; că oglinda Reflectorului Principal al observatorului extraterestru s-a spart; că această navă înaintează orbeşte şi n-aude sau nu înţelege semnalele; că în orice clipă se poate produce o catastrofă, dacă nava se va izbi de una din numeroasele construcţii grele sau va nimeri în zona de lansare a cosmonavelor-D. Se, gândea că va fi foarte greu de oprit nava, care se deplasa la întâmplare şi fără rost, pentru că îşi schimba brusc şi aiurea viteza şi s-ar putea ca roboţii s-o lovească, cu toate că îi dirijează, probabil, Tournin însuşi…

— Staţia Delta, spuse ajutorul. Dau creşterea maximă.

Pe ecranul negru apăru din nou imaginea mătăhăloasei planetonave nucleare. Exploziile de plasmă de sub cupola ei erau acum neregulate şi se părea că colosul se zbate în convulsii, dând din picioarele lui groase şi negre. Lângă el apăruseră siluetele abia desluşite ale roboţilor de avarie, care se apropiau cu băgare de seamă, sărind în lături la fiecare zvârcolire a rachetei.

Dispecerul şi ajutorul erau cu ochii în patru. Întinzându-şi gâtul cât putea de tare, dispecerul şoptea mereu:

— Hai, Tournin… Hai, scumpule… Hai!…

Roboţii începură să acţioneze repede şi cu siguranţă. Tentaculele lor de titan se întinseră din două părţi înspre racheta nucleară şi se înfipseră în coloane. Unul din tentacule dădu greş, nimeri sub cupolă şi se făcu pulbere sub loviturile plasmei (la care ajutorul scoase un „Ah!” abia şoptit). De undeva, de sus, se năpusti un al treilea robot, înfigându-şi în cupola rachetei manipulatoarele sclipitoare, răşchirate în toate părţile. Racheta începu să coboare încet. Lumina tremurătoare de sub cupola ei se stinse brusc.

— Uf… făcu dispecerul, ştergându-şi faţa cu mâneca halatului.

Ajutorul râse nervos.

— Trag de ea cum trag calmarii de balenă, îşi dădu el cu părerea (lucrase cândva la Serviciul de pază oceanică). Şi acum unde o duc?

Dispecerul întrebă la microfon:

— Tournin, unde o duci?

— O duc la rachetodromul nostru, răspunse Tournin calm. Se simţea că răsuflă cam anevoie. Dispecerul îşi imagină aievea faţa lui rotundă şi netedă, acoperită de sudoare în lumina ecranului.

— Îţi mulţumesc, Tournin, spuse el cu tandreţe. Apoi se întoarse către ajutor: Sună încetarea alarmei. Corectează graficul. Lucrul continuă.

— Şi tu? întrebă ajutorul, pe un ton plângăreţ.

— Eu mă duc acolo.

Ajutorul ar fi vrut şi el să meargă acolo, dar nu spuse decât:

— Ar fi interesant de ştiut dacă n-a dispărut nimic de la Muzeul de Cosmogaţie. Lucrurile păreau să se aranjeze, aşa că ajutorul era acum destul de bine dispus. Ce mai cart! spuse. Şi acum îmi tremură picioarele…

Dispecerul apăsă pe câteva clape. Pe ecran apăru o câmpie cu relieful uşor ondulat. Pe cer vântul gonea nori albi, zdrenţuiţi. Rafalele vântului încreţeau apa din băltoacele ce se formaseră printre dâmburile cu vegetaţie sărăcăcioasă. Într-un mic eleşteu se bălăceau câteva raţe. Ajutorul se gândi că aici n-au mai coborât de mult astronave. Rachetodromul fusese lăsat aproape cu totul în părăsire de când astro-navigaţia adoptase tehnica-D. Navele-D îşi luau zborul numai în Spaţiu.

— Cine-o fi, totuşi? întrebă dispecerul, abia mişcându-şi buzele.

— Ai să afli în curând, răspunse ajutorul cu un glas care trăda invidia.

La un moment dat raţele o luară la fugă, dând zdravăn din aripi. Norii se învârtejiră. Din mijlocul câmpiei se ridică o trombă de apă şi de vapori. Dâmburile dispărură, dispăru şi eleşteul. Smulse din rădăcini, tufişurile plăpânde se împrăştiară, mistuindu-se într-o ceaţă învălătucită. În pâcla învârtejită apăru pentru o clipă ceva negru şi uriaş, din care ţâşni o flacără roşie. Dâmbul din prim-plan se cutremură, se umflă şi se răsturnă încet, ca un strat de iarbă sub brăzdarul unui plug puternic.

— Aoleu! făcu ajutorul, fără a-şi lua ochii de la ecran.

Dar acum nu mai vedea nimic, decât o învălmăşeală de vapori albi şi cenuşii.

Când elicopterul coborî la o sută de metri de marginea uriaşei gropi, vaporii apucaseră să se împrăştie. În mijlocul gropii zăcea într-o rână nava nucleară. Consolele groase ale reactoarelor atârnau în aer caraghioase şi

neputincioase. Alături zăceau, înfundate pe jumătate într-o mâzgă fierbinte, trupurile brune ale roboţilor de avarie. Unul din ei îşi trăgea încet sub cuirasă mâinile mecanice. Deasupra gropii stăruia un aer fierbinte.

— Nu e bine! bolborosi cineva, în timp ce coborau din elicopter.

Deasupra se auzi un fâlfâit uşor de elice: alte câteva elicoptere coborâră în apropiere.

— Hai, spuse dispecerul şi toţi ceilalţi îl urmară.

Coborâră în groapă. Picioarele li se afundau până la glezne în mâzga fierbinte. Nu văzură numaidecât omul, dar când îl văzură, se opriră toţi deodată.

Zăcea cu faţa în jos, cu braţele desfăcute, lipit cu tot trupul de pământul ud şi fierbinte, sfârtecat. Tremura tot, ca pe un ger cumplit. Era îmbrăcat într-un costum ciudat, boţit, de parcă ar fi fost mestecat în gură, de o croială şi o culoare neobişnuită. Omul era roşcat, de un roşu-aprins. Nu le auzi paşii. Când veniră lângă el, ridică capul şi toţi îi văzură faţa. Avea o faţă albă-albăstrie, murdară, cu o cicatrice purpurie, care trecea de-a curmezişul buzelor. Părea că plânge, pentru că ochii lui albaştri, înfundaţi în orbite, străluceau, exprimând o bucurie şi o suferinţă cumplită. Când îl ridicară şi-l luară de subsuori, vorbi.

— Un medic, spuse nedesluşit, cu un glas înfundat. Cicatricea îl împiedica să vorbească.

La început nu-l înţelese nimeni. Nu-şi dădeau seama ce fel de medic îi trebuie. Se dumeriră abia după câteva clipe.

— Un medic, repede… spuse omul. Navigatorul Kondratiev se simte foarte prost.

Se uita cu ochii larg deschişi, de la unul la altul. Deodată zâmbi:

— Bine v-am găsit, stră-strănepoţi… Zâmbetul îi lărgi cicatricea, făcând să apară pe buzele lui nişte picături roşii, groase, din care pricină toţi îşi închipuiră că a trecut foarte multă vreme de când omul acesta a zâmbit ultima oară. Alunecând şi împiedicându-se, câţiva oameni în halate albe coborâră în groapă.

— Un medic, repetă roşcatul şi se lăsă greoi pe braţele care-l sprijineau, dându-şi capul pe spate şi arătându-şi faţa murdară.

CONSPIRATORII

Cei patru locatari ai camerei 18 erau binecunoscuţi pe teritoriul şcolii din Aniudin. De altminteri era şi firesc să fie aşa. Asemenea talente, ca arta de a imita la perfecţie urletul giganticului rac-păianjen de pe planeta Pandora, capacitatea de a discuta liber despre cele nouă procedee de economisire a carburantului în timpul unui zbor interastral şi iscusinţa de a te lăsa de unsprezece ori la rând pe un singur picior nu puteau trece neobservate. Or toate aceste talente nu le erau străine locatarilor camerei 18.

Povestea camerei 18 a început încă pe vremea când respectivii erau numai trei şi nu aveau încă o cameră separată, după cum nu aveau niciun profesor al lor. Dar, încă de pe-atunci, Ghenka Komov, cunoscut mai bine sub numele de „Căpitanul”, se bucura de un prestigiu colosal în faţa lui Paul Gnedîh şi a lui Alexandr Kostîlin. Paul Gnedîh – alias Polly, ba chiar Liber Polly – era cunoscut ca un om foarte şiret, în stare de orice. Alexandr Kostîlin era, fără îndoială, un om bun la inimă, dar dobândise o aureolă de glorie în nişte bătălii în care şi-a pus la contribuţie nu atât mintea, cât forţa fizică. Nu putea suferi când i se spunea mai pe scurt Kortîl[1] (şi nu ascundea asta), dar răspundea cu plăcere la porecla de „Lin”. Ghenka Căpitanul, care studiase din scoarţă-n scoarţă cartea „Itinerar în Spaţiu”, o ediţie populară, ştia tot felul de lucruri folositoare. Era, după toate, aparenţele, capabil să repare cu uşurinţă un reflector fotonic fără a schimba ruta cosmonavei, şi îi ducea neobosit spre glorie pe Lin şi pe Polly. Aşa, de pildă, au devenit binecunoscute experienţele cu un nou gen de carburant, făcute sub conducerea lui în parcul şcolii. Un fum gros s-a ridicat atunci mai sus decât copacii cei mai înalţi şi bubuitul exploziei a putut fi auzit de toţi cei care se aflau în acea clipă pe teritoriul şcolii. A

[1] *Cârjă,* în limba rusă. (n.t.)

fost un mare act de eroism, după care Lin s-a fălit multă vreme cu ditamai cicatricea pe spinare, umblând peste tot gol până la brâu şi oferindu-şi cicatricea privirii invidioşilor. Grupul acesta a fost cel care a reconsiderat jocurile străvechi ale triburilor africane – salturi din copaci cu ajutorul unor frânghii lungi, care înlocuiau (insuficient, după cum a dovedit experienţa) lianele. Tot ei au fost cei care au pus în practică sudura materialului plastic din care erau făcute hainele, folosind în repetate rânduri această iscusinţă pentru a mai tempera aroganţa insuportabilă a colegilor lor mai mari, cărora li se permitea să înoate cu ochelari de protecţie şi chiar cu baloane de oxigen. Dar toate aceste acte de eroism, deşi i-au acoperit de glorie, nu le-au adus satisfacţia dorită şi atunci Căpitanul a hotărât să participe la activitatea cercului de tineri cosmonauţi, care îi oferea perspectiva splendidă de a se roti în centrifuga cu suprasarcină, ca şi accesul la misteriosul emiţător de probleme de cosmogaţie.

La acest cerc, Căpitanul l-a descoperit, profund uluit, pe Mihail Sidorov, zis Athos, din anumite motive. Erau de-aceeaşi vârstă. Athos i se păru Căpitanului îngâmfat şi mărginit, dar chiar de la prima discuţie şi-a dat seama că el îl depăşeşte incontestabil în calităţi pe un anume Valter Saronian, care se afla în acea vreme în relaţii de oarecare prietenie cu grupul celor trei şi ocupa cel de-al patrulea pat din camera 18, de curând repartizată.

Această discuţie istorică s-a desfăşurat cam în felul următor: „Ce părere ai tu despre dispozitivul de acţionare nucleară?” l-a întrebat Ghenka. „E perimat”, i-a răspuns scurt Athos. „De acord, a spus Căpitanul, privindu-l cu interes. Dar dispozitivul fotonic-anihilator?” „Aşa şi-aşa”, a răspuns Athos, clătinând nostalgic din cap. Atunci Ghenka i-a pus întrebarea cheie din repertoriul său: ce sisteme i se par lui mai promiţătoare: cele gravigene, sau cele gravi-protectoare. „Eu recunosc numai principiul-D”, a declarat arogant Athos. „Hm, a spus Ghenka. Bine, să mergem în camera optsprezece, ca să te prezint echipajului.” „La

măgarii ăia ai tăi?” s-a strâmbat Athos-Sidorov, dar a mers cu el.

După o săptămână, nemaiputând rezista la ameninţări şi la violenţe, Valter Saronian a părăsit camera 18 cu permisiunea profesorului şi în locul lui s-a instalat Athos. După aceea, principiul-D şi ideea zborurilor intergalactice s-a statornicit temeinic în minţile şi inimile celor din camera 18, pare-se pentru totdeauna. Aşa a apărut echipajul supercosmonavei „Galaction”, alcătuit din Ghenka, în calitate de căpitan, Athos-Sidorov, ca navigator şi specialist în cibernetică, Liber Polly, ca operator-WM şi Saşka Lin, ca inginer de bord şi vânător. Echipajul nutrea speranţe mari şi îşi făcea planuri cât se poate de concrete. Au fost întocmite proiectele generale ale supercosmonavei „Galaction”, s-a elaborat un statut şi s-a adoptat un semn absolut secret, după care trebuiau să se recunoască între ei membrii echipajului – o combinaţie deosebită a degetelor de la mâna dreaptă. Aşa fiind, o invazie iminentă ameninţa nebuloasa din Andromeda, Mesier 33 şi alte nebuloase. Astfel a trecut un an.

Prima lovitură a dat-o Lin, inginerul de bord şi tot el vânătorul expediţiei. Uşuratic din fire cum era, Lin l-a întrebat pe tatăl său, venit în concediu de la o uzină extraterestră de turnare agravitaţională, la ce vârstă poţi deveni pilot cosmonaut. Răspunsul s-a dovedit a fi atât de îngrozitor, încât camera 18 n-a vrut să-i dea crezare. Şmecherul de Polly l-a pus pe frate-său mai mic să-l întrebe acelaşi lucru pe careva dintre profesori. Răspunsul a fost identic. Cucerirea galaxiilor trebuia, deci, amânată cu vreo zece ani, practic un termen infinit. A urmat o scurtă epocă de zăpăceală, pentru că vestea cu pricina anihila proiectul „Liliacul înflorit”, întocmit cu atâta migală, proiect potrivit căruia întreg efectivul camerei 18 urma să se îmbarce în ascuns pe un petrolier interplanetar care zbura spre Pluton. Căpitanul intenţiona să-şi declare prezenţa la o săptămână de la plecare şi, să-şi includă automat oamenii în echipajul petrolierului.

Lovitura următoare a fost mai puţin surprinzătoare, dar mult mai grea. Tocmai în acea perioadă de zăpăceală echipajul lui „Galaction” şi-a dat seama – căci de aflat, aflase mai înainte – că, oricât de ciudat ar părea, cei care se bucură de o mai înaltă preţuire pe lumea asta nu sunt piloţii cosmonauţi, şi nici scafandrii de mare adâncime, şi nici măcar zoopsihologii, misterioşii îmblânzitori de monştri, ci medicii şi profesorii. S-a constatat, printre altele, că şaizeci la sută dintre membrii Consiliului Universal sunt profesori şi medici; că e o permanentă lipsă de profesori, pe câtă vreme piloţi cosmonauţi sunt berechet; că dacă n-ar exista medicii, ar fi rău de scafandrii de mare adâncime şi nicidecum viceversa. Toate aceste informaţii ucigătoare, cum şi multe altele de acelaşi fel au fost aduse la cunoştinţă echipajului într-un chip îngrozitor de obişnuit: la cea mai banală lecţie televizată de economie. Dar înspăimântător era că profesorul nu le-a infirmat.

Cea de-a treia lovitură, o lovitură definitivă, au dat-o îndoielile. Căpitanul l-a surprins pe inginerul de bord Lin citind „Cursul de afecţiuni infantile provocate de răceală” şi l-a mustrat violent, la care inginerul de bord a răspuns cu impertinenţă că de-acum înainte intenţionează să le aducă oamenilor foloase concrete şi nu informaţii îndoielnice din viaţa spaţiilor cosmice. Căpitanul şi navigatorul s-au văzut nevoiţi să ia măsuri drastice de convingere, sub presiunea cărora renegatul a recunoscut că tot n-o să iasă din el un medic pediatru, pe câtă vreme ca inginer de bord, sau în cel mai rău caz ca vânător, are toate şansele să-şi câştige o glorie nepieritoare. În tot timpul acestei admonestări, şmecherul de Liber Polly a stat într-un colţ şi a tăcut, dar de-atunci a luat obiceiul ca la cea mai mică presiune exercitată asupra lui să şantajeze echipajul cu astfel de ameninţări stupide şi veninoase ca „mă fac laringolog” sau „să spună profesorul cine are dreptate”. Când îl auzea vorbind astfel, Saşka Lin fornăia a invidie. Echipajul lui „Galaction” era măcinat de îndoieli,

tot aşa cum era ros de îndoieli şi sufletul Căpitanului.

Ajutorul le-a venit din Marele Univers. Un grup de savanţi care lucra pe Venus a desăvârşit şi a supus Consiliului Universal un proiect practic de distilare a învelişului de atmosferă de pe planeta Venus în scopul colonizării ei tot mai intense. Consiliul Universal a examinat proiectul şi l-a aprobat. Acum veneau la rând deşerturile de pe Venus, venea la rând însăşi planeta aceasta mare şi teribilă, care trebuia să devină un al doilea Pământ. Oamenii s-au pus pe lucru; se construiau noi maşini, se acumulau alte capacităţi, populaţia de pe Venus creştea vertiginos, în camera 18 de la Şcoala din Aniudin, sub privirile curioase ale echipajului său, căpitanul lui „Galaction” lucra febril la proiectul planului „Octombrie”, care făgăduia o desfăşurare nemaivăzută de idei şi o ieşire din acest greu impas.

Proiectul a fost terminat la trei ore după ce s-a dat publicităţii apelul lansat de Consiliul Universal şi a fost prezentat echipajului.

Planul „Octombrie” era surprinzător de scurt şi bine documentat:

1. În decurs de patru decade se vor studia caracteristicile tehnico-industriale ale agregatelor atmosferogenice tip;

2. La expirarea termenului de mai sus, echipajul va părăsi şcoala dis-de-dimineaţă – pentru a nu-l deranja pe planton – şi se va deplasa la staţia de rachete Aniudin, unde, profitând de zăpăceala inerentă oricărei îmbarcări, va pătrunde în compartimentul de încărcături al vreunei nave de comunicaţii proximterestre şi va sta ascuns acolo până va sosi la destinaţie;

3. Mai departe se va vedea ce-i de făcut.

Proiectul a fost întâmpinat cu exclamaţii de „Viu-virulli!” şi aprobat cu trei voturi pentru şi o abţinere. Cel care s-a abţinut a fost nobilul Athos-Sidorov. Privind orizontul îndepărtat, el a făcut unele aprecieri surprinzător de dispreţuitoare despre „scârnavele agregate” şi

„dementa idee”, şi a spus că numai sentimentul colegialităţii şi al întrajutorării îl reţine să supună planul unei critici vehemente. Totuşi s-a declarat dispus să nu ridice obiecţii şi chiar să chibzuiască asupra unor aspecte ale plecării, ceea ce, de altminteri, nu trebuia considerat nicidecum ca o renunţare la principiul-D de dragul unor distilatoare rău mirositoare. Căpitanul n-a zis nimic, apoi a dat ordin de acţiune. Echipajul s-a pus pe lucru.

…În camera 18 a Şcolii din Aniudin se ţinea lecţia de geografie. Pe ecranul stereovizorului de studii, deasupra vulcanului Paricutin un nor uriaş zvârlea fulgere. O sumedenie de lapili săreau în sus, şuierând. Din crater răbufnea limba roşie a şuvoiului de lavă, semănând cu vârful unei săgeţi. Profesorul vorbea despre vulcanologie, despre vulcani în genere şi despre vulcanii neîmblânziţi în special. Printre conglomeratele cenuşii de magmă, încremenite cine ştie când, se vedeau cupolele albe ale staţiei vulcanologice Chipo-Chipo.

Saşka Lin şedea în faţa stereovizorului cu ochii la ecran, îşi rodea de zor unghiile când de la mâna dreaptă, când de la mâna stângă. Întârziase. Toată dimineaţa şi prima jumătate a zilei şi-o petrecuse pe terenul de sport, verificând o ipoteză potrivit căreia înălţimea maximă a unei sărituri trebuie să fie în raport de aproximativ unu la patru cu lungimea maximă a săriturii, ipoteză pe care o emisese în ajun profesorul. Lin a tot sărit în lungime şi în înălţime până a văzut negru înaintea ochilor. Atunci a făcut apel la câţiva puşti, punându-i să facă ei treaba asta. Bieţii puşti s-au frânt, nu alta, în schimb materialul obţinut arăta că ipoteza profesorului se apropia de adevăr. Acum Lin recupera timpul pierdut şi urmărea lecţiile pe care echipajul le făcuse de dimineaţă.

La masa lui, aşezată dinaintea peretelui din faţă al camerei, perete care era transparent, Ghenka Căpitanul copia foarte concentrat schiţa unei instalaţii bifazice cu oxigen de capacitate medie. Liber Polly stătea culcat în

patul lui (ceea ce nu se recomanda în timpul zilei), prefăcându-se că citeşte o carte voluminoasă cu un titlu plictisitor: „Introducere în exploatarea agregatelor atmosferogenice”. Navigatorul Athos-Sidorov şedea la masa lui şi se gândea. Asta era ocupaţia lui preferată. În acelaşi timp îl urmărea cu oarecare interes şi totodată în scârbă pe Lin, cufundat în studiul geografiei.

De cealaltă parte a peretelui transparent, sub soarele blând, se întindea nisipul galben şi foşneau pinii înalţi. Scânteind în soare, un turn pentru sărituri, cu o trambulină lungă şi flexibilă, străjuia lacul.

Vocea profesorului începu să explice cum a fost stins vulcanul Stromboli. Saşka Lin era numai ochi şi urechi. Acum îşi rodea unghiile de la amândouă mâinile deodată. Nervii sensibili ai lui Athos nu putură rezista.

— Lin, spuse el, nu-ţi mai roade unghiile.

Lin ridică înciudat din umeri, fără a întoarce capul.

— Îi e foame, îşi dădu cu părerea Paul, înviorându-se deodată, după care se ridică în pat, ca să-şi dezvolte tema, dar Căpitanul îşi întoarse încet capul cu fruntea mare şi se uită la ei.

— Ei, haide-hai… spuse Paul. Nu vezi că citesc? „AGK-11 are o productivitate de şaisprezece metri cubi oxigen ozonat pe oră. Metoda stra-ti-fi-că-rii permite…”

— Citeşte în gând! îl sfătui Athos.

— Pe tine cred că nu te jenează în niciun caz, spuse Căpitanul cu o voce dură.

— Asta s-o crezi tu, ripostă Athos-Sidorov.

Privirile lor se întâlniră. Paul urmărea încântat evoluţia incidentului. I se acrise de atâta „Introducere în…”

— Cum vrei, reluă Căpitanul. Dar să ştii că eu, unul, nu sunt dispus să muncesc singur pentru voi toţi. Cât despre tine, Athos, tu în general nu faci nimic, şi folos de la tine – mai mult de-o grămadă.

Navigatorul surâse cu un aer de superioritate şi nu găsi de cuviinţă să răspundă. În clipa aceea ecranul se stinse şi Lin se întoarse, făcând scaunul să scârţâie din toate

încheieturile.

— Fraţilor! exclamă el. Viu, fraţilor! Hai acolo.

— Hai! strigă la rândul său Paul şi sări în sus.

— Unde acolo? întrebă Căpitanul cu o voce sinistră.

— Pe Paricutin! Pe Mont-Pele! Pe…

— Ho! urlă Căpitanul. Ajunge! Sunteţi cu toţii nişte trădători mârşavi! Mi s-a făcut lehamite de voi! Plec singur, iar voi căraţi-vă unde-ţi vrea. S-a înţeles?

— Urât vorbeşti, Căpitane! făcu Athos, cu multă eleganţă.

— Urât eşti tu! Aţi aprobat pianul, aţi ţipat „viu-viu” şi acum vă împrăştiaţi care încotro! Eu, unul, m-am plictisit să mai am de-a face cu voi. Mai bine vorbesc cu Nataşka ori cu prostănacul acela de Valter. S-a înţeles? Aşa că – drum bun şi cale bătută! Puţin îmi pasă mie de voi! Asta-i! …

Căpitanul se întoarse cu spatele şi se apucă să copieze schiţa cu multă râvnă. Se lăsă o tăcere apăsătoare. Polly se întinse uşurel în pat şi se cufundă în studiul „Introducerii”; Athos strânse din buze. Lin se ridică greoi, îşi vârî mâinile în buzunare şi făcu câţiva paşi prin cameră.

— Ghenka, spuse el nehotărât. Căpitane… lasă-te de astea…

— Ia căraţi-vă pe Mont-Pele ăla al vostru, bombăni Căpitanul. Pe Paricutinul ăla al vostru. Las’ că ne descurcăm noi şi singuri…

— Căpitane… cum vine asta?… Ghenka, nu care cumva să-i spui ceva lui Valter!

— Ba uite că am să-i spun. O fi el un prostănac, dar trădător nu e…

Cu mâinile în buzunare, Lin măsura camera încoace şi încolo.

— Ei, hai, Căpitane! Uite că Polly s-a şi pus pe toceală!

— „Polly, Polly!” Polly ăsta al tău e un lăudăros. Iar Athos – nu dau doi bani pe el. Halal navigator! O zdreanţă…

Lin se întoarse spre Athos:

— Las’ că şi tu, Athos… Nu e bine, s-o ştii de la mine… Vezi că ne străduim cu toţii…

Athos cercetă pădurile din zare.

— Ce v-a apucat cotcodăcitul? întrebă el, politicos. Dacă am zis că merg, înseamnă că merg. Am impresia că n-am minţit încă niciodată. Şi n-am trădat încă pe nimeni.

— Lasă asta! replică Lin pe un ton ameninţător. Căpitanul are dreptate. Tu trândăveşti şi asta trebuie să ştii că e o porcărie…

Athos se întoarse şi strânse din ochi.

— Ia să-mi spui, deşteptule, de ce „Zimbrul” funcţionează mai prost ca AGK-7 la excedent de azot?

— Ai? făcu fâstâcit Lin şi se uită la Căpitan.

Căpitanul ridică uşor din cap.

— Care sunt cele nouă instrucţiuni de exploatare a lui *„Iron Three”*?[2] urmă Athos cu întrebările. Cine a inventat oxitanul? Nu ştii, tocilarule! În ce an? Ai?

Acesta era Athos, un om mare, cu toate lipsurile lui, oricât de multe erau ele. În cameră se aşternuse o tăcere respectuoasă, tulburată numai de Paul Gnedîh, care frunzărea de zor „Introducerea”.

— Au inventat ei mulţi… bolborosi fără convingere Lin, uitându-se neputincios la Căpitan.

Căpitanul se ridică, se apropie de Athos şi îi dădu un ghiont în burtă.

— Bravo, Athos! Şi eu care credeam, prostul de mine, că trândăveşti…

— „Trândăveşti”!… spuse Athos şi-l înghionti şi el pe Căpitan între coaste, ceea ce însemna că acceptă scuzele acestuia.

— Viu, fraţilor! exclamă Căpitanul. Alinierea după Athos! Fider în ciclu, astronavigatorilor! Feriţi-vă de acceleraţiile legenice! Aveţi grijă de reflector! Praful provoacă o deviaţie spre stânga. Viu!

— Viu-virulli! urlă echipajul lui „Galaction”.

Căpitanul se întoarse spre Lin.

---

[2] „Fier trei”, în limba engleză. (n.r.)

— Inginer de bord Lin, ai de pus vreo întrebare la geografie?

— N-am, raportă inginerul de bord.

— Ce mai aveţi azi?

— Algebra şi munca, spuse Athos.

— Bun! Atunci începem cu luptele. Prima pereche: Athos şi Lin. Tu, Polly, fă câteva genuflexiuni, pentru că ai picioarele slabe.

Athos începu să se pregătească de trântă.

— Numai de n-am uita să ascundem materialele, spuse. Le-am împrăştiat peste tot şi-o să le vadă profesorul.

— Las' că tot plecăm noi mâine.

Paul se ridică în pat şi dădu cartea la o parte.

— Aici nu scrie cine a inventat oxitanul.

— El, Jenkins, spuse Căpitanul fără a sta pe gânduri. În şapte-ş-doi.

Profesorul Tenin veni în camera 18, ca întotdeauna, la ora patru după-amiază. În cameră nu era nimeni, dar la duşuri apa curgea gârlă şi de-acolo se auzeau plescăieli, pufăituri şi exclamaţii vesele de „viu, viu-virulli!” Echipajul lui „Galaction” se spăla după lecţia din atelier.

Profesorul făcu câţiva paşi prin cameră. Multe de-aici îi erau binecunoscute şi se obişnuise cu ele. Ca întotdeauna, Lin îşi aruncase hainele prin toată camera. Un papuc de-al lui stătea pe masa lui Athos şi înfăţişa, fără îndoială, un iaht. Catargul era făcut dintr-un creion, pânza dintr-un ciorap. Era, desigur, opera lui Paul. Ceea ce avea să-i dea prilejul lui Lin să bombăne supărat: „Să nu-ţi închipui că e cine ştie ce deşteptăciune, Polly...” Sistemul de transparenţă al pereţilor şi plafonului era deranjat şi asta a făcut-o, desigur, Athos. Clapa sistemului se află la căpătâiul lui şi atunci când se culcă Athos se joacă cu ea. Stă culcat şi apasă pe clapă, iar în cameră aci se face întuneric, aci apare cerul înstelat, cu luna suspendată deasupra parcului. De obicei, dacă nu-l opreşte nimeni, clapa se strică. Azi Athos va trebui să repare sistemul de

transparenţă.

Pe masa lui Lin era o babilonie. Pe masa lui Lin e întotdeauna o babilonie şi în privinţa asta nu-i nimic de făcut. Toate subterfugiile profesorului şi întreg aparatul psihologiei infantile rămân neputincioase…

De regulă, tot ce e nou în cameră e legat de Căpitan. Azi are pe masa lui nişte schiţe pe care mai înainte nu le avea. E ceva nou, deci ceva ce-i va da de gândit profesorului. Lui Tenin îi plăcea foarte mult tot ce era nou, aşa că se aşeză la masa Căpitanului şi se apucă să studieze schiţele.

De la duşuri se auzea:

— Ia mai dă drumul, la apă rece, Polly!

— Nu-i nevoie! Mi-e frig! Am să răcesc!

— Ţine-l, Lin, las' să se călească!

— Athos, dă peria…

— Unde-i săpunul, fraţilor?

Cineva căzu cu zgomot. Urmă un ţipăt:

— Care prost a aruncat săpunul pe jos?! Urmară hohote de râs şi strigăte de „viu".

— Mare deşteptăciune! Vezi că-ţi ard una!…

— Uşurel! Bagă-ţi la loc manipulatoarele!…

Profesorul examină schiţele şi le puse la loc. „Pasiunea continuă, îşi zise. Acum a venit la rând preparatorul de oxigen. Băieţii se ocupă serios de Venus." Tenin se ridică şi se uită sub perna lui Paul. Sub pernă se afla „Introducerea", într-un hal fără hal. Profesorul frunzări cartea gânditor, apoi o puse la loc. „Până şi Paul! îşi zise. Ciudat!"

Acum constată că de pe masa lui Lin lipseau mănuşile de box, care de doi ani încoace puteau fi văzute acolo întotdeauna. La patul Căpitanului nu mai atârna fotografia lui Gorbovski în scafandru cu vid. Masa lui Paul era goală.

Profesorul Tenin înţelese totul. Înţelese că băieţii vor să fugă şi înţelese unde anume vor ei să fugă – şi când. Dacă fotografia lipseşte, înseamnă că e în rucsacul Căpitanului. Asta deoarece Căpitanului îi place să facă totul temeinic şi

nu amână niciodată pe mâine ceea ce, desigur, poate face azi. Rucsacul lui Paul nu e încă gata, desigur, pentru că Paul preferă să facă totul poimâine. Aşadar băieţii pleacă mâine şi pleacă pe geam; pentru că nu vor să deranjeze plantonul. Nu le place să-l deranjeze.

Profesorul aruncă o privire pe sub paturi. Rucsacul Căpitanului era făcut cu multă grijă. Sub patul lui Paul, din rucsacul care se tăvălea pe jos, atârna cămaşa preferată a acestuia, o cămaşă fără guler, cu dungi roşii. În dulapul din perete se odihnea o scară împletită cu multă migală din cearşafuri, fără îndoială opera lui Athos…

Aşa… E cazul deci să ne gândim. Profesorul Tenin se întunecă la chip, dar totodată se înveseli.

Din camera duşurilor ieşi valvârtej, numai în chiloţi, Paul. Când dădu cu ochii de profesor, făcu câteva tumbe.

— Nu e rău, Paul! exclamă profesorul. Dar nu îndoi genunchii, băiatule!

— Viu! ţipă băiatul şi făcu alte câteva tumbe în sens invers. Profesorul, cosmonauţilor! A venit profesorul!

Întotdeauna uita să salute.

Echipajul lui „Galaction” dădu buzna în cameră şi încremeni în prag. Profesorul Tenin se uita la băieţi şi se gândea… adică nu se gândea la nimic, îi erau tare dragi! Întotdeauna a ţinut la ei, la toţi. La toţi cei pe care i-a format şi i-a trimis în Marele Univers. Erau mulţi şi cei mai buni dintre ei aceştia erau. Asta pentru că îi avea acum. Stăteau în poziţie de drepţi şi-l priveau aşa cum îi plăcea lui. Aproape aşa…

— Ka te te u es te haş de, semnaliză profesorul, ceea ce însemna: „Către echipajul lui «Galaction». Vă văd bine. Aveţi praf pe traseu?”

— Te te ku u ze ţe, răspunse echipajul pe mai multe glasuri.

Vedeau şi ei bine, iar pe traseu nu era aproape de loc praf.

— Îmbrăcarea! comandă profesorul şi rămase cu ochii la cronometru.

Echipajul începu să se îmbrace zorit.

— Unde mi-e ciorapul?! ţipă Lin şi în clipa aceea văzu iahtul. Să nu-ţi închipui că e spiritual, Polly… bombăni el supărat.

Îmbrăcarea a durat 39 de secunde şi câteva zecimi. Ultimul a fost gata Lin.

— Asta-i curată porcărie, Polly, nu mai contenea el cu bombănelile. Mare deşteptăciune!…

Apoi se aşezară care pe unde apucară şi profesorul spuse:

— Literatura, geografia, algebra, munca. Da?

— Şi puţin sport, adăugă Athos.

— E clar. Se vede după nasul tău umflat. Observ că Paul tot mai îndoaie picioarele. Saşa, ar trebui să-i arăţi.

— Bine, răspunse Lin satisfăcut. Numai că e cam greoi.

Replica veni numaidecât.

— E mai bine să fii greoi, decât greu de cap!… spuse caustic Paul.

— Trei plus, decise profesorul, clătinând din cap. Nu e prea grozav, dar poanta e bună. Când ai să ai vreo treizeci de ani, Paul, ai să te înveţi să faci spirite, dar nici atunci să nu abuzezi de ele.

— Am să încerc, spuse cu modestie Paul.

Trei plus nu era chiar aşa de rău, unde mai pui că Lin şedea acum roşu la faţă şi bosumflat.

— Să vorbim despre literatură, propuse profesorul. Căpitane Komov, cum stai cu compunerea?

— Am scris despre Gorbovski, spuse Căpitanul şi dădu să caute în sertarul mesei.

— Tema e splendidă, băiatule, declară profesorul. Voi fi foarte mulţumit dacă o vei fi tratat bine.

— N-a tratat-o bine, interveni Athos. El consideră că principala însuşire a lui Gorbovski e iscusinţa.

— Şi tu ce părere ai?

— Eu socot că cea mai mare calitate a lui Gorbovski e curajul.

— Cred că greşeşti, navigatorule. Sunt foarte mulţi

oameni curajoşi. Printre cosmonauţi, în genere, nu există fricoşi. Specia aceasta e pe cale de dispariţie. Descinzătorii, însă, şi mai cu seamă cei de talia lui Gorbovski, îi numeri pe degete. Te rog să mă crezi, pentru că eu o ştiu, tu însă nu, dar ai s-o afli cândva. Tu ce-ai scris?

— Eu am scris despre doctorul Mboga, spuse Athos.

— De unde ai aflat de existenţa lui?

— I-am dat eu o carte despre lipitorile zburătoare, lămuri lucrurile Paul.

— Foarte bine, băieţi! Aţi citit toţi cartea asta?

— Toţi, răspunse Lin.

— Cui nu i-a plăcut?

— Ne-a plăcut la toţi, declară Paul mândru. Eu am găsit-o la bibliotecă.

Paul uitase, fireşte, că însuşi profesorul îi recomandase să citească această carte. Uita întotdeauna astfel de amănunte, pentru că îi plăcea mult să „descopere” cărţi şi s-o ştie toţi. Ţinea şi el să-şi facă publicitate.

— Bravo, Paul! spuse profesorul. Cred că ai scris şi tu ceva despre doctorul Mboga, nu?

— Eu am scris versuri!

— Oho! Şi nu ţi-e teamă?

— De ce să-mi fie teamă? răspunse Paul pe un ton degajat. I le-am citit lui Athos. Mi-a criticat numai unele detalii. Aşa… un pic.

Profesorul se uită la Athos cu o privire care exprima îndoiala:

— Hm! După câte îl cunosc eu pe navigatorul Sidorov, nu prea umblă el cu detalii. Da, da… Şi tu, Saşa?

Fără a scoate o vorbă, Lin îi întinse profesorului un caiet gros, cu o enormă pată de cerneală pe copertă.

— Zvanţev, spuse Lin. Oceanolog.

— Ăsta cine mai e? întrebă Paul cu invidie în glas.

Lin îl privi cu un dispreţ ucigător şi nici măcar nu-l învrednici cu un răspuns. Paul era la pământ. Era ceva insuportabil. Mai mult decât atât, era îngrozitor: habar n-

avea de oceanologul Zvanţev.

— Foarte bine, conchise profesorul şi strânse caietele la un loc. Am să vă citesc lucrările şi am să mă gândesc la cele ce-aţi scris. Vorbim despre asta mâine…

Profesorul Tenin regretă numaidecât cele spuse. La auzul cuvântului „mâine”, Căpitanul a făcut o strâmbătură cumplită. Băiatul ăsta nu poate suferi să mintă şi să se prefacă. Nu, nu trebuie să-i chinuiască. E cazul să-şi aleagă cu mai multă prudenţă expresiile. N-are de ce să-i chinuiască, pentru că n-au pus la cale ceva rău. Nici măcar nu-i ameninţă nimic, fiindcă nu vor fi lăsaţi să plece din Aniudin. Vor trebui însă să se întoarcă şi asta va fi într-adevăr neplăcut. Toată şcoala o să facă haz pe socoteala lor. Copiii sunt uneori răutăcioşi, mai ales în cazuri din astea, când unii dintre colegii lor îşi închipuie că pot face ceva ce nu sunt în stare să facă alţii. Se gândi la marii zeflemişti din camerele 20 şi 72 şi la puştii aceia veseli, închipuindu-şi-i chiuind şi ţopăind în jurul echipajului captiv al lui „Galaction” şi dându-i lovituri ucigătoare…

— Apropo de algebră, spuse profesorul. (Echipajul zâmbi. Echipajului îi plăcea foarte mult acest „apropo”, care li se părea tuturor superb de ilogic.) Pe vremea mea prelegerile de istorie a matematicii le ţinea un profesor extrem de amuzant. Venea la tablă – aici Tenin începu să imite – şi zicea: „Grecii din antichitate ştiau deja că $(a + b)^2$ este egal cu a^2 plus *2ab* plus… Profesorul consultă nişte note imaginare: plus… ă-ă-ă… b^2…

Echipajul izbucni în râs. Bravii cosmonauţi se uitau încântaţi la profesorul lor. Omul acesta li se părea mare şi simplu ca însăşi lumea.

— Dar, acum, uitaţi-vă ce lucruri curioase se petrec uneori cu $(a + b)^2$, urmă profesorul, aşezându-se. Toţi se strânseră ciotcă în jurul lui.

Începea unul din acele momente fără de care echipajul n-ar mai fi putut să trăiască – ceea ce profesorul n-ar fi vrut – şi anume o discuţie despre aventurile prin care treceau numerele în Spaţiu, şi în Timp. O eroare de

coeficient abătea nava de pe traseu şi o azvârlea în beznă, de unde nu mai era întoarcere pentru omul care a pus plus în loc de minus înaintea unui radical; un polinom colosal şi înfiorător se descompunea în factori uluitor de simpli, făcându-l pe Lin să se tânguie: „Unde mi-au fost ochii? Ce simplu e!”; în cameră răsunau strofele bizare, grave şi hazlii totodată ale lui Cardano, care şi-a descris în versuri metoda de rezolvare a ecuaţiilor de gradul trei; din străfundurile veacurilor, enigmatica poveste a Marii Teoreme a lui Ferm apărea uluitor de misterioasă.

Apoi profesorul spuse:

— Bine, băieţi. Acum văd că dacă vă veţi reduce problemele de viaţă la polinomi, le veţi rezolva. Cel puţin cu aproximaţie…

— Aş vrea eu să le reduc la polinomi! îi scăpă lui Paul, care îşi aduse deodată aminte că mâine nu va mai fi aici şi că va trebui să se despartă de profesor poate pentru totdeauna.

— Te înţeleg foarte bine, tovarăşe operator VM, spuse cu blândețe profesorul. Cel mai greu e să enunţi problema. Restul îl vor face pentru tine cele şase secole de dezvoltare a matematicii… De altminteri, uneori poţi să te şi lipseşti de matematică. Apoi, după o pauză: Ce-ar fi, băieţi, să facem o partidă de „patru-la-unu”?

— Viu! izbucni echipajul şi dădu buzna afară, pentru că jocul „patru-la-unu” cerea spaţiu şi un teren ferm sub picioare.

„Patru-la-unu” era un joc subtil, pentru care trebuia să fii foarte inteligent şi să cunoşti la perfecţie vechile figuri ale sambo-ului. Echipajul a asudat, iar profesorul şi-a sfâşiat haina şi s-a ales cu câteva zgârieturi zdravene. După joc s-au aşezat cu toţii în nisip, sub un pin, ca să se odihnească.

— Pe Pandora, spuse profesorul, privindu-şi palma, o zgârietură ca asta ar face să se declare stare de alarmă. M-aş vedea izolat într-o cabină medicală şi cufundat în virusofobi.

— Dar dacă v-a muşcat de mână un rac-păianjen? întrebă Paul, încremenind într-o duioasă poziţie interogativă.

— Racul-păianjen nu muşcă aşa, răspunse profesorul. Se recomandă să nu vâri mâna în gura lui. De altfel, în prezent, profesorul Karpenko lucrează la o problemă foarte interesantă, faţă de care toţi virusofobii nu sunt decât un joc de copii. Aţi auzit de bioblocadă?

— Spuneţi-ne şi nouă! ceru echipajul, ciulindu-şi urechile.

Profesorul le vorbi despre bioblocadă. Atenţia cu care-l asculta echipajul îl făcu pe Tenin să regrete că lumea e mult prea mare şi că nu poate să le vorbească băieţilor chiar acum despre toate lucrurile cunoscute şi cele necunoscute. Băieţii îl ascultau nemişcaţi, cu ochii ţintă la gura lui. Toate ar fi fost bune, dar profesorul nu putea uita că scara împletită din cearşafuri aşteaptă în dulap. Ştia, de asemenea, că nici Căpitanul – Căpitanul în orice caz! — nu uita de asta! „Cum aş putea să-i opresc? se gândea Tenin. Cum?” Erau multe căi, dar toate nepotrivite, pentru că nu trebuia să-i oprească pur şi simplu, ci se cuvenea să-i facă să-şi dea ei singuri seama că nu se poate să nu se oprească. Era şi o cale potrivită, cel puţin una, dar pentru aceasta trebuia să fie noapte şi ar fi avut nevoie de câteva cărţi despre regenerarea atmosferelor, şi de un proiect „Venus” complet, cum şi de două tablete de sporamină, ca să reziste toată noaptea… Era necesar ca băieţii să nu plece în noaptea asta şi nici de cu seară. Căpitanul era un băiat inteligent şi vedea multe: vedea că profesorul a înţeles ceva sau poate a înţeles totul. O, de-ar putea să-i reţină dacă nu toată noaptea, cel puţin patru-cinci ore! Dar cum?

— Apropo, să vorbim despre iubirea aproapelui. Echipajul se bucură din nou auzind acest „apropo”. Cum se numeşte un om care îl necăjeşte pe cel slab?

— Trântor, răspunse repede Lin. O expresie mai tare nu găsise.

— Laşitate, minciună, atac… rosti Athos. De ce ne întrebaţi toate astea, tovarăşe profesor? Sunt lucruri la care noi, unii, nu ne-am pretat şi nu ne vom preta niciodată.

— Da. Dar în şcoală se mai întâmplă… uneori.

— Cine? sări Paul. Spuneţi-ne cine?

Profesorul şovăia. Ceea ce avea de gând să facă nu era bine. Risca mult vârând băieţii într-o treabă ca asta. Erau prea înfierbântaţi. Procedând aşa, puteau s-o scrântească. Profesorul Şain va fi în drept să-i facă reproşuri neplăcute profesorului Tenin. Dar băieţii trebuie opriţi şi…

— Valter Saronian, spuse profesorul, rostind rar cuvintele. Am auzit şi eu câte ceva, băieţi, şi lucrurile trebuiesc verificate cu migală.

Se uită la ei. Bietul Valter! Căpitanului îi tremurau obrajii. Lin era de-a dreptul înfiorător.

— Vom verifica noi, declară Paul, strângându-şi ochii cu un aer lugubru. Vom fi foarte scrupuloşi…

Athos schimbă o privire cu Căpitanul. Bietul Valter!…

— Hai să vorbim despre vulcani, propuse profesorul.

„O să fie cam greu să vorbim despre vulcani, îşi zise. Dar cred că numai în felul acesta am să-i pot reţine până la căderea întunericului. Bietul Valter! Da, ei au să verifice totul cu multă migală, fiindcă Căpitanului nu-i place să se înşele. Pe urmă au să-l caute pe Valter. Toate acestea vor cere timp. E greu să găseşti un adolescent de paisprezece ani după cină, într-un parc de patru sute de hectare. Până diseară nu pleacă ei. Am şi câştigat cele cinci ore şi… o, sărmanul meu cap! Cum au să încapă oare în tine patru cărţi şi un proiect de şase sute de file?…”

Profesorul Tenin începu să vorbească, povestindu-le cum a participat el în optzeci şi doi la îmblânzirea vulcanului Stromboli.

Valter Saronian fu prins în parc, lângă lac. Era unul din colţurile cele mai îndepărtate ale parcului, unde nu orice puşti risca să se aventureze şi de-aceea puţini erau cei

care ştiau de existenţa lacului. Era un lac cu scurgere, adânc, cu apa întunecată, unde printre tulpinile lungi şi verzi ale nuferilor ce se ridicau de la fund adăstau, mişcând din aripioare, peşti mari de culoare galbenă. Vânătorii din partea locului trăgeau în ei cu pistoale subacvatice de fabricaţie proprie.

Valter Saronian era gol-goluţ, dacă nu punem la socoteală ochelarii de înotător. Ţinea în mână un pistol pneumatic, care trăgea cu o săgeată crestată, iar în picioare avea „labe de gâscă” de culoare roşie-albastră. Stătea ţanţoş şi se usca, cu ochelarii săltaţi pe frunte.

— Pentru început îl punem să facă o baie, propuse Paul, vorbind în şoaptă.

Căpitanul încuviinţă cu un semn din cap. Polly scutură tufişurile şi tuşi gros. Valter făcu exact ceea ce ar fi făcut oricare în locul lui: îşi trase ochelarii pe nas şi sări imediat în apă. Pe luciul întunecat al lacului se stârniră valuri line, frunzele nuferilor se săltară domol de câteva ori.

— Nu e rău, observă Lin.

Toţi patru ieşiră din tufişuri şi se opriră pe mal, cu ochii la apă.

— Se scufundă mai bine ca mine, constată Paul, obiectiv ca întotdeauna. Dar n-aş vrea să fiu acum în locul lui.

Se aşezară pe mal. Valurile se mistuiră şi frunzele nuferilor se liniştiră. Soarele îşi trimitea ultimele raze printre vârfurile pinilor. Aerul era puţin înăbuşitor. Se făcuse linişte.

— Cine vorbeşte cu el? întrebă Athos.

— Eu, se oferi Lin.

— Lăsaţi-l în seama mea, interveni Paul. Voi să fiţi gata…

Căpitanul dădu posac din cap. Treaba asta nu-i plăcea de loc. Se apropia noaptea şi încă nu era nimic gata. Era limpede că azi n-au să poată pleca. Apoi îşi aduse aminte de ochii blânzi ai profesorului şi îi pieri de-a binelea cheful să mai plece. Profesorul le-a spus odată: „Tot ce e mai rău

la om porneşte de la minciună”.

— Iată-l! spuse cu vocea lui groasă Lin. Vine înot…

Şedeau în semicerc pe malul apei şi aşteptau. Valter înota foarte degajat şi frumos. Nu mai avea pistolul la el.

— Salut camera optsprezece! spuse el ieşind din apă. Mi-aţi făcut-o… Se opri lângă mal, unde apa-i ajungea până la genunchi, şi se apucă să se frece pe corp cu palmele.

— Să-ţi fie de bine cu prilejul împlinirii vârstei de şaisprezece ani, începu Paul, cu blândeţe în glas şi Valter îşi săltă ochelarii pe frunte şi se holbă la el.

— Ce-ai zis?

— Să-ţi fie de bine, amice, cu prilejul împlinirii vârstei de şaisprezece ani, repetă Lin şi mai blând.

— Nu prea te înţeleg, Polly. Valter zâmbi puţin forţat. Vorbeşti atât de savant…

— Asta aşa e, se învoi Polly, eu sunt mai deştept ca tine. În afară de asta, citesc mult mai mult decât citeşti tu. Aşadar…

— Aşadar?

— N-ai spus „mulţumesc”, îl lămuri Athos, care stătea gata să-l ia în primire. Trebuie să ştii că noi am venit să te felicităm.

— Asta-i bună! Valter se uita când la unul, când la altul, străduindu-se să înţeleagă ce-or fi vrând. N-avea conştiinţa curată, aşa că intră la bănuieli. Ce-mi tot umblaţi cu felicitări?… Eu mi-am serbat ziua de naştere acum o lună şi am împlinit paisprezece ani, nu şaisprezece…

— Ce vorbeşti? întrebă Paul mirat. În cazul acesta nu pot să înţeleg ce-i cu ochelarii ăştia?

— Şi cu labele de gâscă? interveni Athos.

— Şi cu pistolul, pe care l-ai ascuns uite colo sub mal, li se alătură Lin.

— Copiii de paisprezece ani nu intră singuri sub apă, spuse supărat Căpitanul.

— Aş! replică Valter pe un ton dispreţuitor. Nu cumva vreţi să i-o spuneţi profesorului meu?

— Ce băiat rău! exclamă Paul, întorcându-se spre

Căpitan. (Căpitanul nu negă această afirmaţie.) Vrea să spună că dacă m-ar fi prins aşa pe mine, m-ar fi pârât. Ai? Nu e numai un contravenient, e…

— „Contravenient”!… bombăni Valter. Ce, voi n-aţi vânat niciodată?… Am prins şi eu doi peşti – mare lucru…

— Da, vânăm şi noi, mărturisi Athos, dar întotdeauna tuspatru şi niciodată răzleţi. Şi i-o spunem întotdeauna profesorului. Şi el ne crede…

— Tu îţi minţi profesorul, îl mustră Lin. Asta înseamnă că poţi să minţi pe oricine, Valter. Îmi place, însă, că încerci să te justifici!

Căpitanul făcu ochii mici. Formula asta veche şi bună: „Dacă îţi minţi profesorul, ai să minţi pe oricine”, îi sfâşia acum inima. Se gândea că n-ar fi trebuit să se încurce cu Valter, pentru că n-avea dreptul s-o facă…

Valter nu se simţea de loc în largul lui. Spuse rugător:

— Lăsaţi-mă să mă îmbrac, fraţilor… Mi-e frig… În definitiv nu e treaba voastră. E ceva ce mă priveşte pe mine şi pe profesorul meu. Nu, Căpitane?

Căpitanul îşi dezlipi buzele:

— Polly, Valter are dreptate. De altminteri e gata să se justifice.

Paul se învoi, cu un aer de importanţă:

— O, da, e gata. Are mustrări de conştiinţă dumnealui. A fost un studiu psihologic, Valter. Îmi plac foarte mult studiile psihologice.

— Lua-te-ar naiba cu studiile tale! bombăni Valter şi încercă să-şi ia hainele.

— Uşurel! îl opri Athos. Eşti cam grăbit. Ceea ce a fost până acum n-a fost decât un pre-am-bul. Abia acum începe tărăşenia.

— Lăsaţi-mă pe mine, se oferi Lin, ridicându-se. Era tare voinic.

— Nu, nu, Lin, se opuse Paul, nu trebuie. E vulgar. Tot n-o să înţeleagă.

— O să-nţeleagă, făgădui Lin. De la mine o să-nţeleagă.

Valter sări sprinten în apă.

— Patru pe unu! strigă el. Bravo!

Paul izbucni:

— Patru?! Puştiul acela de Valka era de patru ori mai slab decât tine! De cinci ori, de şase ori! Şi tu l-ai bătut peste gât, animalule! Dacă te mâncau palmele, puteai să-l cauţi pe Lin ori pe Căpitan, gorilă ce eşti!...

Valter se făcu alb la faţă. Cu ochelarii pe frunte se uita buimac în jur, căutând o scăpare. Îi era frig. Până la urmă înţelese.

— Să-ţi fie ruşine, Valter! îl mustră superbul Athos. Am impresia că ţi-e frică. Ruşine! Ieşi! Ai să te baţi cu toţi patru pe rând.

Valter şovăi puţin şi pe urmă ieşi. Ştia ce înseamnă să se bată cu camera 18, totuşi ieşi şi se puse în gardă. Simţea că va trebui să plătească şi că acesta era cel mai bun mijloc de a plăti. Athos îşi scoase încet cămaşa, trăgând-o peste cap.

— Staţi! ţipă Paul. Aşa au să se facă vânătăi. Avem noi altceva mai bun!

— Ai dreptate, se învoi Athos şi rămase pe gânduri.

— Lăsaţi-mă pe mine, se rugă Lin. Am să fiu scurt.

— Nu! sări Paul, dezbrăcându-se la repezeală. Valter, ştii care-i cea mai mare ticăloşie pe lumea asta? Am să-ţi amintesc eu: să fii laş, să minţi şi să ataci. Slavă Domnului, laş nu eşti, dar de rest ai uitat. Eu însă vreau s-o ţii bine minte. Vezi că vin, Valter! Hai, repetă după mine!

Zicând acestea, Paul luă hainele lui Valter, care stăteau într-un tufiş, şi se aruncă în apă. Valter îi urmărea cu o privire neputincioasă, în vreme ce Athos începu să ţopăie de bucurie pe mal.

— Polly, strigă. Polly, eşti un geniu! De ce taci, Valter? Repetă după el: să fii laş, să minţi şi să ataci!

Căpitanul se uita încruntat după Polly, care înota câineşte, plescăind cumplit şi lăsând o urmă de spumă. Da, era ingenios ca întotdeauna. Malul celălalt era năpădit de urzici. Acolo trebuia să-şi caute Valter, aşa gol cum era, pantalonii şi toate celelalte lucruri, ba încă pe întuneric,

pentru că soarele apunea. Aşa-i trebuie. Dar cine oare avea să-i pedepsească pe dânşii, pentru că nici ei nu erau nişte îngeraşi? Minciuna lor era doar cu puţin mai bună. Decât un atac...

Pollly se întoarse. Ieşi din apă răsuflând anevoie şi scuipând.

— Poftim, Valter, du-te şi te îmbracă, gorilo! Eu înot mai prost ca tine şi nu ştiu să mă dau aşa de bine la fund, dar n-aş vrea să fiu acum în pielea ta!

Valter se uita în altă parte. Îşi trase tăcut ochelarii pe faţă şi intră în apă, îndreptându-se către malul năpădit de urzici.

— Ţine minte! îi strigă Paul din urmă. Să fii laş, să minţi şi să ataci! Să ataci, Valter! Nu există nimic mai rău!... Vezi că urzica stimulează memoria...

— Da, interveni Athos. Mai înainte copiii erau bătuţi cu urzici. Îmbracă-te, Liber Polly, să nu răceşti...

De pe celălalt mal se auzea foiala lui Valter, care scotocea prin tufişurile de urzici scrâşnind din dinţi.

S-au întors la ei în cameră târziu de tot, pentru că după ce s-au răfuit cu Valter, la propunerea lui Lin s-au apucat să se joace de-a Pandora, ca să se destindă şi să se mai amuze. S-au jucat cu multă plăcere. Athos, Lin şi Căpitanul făceau pe vânătorii. Polly era un rac-păianjen gigantic, iar parcul le slujea drept junglă a Pandorei, mlăştinoasă, sinistră, de netrecut. Luna, apărută foarte oportun, reprezenta pe EN9, unul din sorii Pandorei. S-au jucat până ce giganticul rac-păianjen, aruncându-se dintr-un copac asupra vânătorului Lin, şi-a rupt pe toată lungimea pantalonii din tetracanetilenă super-durabilă. Atunci s-au văzut nevoiţi să meargă acasă. Deoarece nu voiau să deranjeze plantonul, Căpitanul le-a propus să intre prin conducta de gunoi – o idee splendidă, care a scânteiat ca un fulger în noianul de gânduri triste ce-l copleşeau – dar pe urmă au hotărât să folosească geamul vulgar al atelierului.

Dădură buzna în cameră făcând o larmă cumplită, căci discutau cu aprindere despre perspectivele strălucite pe care le deschidea ideea conductei de gunoi.

În cameră îl găsiră pe profesor, care şedea la masa lui Athos cu o carte în mână.

— Mi-am rupt pantalonii, zise fâstâcit Paul. Uitase, fireşte, să spună „bună seara”.

— Serios?! exclamă pe un ton admirativ profesorul. Cei de tetracanetilenă?

— Îhî! făcu Paul foarte mândru.

Lin crăpa de ciudă, nu alta.

— Băieţi, spuse profesorul, dar eu nu ştiu să repar pantalonii de tetracanetilenă.

Echipajul urlă uşurat. Băieţii erau meşteri la toate şi abia aşteptau să arate, să povestească sau să dreagă ceva.

— Daţi-i drumul, se învoi profesorul. Dar navigatorul Sidorov nu se va ocupa de pantaloni, pentru că trebuie să repare sistemul de transparenţă. Soarta e crudă cu el.

— Mare lucru! replică Athos, mereu inadaptabil.

Apoi îşi văzură de treburile lor. Căpitanul se apucă şi el de lucru. Se înveselise tam-nesam. Se gândea că mâine n-au să plece. Mai aveau încă de făcut atâtea pregătiri…

Ideea fugii nu i se mai părea acum atât de atrăgătoare. Pe de altă parte îi părea rău să se irosească cunoştinţele acumulate în răstimp de patru decade.

— Sunt probleme pasionante şi foarte importante, spuse profesorul, manipulând cu iscusinţă freta de înaltă frecvenţă, sunt probleme mari ca însăşi lumea. Există însă şi probleme mici, dar deosebit de atrăgătoare. Zilele trecute am citit o carte foarte veche şi foarte interesantă, în care se spune printre altele că până în prezent n-a fost încă elucidată enigma „luminilor rătăcitoare”. Ştiţi, luminile acelea din mlaştini. E clar că sunt nişte substanţe hemiluminescenţe, dar ce substanţe anume? Poate sulfură de fosfor? Am cerut relaţii la Informariu. Ei bine, enigma aceasta nu a fost încă dezlegată!

— De ce oare?

— Pentru că e foarte greu de prins o astfel de „lumină rătăcitoare”. Aidoma Adevărului, ea clipeşte undeva în depărtare şi nu se lasă prinsă. Lepeilier a încercat să construiască un sistem cibernetic pentru captarea acestor lumini, dar n-a izbutit să facă nimic…

Profesorul Tenin nu se simţea bine, îl durea cumplit capul. În ultimele patru ore citise patru cărţi despre regenerarea atmosferelor şi învăţase pe de rost proiectul „Venus”. Pentru aceasta a trebuit să recurgă la hipnoradiant. După efectul hipnoradiantului omul trebuie neapărat să se culce şi să-i tragă un somn bun. El însă nu va putea, probabil, să se odihnească mai ca lumea. Poate că n-ar fi trebuit să-şi surmeneze în aşa hal creierul, dar Tenin nu voia să rişte. Trebuia să ştie despre Venus şi despre proiectul respectiv de zece ori mai mult decât toţi cei patru luaţi la un loc, căci altfel se ostenea degeaba.

Aştepta momentul ca să treacă la chestiunea cea mai importantă. Vorbindu-le despre vânătoarea de lumini rătăcitoare, vedea clocotind flacăra fanteziei în ochii lor larg deschişi. Se simţea, de aceea, ca întotdeauna, surprinzător de bine şi era foarte bucuros, deşi capul i se rupea în bucăţi…

…Băieţii o şi porniseră prin mlaştină, cu nişte splendide şi autentice cizme de cauciuc în picioare. În jurul lor era noapte, şi beznă, şi ceaţă, se întindeau hăţişuri misterioase, şi din măruntaiele mlaştinii răbufneau vălătuci de aburi, alcătuind plăsmuiri hidoase. Era foarte primejdios, şi se cam temeau, dar nu trebuia, să le fie teamă. Vedeau înaintea lor limbile albăstrii ale luminilor rătăcitoare, a căror enigmă – şi lucrul acesta era acum cu desăvârşire limpede – trebuiau s-o dezlege cu orice preţ. Fiecare vânător avea pe piept un tablou de comandă miniatural, care dirija ciberii dibaci ce se deplasau prin mlaştină. Dar vezi că ciberii ăştia trebuiau încă să fie inventaţi, şi neapărat cât mai degrabă, pentru că în scurt timp vor fi secate ultimele mlaştini şi atunci va fi prea târziu…

De îndată ce pantalonii şi sistemul de transparenţă fură puse la punct, amândouă încetară de a mai prezenta vreun interes. Între timp Paul concepuse un poem intitulat „Luminile rătăcitoare” şi, punându-şi pantalonii, îngână primul vers: „Priveşte ale mlaştinii lumini”. Căpitanul şi Athos se gândeau fiecare în parte la proiectul unui ciber de mlaştină, capabil să se deplaseze rapid şi să reacţioneze la hemiluminescenţă... Lin se gândea cu gura căscată: „Unde mi-au fost ochii? Ei, drăcie!” Era ferm hotărât să-şi petreacă restul vieţii în mlaştini.

Profesorul îşi zise: „E timpul. Numai să nu-i silesc să mintă şi să se prefacă. Înainte, Tenin!”

— Eram să uit, căpitane Komov, începu el, ce-i cu schema asta oribilă? şi îşi înfipse degetul în schiţa preparatorului. Mă mâhneşti, băiatule. Concepţia e bună, dar execuţia e cu totul neizbutită!...

Căpitanul se aprinse şi se aruncă în luptă...

La miezul nopţii, profesorul Tenin ieşi în parc şi se opri lângă pterocarul său. Blocul uriaş al şcolii se întindea în faţa lui. Toate geamurile de la parter erau întunecate, numai sus mai ardeau câteva lumini. Era lumină în camera 20, ai cărei ocupanţi, cinci hâtri buni de glumă, stăteau probabil de vorbă cu profesorul lor, fostul medic Serghei Tokmakoy. Era lumină în camera 107; umbrele care se mişcau în geamul ei arătau limpede că cineva îl bătea pe unul cu perna în cap şi avea de gând să-l bată aşa până când un flux neauzit şi nevăzut de infraraze îi va face să adoarmă pe turbulenţi, ceea ce avea să se întâmple două minute mai târziu. Era lumină în mai multe camere ale elevilor mari, unde se lucra la rezolvarea unor probleme ceva mai importante decât luminile rătăcitoare şi cârpirea unor pantaloni de tetracanetilenă. Era lumină şi în camera 18...

Profesorul se urcă în cabina pterocarului şi rămase cu ochii la geamul binecunoscut. Capul îl durea cumplit. Îi venea să se culce, să închidă ochii şi să-şi pună pe frunte

ceva rece şi greu. „Băieţii mei dragi, îşi zise, oare n-am să vă pot opri? Ah, ce grea e treaba asta şi nu eşti niciodată sigur dacă ai sau nu dreptate, dar până la urmă dreptatea e întotdeauna de partea ta! Şi ce bine e, câtă bucurie! Fără asta nu se poate trăi…”

Lumina din camera 18 se stinse. Putea deci să se ducă la culcare. Îi era somn, dar totodată îi părea rău să se culce. „Cred că nu le-am spus tot ce ar fi trebuit şi ce merita să le spun… Ba nu, le-am spus tot. De s-ar face mai repede ziuă! Cât de singur mă simt fără ei! Ce plictiseală! Ah, nemernicilor! Profesorul Tenin zâmbi şi porni motorul. De s-ar face mai repede ziuă…

În camera 18, Căpitanul, luptându-se voiniceşte cu somnul, rostea o cuvântare. Echipajul îl asculta tăcut.

— Ruşine! Vă dau un avertisment la toţi! Trântori ce sunteţi! Adunătură de leneşi şi de ignoranţi! Ce-aţi făcut vreme de patruzeci de zile? Dar tu, Lin? Ruşine! Niciun răspuns mai de doamne-ajută…

Jucându-se cu clapeta sistemului de transparenţă, Athos bombăni:

— Ia mai slăbeşte-ne, Căpitane! Las’ că nici tu n-ai fost mai breaz – din cinci răspunsuri, patru cu deştu-n nas. Ba şi al cincilea…

— Cum adică din cinci?…

— Lasă vorba, Căpitane, că le-am numărat. Dacă Athos spune că le-a numărat, înseamnă că aşa a fost. Vai, ce ruşine!… Căpitanul închise ochii cu atâta putere, încât văzu plutind pe dinaintea lor pete de foc. Proiectul „Octombrie” s-a dus de râpă. Ce eşec ruşinos! Doar n-o să pornească la asaltul lui Venus cu şleahta asta de ignoranţi! N-au înţeles nimic şi n-au învăţat nimic. Trebuie tocit zdravăn la agregatele atmosferice, lua-le-ar naiba să le ia! Marii colonişti din camera 18 nu fac nici două parale… Pfui! Dar Valter s-a ales cu o scărmăneală bună. Oare nu i s-ar cuveni şi un supliment? Nu, ajunge atât. De altminteri le ajunge şi lor să se ţină de prostii. Acum trebuie să se gândească serios la luminile rătăcitoare.

…Căpitanul mergea afundându-se în mlaştină, însoţit de Athos, Lin şi Polly, acesta din urmă cu pantalonii rupţi. Printre aburii mlaştinii se iveau şi dispăreau ciberii cei isteţi, care trebuiau încă să fie inventaţi…

CRONICĂ

Novosibirsk, 8 octombrie 2021 (de la corespondentul nostru). Aflăm că Comisia Academiei de Ştiinţe a U.R.C.S.[3] pentru studierea rezultatelor expediţiei „Taimîr-Ermak” şi-a încheiat lucrările.

După cum se ştie, în cadrul programului internaţional de cercetare a spaţiului cosmic de profunzime şi a posibilităţilor de realizare a zborurilor interastrale, Academia de Ştiinţe a U.R.C.S. a trimis, în anul 2017, în spaţiul profund o expediţie alcătuită din două planetonave de prima clasă – „Taimîr” şi „Ermak”. Expediţia a decolat la 7 noiembrie 2017 de pe rachetodromul internaţional Pluton-2 în direcţia constelaţiei Lira. Echipajul planetonavei „Taimîr” era compus din: A. E. Jukov, căpitanul planetonavei şi comandantul expediţiei, K. I. Falin şi G. A. Pollak, ingineri de bord, S. I. Kondratiev, navigator, P. Kbnig, cibernetist şi E. M. Slavin, medic. Planetonava „Ermak” îndeplinea funcţia de dispozitiv de informare fără pilot.

Expediţia avea drept scop să facă o încercare de a atinge bariera luminii (viteza absolută – 300 000 km/s) şi de a cerceta în apropierea ei însuşirile spaţiului-timp la accelerări variabile arbitrare.

La 16 mai 2020, planetonava fără pilot „Ermak” a fost reperată şi captată pe orbita de întoarcere în regiunea planetei Pluton şi readusă pe rachetodromul internaţional Pluton-2. Planetonava „Taimîr” n-a mai apărut pe orbita de întoarcere.

Studierea materialelor aduse de planetonava „Ermak” a arătat printre altele următoarele:

a) în cea de-a 327-a zi, după timpul local, expediţia „Taimîr-Ermak” a atins viteza de 0,957 absolut relativ la Soare şi a trecut la executarea programului de cercetări;

b) expediţia a obţinut, iar dispozitivele de recepţionare

[3] Uniunea Republicilor Comuniste Sovietice. (n.r.)

de pe „Ermak” au înregistrat date foarte valoroase privind comportarea spaţiului-timp în condiţiile accelerărilor variabile arbitrare în apropiere de bariera luminii;

c) în cea de-a 342-a zi, după timpul local, executând una din evoluţiile prevăzute în program, „Taimîr” s-a îndepărtat de „Ermak” cu 900 mii. Kilometri. La orele 13 şi 09 minute 11,2 s din cea de-a 344-a zi, după timpul local, dispozitivul de urmărire de pe „Ermak” a consemnat în punctul unde se afla „Taimîr” o explozie de o mare luminozitate, după care informaţiile transmise de pe „Taimîr” pe „Ermak” au încetat şi nu au mai fost reînnoite.

Pe temeiul celor expuse mai sus, comisia se vede nevoită să tragă concluzia că planetonava de prima clasă „Taimîr”, împreună cu întreg echipajul ei, alcătuit din Alexei Eduardovici Jukov, Konstantin Ivanovici Falin, George Allan Pollak, Serghei Ivanovici Kondratiev, Peter Konig şi Evgheni Mafkovici Slavin a suferit o catastrofă. Cauzele catastrofei nu au putut fi stabilite…

Buletinul Centrului internaţional de informaţii ştiinţifice, nr. 237 din 9 octombrie 2021.

CEI DOI DE PE „TAIMÎR”

După-masă, navigatorul Serghei Ivanovici Kondratiev dormi puţin. Când se trezi îi veni un musafir: Jenia Slavin. Părul roşcat al lui Jenia lumină pereţii, dându-le o nuanţă roză ca la asfinţitul soarelui. Jenia răspândea un miros plăcut şi puternic de colonie, necunoscut navigatorului.

— Hai noroc, Seriojka, scumpule! strigă el de cum trecu pragul.

În aceeaşi clipă cineva spuse cu asprime în glas:

— Vă rog să vorbiţi mai încet.

Jenia dădu din cap în direcţia coridorului, în semn că se va conforma întocmai, apoi se apropie în vârfuri de pat şi se aşeză în aşa fel încât Kondratiev să-l poată vedea fără a întoarce capul. Avea faţa surescitată, cu o expresie de bucurie întipărită pe ea. Kondratiev nici nu-şi mai aducea aminte de când nu l-a mai văzut aşa. Cât despre cicatricea lungă şi roşiatică de pe faţa lui Jenia, acum o vedea pentru prima oară.

— Noroc, Jenia, răspunse Kondratiev.

Părul cu reflexe de foc al lui Jenia păli deodată. Kondratiev închise ochii şi lăsă să-i scape un sughiţ de plâns.

— Pfui! bombăni el supărat. Iartă-mă, te rog. M-am dărâmat cu totul, frăţioare. Ei, ia spune-mi, tu ce mai faci acolo la tine?

— Bine, totul e-n ordine, spuse Jenia cu emoţie în glas. E de-a dreptul uluitor! Dar ceea ce e mai important, e că te-am înzdrăvenit pe tine. Vai ce teamă mi-a fost, Seriojka! … Ei hai, hai, acum toate astea au trecut…

Navigatorul trase cu năduf aer pe nări.

— Ei drăcie! Zac aici de unul singur… De ce n-ai venit până acum?

— Închipuie-ţi că nu mi-au dat voie! M-am dus la Protos, am ţipat, am făcut pe omul cavernelor… Degeaba. L-am implorat, am căutat să-l conving, spunându-i că,

oricum, sunt şi eu medic… deşi nu ştiu dacă mai pot spune că sunt…

— Ei, hai, că te rog, spuse cu blândeţe Kondratiev.

— Azi mi-a telefonat chiar el. Începi să te faci bine, văd! Peste două săptămâni am să te învăţ să conduci pterocarul! Am şi comandat un pterocar pentru tine!

— Da? făcu Kondratiev.

Avea coloana vertebrală fracturată în patru locuri, diafragma ruptă şi suturile de la cutia craniană desfăcute. Cât a delirat, se închipuia mereu o păpuşă de cârpă strivită de şenilele unui camion. De altminteri, medicul Protos era un om pe care se putea bizui. Gras, roşu la faţă, în vârstă de vreo cincizeci de ani (sau de vreo sută – mai poţi să ştii cu ăştia?), foarte taciturn şi nespus de bun, venea în fiecare dimineaţă şi în fiecare seară, se aşeza lângă el şi sforăia atât de dulce, încât Kondratiev se simţea imediat mai bine. Era, desigur, un medic de prima mână dacă n-a lăsat încă să moară păpuşa asta de cârpă, strivită de şenilele unui camion.

— De! urmă Kondratiev. Poate…

— O-o! exclamă Jenia încântat. Peste două săptămâni ai să conduci pterocarul! Protos e un vrăjitor, un mag! Ţi-o spun ca fost medic!

— Da, se învoi Kondratiev, Protos e un om tare bun…

— E un medic excelent! Când am aflat la ce lucrează, mi-am dat seama că trebuie să-mi schimb profesia. Îmi schimb meseria, Seriojka! Mă fac scriitor!

— Care va să zică scriitorii n-au devenit mai buni, replică Kondratiev.

— Un lucru e clar; toţi scriitorii sunt modernişti şi eu am să fiu singurul clasic. Ca Trediakovski: „Ecaterina cea Mare, o! a plecat la Ţarskoe-Selo.”

Kondratiev se uită la el pe sub sprâncene. Da, Jenka nu-şi pierde vremea degeaba. E îmbrăcat, indiscutabil, la modă: pantaloni scurţi şi o haină moale şi largă, cu mânecile scurte şi cu gulerul desfăcut. Nicio cusătură. Totul are o nuanţă luminoasă, odihnitoare. Freza şi-a făcut-

o puţin neglijent, e proaspăt bărbierit şi s-a dat cu colonie. Când vorbeşte, caută să pronunţe cuvintele aşa cum le pronunţă stră-strănepoţii: ferm şi sonor, fără gesturi. Pterocar – auzi ce idee! Şi nu sunt decât câteva săptămâni de când s-au înapoiat…

— Iar am uitat, Evgheni, în ce an suntem? întrebă Kondratiev.

— Două mii o sută nouăsprezece, răspunse Jenia grav. Aici toţi spun mai scurt: o sută nouăsprezece.

— Ia spune-mi, Evgheni, urmă Kondratiev foarte serios, mai există oameni roşcaţi şi în secolul douăzeci şi doi, sau au dispărut cu totul?

Jenia îi răspunse pe acelaşi ton grav:

— Ieri am avut cinstea să stau de vorbă cu secretarul Consiliului Economic al Asiei de Nord-Vest. E un om foarte inteligent şi absolut infraroşu.

Izbucniră amândoi în râs, uitându-se cu atenţie unul la altul. Apoi Kondratiev întrebă:

— Ascultă, Jenia, unde ai căpătat tu linia asta de pe faţă?

— Asta? întrebă Jenia, pipăindu-şi cicatricea. Se mai vede..? întrebă mâhnit.

— Ba bine că nu! răspunse Kondratiev. Roşu pe alb…

— Am căpătat-o atunci când te-ai lovit şi tu. Dar mi-au promis că în scurt timp o să-mi treacă. O să dispară cu totul. Şi eu îi cred, pentru că ei pot face orice.

— Care ei? întrebă Kondratiev, cu un aer sumbru.

— Care ei? Oamenii… Pământenii.

— Adică noi?

Jenia clipi din ochi.

— Fireşte, spuse cu şovăială în glas. Într-un anumit sens… noi. Zâmbetul dispăru de pe faţa lui. Se uită atent la Kondratiev. Serioja, te doare rău, Serioja?

Kondratiev zâmbi discret şi-i dădu de înţeles cu un semn din ochi că nu-l doare prea tare. Se gândi însă că în curând o să-l doară rău de tot. Jenia a zis bine: „Serioja, te doare rău, Serioja?” Frumoase cuvinte şi frumos spuse! Le-

a spus întocmai aşa ca în ziua aceea nefericită când „Taimîr” s-a înfundat în pulberea adâncă de pe planeta aceea fără nume şi Kondratiev, expunându-se stupid şi inutil în timpul incursiunii pe care au făcut-o pe planetă, şi-a fracturat piciorul. Îl durea rău, deşi nu chiar aşa ca acum. Abandonând aparatul de filmat, Jenia s-a târât pe povârnişul colinei, trăgându-l după el pe Kondratiev şi înjurând de mama focului, iar apoi, când au izbutit, în sfârşit, să ajungă pe creastă, a pipăit piciorul lui Kondratiev prin ţesătura costumului de protecţie şi l-a întrebat cu un glas subţire: „Serioja, te doare rău, Serioja? Deasupra deşertului albastru, pe cerul liliachiu apăruse un disc alb şi fierbinte. În căşti, paraziţii pârâiau supărător. Au stat aşa multă vreme, aşteptând să se întoarcă robotul cercetaş. Dar robotul cercetaş nu s-a mai întors; trebuie că s-a împotmolit în pulbere. Atunci au făcut târâş cale întoarsă la „Taimîr”…

— Şi despre ce ai să scrii? întrebă Kondratiev. Despre raidul nostru?

Jenia începu să-i vorbească cu multă pasiune despre părţile şi capitolele cărţii proiectate, dar Kondratiev nu-l mai asculta. Stătea cu ochii pironiţi în tavan şi se gândea că-l doare rău… Când durerea deveni insuportabilă, în tavan se deschise, ca întotdeauna, o trapă de formă ovală şi din deschizătura ei ieşi fără zgomot un tub cenuşiu, zgrunţuros, cu nişte gemuleţe verzi, care clipeau într-una. Tubul coborî lin, aproape până să atingă pieptul lui Kondratiev şi încremeni aici. Apoi se auzi o vibraţie potolită.

— Asta ce mai e? întrebă Jenia, ridicându-se.

Kondratiev nu-i răspunse. Stătea cu ochii închişi, simţind cu desfătare cum dă îndărăt, potolindu-se şi dispărând, durerea îngrozitoare.

— Poate ar fi mai bine să plec? întrebă Jenia, aruncând o privire de jur împrejur.

Durerea dispăruse cu desăvârşire. Tubul se retrase fără zgomot şi trapa din tavan se închise.

— Nu, nu, îl opri Kondratiev. A fost doar o şedinţă de tratament. Stai jos.

Încercă să-şi amintească despre ce vorbise Jenia. Da, nuvela-reportaj „Dincolo de bariera luminii”. Despre raidul lui „Taimîr”. Despre încercarea de a trece peste bariera luminii. Despre catastrofa care a făcut ca „Taimîr” să salte peste un secol…

— Ascultă, Evgheni, îşi dau ei seama ce ni s-a întâmplat?

— Da, desigur, răspunse Jenia.

— Şi?

— Hm! Îşi dau seama, fireşte, dar asta nu uşurează cu nimic situaţia noastră. Nu pot să pricep, de pildă, ce anume înţeleg ei.

— Şi totuşi?

— Le-am spus totul. Când am ajuns la acele înfiorătoare poduri de eter, au spus: „E clar. A fost o sigma-deritrinitaţie”.

— Cum?

— De-ri-tri-ni-ta-ţi-e. Cu sigma.

— Interesant… făcu Kondratiev. Şi ce-au mai spus?

— Mi-au spus-o de-a dreptul: «„Taimîr” a ajuns în imediata apropiere a barierei luminii cu o accelerare legenică şi a sigmaderitrinitat continuuumul spaţial-temporal». Mi-au spus că nu trebuia să recurgem la accelerările legenice.

— Da, nu trebuia, aşadar, să recurgem la accelerările astea… cum le mai zice? Şi noi, care va să zică, am recurs. Deri… teri… Cum spuneai că-i zice?

— Deritrinitaţie. Am reţinut termenul abia după ce l-am auzit a treia oară. Pe scurt, după câte am înţeles, în apropiere de bariera luminii, în anumite condiţii, orice corp deformează extrem de mult liniile universale şi străpunge, ca să zic aşa, spaţiul Riemann. E cu oarecare aproximaţie ceea ce a prezis pe vremea noastră Bîkov-fiul. („Aha!” exclamă Kondratiev.) Ei numesc această străpungere deritrinitaţie. Toate navele lor cu rază mare

de acţiune funcţionează după acest principiu. Sunt cosmonave-D. („Aha!” exclamă din nou Kondratiev.) În momentul deritrinitaţiei sunt deosebit de periculoase accelerările legenice. De unde apar acestea şi în ce constau ele n-am putut să pricep. Sunt nişte câmpuri de vibraţie locale, nişte hipertranziţii ale plasmei şi aşa mai departe. Fapt e că atunci când se produc perturbaţii legenice sunt inevitabile denaturări extrem de pronunţate ale proporţiilor timpului. E tocmai ceea ce s-a întâmplat cu „Taimîr”.

— Deritriniţaţie, spuse mâhnit Kondratiev şi închise ochii.

Rămaseră amândoi tăcuţi. „Stau prost, îşi zise Kondratiev. Cosmonave-D. Deritriniţaţie. Astea n-am să le pricep eu niciodată. Unde mai pui că am şi coloana vertebrală fracturată.”

Jenia îl mângâie pe obraz.

— Nu-i nimic, Serioja. Cu timpul cred că o să ne orientăm şi noi bine. Desigur, va trebui să învăţăm multe…

— Să învăţăm totul, spuse şoptit Kondratiev, fără a deschide ochii. Nu-ţi face iluzii, Jenia. Va trebui s-o luăm de la-nceput.

— Eu, unul, n-am nimic împotrivă, declară cu multă dârzenie Jenia. Principalul e să vrei.

— Să vrei înseamnă să poţi? întrebă ironic Kondratiev.

— Exact.

— Asta au spus-o nişte oameni care puteau chiar şi atunci când nu voiau, nişte oameni de fier.

— Ei hai, că nici tu nu eşti de hârtie, replică Jenia. Ştii, decada trecută am făcut cunoştinţă cu o tânără femeie…

— M-am lămurit…

Jenia avea şi el o slăbiciune: îi plăcea tare mult să facă cunoştinţă cu femei tinere.

— E lingvistă. O persoană inteligentă, superbă, uluitoare…

— Fireşte.

— Lasă-mă să sfârşesc, Serioja. Înţeleg, ţi-e teamă, dar

nu trebuie să te temi. Aici nu poţi trăi de unul singur. La început mi-a fost şi mie teamă. Pe urmă am făcut cunoştinţă şi… Pe scurt, las’ că vorbim noi când ai să ieşi din spital. Fă-te bine mai repede, navigatorule, că te veştejeşti.

Kondratiev rămase o vreme tăcut, apoi îl rugă pe prietenul său:

— Evgheni, fii bun şi apropie-te de geam.

Jenia se ridică şi se apropie cu paşi înăbuşiţi de geamul albastru, mare cât tot peretele. Navigatorul nu vedea pe geam decât cerul străveziu şi îndepărtat. Noaptea geamul semăna cu o prăpastie de un albastru închis, presărată cu stele ca nişte ghimpi. O dată sau de două ori a văzut acolo o geană de lumină roşiatică, ce se aprindea şi se stingea foarte repede.

— M-am apropiat.

— Ce-i acolo?

— Un balcon.

— Şi mai departe?

— Sub balcon e o piaţă, răspunse Jenia şi se întoarse cu faţa la Kondratiev.

Navigatorul se încruntă. Nici măcar Jenia Slavin nu-l înţelege. E singur, e cu desăvârşire singur pe lumea asta uriaşă şi necunoscută. Încă nu ştie nimic. *Nimic.* Nu ştie nici măcar cum e duşumeaua din camera lui şi de ce calcă toţi fără zgomot pe duşumeaua asta. Aseară a încercat să se ridice în capul oaselor şi să-şi examineze camera, dar imediat a leşinat. Mai mult n-a făcut asemenea încercări, pentru că nu putea suferi să-şi piardă cunoştinţa.

— Clădirea asta în care stai tu, spuse Jenia, e un sanatoriu pentru cei bolnavi grav. E o clădire cu şaisprezece etaje. Camera ta…

— Salonul, bombăni Kondratiev.

— … camera ta se află la etajul ai nouălea. De jur împrejur sunt munţi – căci ne aflăm în Ural – şi se întind păduri de brazi. Mai departe e Sverdlovskul, la o distanţă de vreo sută de kilometri. De-aici se vede mai întâi un alt

sanatoriu, la fel ca acesta, apoi un teren de decolare pentru pterocare. Maşini minunate, zău, pterocarele astea! Ia să le număr: sunt patru… Aşa… Ce-aş mai putea să-ţi spun? Uite o piaţă ca o grădină de flori, cu un havuz la mijloc. Lângă havuz stă un copil. După cum arată, cred că se gândeşte cum s-o şteargă în pădure…

— E şi el grav bolnav? întrebă navigatorul cu vădit interes.

— Tot ce se poate, deşi nu prea pare. Aşa… Nu poate s-o şteargă, pentru că l-a prins, o tanti în picioarele goale. Pe tanti asta o cunosc şi eu, lucrează aici. E o făptură foarte drăguţă. Are vreo douăzeci de ani. Adineauri m-a întrebat dacă nu i-am cunoscut cumva pe Norbert Wiener şi pe Anton Makarenko. Acum îl trage de mână pe copil şi am impresia că îi face educaţia din mers. Dar iată că mai aterizează un pterocar… Adică nu, nu o pterocar… Ar trebui, Serioja, să-i ceri medicului un stereovizor.

— I-am cerut să-mi dea ceva şi n-a vrut, spuse navigatorul mâhnit.

— De ce?

— Eu de unde să ştiu?

Jenia se întoarse lângă pat.

— Toate astea sunt deşertăciuni. Toate astea ai să le vezi, ai să le cunoşti şi n-ai să le mai iei în seamă. Nu trebuie să fii atât de susceptibil. Ţi-aduci aminte de Konig?

— Ei?

— Ţii minte cum a ţipat, cu un accent superb, când i-am spus că ţi-ai fracturat piciorul: „Ah, ce susceptibil sunt! Ah!”

Kondratiev zâmbi.

— A doua zi a venit la tine, urmă Jenia, şi te-a întrebat cum îţi merge, iar tu i-ai spus că ai avut „o noapte variată”.

— Ţin minte. Şi aici am avut o mulţime de nopţi variate. Şi câte mă mai aşteaptă încă!

— Ah, ce susceptibil sunt! exclamă Jenia.

Kondratiev închise din nou ochii şi rămase o vreme tăcut.

— Ascultă, Evgheni, vorbi el fără să deschidă ochii, ce ţi-am spus eu despre arta ta de a conduce o astronavă?

Jenia râse înveselit:

— A fost o înjurătură grandioasă şi cât se poate de anostă. Spărsesem nu ştiu ce telescop de la o staţie extraterestră. Pe cuvântul meu că nici n-am băgat de seamă când l-am spart. Şeful observatorului era gata să mă strângă de gât, dar buna creştere nu i-a îngăduit s-o facă.

Kondratiev deschise ochii:

— Şi?

— Pe urmă, însă, când cei de-acolo au aflat că nu sunt pilot, au lăsat-o mai moale, ba m-au şi lăudat. Înfierbântat, şeful observatorului mi-a propus să particip la restaurarea telescopului.

— Şi?

— Nu s-a putut, mi-au interzis medicii, răspunse Jenia cu un oftat.

Uşa se deschise puţin şi în cameră îşi vârî capul o fată cu faţa smeadă, într-un halat alb, strâns pe talie. Fata se uită cu asprime la bolnav, apoi la musafirul acestuia şi ordonă:

— Destul, tovarăşe Slavin.

— Plec imediat.

Fata dădu din cap şi închise uşa. Kondratiev constată mâhnit:

— Uite că pleci şi tu…

— Dar am să mă întorc curând! Ia, te rog, nu te pierde cu firea… Las’ c-ai să zbori şi tu, ai să-mi fii un astronaut-D de prima clasă!

— Astronaut-D… Kondratiev râse forţat. Bine, Evgheni, du-te. Acum astronautul va lua masa: griş cu lapte, servit cu linguriţa.

Jenia se ridică.

— La revedere, Serioja, spuse el, bătându-l cu băgare de seamă pe Kondratiev peste mâna pe care acesta o ţinea deasupra cearşafului. Să te faci bine. Ţine minte că lumea

asta nouă e o lume foarte bună.

— La revedere, clasicule. Vino cât mai curând. Ad-o şi pe femeia aceea inteligentă. Cum îi zice?

— Sheila. Sheila Kadar.

Jenia ieşi. Ieşi într-o lume necunoscută şi străină lui, sub un cer nemărginit, în verdeaţa unor grădini fără de hotar. Într-o lume în care, probabil, se avântă în zare, ca nişte săgeţi, autostrăzi de sticlă, în care clădirile suple aruncă peste pieţe umbre ajurate, în care gonesc maşini fără oameni şi cu oameni îmbrăcaţi în costume ciudate, nişte oameni calmi, binevoitori, întotdeauna foarte ocupaţi şi foarte mulţumiţi că sunt ocupaţi. El va porni să hoinărească mai departe pe planeta aceasta care seamănă şi nu seamănă cu Pământul părăsit de ei de-atât amar de vreme şi parcă mai ieri. Va hoinări cu Sheila Kadar şi în curând îşi va scrie cartea, şi cartea aceasta va fi, desigur, o carte foarte bună, pentru că Jenia nu poate să scrie decât o carte foarte bună şi bine gândită…

Kondratiev deschise ochii. Lângă pat şedea medicul Protos, gras şi rumen, şi-l privea în tăcere. Protos zâmbi, dădu din cap şi spuse încet:

— Las’ c-o să fie bine, Serghei.

CAPITOLUL AL DOILEA

ŞOSELELE RULANTE

ŞOSELELE RULANTE

— Poate rămâi totuşi seara asta cu noi? spuse Jenia Slavin cu un aer vinovat..

— Rămâi, zău, Serioja! interveni Sheila. Mergem acasă şi dansăm. Invit câţiva amici…

— Nu, nu, bolborosi Kondratiev. Plec.

— Unde vrei să pleci aşa mâhnit cum eşti? stărui Sheila. Poate n-ai chef să dansezi? Atunci stăm şi noi la o parolă. Avem un vecin tare cumsecade…

— Inginer asanator, îl recomandă Jenia.

— Nu, nu, mulţumesc. Trebuie să mă duc undeva…

Desigur, Sheila îl invită din toată inima, Jenia însă… Sau poate?… Tare-i greu să-i înţelegi pe îndrăgostiţii ăştia! N-are niciun rost, totuşi, să stea aşa şi să se uite cu invidie la ei, ba pe deasupra să mai şi converseze cu nu ştiu ce inginer asanator… Mai bine se lipseşte.

— La revedere, spuse Kondratiev hotărât şi se retrase de lângă pterocar.

Sheila îi zâmbi discret şi dădu tristă din cap. Tare cumsecade e Sheila asta, toate le înţelege! Nu e ea dintre aceia care să-l petreacă cu o privire compătimitoare şi să spună şoptit: „Ah, bietul de el, ce greu îi vine acum!” Are noroc roşcatul ăsta!

Jenia atinse cu vârfurile degetelor o clapă de pe tabloul de bord. Nici nu se uita la tablou. Mâna stângă şi-o petrecuse pe după umerii Sheilei. Era superb. Nici nu-şi dădu osteneala să închidă portiera. Îi făcu cu ochiul lui Kondratiev şi smuci din loc pterocarul atât de brusc, încât portiera se închise singură. Pterocarul se avântă în sus şi pluti lin pe deasupra clădirilor. Kondratiev o luă agale spre

escalator.

Bun, îşi zise, să ne afundăm în viitoarea vieţii. Jenia spune că în acest oraş nu-i chip să te rătăceşti. Să vedem.

Escalatorul îl transporta fără zgomot în adâncul clădirii. Kondratiev privi în sus. Deasupra capului se întindea acoperişul semitransparent, pe care se vedeau umbre de pterocare şi elicoptere, probabil ale locatarilor. În acest oraş fiecare acoperiş era, pare-se, un teren de aterizare. Kondratiev se uită în jos. Dedesubt era un vestibul spaţios, scăldat în lumină. Pardoseala vestibulului era netedă şi sclipea ca gheaţa.

Bocănind repede cu tocurile pantofilor pe trepte, două tinere coborâră pe lângă Kondratiev. Una din ele – mică, într-o bluză albă şi cu o fustă de un albastru deschis – se uită în ochii lui. Avea nasul pistruiat şi moţul căzut până pe sprâncene. Ceva din făptura lui Kondratiev o izbi. Navigatorul se opri o clipă şi, ca să nu cadă, se apucă de balustradă. Apoi fata o ajunse din urmă pe prietena ei şi coborâră amândouă scara. Odată ajunse în vestibul, îşi întoarseră capetele. „Ei poftim! îşi zise Kondratiev mâhnit. Începe! Se uită la mine ca la urs.”

Coborî în vestibul (cele două fete nu mai erau acolo). Încercă pardoseala cu piciorul, ca să vadă dacă nu alunecă şi constată că nu aluneca. Uşa vestibulului era încadrată de nişte ferestre uriaşe, prin care se vedea verdeaţa abundentă din stradă. Tot oraşul era inundat în verdeaţă, lucru pe care Kondratiev îl remarcase încă din pterocar. De sus aveai impresia că verdeaţa acoperă toate spaţiile dintre acoperişuri. Kondratiev făcu ocolul vestibulului, zăbovi puţin dinaintea cuierului cu picior, în care atârna doar o singură manta de ploaie, de culoare liliachie, pipăi materialul după ce mai întâi se încredinţă că nu-l vede nimeni şi apoi se îndreptă spre uşă. Se opri pe treptele peronului. Afară nu se vedea niciun fel de stradă.

De la peron pornea prin iarba deasă şi înaltă o cărare bine bătătorită. După vreo zece paşi cărarea se pierdea în tufăriş. Dincolo de tufe începea pădurea. Era o pădure de

pini înalţi şi drepţi, amestecaţi cu stejari scunzi, pare-se foarte bătrâni. În dreapta şi-n stânga, pereţii albaştri, foarte curaţi ai caselor se pierdeau în depărtare.

— E ceva! exclamă navigatorul şi adulmecă aerul.

Era un aer foarte proaspăt. Kondratiev îşi duse mâinile la spate şi păşi hotărât pe cărare. Dădu apoi într-o alee de nisip, destul de largă. După o scurtă ezitare, coti la dreapta. Pe alee se vedeau o mulţime de oameni. Încordat tot, Kondratiev se aştepta ca, la vederea lui, stră-strănepoţii să se oprească imediat din vorbă, să uite de toate preocupările lor, să stea locului şi să se holbeze la dânsul, ba poate chiar să-l şi năpădească cu întrebările. Dar n-a fost aşa. Un stră-strănepot mai în vârstă, depăşindu-l, îl lovi fără să vrea şi se scuză:

— Iertaţi-mă, vă rog… Nu, nu cu tine vorbesc.

Pentru orice eventualitate, Kondratiev zâmbi.

— S-a întâmplat ceva? auzi o voce slabă de femeie, care părea că vine dinăuntrul stră-strănepotului.

— Nu, nu, spuse acesta, făcând, cu multă bunăvoinţă, un semn din cap înspre Kondratiev. L-am lovit fără să vreau pe un tânăr.

— A… făcu vocea de femeie. Şi cum îţi spuneam, Vanda o ţinea morţiş că coriola e mai bună ca pianul şi atunci noi…

Stră-strănepotul se îndepărtă şi vocea de femeie nu se mai auzi.

„Grozav! îşi zise Kondratiev. E, desigur, un radiofon. Dar unde l-o fi ţinând?”

Unii stră-strănepoţi îl depăşeau, alţii îi veneau în întâmpinare, mulţi dintre ei îi zâmbeau şi unii chiar îi făceau semne din cap. Dar nimeni nu-şi holba ochii la el şi nu-l sâcâia cu întrebările. Ce e drept, un tânăr cu ochii negri şi cu mâinile în buzunare s-a rotit o vreme în jurul lui Kondratiev, descriind nişte traiectorii complicate, dar în clipa în care navigatorul s-a milostivit de el şi i-a făcut un semn cu capul, tânărul l-a lăsat în pace, pare-se dezamăgit. Kondratiev se simţi mai liber şi era acum numai ochi şi

urechi.

Stră-strănepoţii i se păreau, în linii mari, nişte oameni cu totul obişnuiţi – vârstnici şi tineri, înalţi şi scunzi, frumoşi şi urâţi, bărbaţi şi femei. Oameni bătrâni de tot nu se vedeau. În general nu vedea oameni ramoliţi şi bolnăvicioşi. Nu vedea nici copii, îşi aduse aminte, de altminteri, că în momentul de faţă toţi copiii trebuie că se află la şcolile-internate. Pe strada asta verde, stră-strănepoţii se arătau foarte calmi, cu un aer degajat, de parcă ar fi primit la ei acasă nişte vechi şi buni prieteni. Nu putea spune că pe chipurile tuturor se citea bucuria şi fericirea. Kondratiev văzu şi feţe îngrijorate, obosite, ba chiar mâhnite, dar asta mai rar. Un tânăr şedea pe marginea aleii, printre păpădii, pe care le rupea una după alta şi sufla de zor în ele. Era vădit că gândurile lui îl purtau undeva departe şi că nu erau de loc vesele.

Stră-strănepoţii se îmbrăcau simplu şi variat. Bărbaţii mai în vârstă purtau pantaloni lungi şi vindiacuri moi, cu gulerul răsfrânt. Femeile purtau şi ele pantaloni, sau rochii lungi de o croială elegantă. Tinerii şi fetele purtau aproape toţi şorturi largi şi bluze albe sau colorate. Puteau fi văzute, de altfel, şi femei cochete, cu nişte pelerine purpurii sau aurii aruncate peste un fel de cămăşi scurte, de culoare deschisă, împodobite cu broderii de aur. Trecătorii întorceau capul la aceste femei.

În oraş era linişte. În orice caz nu se auzeau niciun fel de zgomote mecanice. Kondratiev n-auzea decât glasuri de oameni şi uneori o muzică ce venea nu se ştie de unde. La acestea se adăuga freamătul copacilor şi, în răstimpuri, fâlfâitul câte unui pterocar. Circulaţia aeriană se făcea, pare-se, la mare altitudine. Pe scurt, totul aici îi era cu desăvârşire străin navigatorului. Îl amuza însă, mult, să se plimbe pe cărările şi aleile de nisip ale marelui oraş, agăţându-şi hainele de tufe. Cam tot aşa erau cu o sută de ani în urmă parcurile de la periferiile oraşelor. Kondratiev s-ar fi putut simţi cu totul la largul lui dacă nu avea sentimentul că e absolut inutil, mai inutil chiar decât

oricare dintre cochetele astea cu poalele scurte, înveşmântate în aur şi în purpură.

Depăşi un bărbat şi o femeie care mergeau la braţ. Bărbatul îi spunea femeii:

— Aici intervine vioara – ta-la-la-la-a! — apoi melodia subtilă şi suavă a coriolei – ti-ii-ta-ta-ta… ti-i-i!

Felul în care imita bărbatul vădea multă pasiune. Femeia îl privea cu dragoste şi admiraţie.

Pe marginea aleii stăteau tăcuţi doi oameni în vârstă. Unul din ei spuse deodată cu asprime în glas:

— Totuşi ea n-ar fi trebuit să i-o spună băiatului.

— Acum e prea târziu, răspunse celălalt. Apoi se cufundară iar în tăcere.

Din faţă veneau încet trei inşi – o fată înaltă, cu faţa palidă, un indian în vârstă, cu o statură impunătoare şi un tânăr gânditor, care zâmbea distrat. Fata spunea, agitându-şi violent pumnul mic:

— Chestiunea trebuie rezolvată alternativ. Ori eşti artist-scriitor, ori eşti artist-senzualist. O a treia soluţie nu poate să existe. Cel puţin în prezent. Eu nu pot considera demne procedeele la care recurge Valledolid. Jonglează cu relaţiile spaţiale. E un procedeu ieftin, fie şi numai pentru faptul că ceea ce face el e tehnică şi nu artă. E un imbecil indiferent şi mulţumit de sine, şi atât.

— Maşa, Masa! replică pe un ton de reproş, cu o voce de bas, indianul.

— Las-o să vorbească, profesore Yashpal, interveni tânărul.

Kondratiev se grăbi să cotească pe o potecă laterală, trecu de un gard de verdeaţă, împestriţat cu flori mari, galbene şi albastre, şi se opri înmărmurit. În faţa lui se întindea o şosea rulantă.

Navigatorul auzise multe de la Jenia despre şoselele astea rulante. Erau de-a dreptul uluitoare. Construcţia lor a început de mult şi acum ele străbăteau numeroase oraşe, alcătuind o reţea continentală ramificată de la Pirinei până în Tian-Şan, prelungindu-se spre sud peste câmpiile Chinei

până la Hanoi, iar în America, de la Port Yukon până în Ţara de Foc. Jenia îi spusese lucruri neverosimile despre şoselele rulante. Zicea cum că ele nu consumă energie şi nu se tem de vremea rea; în caz că se distrug, se repară singure, urcă cu uşurinţă munţii şi aştern poduri peste prăpăstii. Aşa cum spunea Jenia, şoselele acestea vor exista şi vor rula veşnic, atâta vreme cât va lumina Soarele şi va rămâne întreg globul pământesc. Jenia mai spunea că şoselele rulante nu sunt de fapt şosele, ci un torent alcătuit din ceva intermediar între substanţa vie şi materia inertă.

Şoseaua trecea la câţiva paşi de Kondratiev, în şase torente drepte, de culoare cenuşie. Erau aşa-numitele benzi ale Marii Şosele. Benzile se deplasau cu viteze diferite. Nişte bariere joase, albe separau benzile unele de altele şi de iarba de pe străzi. Pe benzi stăteau jos sau în picioare, sau mergeau oamenii. Kondratiev se dădu mai aproape şi puse nehotărât piciorul pe barieră. Atunci, aplecându-se şi trăgând cu urechea, auzi glasul Marii Şosele: scârţâitul, freamătul şi foşnetul ei. Într-adevăr, şoseaua se târa. Kondratiev îşi luă inima-n dinţi şi trecu peste barieră.

Fu cât pe ce să cadă, dar cineva îl apucă de braţ. După ce îşi recapătă echilibrul, rămase o vreme nemişcat, apoi trecu pe banda următoare.

Şoseaua cobora o pantă, aşa încât Kondratiev o vedea acum până departe în zare, sclipind în soare ca o şosea gudronată.

Navigatorul privi acoperişurile caselor ce se perindau pe dinaintea lui, depăşind vârfurile pinilor.

Pe un acoperiş se înălţa, strălucind în soare, o construcţie colosală, alcătuită din câteva uriaşe oglinzi pătrate, fixate pe nişte instalaţii subţiri, ajurate. Pe toate acoperişurile staţionau pterocare vopsite în felurite culori – albastre, verzi, aurii, gri. Deasupra oraşului stăteau suspendate sute de pterocare şi elicoptere. Pe deasupra şoselei trecu şuierând înfundat şi acoperind pentru multă vreme soarele o aeronavă triunghiulară, care apoi se făcu

nevăzută în dosul unei păduri. Nimeni nu-şi ridică capul. În pâcla depărtării se desluşiră contururile unei construcţii care putea fi luată drept un turn sau o antenă de televiziune. Şoseaua aluneca lin, fără smucituri. Tufişurile verzi şi trunchiurile cenuşii ale pinilor se perindau pe dinaintea călătorilor, rămânând în urmă. Printre crengi apăreau şi dispăreau clădiri mari de sticlă, vile luminoase, terase cu acoperişuri de pânză, strălucitoare şi multicolore.

Kondratiev îşi dădu seama deodată că şoseaua îl duce la periferia Sverdlovskului. „Foarte bine! îşi zise. Foarte bine!” Şoseaua asta poate să te ducă, probabil, oriunde – în Siberia, în China, în Vietnam. Navigatorul se aşeză jos şi îşi cuprinse genunchii cu braţele. Şoseaua nu era nici moale, dar nici prea dură. În faţa lui Kondratiev trei tineri şedeau turceşte, aplecaţi deasupra unor pătrăţele multicolore. Rezolvau, probabil, o problemă de geometrie. Ori poate era un joc? „La ce-or fi folosind şoselele astea? se întrebă Kondratiev. Cui i-ar trece oare prin cap să călătorească în felul acesta în Vietnam sau în China? Viteza e prea mică şi nici n-ai pe ce să şezi ca lumea… în afară de asta, există stratoplane, uriaşe nave triunghiulare, există pterocare, în sfârşit…

Ce rost o mai fi având şi şoseaua? Şi apoi trebuie să fi costat bani grei!” Îşi aduse aminte cum se construiau şoselele cu un secol în urmă, nişte şosele obişnuite şi nu cine ştie ce bune. Pe şantier lucrau uriaşe maşini semiautomate de pavare, mirosea cumplit a gudron şi oamenii se istoveau, uzi leoarcă de sudoare, în cabinele colbuite, sub văpăile soarelui necruţător. Şi când te gândeşti că Marea Şosea a solicitat un volum colosal de muncă şi de gândire, desigur mult mai mare decât construirea Magistralei Transgobiene! Şi toate astea, pare-se, numai pentru ca să poţi coborî unde pofteşti, să poţi urca unde vrei şi să te târăşti aşa fără nicio grijă, rupând în drum romaniţe. Ciudat, de neînţeles, nelogic! Şi asta în secolul douăzeci şi doi!

La un moment dat, şirul de etaje din sticlă ce se înălţau pe deasupra pinilor luă sfârşit. Dintre pini răsări un bloc uriaş de granit. Kondratiev sări în sus. Pe creştetul blocului stătea un om uriaş, aplecat înainte, cu braţul întins deasupra oraşului. Era Lenin, aidoma aceluia ce se înălţa odinioară şi de bună seamă că se află şi acum în piaţa Gării Finlandeze din Leningrad. „Lenin!” îşi zise Kondratiev. Fu cât pe ce să rostească cuvântul acesta cu glas tare. Lenin stătea cu braţul întins deasupra oraşului, deasupra lumii. Pentru că aceasta era lumea lui, o lume minunată, surâzătoare, aşa cum a văzut-o el cu două secole în urmă… Kondratiev stătea şi privea uriaşul monument ce dispărea în pâcla liliachie care se înălţa deasupra acoperişurilor de sticlă.

Pinii erau acum mai scunzi şi creşteau mai des. Pentru o clipă apăru lângă şosea o poiană largă, în care câţiva oameni îmbrăcaţi în salopete trebăluiau la un mecanism complicat. Şoseaua se strecură pe sub un pod îngust, arcuit şi lăsă în urmă un indicator cu o săgeată, pe care scria: „Matrosovo – 15 km. Virajul spre Fabrica Galbenă – 6 km”. Pe indicator mai scria ceva, dar Kondratiev nu mai apucă să citească. Se uită în jurul lui şi constată că oamenii de pe benzile şoselei se împuţinaseră. Benzile care veneau în sens invers erau pustii. „Matrosovo trebuie să fie un orăşel. Dar Fabrica Galbenă?” Printre trunchiurile pinilor se ivi pentru o clipă o terasă lungă, cu mesuţe rânduite pe ea. Kondratiev simţi că îi e foame, dar după o clipă de şovăială hotărî să se abţină. Se gândi să ia masa la întoarcere. Îi făcea o mare plăcere că simţea o foame zdravănă şi sănătoasă şi că putea să şi-o potolească în orice moment.

Printre pinii care se răriseră de-a binelea se ivi de undeva o autostradă foarte largă, ce strălucea în razele soarelui crepuscular. Pe autostradă goneau şiruri de maşini bizare, cu două, trei şi chiar opt şasiuri, sau chiar fără şasiuri, nişte maşini cu botul turtit, cu coşuri uriaşe, acoperite cu material plastic viu colorat. Maşinile acestea

veneau din direcţia opusă, îndreptându-se spre oraş. Probabil că undeva pe-aproape autostrada intra sub pământ şi dispărea în tunelurile cu mai multe etaje ce se aflau dedesubtul oraşului. Uitându-se mai bine, Kondratiev văzu că maşinile nu aveau cabine şi nici loc pentru om. Alcătuiau un torent continuu, claxonând discret şi ţinându-se la o distanţă de vreo doi-trei metri una de alta. În golurile dintre ele Kondratiev văzu câteva maşini identice, circulând în sens invers. Apoi autostrada pătrunse din nou în nişte hăţişuri şi dispăru din vedere.

— Ieri, un camion a sărit de pe şosea, spune cineva în spatele lui Kondratiev.

— Din cauză că a fost scos controlul de forţă. Se sapă alte etaje.

— Aşa e. Las' că tot nu-mi plac mie rinocerii ăştia!

— Nu-i nimic, în curând terminăm conveierul stratificat şi atunci o să putem închide şoseaua.

— Ar fi şi timpul…

În faţă se ivi altă terasă cu mesuţe pe ea.

— Leoşa! Leoşka! strigă cineva de la una din mesuţe, agitându-şi braţul.

Tânărul şi femeia care stăteau în faţa lui Kondratiev îşi agitară şi ei braţele, trecură pe o bandă mai lentă şi săriră în iarba din faţa terasei. Alţi câţiva oameni le urmară pilda. Kondratiev vru să sară şi el, dar observă un stâlp cu acest indicator: „Virajul spre Fabrica Galbenă – 1 km”, aşa că rămase.

Coborî la viraj. Printre trunchiurile copacilor se vedea o cărare îngustă, bine bătătorită, care suia coasta unei coline. Pe creştetul colinei se profilau limpede pe cerul crepusculului conturile unor construcţii scunde. Kondratiev o luă agale pe cărare, simţind cu plăcere pământul moale sub picioare. „Pe ploaie trebuie că se face noroi”, îşi zise, fără să ştie el însuşi de ce. După câteva minute ajunse în vârful colinei şi se opri la marginea unei depresiuni uriaşe, care se întindea, aşa cum i se părea lui, până departe în zare.

Contrastul dintre verdeaţa calmă şi blândă ce se desfăşura sub cerul înserării şi priveliştea care i se înfăţişa în vale era atât de izbitor, încât Kondratiev se dădu îndărăt, închise ochii şi clătină din cap. Pe fundul depresiunii era un infern, un adevărat infern, cu sinistre explozii albastre-albe, cu un fum portocaliu învălătucit şi cu un lichid lipicios ce clocotea încins până la incandescenţă. Ceva se umfla acolo încet, ca, un buboi, apoi plesnea, împrăştiind smocuri de flăcări portocalii, învăluindu-se în fumuri multicolore, degajând vapori, foc şi o ploaie de scântei, apoi iarăşi se umfla încet şi plesnea. În vârtejurile materiei care o luase razna se agitau fulgere lăţoase, apăreau şi dispăreau numaidecât nişte forme nedesluşite cu contururi monstruoase, se învârtejeau trombe, dănţuiau spectre albastre şi trandafirii. Kondratiev contemplă multă vreme ca vrăjit priveliştea aceasta bizară. Apoi îşi veni încetul cu încetul în fire şi începu să observe şi alte lucruri.

Era un infern tăcut, având conturul geometric delimitat cu stricteţe. Grandiosul danţ de focuri şi de fumuri nu se trăda cu niciun zgomot, nicio pălălaie şi niciun vălătuc de fum nu răzbea dincolo de anumite limite. Uitându-se mai atent, Kondratiev constată că tot spaţiul acesta vast, care se întindea până departe, dincolo de zare, era acoperit cu o calotă abia vizibilă, cu marginile înfipte în betonul – dacă era beton – care acoperea fundul depresiunii. Apoi observă că calota era dublă, ba pare-se chiar triplă, pentru că din când în când în aerul de deasupra depresiunii se iscau reflexe plate, provenite probabil de pe suprafaţa interioară a calotei de sus. Depresiunea era adâncă şi pereţii ei, foarte teşiţi şi netezi, făţuiţi cu un material de culoare cenuşie, pătrundeau până la o adâncime de cel puţin o sută de metri. „Acoperişul” uriaşei calote se ridica deasupra fundului depresiunii la o înălţime de cel mult vreo cincizeci de metri. Se pare că aceasta era Fabrica Galbenă, menţionată de indicatoare. Kondratiev se aşeză în iarbă, îşi împreună mâinile pe genunchi şi îşi aţinti ochii

asupra calotei.

Soarele apusese. Pe versanţii cenuşii ai depresiunii jucau reflexe multicolore. Navigatorul observă foarte curând în clocotul acestui infern încă o mişcare, de altă natură. Prin fum şi foc se desluşeau în răstimpuri nişte umbre cu contururi regulate, aci stând nemişcate, aci mişcându-se cu o mare repeziciune. Era foarte anevoios să le desluşească mai ca lumea, dar într-un târziu fumul se risipi pentru câteva clipe şi atunci Kondratiev văzu destul de limpede o maşină complicată, care semăna cu o gânganie cum e cosaşul, de pildă. Maşina se sălta pe loc, parcă încercând să-şi smulgă picioarele din masa clisoasă de foc, ori frământa cu articulaţiile ei lungi şi strălucitoare masa aceasta în clocot. Apoi sub maşină se aprinse ceva şi o învăluiră nori de fum portocaliu.

Pe deasupra lui Kondratiev trecu zbârnâind un mic elicopter. Navigatorul îşi ridică ochii şi-l petrecu cu privirea. Elicopterul zbură pe deasupra calotei, apoi coti brusc şi se prăbuşi ca un bolovan. Kondratiev scoase un strigăt şi sări în picioare. Elicopterul se oprise pe „acoperişul” calotei. Părea că încremenise suspendat deasupra limbilor de foc. Din elicopter coborî un om minuscul, negru tot. Omul se aplecă şi sprijinindu-se cu braţele de genunchi se uită în infernul de sub el.

— Spune-i că mă întorc mâine dimineaţă! strigă cineva în spatele lui Kondratiev.

Navigatorul se întoarse. În apropiere se înălţau dintr-un pâlc de lilieci două căsuţe îngrijite, cu un singur cat, cu geamurile mari luminate. Vegetaţia acoperea geamurile pe jumătate, aşa că ramurile ce se legănau în bătaia vântului zugrăveau pe fondul dreptunghiurilor albastre desene ajurate de o mare fineţe. Se auziră nişte paşi, care apoi se opriră pentru o clipă. Aceeaşi voce strigă:

— Roag-o pe mama să-i spună şi lui Boris!

— Bine! răspunse o voce de femeie.

În geamurile uneia din căsuţe lumina se stinse. Din cealaltă casă răzbea o melodie tristă, în iarbă ţârâiau

greierii. Se auzea ciripitul somnoros al păsărilor. Kondratiev îşi zise că în orice caz la fabrica asta n-are ce căuta.

Se ridică şi o porni înapoi. Câteva minute rătăci printre tufe, căutând drumul, apoi îl găsi şi o luă printre pini. Drumul se desluşea vag în lumina stelelor. După alte câteva clipe, văzu înaintea sa o lumină albăstrie – becurile cu neon ale unui stâlp indicator – şi ajunse aproape alergând la şoseaua rulantă. Şoseaua era pustie.

Sărind ca un iepure şi strigând „hop! hop!” trecu pe o bandă care se deplasa în direcţia oraşului. Benzile răspândeau o lumină difuză. De-o parte şi de alta şoseaua era mărginită de tufe întunecate şi de pâlcuri de copaci. Departe în faţă stăruia pe cer o geană de lumină albăstrie; acolo era oraşul. Kondratiev simţi deodată o foame cumplită.

Coborî în faţa terasei lângă care se afla indicatorul: „virajul spre Fabrica Galbenă – 1 km”. Pe terasă era lumină, stăruia larmă şi mirosea a mâncăruri gustoase. Era atâta lume, încât Kondratiev rămase de-a dreptul uimit. Toate mesele – pe puţin cincizeci, dispuse în semicerc – erau ocupate, ba până şi în spaţiul din interiorul semicercului o mulţime de oameni şedeau sau stăteau culcaţi pe nişte mici saltele rotunde, în culori vii. Într-un colţ al terasei erau îngrămădite mai multe saltele din acestea. „Poate izbutesc să cinez aici…” îşi zise sceptic

Kondratiev, totuşi urcă treptele şi se opri în prag. Stră-strănepoţii mâncau, beau, râdeau, stăteau de vorbă şi chiar cântau.

Un lungan de stră-strănepot de la o masă învecinată îl trase de mânecă şi spuse, ridicându-se:

— Luaţi loc, tovarăşe!

— Mulţumesc, îngăimă Kondratiev. Dar dumneata?

— Nu-i nimic! Eu am mâncat, aşa că nu vă faceţi griji.

Neştiind ce să spună şi cum să se comporte, Kondratiev se aşeză foarte stânjenit şi îşi puse mâinile pe genunchi. De la masa dimpotrivă o namilă de bărbat cu faţa smeadă,

care mânca ceva foarte apetisant dintr-o farfurie adâncă, îşi aruncă privirea asupră-i şi întrebă nedesluşit:

— Ei, cum merge? Îi dai bătaie?

— La ce să-i dau bătaie? întrebă Kondratiev. Toţi cei de la masă se uitau la el.

Bărbatul cel smead făcu o strâmbătură, înghiţi dumicatul din gură şi spuse:

— Dumneata nu eşti din Aniudin?

— Nu, răspunse Kondratiev. Sunt de la Fabrica Galbenă. „Numai de n-aş spune vreo prostie”, îşi zise.

— Unde vine asta? întrebă curioasă o femeie tânără care şedea în dreapta lui Kondratiev.

— Până la virajul care duce la Fabrica Galbenă e un kilometru, bolborosi navigatorul. De-acolo o iei pe o colină şi ajungi la nişte case…

— Şi la ce lucrezi dumneata?

Kondratiev se simţi îmboldit să se ridice şi să plece.

— Păi, să vezi… începu el.

În clipa aceea un tânăr vânjos, care stătea în stânga, spuse cu bucurie în glas:

— Eu ştiu cine sunteţi! Dumneavoastră sunteţi navigatorul Kondratiev de pe „Taimîr!”

— O, iartă-mă! se scuză femeia. Nu te-am recunoscut. Iartă-mă!

Bărbatul cel smead îşi ridică numaidecât mâna dreaptă cu palma în sus şi se prezentă:

— Moskvicev Ioan. În prezent Ivan.

Femeia din dreapta se prezentă şi ea:

— Zavadskaia Elena Vladimirovna.

Tânărul cel vânjos îşi mişcă picioarele sub masă şi spuse:

— Basevici. Meteorolog.

O fetiţă bălaie care stătea înghesuită între meteorolog şi Ioan Moskvicev ciripi veselă:

— Marina Cerniak, operatoare la sistemele grele…

Kondratiev se ridică şi se înclină.

— Nici eu nu te-am recunoscut imediat, mărturisi

Moskvicev. Te-ai îngrăşat mult. Noi stăm aici şi ne uscam aşteptând. Nu sunt destule planetonave şi nu ne rămâne decât să stăm aşa şi să mâncăm saţivi. Azi ni s-au oferit douăsprezece locuri pe un tanc alimentar. Credeau că o să refuzăm. Noi, ca proştii, am tras la sorţi şi în vremea sta s-a îmbarcat un grup din Vorkuta. Nişte găligani! Abia au încăput zece oameni pe douăsprezece locuri, alţi cinci au rămas. Moskvicev izbucni în râs. Stau aici şi mănâncă saţivi… Ce-ar fi să mai cerem şi noi o porţie? Ai luat masa?

— Nu, răspunse Kondratiev.

Moskvicev se ridică.

— Îţi aduc eu ceva îndată.

— Te rog, se învoi Kondratiev.

Ioan Moskvicev se îndepărtă, strecurându-se printre mese.

— Serveşte vin, spuse Elena Vladimirovna, oferindu-i lui Kondratiev paharul ei.

— Mulţumesc, nu beau, replică mecanic navigatorul. Dar îşi aminti numaidecât că nu mai e astronaut şi că n-o să mai fie niciodată. Iartă-mă! Cu plăcere…

Vinul era parfumat, suav, gustos. „Nectar, nu alta, îşi zise Kondratiev. Zeii beau nectar şi mănâncă saţivi.”

— Zbori cu noi? ciripi operatoarea.

— Nu ştiu, răspunse Kondratiev. Poate. Dumneavoastră unde mergeţi?

Stră-strănepoţii schimbară o privire între ei.

— Noi suntem voluntari, îl lămuri Basevici. Mergem pe Venus. Trebuie să facem din Venus un al doilea Pământ.

Kondratiev tresări şi puse paharul pe masă.

— Pe Venus? întrebă cu îndoială în glas. Navigatorul îşi aducea bine aminte ce reprezintă planeta Venus! Aţi mai fost vreodată pe Venus?

— Noi nu, îi răspunse Elena Vladimirovna. Moskvicev a fost. Dar asta n-are nicio importanţă. Ceea ce e rău, e că nu sunt suficiente planetonave. Stăm aici şi aşteptăm de trei zile.

Kondratiev îşi aduse aminte cum s-a rotit vreme de

treizeci şi trei de zile în jurul planetei Venus la bordul unei planetonave de prima clasă, neîndrăznind să descindă pe planetă.

— Da, spuse el, cu o ironie amară, nu e de loc plăcut să aştepţi atât de mult...

Apoi se uită îngrozit la operatoarea cea bălaie:

— Mă ierţi că te întreb: zbori şi dumneata pe Venus?

— Am indexul de sănătate optzeci şi şapte, declară ea puţin ofensată.

— Iartă-mă... Da, desigur... optzeci şi şapte... bâigui Kondratiev. „Deşerturile radioactive, se gândi el. Vulcanii atomici... Furtunile negre...”

Între timp se întoarse Moskvicev şi puse pe masă o tavă plină cu cupe şi farfurii. Între farfurii stătea o sticlă pântecoasă, cu gâtul lung.

— Poftim! spuse. Mănâncă, tovarăşe Kondratiev. Ai aici saţivi, dacă vrei, sos... Condimente... Desert... Gheaţă. Bea asta: „Iaşma”. Are să-ţi placă... Pegov a vorbit din nou cu Aniudinul. Ni se promite o planetonavă pentru mâine la şase.

— Şi ieri ni s-a promis una „pentru mâine la şase”, se plânse Basevici.

— Nu, acum e sigur! Se întorc astronauţii. Cosmonavele-D nu sunt tancuri alimentare. Transportă într-o cursă şase sute de oameni şi acoperă distanţa dintre Pământ şi Venus în douăzeci de ore. Poimâine la ora asta suntem acolo.

— Trăiască astronauţii! urlă tânărul şi îşi întinse paharul înspre Kondratiev.

— Ura, ura! răsună localul. Cineva începu să cânte cu un bas profund de toată frumuseţea „Gigantice-astronave s-avântă spre Nimic...” Restul cuvintelor nu se mai desluşiră, copleşite de larma, râsetele şi aplauzele zgomotoase...

Kondratiev sorbi zorit o înghiţitură din pahar şi luă iar în primire farfuria.

Moskvicev mânca şi el saţivi, fără însă a conteni vorba:

— Cu ajutorul cosmonavelor-D, peste o lună vom avea pe Venus o jumătate de milion de oameni… Tot utilajul şi echipamentul necesar… Avem nevoie de uzine proprii. Ajunge! De o sută de ani ducem acolo o viaţă de câine. Nu-i chip să-ţi scoţi nasul afară fără costum de protecţie. E timpul!…

— Cine v-a pus să staţi acolo? interveni Zavadskaia.

— Cum poţi vorbi aşa? sări operatoarea cu o voce piţigăiată şi plângăreaţă. Aşa eşti dumneata întotdeauna, Elena Vladimirovna… N-o asculta ce spune, urmă operatoarea, adresându-se lui Kondratiev. Aşa vorbeşte mereu, deşi gândeşte altfel…

— Ba gândesc chiar aşa, protestă Elena Vladimirovna. Consiliul cunoaşte punctul meu de vedere. Puteaţi foarte bine să instalaţi acolo uzine automate şi să plecaţi.

— Să plecăm… spuse Moskvicev cu blândeţe în glas. Aş… Nu, dragă Elena Vladimirovna…

Tânărul interveni cu o voce metalică:

— Nu mai plecăm noi de unde am pus odată piciorul!

— Degeaba am murit noi acolo? strigă fetiţa cea bălaie.

— Degeaba, decretă Elena Vladimirovna. Oamenii trebuie să trăiască, nu să moară.

— Aş! făcu tânărul. Şi pe Pământ mor oamenii. Ba încă oameni tineri! Dacă e să murim pentru ca cei ce vor veni după noi să trăiască, atunci oricare dintre noi ar înfrunta moartea fără să şovăie. Aşa a fost şi aşa va fi întotdeauna!

„Bravo lui!” îl gratula Kondratiev în gând.

— Noi n-o să vă permitem să muriţi, ripostă Elena Vladimirovna. Aşa că încercaţi să ne scutiţi de treaba asta.

— Ah, dar nu de asta e vorba, interveni fetiţa. Altceva voiam noi să spunem. După dumneata, Elena Vladimirovna, ar reieşi că planul „Venus” e inutil.

— Da, e inutil, decretă Elena Vladimirovna.

— Cum adică inutil? vorbi pe un ton ameninţător Moskvicev, îndepărtându-şi farfuria de lângă el. Suntem acolo douăzeci de mii de oameni şi furnizăm Pământului şaptesprezece la sută din energia şi optzeci şi cinci la sută

din metalele rare de care are el nevoie. Dar ducem o viaţă grea. Intrăm cu rândul în seră, ca să ne mai lungim în iarbă. Nu vedem cerul albastru cu lunile.

— Atunci la ce naiba mai staţi acolo? se amestecă în vorbă, întorcându-se înspre ei, un bărbat spătos care stătea la masa vecină. Ne-am descurca noi cumva şi fără procentele astea ale voastre…

— Pe tine nu te-a întrebat nimeni, îi răspunse Moskvicev, fără a întoarce capul.

Bărbatul cel spătos îşi luă numaidecât scaunul şi se vârî între Kondratiev şi Elena Vladimirovna.

— Nu m-a întrebat nimeni? spuse el. Foarte rău, Vania, că nu m-a întrebat. Apoi, întorcându-se spre Kondratiev: Eu sunt Segers, miner. Judecă şi dumneata, Serghei Ivanovici. De zece ani săpăm o galerie înspre centrul Pământului. Suntem şi noi zece mii de oameni. Dar vezi că acum totul se trimite pe Venus. Ni se iau capacităţile de producţie şi ni se cere ajutorul. Dreptate-i asta?

— Ar trebui să refuzaţi, îşi dădu cu părerea navigatorul.

Pe feţele stră-strănepoţilor se aşternu o expresie de perplexitate. Kondratiev îşi dădu seama că până la urmă tot şi-a dat în petic. Convivii îl priveau cu nişte ochi de parcă el l-ar fi sfătuit pe miner să prade o grădiniţă de copii.

— Cum adică… să refuzăm? întrebă minerul cu glasul tremurând de încordare.

— Pardon, îngăimă Kondratiev. Mi se pare că… Vă rog, nu daţi atenţie la ce spun.

Zâmbiră cu toţii. Dându-şi seama, pare-se, că nu-i chip s-o scoată la capăt cu navigatorul, minerul făcu apel la Zavadskaia:

— Nu-i aşa, Elena Vladimirovna?

— Eu am cerut încă de-acum cinci ani să fie închisă galeria, îi răspunse Zavadskaia cu o voce de gheaţă.

Moskvicev râse răutăcios.

— Ah, medicii ăştia! exclamă el. Ne-am găsit beleaua alegându-vă în Consiliu!

— Noi vrem să avem de *lucru!* spuse fata. Înţelegeţi odată! Vrem să facem ceva grandios şi important, vrem ca întreg Pământul să muncească! Vrem ca toţi să se simtă veseli, şi să întâmpine greutăţi! Se poate oare altfel? Ce valoare au sistemele astea grele ale mele pe Pământ? Deplasăm o căsuţă dintr-un loc în altul, săpăm o groapă de fundaţie pentru o uzină… Oare asta-i tot ce pot eu să fac? Daţi-mi să construiesc un rachetodrom! Aici fetiţa îşi agită pumnul mic. Daţi-mi să construiesc un oraş pe un teren mlăştinos! Să fie furtuni şi explozii subterane! Şi să se spună pe urmă: „Oraşul acesta a fost construit de Marina Cerniak…”

— Ar fi de preferat fără furtuni şi fără explozii, interveni Moskvicev.

— Just, Marinka! strigară cei de la mesele vecine. Bine zici! Stăm lipiţi de Pământ şi nu-i chip să ne desfăşurăm…

În spatele Marinei se proţăpi un tânăr slăbănog, cu nasul mare.

— Asta aşa e, spuse el cât se poate de logic. Eu însumi sunt artificier şi îmi doresc teribil nişte explozii colosale. Dar mai e şi un alt aspect, aspectul cel mai de seamă, să mă ierte Elena Vladimirovna. Douăzeci de mii de oameni lucrează pe Venus în condiţii grele. Sunt oameni foarte buni. Aş zice chiar că sunt cei mai buni oameni. Noi, însă, cele zece miliarde de pământeni, nu izbutim cu niciun chip să le venim în ajutor! Mai mare ruşinea! Şi ce dacă ei vor să lucreze pe Venus? E dreptul lor s-o facă! Iar dacă nu vor să plece de-acolo, noi trebuie să-i ajutăm. Şi-i vom ajuta, să mă ierte Elena Vladimirovna.

— Dragul de el! făcu, profund mişcat, Ioan Moskvicev, cu vocea lui de bas. Dragii mei zece miliarde de pământeni!…

Elena Vladimirovna se uită cu privirea ei infinit de inteligentă la tânărul cel năsos şi spuse cu un zâmbet:

— Da, da, asta e!

„Bravo lor! îşi zise înveselit Kondratiev. Şi unii şi alţii au dreptate!”

— Elena Vladimirovna, întrebă el, coborând vocea, dar şi dumneata zbori pe Venus, nu? De ce o faci?

— Pe Venus sunt deocamdată prea puţine cabinete de chirurgie, îi răspunse tot cu vocea coborâtă Elena Vladimirovna. Eu, însă, sunt chirurg embrio-mecanic şi ca atare n-am nevoie de cabinet, pot să lucrez în orice condiţii, chiar stând în mlaştină până la brâu…

Kondratiev aruncă o privire de jur împrejur. Minerul îşi apropiase scaunul de acela al lui Moskvicev. Acționând în cuplu cu tânărul cel năsos, Moskvicev îl ataca acum de zor, în vreme ce minerul se apăra din răsputeri. Basevici şuşotea cu operatoarea. Strângând din ochi, Elena Vladimirovna privea gânditoare peste capetele celorlalţi. Kondratiev se ridică şi ieşi încetişor pe peron. Era o noapte senină, fără lună. Deasupra pădurii negre, diforme, atârna Venus, albă şi foarte strălucitoare. Navigatorul privi îndelung planeta şi îşi zise: „Poate să încerc şi eu? Indiferent în ce calitate – săpător, şofer sau artificier…”

— Te uiţi la Venus? se auzi o voce din întuneric. Mă uit şi eu. Aştept să apună şi mă duc la culcare. Vocea era calmă şi obosită. Mă gândesc mereu. Ce-ar fi dacă s-ar planta livezi pe Venus… Dacă s-ar străpunge Luna cu un sfredel uriaş… Are Cehov o schiţă umoristică cu ceva cam în felul ăsta. Ştia să vadă bătrânul… În ultimă instanţă, care-i rostul existenţei noastre? Să ne consumăm energia… Şi, pe cât e cu putinţă, în aşa fel, încât treaba asta să ne intereseze pe noi înşine şi să le fie şi altora de folos. De la o vreme, însă, pe Pământ e cam greu să-ţi consumi energia. Avem de toate şi suntem mult prea puternici. Să ne oprim nu putem, pentru că nu e în firea omului să se oprească. E o contradicţie, dacă vrei… Desigur, sunt şi azi mulţi care lucrează din plin – cercetători, pedagogi, medici-profilactici, oameni de artă, agrotehnicieni, asanatori… Oameni din aceştia au să fie întotdeauna mulţi. Dar ce facem cu ceilalţi? Dacă omul vrea să devină inginer, operator, medic terapeut… Fireşte, unii se consacră artelor, dar cei mai mulţi caută în artă nu un refugiu, ci

inspiraţie. Vezi bine, tinerii ăştia sunt de-a dreptul minunaţi! N-au unde să se desfăşoare! Ei vor să provoace explozii, să transforme, să construiască… Nu o casă, cel puţin un univers – azi pe Venus, mâine pe Marte. Poimâine vor să facă mai ştiu eu ce… Bravo celor din Consiliu! Uite, aşa începe expansiunea interplanetară a Omenirii – descărcarea unor mari acumulatori… Eşti de acord, tovarăşe?

— De acord, spuse Kondratiev.

MASA-MINUNE

Jenia şi Sheila lucrau. Jenia şedea la masă şi citea. „Filosofia vitezei” de Hardway. Masa era doldora de cărţi, benzi de microcărţi, albume şi colecţii de ziare vechi. Pe duşumea, printre cutiile microcărţilor, risipite vraişte, stătea tabloul de comandă portativ pentru legătura cu Informariul. Jenia citea repede, se tot foia nerăbdător şi făcea mereu însemnări în blocnotes. Sheila şedea într-un fotoliu adânc, picior peste picior şi citea un manuscris de-al lui Jenia. În cameră era multă lumină şi stăruia o linişte aproape desăvârşită. Pe ecranul stereovizorului se mişcau umbre multicolore şi se auzeau încet tacturile suave ale unei vechi melodii sud-americane.

— Formidabilă carte! exclamă Jenia. Nu pot s**-o** citesc încet. Cum o fi făcut oare omul ăsta?

— Hardway? întrebă distrată Sheila. Da, Hardway e un mare maestru.

— Cum o fi făcut? Nu pot să-i ghicesc secretul.

— Nu ştiu, dragul meu, spuse Sheila, fără a-şi lua ochii de pe manuscris. Nu ştie nimeni. Nici el nu ştie.

— Are un surprinzător simţ al ritmului gândirii şi cuvântului. Cine-i, mă rog, omul ăsta? Jenia se uită la prefaţă. Profesor de lingvistică structurală. Aha! Am înţeles.

— Ba n-ai înţeles nimic. Şi eu sunt lingvist structural.

Jenia se uită la ea şi apoi se cufundă iar în lectură. Afară se lăsa amurgul. Printre tufişurile învăluite în semiobscuritate scânteiau licuricii. Păsările de noapte se strigau cu glasuri somnoroase.

Sheila strânse filele la un loc.

— Minunaţi oameni! spuse ea cu glas tare. Oameni curajoşi!

— Nu-i aşa? exclamă bucuros Jenia, întorcându-se spre ea.

— Aţi trecut voi prin toate astea? Sheila se uita la Jenia

cu ochii larg deschişi. Aţi îndurat toate astea. Şi totuşi aţi rămas oameni. N-aţi murit de frică. Nu v-aţi pierdut minţile din pricina singurătăţii. Pe cinstea mea, Jenia, uneori mi se pare că eşti într-adevăr mai mare ca mine cu o sută de ani.

— Nu-i aşa?

Apoi se ridică, străbătu camera şi se aşeză la picioarele Sheilei. Femeia îşi petrecu degetele prin părul lui roşcat. Jenia îşi lipi obrazul de genunchii ei.

— Ştii care a fost momentul cel mai îngrozitor? spuse el. După cel de-al doilea pod eteric. Când m-a scos Seriojka din amortizor. Voiam să trec în cabină, dar el nu m-a lăsat.

— Nu mi-ai scris despre asta.

— În cabină se aflau Falin şi Pollak, urmă Jenia. Erau morţi, adăugă el după o clipă de tăcere.

Sheila îl mângâia tăcută pe cap.

— Ştii, reluă vorba Jenia, într-un anumit sens strămoşii sunt mai bogaţi decât urmaşii. Mai bogaţi în vise. Strămoşii visează la lucruri care devin pentru urmaşi lucruri obişnuite. Ah, Sheila, ce vis a fost visul de a ajunge la stele! Noi am dăruit totul acestui vis. Voi, însă, zburaţi la stele aşa cum zburam noi la mama în vacanţa de vară. Bieţii de voi!

— Fiecare epocă cu visul ei, replică Sheila. Visul vostru l-a purtat pe om către stele, visul nostru îl va reîntoarce pe Pământ. Dar omul acesta va fi cu totul alt om.

— Nu pricep…

— Deocamdată nici noi nu pricepem mare lucru. E doar un vis. Omul Atotputernic e stăpânul fiecărui atom din Univers. Natura are mult prea multe legi. Noi le descoperim şi ne folosim de ele, dar legile acestea ne împiedică. O lege a naturii nu poate fi călcată. Ea trebuie respectată. Ceea ce e, dacă te gândeşti, plictisitor. Omul Atotputernic, însă, va anula legile care nu-i convin. Le va anula pur şi simplu.

— Pe vremuri, replică Jenia, astfel de oameni erau numiţi vrăjitori şi puteau fi întâlniţi mai ales în poveşti.

— Omul Atotputernic va trăi în Univers, aşa cum trăim

noi doi în camera asta.

— Nu, nu pot să pricep. E ceva care mă depăşeşte. Probabil că raţionez foarte prozaic. Ba încă mi-a spus cineva, nu mai departe decât ieri, că sunt un interlocutor plictisitor. Nu m-am supărat. Într-adevăr, sunt încă multe lucruri pe care nu le pricep.

— Cine a zis că eşti plictisitor? întrebă supărată Sheila.

— N-are importanţă… într-adevăr nu eram în formă. Mă grăbeam să viu acasă.

Sheila îl apucă de urechi şi se uită în ochii lui.

— Cel care ţi-a spus asta e un măgar ingrat. Trebuia să-l priveşti de sus şi să-i răspunzi: „Eu am fost acela care ţi-am deschis drumul spre stele, iar tatăl meu ţi-a deschis drumul spre toate câte le ai acum”.

Jenia râse:

— Asta se uită. Ingratitudinea urmaşilor e ceva obişnuit. Bunicul meu, de pildă, a căzut sub zidurile Leningradului şi eu nici măcar nu-i ţin minte numele.

— Foarte rău!

— Sheila dragă, urmaşii sunt uituci pentru că strămoşii nu se supără pe ei.

Zicând acestea, o strânse în braţe şi o acoperi de sărutări. În clipa aceea cineva bătu la uşă.

— Ei, poftim! făcu nemulţumit Jenia.

— Intră! strigă Sheila.

Prin uşa întredeschisă, vocea vecinului lor, inginerul asanator Iura, întrebă:

— Deranjez?

— Intră, intră, Iura, îl pofti Sheila.

— Dacă e deranj, să fie deranj în toată regula, spuse Iura şi intră. Apoi, pe un ton poruncitor: Hai, ieşiţi în parc.

— Ce-avem noi de văzut în parc? întrebă mirat Jenia. Hai mai bine să ne uităm la stereovizor.

— Am şi eu stereovizor, ripostă Iura. Hai, Jenia! Ai să ne povesteşti ceva despre Louis Pasteur.

— La ce staţie de scurgere mai lucrezi? întrebă Jenia.

— Staţie de scurgere? Ce-i aia?

— O staţie obişnuită de scurgere, unde se aduc de toate… gunoaie, lături… pe care staţia le prelucrează, adică le face să se scurgă în sistemul de canalizare.

— A! exclamă vesel inginerul asanator. Ei da, mi-am adus aminte. Te referi la turnurile de scurgere. Dar pe Planetă nu mai există de mult turnuri de scurgere, Jenia!

— Eu m-am născut la un secol şi jumătate după Pasteur, spuse apoi Jenia.

— Atunci vorbeşte-ne despre doctorul Morgenau.

— Doctorul Morgenau s-a născut, pare-mi-se, la un an după ce a decolat „Taimîr”, răspunse obosit Jenia.

— Ce să mai lungim vorba: hai în parc. Sheila, ia-l!

Ieşiră în parc şi se aşezară pe o bancă sub un măr. Se făcuse întuneric de-a binelea. Copacii păreau negri. La un moment dat Sheila se zgribuli, pătrunsă de răcoarea nopţii. Jenia se duse în casă să-i aducă un jerseu. O vreme statură cu toţii tăcuţi. Apoi un măr mare se desprinse de pe ram şi căzu, izbindu-se cu un zgomot înfundat de pământ.

— Merele mai cad încă, observă Jenia, dar Newtoni nu prea se văd.

— Te gândeşti la savanţii polilogi[4]? întrebă cu toată seriozitatea Sheila.

— M-da, răspunse Jenia, care voise doar să facă un spirit.

— În primul rând, acum suntem cu toţii polilogi, interveni Iura, surprinzător de iritat. Desigur, din punctul dumitale de vedere antideluvian. Pentru că nu există biolog care să nu cunoască matematica şi fizica, iar un lingvist ca Sheila, de pildă, ar fi pierdut fără psihofizica şi teoria consecvenţelor istorice. Eu însă ştiu ce vrei dumneata să spui! Auzi, Newtoni! Dumnealui cere să-i serveşti o minte enciclopedică! Lucrăm îngust, vezi dumneata! Sheila e numai lingvist şi eu sunt numai asanator, iar Okîda e doar oceanolog! De ce, adică, n-ar întruni toate aceste calităţi o singură persoană?…

---

[4] *Polilog* – aici specialist în mai multe domenii ale cunoaşterii. (n.a.)

— Vai! exclamă Jenia: Nu voiam să jignesc pe nimeni! Am glumit!

— Ştii dumneata, Jenicika, ce este în zilele noastre o problemă aşa-zisă îngustă? Toată viaţa o frământi şi nu vezi să-i dai de capăt. E un ghemotoc de probleme din cele mai surprinzătoare. Să luăm, de pildă, mărul acesta. De ce a căzut tocmai el? Şi de ce tocmai în acest moment? Mecanica venirii în contact cu pământul. Procesul transmiterii impulsului. Condiţiile căderii orientate. Tabloul cuantic al căderii. În sfârşit, utilitatea acestei căderi, fir-ar ea să fie…

— E simplu de tot, zise pe un ton împăciuitor Jenia, apoi se aplecă şi ridică mărul de jos. Am să-l mănânc.

— Rămâne de văzut dacă aceasta va fi o utilitate maximă, replică veninos Iura.

— Atunci îl mănânc eu, interveni Sheila şi luă ea mărul.

— Fiindcă veni vorba de utilitate, spuse supărat Jenia, apăi dumnitale, Iura, ştiu că-ţi place să reflectezi despre utilitate! Gândește-te însă că în jurul nostru se foiesc o mulţime de cibermăturători, ciber-grădinari, cibermâncători-de-muşte-şi-de-omizi, ciberpreparatori-de-sandvişuri-cu-şuncă-şi-cu-brânză, toţi de o construcţie neînchipuit de complexă. E de-a dreptul monstruos. E ceva mai mult decât a trage cu tunul în vrăbii, cum se spunea pe vremuri. E ca şi cum s-ar construi locuinţe individuale cu o cameră pentru furnici. Asta e sibaritism de cea mai pură speţă!

— Jenicika, încercă să-l tempereze Sheila.

Iura râse înveselit.

— Nu e de loc sibaritism, obiectă el. Dimpotrivă, e o eliberare a gândirii, e confort, economie. Ei drăcie, cine oare s-ar mai face gunoier? Chiar dacă s-ar găsi un amator, tot ar lucra mai încet şi mai prost decât ciberii. Şi apoi, ciberii ăştia nu se fabrică chiar aşa de greu cum îţi închipui dumneata. E drept, a fost destul de anevoios ca să fie inventaţi. Nu e mai puţin adevărat, iarăşi, că e greu să fie perfecţionaţi. Dar odată intraţi în producţia de serie, e

mult mai puţină bătaie de cap cu ei decât cu… ă-ă… cum li se zicea la ghete?

— Ghete, spuse scurt Jenia.

— Dar, mai ales, în epoca noastră nimeni nu face maşini pe un singur plan. În primul rând, dumneata greşeşti când îi separi pe ciber-măturători de ciber-grădinari. Şi unii şi alţii sunt nişte maşini identice.

— Dă-mi voie, replică Jenia. Am văzut, doar. Cibermăturătorii au palete şi aspiratoare de praf… pe câtă vreme ciber-grădinarii…

— Bine, dar astea sunt garnituri de manipulatoare detaşabile. Ceea ce importă, e că toţi ciberii ăştia… în general toate maşinile şi aparatele de uz practic sunt excelenţi ozonatori. Ele absorb gunoiul şi frunzele uscate, grăsimea de pe vesela murdară, şi toate astea le servesc drept carburant. Înţelege odată, Jenia, că nu sunt mecanisme grosolane ca acelea de pe vremea dumitale. De fapt sunt nişte cvasiorganisme. În procesul cvasivieţii lor, pe lângă funcţiile pe care le îndeplinesc, ele ozonează şi vitaminizează aerul, îl îmbibă cu ioni uşori. Maşinile acestea sunt nişte mici şi buni soldaţi ai uriaşei şi glorioasei armate a asanatorilor.

— Mă dau bătut, declară Jenia.

— În prezent, Jenia, lucrările de asanare nu se limitează doar la turnurile de scurgere. Noi nu ne mărginim numai să distrugem gunoiul şi nu facem gropi infecte de gunoi pe fundul oceanelor, ci transformăm gunoiul în aer proaspăt şi în lumină solară.

— Mă predau, mă predau! Glorie asanatorilor! Hai, transformaţi-mă şi pe mine în lumină solară…

Iura îşi destinse trupul cu desfătare.

— E plăcut să întâlneşti un om care nu ştie nimic. E cea mai bună odihnă să explici adevăruri îndeobşte cunoscute.

— Mi s-a făcut lehamite să ştiu că sunt un om în societatea căruia alţii se odihnesc!

Sheila îl luă de mână şi-l făcu să tacă.

În momentul acela se auzi ţiuitul subţire al radiofonului.

— Pe mine mă caută, spuse Iura în şoaptă. Alo!

— Unde eşti? se auzi o voce supărată.

— În parc. Mă odihnesc.

— Ai găsit ceva?

— Nu.

— Ce individ! Dumnealui stă şi se odihneşte! Pe mine mă apucă toate pandaliile, iar dumnealui se odihneşte! Tovarăşe Slavin, Sheila, alungaţi-l!

— Hai că vin, nu mai ţipa aşa! zicând acestea, Iura se ridică.

— Mergi direct spre ecran. Uite ce, acum sunt pe deplin lămurit că în cazul de faţă nu pot fi aplicate procesele benzolice...

— Eu ce ziceam! exclamă Iura şi o luă peste tufe înspre vila sa.

Sheila şi Jenia se întoarseră la ei acasă.

— Mergem să cinăm? întrebă Jenia.

— N-am chef.

— Uite aşa se întâmplă întotdeauna! Te îndopi cu mere şi pe urmă nu mai mănânci nimic.

— Ia nu mă mai cicăli! protestă Sheila. Jenia o îmbrăţişă. Am îngheţat! se plânse ea.

— Pentru că ţi s-a făcut foame, o lămuri Jenia. Şi mie mi s-a făcut puţin frig şi n-am niciun chef să merg la restaurant. Oare nu se poate organiza viaţa în aşa fel încât să cineze omul acasă?

— Orice se poate organiza. Dar ce rost ar avea? Cine mai mănâncă acasă?

— Eu.

— Ştii, Jenicika, dacă vrei tu, hai să ne mutăm în oraş. Acolo e Linie de transport şi poţi să cinezi acasă cât pofteşti.

— Nu vreau în oraş, se încăpăţână Jenia. Eu vreau să stau în sânul naturii.

Sheila îl privi un răstimp gânditoare.

— Dacă vrei, mă duc la restaurant şi-ţi aduc mâncarea acasă. În două minute sunt înapoi... Sau poate mergem

totuşi? Mai stăm şi noi de vorbă cu băieţii.

— Eu vreau să fim numai noi doi, obiectă Jenia. Dar îşi luă haina. Ştii, Sheila, am o idee. Jenia vârî mâna în buzunar. Ascultă aici!

— Ce-i asta?

— O reclamă. Nu ştiu cum a ajuns la mine în buzunar. Ascultă! „Fabrica de aparate uzuale din Krasnoiarsk…” Dar să trecem peste asta. Uite. „Maşina universală de gătit MUG-207 «Krasnoiarsk» e uşor de manipulat şi constă dintr-un automat cibernetic prevăzut cu 16 programe. MUG-207 are un mecanism pentru prelucrarea materiilor prime şi a semifabricatelor şi un mecanism pentru spălatul şi uscatul veselei. MUG-207 poate prepara simultan două mese alcătuite din trei feluri. La felul întâi diverse supe şi ciorbe, bulionuri, otroşki[5]…”

— Jenia! râse Sheila. Dar reclama asta e destinată restaurantelor şi cantinelor!

— Ei şi?

Sheila încercă să-l lămurească:

— Închipuie-ți o colonie nouă, sau o aşezare provizorie, o tabără. Linia de transport e departe. Nu există legătură cu Transportul la domiciliu. Aprovizionarea e centralizată. Ei bine, acolo da, o astfel de maşină e necesară.

Remarca aceasta îl mâhni pe Jenia.

— Va să zică nouă n-au să ne dea una? întrebă el indispus.

— Ba au să ne dea, desigur, numai că… Ştii, uite ăsta e sibaritism de cea mai pură speţă.

— Sheila, draga mea! Să comand o maşină din astea dacă se poate? Ce mare pagubă! În schimb n-o să mai trebuiască să ieşim seara.

— Cum vrei, replică scurt Sheila. Azi, însă, cinăm la restaurant.

Sheila ieşi. Jenia o urmă docil.

Dis-de-dimineaţă, Jenia Slavin se trezi din pricina

[5] *Mâncare rusească.* (n.t.)

zgomotului pe care-l făcea un elicopter greu. Sări din pat şi se repezi la geam. Apucă să vadă fuzelajul albastru, al elicopterului, pe care scria cu litere mari, albe: „Transportul la domiciliu”. Elicopterul trecu pe deasupra parcului şi se făcu nevăzut, după coroanele copacilor încărcaţi de rouă, în frunzişul cărora păsările ciripeau de zor. Pe aleea din faţa peronului stătea o ladă mare, de culoare galbenă. Lângă ladă se foia un cibergrădinar verde ca smaraldul, păşind nesigur pe picioarele lui cu articulaţii.

— Fir-ai tu să fii de asanator! urlă Jenia şi sări pe geam: Sheila! Au adus-o!

Gibergrădinarul sări într-un tufiş, Jenia veni lângă ladă şi-i dădu ocol din toate părţile, fără a se atinge de ea.

— E ea! exclamă Jenia mişcat. Bravo celor de la „Transportul la domiciliu”! „Krasnoiarsk”, citi apoi pe un perete al lăzii. E ea!

Pe peron îşi făcu apariţia Sheila, cu un halat scurt pe ea.

— Ce dimineaţă superbă! spuse femeia căscând dulce. Ce-i larma asta? Vezi să nu trezeşti vecinul.

Jenia aruncă o privire în parc. Printre trunchiurile copacilor se vedeau, pereţii albi ai vilei lui Iura. Dintr-acolo răzbi deodată un zgomot, însoţit de o exclamaţie nedesluşită.

— S-a şi trezit, constată Jenia. Hai, Sheila, ajută-mă!

— Asta ce mai e? întrebă Sheila, coborând treptele peronului.

Lângă ladă stătea un pachet mare, pe care era lipită o banderolă împestriţată cu reclame de mâncăruri.

— Asta? întrebă la rându-i Jenia, cu ochii la banderolă. Cred că sunt materii prime şi semifabricate.

— Bine, făcu Sheila cu un oftat. Hai să cărăm jucăriile tale…

Lada era uşoară, aşa că Jenia o duse în casă fără prea multă greutate. Abia aici îşi dădu seama că vila n-avea bucătărie. „Şi acum ce facem?” se gândi.

— Ei, ce facem? întrebă Sheila.

Cu o încordare supraomenească a minţii, Jenia găsi soluţia:

— O ducem în baie, spuse el nepăsător. În altă parte unde?

Puseră, lada în, baie şi Jenia se repezi după pachet. Când se întoarse, o găsi pe Sheila făcând gimnastica de dimineaţă. „Cega aurie din Şeksna...”, fredona fals, Jenia. Şi desfăcu unul din pereţii laterali ai lăzii. Maşina MUG-207 „Krasnoiarsk” era foarte prezentabilă. Mult mai prezentabilă decât se aşteptase el.

— Ei, cum e? întrebă Sheila.

— Vedem noi imediat, răspunse foarte vioi Jenia. Acum am să-ţi dau eu de mâncare.

— Eu, una, te-aş sfătui să chemi un instructor.

— Exclus. Manipulez eu însumi maşina pentru că scrie aşa: ;, Se manipulează uşor”.

Maşina strălucea mândră, etalându-şi burduful neted din material plastic printre maldărele de hârtie mototolită în care fusese ambalată.

— Totul e cât se poate de simplu, declară Jenia. Uite aici patru butoane. E limpede că fiecare din ele corespunde respectiv felului unu, doi, trei...

— Patru, îl completă Sheila.

— Da, patru, repetă Jenia. De pildă ceai, sau cacao.

Zicând acestea, Jenia se lăsă pe vine şi scoase capacul pe care scria: „Sistem de comandă”.

— Câte maţe, ia uită-te câte sunt! bolborosi el. Să nu se defecteze cumva, ferit-a sfântul! Apoi se ridică. Acum e limpede la ce serveşte cel de-al patrulea buton: e pentru tăiat pâinea.

— Interesantă reflecţie! spuse Sheila gânditoare. Dar ce-ai zice dacă cele patru butoane ar corespunde celor patru elemente ale lui Thales din Milet: apa, focul, aerul, pământul?

Jenia zâmbi forţat.

— Sau celor patru operaţiuni aritmetice, adăugă Sheila.

— Bine, bine, replică Jenia şi se apucă să desfacă pachetul. Tu mă ţii de vorbă şi eu vreau gulaş. Nici nu ştii, Sheila, cum prepar eu gulaşul. Uite ici carnea, uite ici cartofii… Aşa… Pătrunjelul… Ceapa… Vreau gulaş! Urmat de spălarea cibernetică a veselei! Şi de transformarea grăsimii de pe farfurii în aer şi lumină solară!

Sheila se duse în salon şi veni de-acolo cu un scaun. Cu o halcă de carne într-o mână şi cu patru cartofi mari în cealaltă Jenia stătea nehotărât dinaintea maşinii. Sheila puse scaunul lângă spălător şi se aşeză comod pe el. Jenia zise fără a se adresa nimănui:

— Dacă mi-ar spune cineva unde se introduc alimentele, i-aş fi foarte recunoscător.

— Acum doi ani, observă Sheila, am văzut o bucătărie cibernetică. E drept, nu semăna nici pe departe cu asta, dar îmi aduc aminte că avea în partea dreaptă un gemuleţ prin care se introduceau alimentele.

— Aşa mi-am închipuit şi eu! exclamă bucuros Jenia. Uite, aici are două gemuleţe. Cel din dreapta, deci, e pentru alimente, cel din stânga pentru mâncărurile preparate.

— Ştii, Jenicika, eu zic să mergem mai bine la restaurant.

Jenia nu-i răspunse. Introduse carnea şi cartofii prin gemuleţul din dreapta şi, cu cordonul maşinii în mână, se duse la priză.

— Dă-i drumul, spuse el de departe.

— Ce-ai zis? întrebă Sheila.

— Apasă pe buton.

— Pe care?

— Pe butonul al doilea, Sheila dragă. Fac un gulaş.

— Mai bine am merge la restaurant, făcu prelung Sheila, ridicându-se în silă.

O dată butonul apăsat, maşina răspunse cu un vuiet înfundat. Pe panoul din faţă se aprinse un beculeţ alb. Sheila se uită pe gemuleţul din dreapta şi nu văzu nimic.

— Se pare că a luat carnea, spuse ea uluită, pentru că

nu se aşteptase la una ca asta.

— Ei vezi! exclamă Jenia foarte mândru.

Îşi admira maşina şi trăgea cu urechea la ţăcănitul şi vâjâitul dinăuntrul ei. Apoi beculeţul alb se stinse şi se aprinse unul roşu. Maşina încetă să mai vâjâie.

— Gata, Sheila, anunţă Jenia, făcându-i cu ochiul.

Apoi se aplecă şi scoase din pachet farfuriile. Erau uşoare şi strălucitoare. Luă două farfurii, le introduse prin gemuleţul din stânga, apoi se trase cu un pas înapoi şi îşi încrucişă braţele pe piept. Rămaseră amândoi o vreme tăcuţi. În cele din urmă Sheila întrebă, uitându-se îngrijorată când la Jenia, când la maşină:

— De fapt, ce aştepţi?

În ochii lui Jenia se ivi o expresie de spaimă. Îşi dădu seama deodată că dacă gulaşul era gata, trebuia să fi apărut în gemuleţul din stânga, indiferent dacă au fost sau nu puse farfuriile acolo. Îşi vârî capul prin gemuleţul din stânga şi constată că farfuriile erau goale.

— Unde-i gulaşul? întrebă fâstâcit.

Sheila nu ştia unde e gulaşul.

— Vezi că aici e o manetă, spuse ea.

În partea de sus a maşinii era o manetă. Sheila o apucă cu amândouă mâinile şi o trase înspre ea. Din maşină ieşi un sertar alb şi în acelaşi timp se răspândi în cameră un miros ciudat.

— Ce-i acolo? întrebă Jenia.

— Uită-te şi tu. Sheila stătea cu sertarul în braţe şi-i examina conţinutul, strâmbându-se. Maşina asta a ta a transformat carnea în aer şi lumină solară! Poate erau anumite instrucţiuni?

Jenia se uită şi el, şi scoase o exclamaţie. În sertar se afla un teanc de foi subţiri, de culoare roşie, cu pete albe. Foile răspândeau un miros urât.

— Ce-i asta? întrebă descumpănit Jenia şi luă cu amândouă mâinile prima foaie. Foaia se rupse în mâinile lui şi bucăţile căzură pe jos, zdrăngănind ca o cutie de conserve.

— Splendid gulaş! remarcă Sheila. Superb! Al cincilea element! E interesant de ştiut cum o fi la gust!

Roşu ca racul la faţă, Jenia vârî bucata de „gulaş” în gură.

— Ai curaj! remarcă Sheila, cu invidie în glas. Ei, cum e?

Jenia se apucă să scotocească prin pachetul cu alimente. Sheila căută din ochi unde să pună toate astea şi vărsă conţinutul sertarului peste hârtia de ambalaj. Mirosul spori. Jenia scoase o pâine.

— Pe ce buton ai apăsat? întrebă el pe un ton ameninţător.

— Al doilea de sus, răspunse timidă Sheila, deşi atunci i se păruse că a apăsat pe butonul al doilea de jos.

— Sunt sigur că ai apăsat pe butonul al patrulea. Cu aceste cuvinte, Jenia vârî hotărât pâinea prin gemuleţul din dreapta. Acesta e butonul pentru pâine!

Sheila vru să întrebe cum se explică bizarele metamorfoze survenite cu carnea şi cu cartofii, dar Jenia o dădu la o parte şi apăsă pe butonul al patrulea. Se auzi un zăngănit, urmat de nişte bătăi slabe.

— Vezi, spuse Jenia, oftând uşurat, taie pâinea. Aş fi tare curios să ştiu ce se petrece acum înăuntru.

Închipuindu-şi însă ce s-o fi petrecând acolo, se înfioră.

— Nu ştiu de ce nu se aprinde becul.

Maşina bocănea şi fornăia mereu, şi fiindcă treaba asta nu mai contenea, Jenia începu să caute din ochi pe ce să apese ca s-o oprească. Dar atunci maşina scoase un sunet plăcut la auz şi bătăile încetară. Jenia se uită la ceas.

— Mi-am închipuit întotdeauna că e mai uşor să prepari un gulaş decât să tai pâine.

— Hai mai bine la restaurant, Jenia, spuse Sheila puţin speriată.

Jenia nu-i răspunse. Lăsă să treacă trei minute, după care dădu ocol maşinii şi se uită înăuntrul ei. Nu văzu absolut nimic care să-i fi dat prilej de reflecţii, după cum nu văzu nimic care să fi putut sluji drept hrană.

Îndreptându-și spinarea, întâlni ochii nevesti-si. Ca răspuns la privirea ei interogativă, clătină din cap.

— Acolo totul e în ordine.

Nu risca nimic cu această declaraţie. Mai rămâneau două butoane neîncercate, cum şi o mulţime de combinaţii posibile cu toate patru butoanele.

— Ai putea s-o opreşti? o întrebă pe Sheila. Nevastă-sa ridică din umeri. Rămaseră amândoi o vreme în aşteptare, uitându-se la maşina care acum clipea alternativ când din becul alb, când din cel roşu. Pe urmă Sheila întinse mâna şi apăsă cu degetul pe butonul cel mai de-sus. Se auzi un clinchet şi maşini, se opri. În cameră se făcu linişte.

— Ce bine e! exclamă fără să vrea Jenia. De-afară se auzea freamătul vântului, însoţit de ţârâitul greierilor. Dar unde-i sertarul? întrebă el speriat.

Sheila întoarse capul. Sertarul stătea pe jos, printre farfurii.

— De ce? întrebă ea.

— N-am pus la loc sertarul şi acum nu mai ştiu unde e pâinea tăiată.

Jenia dădu din nou ocol maşinii şi se uită pe amândouă gemuleţele, pe cel din dreapta şi pe cel din stânga. Pâinea nu se vedea nicăieri. Se uită înspăimântat la deschizătura neagră şi adâncă unde stătuse mai înainte sertarul. Maşina îi răspunse cu privirea ameninţătoare a becului roşu. Jenia strânse din dinţi, închise ochii şi vârî mâna în deschizătură.

Maşina era fierbinte înăuntru. Jenia dibui ceva neted, dar nu era pâinea. Scoase mâna afară şi ridică din umeri.

— Nu e.

Sheila se apleacă şi se uită sub maşină.

— Văd aici un furtun.

— Un furtun? întrebă Jenia îngrozit.

— Nu, nu e pâinica. N-are nimic comun cu pâinea. E într-adevăr un furtun.

Zicând acestea, scoase de sub maşină un furtun lung, cu pereţii ondulaţi, având la capăt un colier strălucitor.

— Prostuţule, n-ai conectat apa la maşină. Apa, pricepi? De-aceea ţi-a ieşit gulaşul aşa…

— Mda, făcu Jenia, uitându-se chiorâş la ceea ce a mai rămas din gulaş. Într-adevăr, are cam puţină apă… Totuşi unde e pâinea?

— Ce importanţă are asta? spuse veselă Sheila. A ieşit o încurcătură. Nu-ţi mai face o problemă cu pâinea. Uite, prind furtunul de robinet.

— Poate n-ar trebui? încercă s-o oprească Jenia.

— Vorbeşti prostii. Dacă e s-o explorăm, atunci s-o explorăm în toată regula. Facem un ragu, în pachet sunt zarzavaturi.

De data aceasta, maşina, pusă în acţiune prin apăsarea primului buton de sus, a lucrat aproape un minut.

— Oare şi ragu cade în sertar? întrebă cu îndoială în glas Jenia, apucând maneta.

— Hai-hai!

Sertarul se umpluse cu un terci roz. Fără miros.

— Borş ucrainean, constată mâhnit Jenia. Asta e…

— Văd şi eu. Ne facem de râs. Mi-ar fi şi ruşine să chemăm un instructor. Poate facem apel la vecinul nostru?

— Da, se învoi Jenia, abătut. Asanatorul e mai potrivit pentru treaba asta. Mă duc să-l chem.

Îi era o foame teribilă.

— Intră! spuse vocea lui Iura.

Jenia intră şi se opri uluit în prag.

— Sper că eşti fără doamna, îl întâmpină Iura. Sunt dezbrăcat.

Avea pe el o cămaşă prost călcată, de sub care ieşeau picioarele goale, bronzate. Pe jos erau împrăştiate prin toată camera nişte piese ciudate şi o mulţime de foi de hârtie. Iura şedea pe duşumea, ţinând în braţe un sertar cu gemuleţe, în care jucau reflexe de lumină.

— Ce-i asta? întrebă Jenia.

— E un tester, răspunse Iura obosit.

— Vreau să zic, ce înseamnă toate astea?

Iura aruncă o privire circulară.

— Asta e MSU-16. O maşină de spălat universală cu comandă semicibernetică. Spală, calcă şi coase nasturi. Fii atent, să nu calci pe ceva!

Jenia se uită sub picioare şi văzu o cârpă neagră într-o băltoacă de apă. Din cârpă ieşeau aburi.

— Ăştia-s pantalonii mei, îl lămuri Iura.

— Va să zică nici maşina dumitale nu merge? Speranţa de a primi o consultaţie şi o gustare se volatilizase.

— Ba merge, replică supărat Iura. Am demontat-o şurub cu şurub şi i-am înţeles principiul de funcţionare. Uite aici mecanismul de alimentare. Uite şi analizatorul; nu l-am demontat, pentru că e şi aşa în regulă. Uite mecanismul de transport şi sistemul de reglare termică. N-am găsit încă, e drept, dispozitivul de cusut, dar maşina e-n perfectă stare de funcţionare. Tot buclucul, cred eu, e că are, nu ştiu de ce, douăsprezece clape de programare, pe câtă vreme prospectul spune că are patru…

— Patru? întrebă Jenia.

— Patru, răspunse Iura, scărpinându-se distrat la genunchi. De ce ai spus „nici maşina dumitale”? Aveţi şi voi maşină de spălat? Pe-a mea mi-au adus-o abia acum o oră. Transportul la domiciliu…

— Patru, repetă Jenia încântat. Patru şi nu douăsprezece… Ia spune-mi, Iura, n-ai încercat să introduci în ea carne?

PACIENŢII DOCTORULUI PROTOS

Serghei Ivanovici Kondratiev se întoarse acasă la amiază. Toată dimineaţa şi-a petrecut-o la Micul Informariu, căutându-şi o profesie. Acasă era răcoare, linişte şi multă, foarte multă singurătate. Kondratiev se plimbă prin toate camerele, bău apă minerală, apoi se opri în faţa biroului gol şi se gândi cum să-şi omoare timpul în restul zilei. Afară, soarele lumina cu putere şi ciripea o păsărică, iar în tufele de liliac se auzea un ţârâit metalic. Probabil îşi făcea de lucru acolo unul din acei monştri miriapozi, foarte aferaţi, care-i împiedicau pe oamenii cinstiţi să se îndeletnicească, de pildă, cu grădinăritul.

Fostul navigator răsuflă adânc şi închise geamul. Ce-ar fi să dea pe la Jenia? Nu, cu siguranţă că nu-l va găsi acasă. Şi-a atârnat de gât câteva dictofoane de cel mai nou tip şi colindă Uralul, cu treizeci şi trei de griji în cap, fără a mai pune la socoteală însărcinările mărunte. Cum zice el? „Insuficienţa cunoştinţelor trebuie recuperată cu excesul de energie.” Sheila e o făptură minunată, înţelege tot. Dar nu e niciodată acasă atunci când lipseşte Jenia.

Navigatorul trecu în sufragerie şi mai bău un pahar de apă minerală. Ce-ar fi să ia masa? Ideea nu era rea: putea să mănânce pe aşezate şi ceva pe gustul lui. Atât că nu prea-i era foame…

Kondratiev se apropie de geamul Liniei de transport, formă un cifru la întâmplare şi aştepta curios să vadă ce-o să se întâmple. Deasupra geamului se aprinse un bec verde, ceea ce însemna că comanda a fost executată. Navigatorul ridică precaut capacul cutiei încăpătoare, de formă cubică, şi văzu pe fundul ei o farfurie de carton, pe care o luă şi o puse pe masă. În farfurie erau doi castraveţi muraţi. Să fi fost castraveţii ăştia pe „Taimîr” la sfârşitul celui de-al doilea an… Ce-ar fi să treacă pe la Protos? E un om de o rară bunătate. Dar bătrânul şi simpaticul Protos e foarte ocupat. Toţi oamenii de treabă sunt ocupaţi…

Navigatorul luă distrat un castravete din farfurie şi-l mâncă. Apoi mâncă şi cel de-al doilea castravete, după care duse farfuria la crematoriu. „Poate să merg să mă mai învârt printre voluntari? îşi zise. Ori să fac o călătorie în China. N-am fost încă în China…”

Fu întrerupt din gânduri de melodia semnalului: cineva cerea permisiunea să intre. Navigatorul se bucură, pentru că nu era obişnuit să primească vizite. Se vede că, din falsă modestie, stră-strănepoţii nu voiau să-l deranjeze. De-o săptămână de când stătea aici l-a vizitat numai o dată vecina lui, o femeie de optzeci de ani, plină de prospeţime, cu părul negru strâns la ceafă într-un coc demodat. S-a prezentat drept operatoare-şefă la fabrica de pâine şi vreme de două ore l-a instruit răbdătoare, arătându-i cum să formeze cifruri pe claviatura tabloului de comandă al Liniei de transport. Între ei nu s-a putut înfiripa o discuţie mai intimă, deşi femeia era, fără îndoială, o fiinţă minunată. De câteva ori au venit fără niciun fel de invitaţie nişte stră-strănepoţi foarte tineri, pare-se lipsiţi cu totul de simţul falsei modestii. Vizitele lor erau dictate de considerente pur egoiste. Unul dintre ei, judecând după toate aparenţele, a venit ca să-i citească navigatorului o odă scrisă de el „La întoarcerea lui «Taimîr»„, din care navigatorul a înţeles doar câteva cuvinte („Taimîr”, „Cosmos”), pentru că era scrisă în limba suahili. Altul lucra la o biografie a lui Edgar Allan Poe şi i-a cerut ceva amănunte puţin cunoscute din viaţa marelui scriitor american, deşi spera prea puţin ca demersul lui să fie încununat de succes. Kondratiev l-a informat despre zvonurile privitoare la unele întâlniri ale lui Edgar Allan Poe cu A. S. Puşkin şi l-a sfătuit să se adreseze lui Evgheni Slavin. Ceilalţi tineri, băieţi şi fete, veniseră cu scopul de „a culege autografe”, aşa cum a conchis Kondratiev în termenii secolului XXI. Dar chiar şi vizita unor tineri vânători de autografe era mai bună decât nimic, aşa încât melodia semnalului îl bucură.

Navigatorul ieşi în vestibul şi strigă:

— Intră!

În cameră păşi un bărbat înalt. Omul avea pe el un vindiac larg, de culoare gri şi nişte pantaloni albaştri vărgaţi, parcă de pijama. Închise încet uşa în urma sa şi aplecându-şi uşor capul pe-o parte îl examină pe navigator. Uitându-se la el, Kondratiev îşi aminti de nişte fotografii ale idolilor de piatră de pe insula Rapa-Nui, pe care le văzuse cândva. Îngustă şi alungită, cu fruntea înaltă, cu arcadele sprâncenelor proeminente, cu ochii adânc înfundaţi în orbite şi cu nasul coroiat, lung şi ascuţit, faţa lui era puternic bronzată, contrastând cu pielea gingaşă şi albă care se vedea prin deschizătura gulerului răsfrânt. Hotărât lucru, omul acesta nu semăna cu un vânător de autografe.

— Pe mine mă căutaţi? întrebă Kondratiev cu o licărire de speranţă în glas.

— Da, răspunse încet, cu o voce tristă, necunoscutul. Pe dumneata.

— Pofteşte! îl invită navigatorul.

Tonul necunoscutului îl mişcase şi totodată îl dezamăgise puţin. „Pare-se că e totuşi un colecţionar de autografe, îşi zise Kondratiev. Trebuie să-i fac o primire cât mai cordială.”

— Mulţumesc, vorbi încă şi mai încet necunoscutul. Trecu pe lângă navigator, mergând puţin adus din spate, şi se opri în mijlocul salonului.

— Ia loc.

Necunoscutul stătea în picioare, tăcut, cu ochii la canapea. Kondratiev se uită şi el, oarecum neliniştit, într-acolo. Era o splendidă canapea rabatabilă, largă şi moale, tapiţată cu un material elastic, spongios, de culoare verde.

— Mă numesc Gorbovski, spuse încet necunoscutul, fără a-şi lua ochii de la canapea. Leonid Andreevici Gorbovski. Am venit la dumneata pentru o convorbire ca între doi astronauţi.

— Despre ce e vorba? întrebă speriat Kondratiev. S-a întâmplat ceva cu „Taimîr”? Ia loc, te rog!

Gorbovski rămase în picioare.

— Cu „Taimîr”? Mă îndoiesc… De altminteri nu ştiu. Bine, dar „Taimîr” se află la Muzeul de cosmogaţie. Ce ar mai putea să i se întâmple?

— Asta aşa e, admise Kondratiev, cu un zâmbet larg. Nu i se mai poate întâmpla nimic.

— Nimic, se învoi Gorbovski şi zâmbi şi el.

Ca şi mulţi alţi oameni cu o înfăţişare prea puţin atrăgătoare, avea un zâmbet drăgălaş, ca de copil.

— Dar de ce stăm în picioare? exclamă Kondratiev. Eu zic să ne aşezăm!

— Ă-ă-ă… Serghei Ivanovici, spuse Gorbovski, îmi dai voie să mă culc?

Kondratiev înghiţi în sec.

— Te rog, bolborosi el. Poate doreşti un pahar de apă?

Gorbovski se şi întinsese pe canapea.

— Ah, Serghei Ivanovici! Eşti şi dumneata la fel ca toţi ceilalţi. Ce-mi trebuie mie apă, dacă pur şi simplu vreau să stau un pic culcat. În antichitate toţi stăteau culcaţi… Chiar şi la masă.

Kondratiev dibui în spatele său un fotoliu şi se aşeză.

— Încă pe-atunci, urmă Gorbovski, circula o zicală lungă, care spunea în esenţă că „e mai bine să stai culcat decât să şezi”. Gândeşte-te că abia adineauri m-am întors din cursă. Ştii şi dumneata, Serghei Ivanovici, cum sunt paturile de pe nave! Nişte dispozitive tari, oribile. Parcă numai pe nave? Dar băncile astea infecte de pe stadioane şi din parcuri! Dar scaunele pliante din cafenele! Dar bolovanii îngrozitori de pe faleze? Nu, Serghei Ivanovici, iartă-mă, dar în epoca noastră dură, în epoca embriomecanicii şi a principiului-D, arta creării de culcuşuri cu adevărat confortabile este iremediabil compromisă.

„Bietul de el!’” îşi zise Kondratiev compătimitor. Problema „culcuşurilor” i se înfăţişa acum într-o lumină cu totul nouă.

— Ştii, spuse navigatorul, eu am mai apucat vremurile

când în America de Nord existau încă tot felul de firme şi monopoluri. Ei bine, cel mai mult a rezistat o mică firmă, care a realizat într-un secol şi jumătate un capital fabulos, fabricând saltele. Firma asta făcea saltele speciale, de mătase, puţine la număr, dar foarte scumpe. Aveau mare căutare printre miliardari. Erau nişte saltele minunate! Culcându-te pe ele, nu-ţi amorţea nicio parte a trupului.

— Şi secretul lor a dispărut o dată cu imperialismul?

— Probabil. Eu am plecat în cursă cu „Taimîr” şi n-am mai auzit de ele.

Kondratiev era în al nouălea cer. De mult nu mai avusese prilejul să poarte asemenea discuţii mondene, facile şi agreabile! Protos şi Jenia erau, e drept, nişte interlocutori excelenţi, dar Protos vorbea de preferinţă despre operaţiile la ficat, cât despre Jenia, acesta era preocupat mai ales să-l înveţe să conducă pterocarul şi să-l mustre pentru inerţia lui socială.

— Şi la noi, spuse Gorbovski, există culcuşuri foarte bune, dar nu se interesează nimeni de ele. Afară de mine.

Întorcându-se pe-o parte şi sprijinindu-şi obrazul în pumn, Gorbovski exclamă deodată:

— Ah, Serghei Ivanovici, dragul meu, de ce ai coborât pe Planeta Nisipurilor Albastre?

Navigatorul înghiţi în sec pentru a doua oară. Revăzu, aievea, înfiorându-se Planeta Nisipurilor Albastre. O progenitură a unui soare străin, cu totul străină ea însăşi. Era acoperită cu oceane de praf albastru foarte fin, oceane cu fluxuri şi refluxuri, cu furtuni şi taifunuri, şi în care exista, pare-se, o oarecare viaţă. În jurul lui „Taimîr”, acoperit de praf, dănţuiau focuri verzi. Dunele albastre ţipau şi se tânguiau pe felurite voci. Pe cerul albicios se târau nori de praf ca nişte gigantice amoebe. Planeta Nisipurilor Albastre nu le-a dezvăluit oamenilor niciuna din tainele sale. Chiar la prima descindere, navigatorul şi-a fracturat un picior. Roboţii-cercetaşi au dispărut toţi până la unul. Apoi, deşi era un calm desăvârşit, s-a abătut o furtună în toată legea. Bunul Konig, care n-apucase să

urce în navă, fu strivit cu tot cu elevator de colierul reactorului şi apoi aruncat la sute de kilometri în deşert, unde vârtejurile gigantice din mijlocul talazurilor de nisip albastru absorbeau miliarde de tone de praf în străfundurile planetei…

— Dumneata n-ai fi coborât? întrebă cu un glas spart Kondratiev. Şi cum Gorbovski nu-i răspunse, urmă: Vă convine azi să zburaţi cu aceste astro-nave-D… Azi un soare, mâine altul, poimâine altul… Pentru mine însă… pentru noi era primul soare străin, era prima planetă străină, pricepi dumneata? Am nimerit acolo printr-un miracol… Nu puteam să nu cobor, pentru că altfel… la ce bun toate?

Kondratiev se opri. „Nervii, îşi zise. Trebuie să fiu mai calm. Toate astea au trecut.” Gorbovski spuse gânditor:

— După dumneata, primul care a coborât pe Planeta Nisipurilor Albastre cred că am fost eu. Am mers cu o navă de descindere şi am luat planeta de la pol. Ah, Serghei Ivanovici, ce greu a fost! Două săptămâni am bâjbâit. Douăsprezece sondaje! Câte automate am prăpădit acolo! O atmosferă turbată în toată legea, Serghei Ivanovici! Şi când mă gândesc că dumneata ai luat-o de la ecuator! Fără nicio recunoaştere. Şi încă cu o „carapace” bătrână şi dărâmată. Da!

Gorbovski îşi duse braţele la ceafă şi îşi aţinti ochii în tavan. Kondratiev nu putea să-şi dea seama dacă vizitatorul aprobă sau condamnă comportarea lui de-atunci.

— Păi bine, Leonid Andreevici, spuse el, cum puteam să mă întorc pe Pământ şi să spun că am zburat zece ani, am ajuns la o planetă, eram aproape de ea, şi apoi m-am întors? Pricepi, eram *aproape* şi m-am întors? Cu mâinile goale! Dumneata însuţi ai fi râs primul de mine, nu?

— Da. Cred că da. Oricum, însă, a fost un act de mare curaj.

Din nou Kondratiev nu putu să înţeleagă dacă oaspetele său îl aprobă sau îl condamnă. Gorbovski strănută

zgomotos şi se ridică pe jumătate, lăsându-şi picioarele pe duşumea.

— Pardon! spuse el şi strănută din nou. Iar am răcit. Cum stau o noapte pe malul apei, mă şi aleg cu un guturai.

— De ce pe mal? întrebă prudent navigatorul.

— Vai, Serghei Ivanovici! Pe mal e o poieniță cu iarbă proaspătă, şi e plăcut să te uiţi cum se zbenguie peştişorii în iaz… Gorbovski strănută din nou. Pardon… Apare şi luna pe luciul apei; „cărarea fericirii”, ştii?

— „Cărarea fericirii” e frumoasă pe mare, replică Kondratiev visător.

— Ei, n-aş putea spune. Eu sunt de fel din Torjok. Avem acolo un râuleţ, mic dar foarte curat. Cu nuferi pe la coturi. E superb!

— Aha! făcu Kondratiev, zâmbind. Pe mare însă… Am stat odată noaptea… Pe vremea mea asta se numea „nostalgie celestă”.

— Aşa îi zice şi acum. Ehe, pe mare… Era în Hawaii… Sus pe bolta cerului se înălţase o lună superbă, undeva cântau mai multe fete… Deodată au răsărit din apă nişte arătări în costume ciudate, cu coarne pe cap…

— Cine erau?!

— Nişte sportivi…

Kondratiev izbucni în râs.

— Nu, Leonid Andreevici, te rog să nu te atingi de mare. Aş intra şi eu în apă aşa… într-un costum din astea cu coarne pe cap! Şi acum de unde vii, Leonid Andreevici?

Gorbovski dădu din mână şi se culcă din nou.

— Eh, fac şi eu naveta pe Venus. Transportăm voluntari. Buni băieţi, voluntarii ăştia! Numai că sunt prea zurbagii. Mănâncă peste măsură de mult şi – ştii – ard de dorinţa de a săvârşi isprăvi teribile.

Kondratiev întrebă, vădit interesat:

— Ce părere ai dumneata despre proiect, Leorid Andreevici?

— E un proiect foarte judicios, răspunse Gorbovski. Eu l-am întocmit. Adică nu singur, dar am participat şi eu. În

tinereţe am avut mult de-a face cu Venus. E o planetă perfidă. De altminteri cred că ştii şi dumneata…

— Eu, unul, cred că e cât se poate de plictisitor să transporţi voluntari cu o cosmonavă-D, îşi dădu cu părerea Kondratiev.

— Da, desigur, cosmonavele-D au oarecum altă menire. În ceea ce mă priveşte, atunci când se vor sfârşi toate astea, am să plec cu „Tariel”-ul meu spre EN-17. E undeva la limită, la o depărtare de doisprezece parseci. Acolo se află planeta Vladislava, care are doi sateliţi artificiali de origină străină. Vom căuta un oraş. E foarte interesant să cauţi oraşe străine, Serghei Ivanovici!

— Cum adică străine?

— Străine… Construite de altcineva decât de pământeni. Ca astronaut cred că te interesează să ştii cu ce ne îndeletnicim noi acum. În acest scop am pregătit pentru dumneata o mică conferinţă şi, dacă n-ai nimic împotrivă, aş putea să ţi-o p**rez**int. Ce zici?

— De acord! Cu multă plăcere… Te rog! Kondratiev îşi trase fotoliul mai aproape de canapea.

Gorbovski îşi pironi ochii în tavan şi începu:

— În funcţie de gusturile şi înclinaţiile lor, astronauţii noştri au de rezolvat în special trei probleme, dar pe mine personal mă interesează o a patra. Mulţi consideră această problemă prea de specialitate, cu totul fără sorţi de izbândă. După părerea mea însă, un om cu imaginaţie se poate simţi lesne atras de ea. Totuşi sunt unii care susţin că ea nu poate justifica în niciun caz combustibilul consumat. Aşa spun snobii şi utilitariştii. La care noi răspundem…

— Pardon, îl întrerupse Kondratiev, în ce constă propriu-zis cea de-a patra problemă, şi în ce constau, fiindcă tot am pus întrebarea, primele trei?

Gorbovski rămase o vreme tăcut, uitându-se la Kondratiev şi clipind din ochi.

— Da, spuse el în cele din urmă, conferinţa pare să nu fi izbutit. Am început-o de la mijloc. Primele trei probleme

sunt… două puncte: cercetări de planetologie, astrofizica şi cosmogonie. Vine apoi verificarea şi studierea în continuare a principiului-D. Adică se ia o cosmonavă-D nou-nouţă şi se lansează să zboare până la epuizare la bariera luminii. Şi, în sfârşit, se fac încercări de a se stabili un contact cu alte civilizaţii din Cosmos, încercări care rămân deocamdată, în linii mari, zadarnice. Problema mea preferată e legată şi ea de alte civilizaţii. Atât că noi nu căutăm contacte, ci urme. Urmele lăsate de cosmonauţii nepământeni în alte lumi. Sunt unii care susţin că această problemă nu poate justifica în niciun caz… Mi se pare că am mai spus asta?

— Ai spus, întări Kondratiev. Şi ce fel de urme sunt cele de care vorbeşti?

— Vezi dumneata, Serghei Ivanovici, orice civilizaţie lasă o mulţime de urme. Să luăm de pildă omenirea. Cum valorificăm noi o nouă planetă? Plasăm în apropierea ei sateliţi artificiali, tragem de la Soare până la planeta respectivă un şir lung de radiobalize – câte două-trei balize de fiecare an-lumină, instalăm faruri, diferite radiogoniometre… Dacă reuşim să coborâm pe planetă, construim acolo baze, oraşe ştiinţifice. Toate astea nu le luăm cu noi atunci când părăsim planeta! Aşa e şi cu alte civilizaţii.

— Şi aţi găsit ceva?

— Ba bine că nu! Ştii, desigur, de Phobos şi Deimos, de oraşul subteran de pe Marte, de sateliţii artificiali ai Vladislavei… Acolo am să zbor. Sunt nişte sateliţi foarte interesanţi. Da, cam cu asta ne îndeletnicim noi, Serghei Ivanovici.

— Interesant! În ceea ce mă priveşte, dacă ar fi să fie cum vreau eu, aş alege totuşi cercetările în legătură cu principiul-D.

— Asta depinde de gusturi şi de înclinaţii. Acum suntem toţi ocupaţi cu transportarea voluntarilor. Până şi mândrii cercetători ai principiului-D. Suntem ceea ce erau pe vremea dumneavoastră vizitiii de la tramvaie…

— Pe vremea noastră nu mai erau tramvaie, replică indignat Kondratiev. Şi apoi tramvaiele erau conduse nu de vizitii, ci… ă-ă-ă… Deodată se lumină la minte: Leonid Andreevici, ce-ar fi să luăm masa împreună? O sticluţă de vin…

Gorbovski strănută, îşi ceru scuze şi se ridică pe jumătate.

— Stai puţin, Serghei Ivanovici, spuse el, scoţând din buzunar o batistă colorată, mare cât o basma, stai puţin… Ţi-am spus de ce am venit la dumneata?

— Pentru o convorbire ca între doi astronauţi.

— Exact. N-am spus nimic în plus? Nu?

— Nu. De la bun început te-a interesat în chip deosebit canapeaua.

— Aha! Gorbovski îşi suflă nasul, gânditor. Îl cunoşti cumva pe oceanologul Zvanţev? întrebă.

— Îl cunosc numai pe doctorul Protos, răspunse mâhnit Kondratiev. Iar acum te-am cunoscut şi pe dumneata.

— Perfect! Dumneata îl cunoşti pe Protos, Protos îl cunoaşte bine pe Zvanţev, iar eu îi cunosc bine pe Protos şi pe Zvanţev… Pe scurt, dintr-o clipă în alta trebuie să vină Zvanţev. Nikolai Evseevici, aşa-i zice.

— Ce bine! făcu bucuros Kondratiev. Luăm masa în trei. Mă simt cam singur…

În momentul acela se auzi melodia semnalului. Kondratiev sări ca ars.

— El e, ghici Gorbovski şi se culcă din nou.

Oceanologul Zvanţev era un om foarte înalt, cu nişte umeri peste măsură de largi. Avea faţa rotundă, arămie, părul negru, des, tuns scurt, ochii mari, cu sclipiri de oţel, şi gura dreaptă şi mică. Noul venit îi strânse în tăcere mâna lui Kondratiev, se uită chiorâş la Gorbovski şi se aşeză.

— Vă las puţin singuri, se scuză Kondratiev. Mă duc să comand masa. Ce preferaţi?

— Eu prefer orice, declară Zvanţev. Şi el la fel.

— Da, eu prefer orice, întări Gorbovski. Numai te rog

fără kisel de ovăz[6].

— E-n regulă, spuse Kondratiev şi se duse la bucătărie.

— Şi fără conopidă! strigă Gorbovski în urma lui. În timp ce forma cifrul respectiv la ghişeul Liniei de transport, Kondratiev îşi zise: „N-au venit ei aşa degeaba. Sunt nişte oameni inteligenţi şi buni, deci n-au venit din simplă curiozitate, ci ca să mă ajute. Sunt energici şi activi, de-aceea mă îndoiesc să fi venit doar ca să mă consoleze. Dar cum oare îşi închipuie să mă ajute? Eu am nevoie de un singur lucru…” Kondratiev strânse din ochi şi rămase o vreme nemişcat, sprijinindu-se cu braţul de oblonul ghişeului. Din salon se auzi:

— Iar te-ai tolănit, Leonid! Ai tu ceva de mimi-crodon.

— E necesar să stai tolănit, ripostă profund convins Gorbovski. E necesar din punct de vedere filosofic. Mişcările inutile cu braţele şi cu picioarele fac să crească într-una entropia Universului. Eu aş vrea să spun întregii lumi: „Oameni, staţi mai mult culcaţi! Feriţi-vă de moartea termică!”

— Mă mir cum de n-ai început încă să te târăşti.

— M-am gândit la asta. E prea mare frecarea. Din punct de vedere entropie e mai convenabil să te deplasezi în poziţie verticală.

— Flecarule! Ia, scoală!

Kondratiev dădu la o parte oblonul ghişeului şi puse pe masă cupele şi farfuriile.

— Masa e servită! anunţă el cu **o** veselie forţată. „Acum să te ţii, Serghei Ivanîci”, îşi zise.

În salon se produse o mişcare. Gorbovski răspunse:

— Voi fi adus imediat!

Cu toate acestea îşi făcu apariţia în sufragerie pe propriile lui picioare.

— Te rog să-l ierţi, Serghei Ivanovici, zise Zvanţev, apărând în urma lui. Se tolăneşte peste tot. Mai întâi stă trântit în iarbă, apoi, fără să se scuture, se suie pe canapea.

---

[6] Mâncare rusească, dulce. (n.t.)

— Unde în iarbă? Unde? strigă Gorbovski, controlându-se.

Kondratiev zâmbea anevoie.

— Aşa, urmă Zvanţev, aşezându-se la masă. După faţa dumitale, Serghei Ivanovici, văd că nu mai e nevoie de nicio introducere. Eu şi Gorbovski am venit ca să-ţi dăm de lucru.

— Mulţumesc, spuse încet Kondratiev.

— Eu sunt oceanolog şi lucrez de mult la o organizaţie care se numeşte „Serviciul de pază oceanică”. Noi cultivăm plancton, ceea ce înseamnă proteină, şi paştem balene, ceea ce înseamnă carne, grăsimi, piei, produse chimice. Doctorul Protos ne-a spus că dumitale ţi s-a interzis categoric să părăseşti Planeta. Noi, însă, avem întotdeauna nevoie de oameni. Mai ales acum, când mulţi ne părăsesc, încadrându-se în proiectul „Venus”. De aceea te invit la noi.

Se făcu tăcere. Gorbovski sorbea de zor din farfuria de supă, fără să se uite la nimeni. Zvanţev începu şi el să mănânce. Kondratiev făcea cocoloaşe de pâine.

— Eu sunt gata, bâigui. Dacă găseşti că voi corespunde, Nikolai Evseevici, sunt gata.

— Vei corespunde, declară cu siguranţă în glas Zvanţev.

— Fii mai clar, interveni Gorbovski. Spune-i lui Serghei Ivanovici ce-o să aibă de făcut acolo la voi.

— Ai putea fi administrator pe plantaţia de laminarii, începu Zvanţev. Ai putea lucra la serviciul de pază de pe plantaţiile de plancton. Ai putea merge în patrulare, dar aici e nevoie de o calificare foarte înaltă, pe care o vei căpăta cu timpul. Cel mai bine e, însă, să te faci păscător de balene. Fă-te păscător de balene, Serghei Ivanovici. Zvanţev puse cuţitul în furculiţă. Ce rău îmi pare că m-am lăsat de păscutul balenelor şi am intrat în oceanologie! Ah, ce ani au fost aceia, Serghei Ivanovici!

Gorbovski îl privi cu mult interes.

— E dimineaţă, devreme tare… Oceanul e calm…

Niciun val, nicio pală de vânt… La răsărit, cerul e roz… Ieşi la suprafaţă, deschizi trapa, urci în turelă şi stai aşa… Sub picioarele tale apa e verde, curată… Din adânc se ridică o meduză, se dă peste cap şi se face nevăzută dedesubtul submarinului… Trece alene un peşte mare… Ce bine e!…

Kondratiev se uită la faţa lui visătoare, transportată şi deodată puse stăpânire pe el o dorinţă irezistibilă de a ieşi în largul oceanului, de a gusta aerul sărat. Simţi pur şi simplu că i se taie răsuflarea.

— Dar când trec balenele pe alte păşuni! urmă Zvanţev. Ştii ce privelişte e? În frunte şi în spate merg masculii bătrâni, câte doi ori câte trei în fiecare cârd. Uriaşi, negri-vineţi, gonesc lin şi ai impresia că nu ei spintecă apa, ci apa trece în goană pe lângă dânşii… Înaintează în linie dreaptă, urmaţi de tineret şi de femelele cu pui… Bătrânii sunt dresaţi, duc cârdul unde vrem noi, dar trebuie ajutaţi. Mai ales când cresc masculii tineri. Ăştia caută întotdeauna să dezbine cârdul şi să ia o parte din el cu dânşii. Atunci, da, e de lucru! Atunci ne punem cu adevărat pe treabă. Sau te pomeneşti deodată cu câte-un atac al rândunelelor… Dar lor le venim uşor de hac, cu tunurile acustice…

Zvanţev se smulse brusc din visare şi se uită la Kondratiev cu o privire absolut lucidă.

— Într-un cuvânt, aici ai de toate. Şi spaţiu, şi adâncime, şi folos mult pentru oameni, şi tovarăşi buni… şi aventuri… dacă ţii neapărat.

— Da, întări cu mult sentiment Kondratiev.

Zvanţev zâmbi.

— Sunt gata, interveni Gorbovski. Şi eu sunt gata. Ia mai dă-le-ncolo de astronave-D. Vreau şi eu să stau în turelă, aşa cum stă Kolea… şi să vină nişte meduze…

— Facem aşa, spuse grav Zvanţev. Am să te duc la Vladivostok. Cursurile de la şcoala de perfecţionare încep peste două zile. Eşti gata cu masa?

— Gata, răspunse Kondratiev. „Muncă! se gândi. Muncă

adevărată.”

— Atunci să mergem, îl îndemnă Zvanţev, ridicându-se.

— Unde?

— La aerodrom.

— Chiar acum?

— Chiar acum. Ce să mai aşteptăm?

— Într-adevăr, n-avem de ce să mai aşteptăm, spuse fâstâcit Kondratiev. Numai că…

Zicând acestea, navigatorul se apucă să strângă zorit vasele, cu mâinile tremurânde. Gorbovski îi veni în ajutor, sfârşindu-şi de mâncat în aceeaşi vreme banana pe care o ţinea în mână.

— Voi plecaţi, îi îndemnă el. Eu mai rămân. Mai stau un pic culcat, mai citesc ceva. Plec în cursă la douăzeci şi unui treizeci.

Reveniră cu toţii în salon. Kondratiev aruncă o privire buimacă prin cameră. Se gândi că, oriunde ar merge pe planeta asta ciudată a stră-strănepoţilor, peste tot va găsi o căsuţă superbă şi liniştită ca cea de-aici şi vecini buni. Şi cărţi, şi un stereovizor, şi o grădiniţă…

— N-am stat aici decât o săptămână… spuse cu mâhnire în glas.

Zvanţev se schimba de pe un picior pe altul. Pare-se că nu înţelegea sentimentele care-l frământau pe fostul navigator.

— Să mergem, hotărî Kondratiev. La revedere, Leonid Andreevici. Îţi mulţumesc pentru cuvintele de mângâiere pe care mi le-ai spus.

Gorbovski se şi cuibărise pe canapea.

— La revedere, Serghei Ivanovici. Las’ că ne mai vedem noi.

Kondratiev închise uşa în urma sa şi ieşi în parc în urma lui Zvanţev. Porniră alături pe aleea presărată cu nisip.

— Nikolai Evseevici, rupse tăcerea Kondratiev, de ce vă interesează atât de mult modesta mea persoană? Aşa vă îngrijiţi de toţi?

— Nu, răspunse cât se poate de firesc Zvanţev. De alţii nu trebuie să ne îngrijim. Ei sunt acasă, pe câtă vreme dumneata mai eşti încă un musafir. De ce tocmai dumneata?… Ştii, Serghei Ivanovici, eu şi cu Leonid Gorbovski am fost cândva nişte pacienţi foarte dificili ai doctorului Protos. După cum vezi, el ne-a salvat. Şi ne-a rămas prieten pe toată viaţa. Ei bine, Protos ne-a rugat să te ajutăm.

— Aha! făcu Kondratiev şi se opri locului. Nikolai Evseevici, spuse el hotărât, uite ce: lui Jenka Slavin am să-i telefonez din drum, iar acum hai să mergem la doctorul Protos.

CAPITOLUL AL TREILEA

OAMENI, OAMENI...

NOSTALGIE

Când păşi, dis-de-dimineaţă, pe străzile fermei „Volga-Licorn”, Paul Gnedîh atrase numaidecât atenţia trecătorilor. Era înadins neras şi desculţ. Ţinea pe umăr o nuia noduroasă, la capătul căreia se bălăbăneau, legaţi cu o sfoară, o pereche de pantofi. Lângă turnul grilat al instalaţiei de microclimă se luă după el un cibergrădinar. De după gardul ajurat al unei căsuţe se auziră râsete. O fată drăgălaşă, care stătea pe terasă cu un prosop în mână, întrebă în gura mare: „Vii cumva de prin locurile sfinte, pelerinule?” La care, de pe partea dimpotrivă a străzii, cineva întrebă: „Umbli să întuneci minţile oamenilor?” Planul îi reuşea cum nu se poate mai bine. Paul se umflă în pene şi începu să cânte:

Tânăr sunt şi nu mi-e teamă
Nici de ploaie, nici de ger,
Şi-am pornit-o la plimbare,
Cu pantofii la spinare,
Cale lungă,
Să-mi ajungă,
La cizmar,
Ca să-i repar.
Tra-la-la, tra-la-la...

În liniştea plină de uimire care se lăsase în jur se auzi **o** voce speriată: „Ăsta cine-o mai fi?” Paul se opri, dădu un picior ciberului şi întrebă fără adresă:

— Cine ştie unde stă Alexandr Kostîlin?

Mai multe voci, acoperindu-se una pe alta, îl lămuriră

că „Saşa trebuie să fie mai mult ca sigur în laborator, uite, în clădirea aia de colo”.

— Aia din stânga, adăugă cu oarecare întârziere o voce răzleaţă.

Paul mulţumi politicos şi îşi urmă drumul. Laboratorul era situat într-o clădire scundă, circulară, de culoare albastră. Rezemat de usciorul uşii de la intrare stătea, cu braţele la piept, un tânăr blond şi pistruiat, într-un halat alb. Paul urcă treptele peronului şi se opri. Tânărul cel blond îl privea impasibil.

— Aş putea să-l văd pe Kostîlin? întrebă Paul.

Tânărul îl măsură, din ochi, se uită peste umărul lui la pantofii legaţi de nuia şi la cibergrădinarul care se bălăbănea stând cu o treaptă mai jos, cu manipulatoarele desfăcute în aşteptare. Răsucindu-şi uşor capul, tânărul strigă încet:

— Saşa, Saşa! Vino pentru o clipă. Te caută un sinistrat.

— Să intre, bubui din adâncurile laboratorului **o** voce de bas, pe care Paul o cunoştea foarte bine.

Tânărul cel blond îl măsură din nou cu privirea.

— Nu se poate, spuse. E prea septic.

— Dezinfectează-l, se auzi din laborator. Am să aştept cu plăcere.

— O să ai cam mult de aşteptat… începu tânărul. Dar Paul strigă pe un ton plângăreţ:

— Viu, Saşa! Sunt eu, Polly!

În laborator căzu ceva, cu zgomot, pe uşă răzbi din interior o boare de aer proaspăt, ca din tunelul metroului, tânărul cel blond fu azvârlit în lături şi în prag îşi făcu apariţia Alexandr Kostîlin, uriaş, lat în spate, cu ditamai halatul pe el. Mâinile lui, cu degetele răşchirate, erau unse cu ceva; şi le ţinea îndepărtate de corp, cum îşi ţine un chirurg mâinile în timpul unei operaţii.

— Viu, Polly! ţipă Kostîlin, la care ciberportarul se dădu de-a dura de pe peron şi o luă la goană ca ieşit din minţi.

Paul îşi zvârli cât colo nuiaua şi se repezi în braţele halatului alb. Îşi simţi oasele trosnind. „S-a zis cu mine”, se

gândi şi şuieră printre dinţi:

— Adio… Saşa… dragule…

— Polly… Micuţule! bubui Kostîlin. Ce bine-mi pare că te văd!

Paul se zbătea ca un leu şi în cele din urmă izbuti să se degajeze. Blondul, care urmărise îngrozit scena întâlnirii, răsuflă uşurat, apoi ridică de jos nuiaua cu pantofii şi i-o întinse lui Paul.

— Ei, ce mai faci? întrebă Kostîlin, zâmbind cu gura până la urechi.

— Bine, mersi, răspunse Paul. După cum vezi, mai trăiesc.

— Şi noi, după cum vezi, plugărim, spuse Kostîlin. Vă hrănim pe voi, trântorilor…

— Ai o înfăţişare. Foarte impunătoare.

Kostîlin se uită la mâinile sale.

— Da, am uitat. Apoi, întorcându-se spre tânărul acela blond: Fedia, termină tu. Vezi că a venit Polly la mine! Micul Liber Polly!

— Poate-o lăsăm baltă? îşi dădu cu părerea Fedia. E limpede că tot nu iese nimic.

— Ba nu, trebuie s-o ducem până la capăt, replică Kostîlin. Termină, tu, te rog.

— Bine, se învoi în silă Fedia şi intră în laborator.

Kostîlin îl apucă pe Paul pe după umeri şi se uită atent la el.

— N-ai mai crescut nici atâtica! spuse cu duioşie în glas. N-aveţi furaje bune? Ia stai… Kostîlin se încruntă: Ce, ţi s-a stricat pterocarul? Eşti într-un hal…

Paul zâmbi satisfăcut.

— Nu. Fac pe pelerinul. Vin tocmai de la Marea Şosea.

— Oho! făcu Kostîlin şi pe faţa lui se întipări o expresie de respect. Trei sute de kilometri! Şi cum a fost?

— Perfect. Aş vrea, numai, să fac o baie şi să mă schimb.

Kostîlin zâmbi fericit şi-l trase pe Paul după el.

— Haidem! spuse. Ai să capeţi tot ce-ţi trebuie. Faci o

baie, bei un lapte…

Kostîlin mergea prin mijlocul străzii, târându-l după dânsul pe Paul, care se poticnea mereu. Agitând într-una nuiaua lui Paul, cu pantofii legaţi la un capăt, spunea:

— O cămaşă curată… o pereche de pantaloni buni… un masaj… un duş ionic… şi vreo câteva scatoalce pentru că nu ne-ai scris nimic… şi salutări de la Athos… şi o scrisoare de la profesor…

— E-e! Grozav! exclamă Paul. Formidabil!

— Da, da, ai să ai de toate… Ai să afli şi unele lucruri despre luminile rătăcitoare… Îţi mai aduci aminte de ele? … Am să-ţi spun cum era cât pe ce să mă însor…

La fermă începea o nouă zi de lucru. Strada era plină de lume, băieţi şi fete, îmbrăcaţi foarte variat şi cât se poate de simplu. Trecătorii se dădeau în lături dinaintea celor doi, veseli şi uimiţi totodată. Se auzeau exclamaţii:

— Un pelerin!

— Îl duc la vivisecţie, bietul de el!

— E un hibrid nou?

— Saşa, ăsta dă carne vie?

— Saşa, stai puţin să-l vedem şi noi!

În mulţime se răspândi zvonul că peste noapte, în apropiere de laboratorul lui Kostîlin, ar fi aterizat un al doilea „Taimîr”.

— Din secolul al optsprezecelea, spuse cineva. Echipajul va fi folosit de cercetători pentru anatomie comparată.

Kostîlin se ferea cum putea de asaltul curioşilor, agitându-şi nuiaua. Paul rânjea vesel.

— Îmi place publicitatea, spuse.

Mai mulţi oameni din mulţime cântau cu nişte voci superbe: „Tânăr sunt şi nu mi-e teamă nici de ploaie, nici de ger…”

Paul-pelerinul şedea pe o bancă de lemn dinaintea unei mese mari, sub o tufă de coacăze. Soarele dimineţii îi dogorea spinarea goală, de o curăţenie ideală, de parcă ar fi fost sterilizată. Se simţea minunat. Ţinea în mână o cană

uriaşă cu suc de răchiţele. În faţa lui, sorbindu-l din ochi, şedea Alexandr Kostîlin, gol şi el până la brâu, cu părul ud.

— Eu am spus întotdeauna că Athos e un om mare, declară Paul, făcând o mişcare largă cu cana. Avea mintea cea mai limpede şi ştia mai bine ca oricine ce vrea.

— A, nu, replică cu duioşie în glas Kostîlin. Cel mai bine vedea ţinta Căpitanul. El şi nu altul mergea pe drumul cel mai drept.

Paul sorbi o înghiţitură de suc şi rămase pe gânduri.

— Se poate să ai dreptate. Căpitanul voia să devină astronaut şi a devenit.

— Ei, vezi? Pe când Athos, oricum, e mai mult biolog decât astronaut.

— Şi încă ce biolog! Paul ridică un deget, întărindu-şi aprecierea. Pe cuvântul meu, mereu mă laud că am fost prieten cu el la şcoală.

— Şi eu mă laud, se învoi Kostîlin. Dar stai să mai treacă vreo cinci ani şi o să ne lăudăm amândoi că am fost prieteni cu Căpitanul.

— Da... Eu, însă, umblu teleleu. Vreau să le încerc pe toate. Îmi reproşai adineauri că nu scriu. Paul puse cana pe masă şi scoase un oftat. Nu pot să scriu când sunt ocupat cu ceva. Nu mă interesează să scriu. Atâta vreme cât lucrez la o temă, nu e interesant să scrii, pentru că totul ţi-e înainte. Când sfârşeşti, nu mai e interesant, pentru că totul a rămas în urmă... Şi nu ştii ce-o să fie de-acum încolo. La mine, Lin, toate ies nu ştiu cum anapoda. Uite, am lucrat patru ani în servo-mecanică. Eu şi cu o fată am rezolvat problema lui Cebotariov. Ţii minte, ne vorbea profesorul de ea. Am rezolvat-o şi am construit două regulatoare foarte bune... Din nefericire, m-am îndrăgostit de fetiţa aceea... Pe urmă totul s-a sfârşit...

— Adică nu v-aţi căsătorit? întrebă cu compasiune în glas Lin.

— Nu-i vorba de asta. Vezi, însă, că alţi oameni, când lucrează, găsesc mereu idei noi, pe când eu nu. Când sfârşesc lucrul, gata, nu mă mai interesează. În aceşti zece

ani am schimbat patru meserii. Acum iar nu mai am idei. Şi atunci ce mi-am zis? Hai să-l caut pe Saşka…

— Bine ai făcut! decretă cu vocea lui de bas Lin. Las' că-ţi dau eu douăzeci de idei!

— Dă-mi, spuse alene Paul şi îşi vârî încruntat nasul în cană.

Lin se uită la el gânditor, cu mult interes.

— Ce-ar fi să te ocupi cu endocrinologia?

— De acord. Numai că găsesc cuvântul acesta prea dificil. În general, toate ideile astea provoacă nostalgie…

Lin spuse deodată, aparent fără nicio legătură cu cele de mai înainte:

— În curând mă însor.

— Ei, bravo! exclamă Paul mâhnit. Numai să nu mă plictiseşti vorbindu-mi de dragostea ta fericită. Paul se învioră. O iubire fericită e în genere plictisitoare. Lucrul acesta l-au înţeles şi anticii. Ideea iubirii fericite nu a atras niciun maestru autentic. Marile opere au vizat întotdeauna iubirea nefericită, pe câtă vreme iubirea fericită a fost în cel mai bun caz doar un fundal.

Lin se învoi cu îndoială în glas.

— Numai dragostea neîmpărtăşită încearcă sentimente adânci, urmă Paul foarte în vervă. Iubirea nefericită îl face pe om activ, pe câtă vreme iubirea fericită îl moleşeşte, îl atrofiază spiritual.

— Nu fi trist, Polly, replică Lin, toate astea au să treacă. Iubirea nefericită are şi ea un avantaj: ţine de obicei puţin… Hai să-ţi mai torn un suc.

— Nu, Saşa, în cazul meu cred că va ţine mult. Gândeşte-te, au şi trecut doi ani. Ea m-o fi uitat, cred, pe când eu… Paul se uită la Lin: Iartă-mă, Saşa, înţeleg că e foarte neplăcut să te sâcâie cineva cu necazurile lui, dar prea mi-e greu pe suflet. N-am noroc în dragoste şi pace!

Lin dădu din cap a neputinţă.

— Vrei să te pun în legătură cu Profesorul? întrebă el nehotărât.

Paul clătină din cap:

— Nu… N-aş vrea să mă vadă în halul în care mă aflu. Mai mare ruşinea…

— M-da, se învoi Lin şi îşi zise: „Ce e drept», e drept. Profesorul nu-i poate suferi pe cei care fac pe nefericiţii…” Apoi se uită bănuitor la Paul. Oare nu cumva şmecherul ăsta de Polly se preface? De mâncat mănâncă bine, mai mare dragul să te uiţi la el. Ca şi mai înainte, îi place publicitatea…

— Îţi mai aduci aminte de proiectul „Octombrie”? îl întrebă Lin.

— Ba bine că nu! Paul se învioră din nou. Ai înţeles până la urmă de ce a dat greş planul nostru?

— Hm… cum să-ţi spun?… Eram tineri…

— Da de unde! spuse Paul înveselit. Ei bine, află că profesorul ne-a asmuţit înadins împotriva lui Valter, pentru ca pe urmă să ne trântească la examen…

— La care examen?

— Viu, Saşka! strigă Paul încântat. Avea dreptate Căpitanul – tu eşti singurul, care n-ai înţeles nimic!

Kostîlin pricepea încetul cu încetul, adevărul.

— Da, desigur… Adevărul e că pur şi simplu uitasem. Ţii minte cum ne-a pus Căpitanul, la încercare cu suprasarcinile?

— Atunci când ţi-ai stricat stomacul, cu ciocolata? întrebă Paul răutăcios.

— Mai ţii minte cum am încercat carburantul pentru rachete? se grăbi să întrebe Lin.

— Da, răspunse visător Paul. Ce-a mai trăsnit!

— Mi-a rămas o cicatrice, se mândri Lin. Uite aici, adăugă, întorcându-se cu spatele.

Paul pipăi cu plăcere cicatricea.

— Eram băieţi buni. Băieţi, dintr-o bucată! Îţi mai aduci aminte cum am făcut pe racii-păianjeni când s-a adunat toată şcoala. În careu?

— Ce gălăgie a fost! exclamă. Lin. Era o amintire cu adevărat plăcută.

Deodată Paul sări în sus şi imită cu o surprinzătoare

vioiciune un rac-păianjen. Urletul pătrunzător şi odios al monstrului miriapod din jungla cumplitei Pandore făcu să se cutremure împrejurimile şi iscă de undeva de departe, ca un răspuns parcă, un geamăt adânc. Paul încremeni speriat.

— Asta ce mai e?

Lin izbucni în râs.

— Hei, păianjenule! Sunt vaci!

— Ce fel de vaci? întrebă celălalt revoltat.

— Vaci pentru tăiere, îl lămuri Lin. Teribil de gustoase când sunt puse la fript sau la fiert.

— Ascultă, Lin, vacile astea sunt nişte adversari pe măsura mea. Aş vrea să le văd. Aş vrea să văd, în general, ce se petrece aici la voi.

Pe faţa lui Lin se întipări o expresie de plictiseală.

— Lasă-te păgubaş, Polly, îi răspunse. Ia nişte vaci ca toate vacile. Hai să mai stăm un pic. Mai vrei un suc?

Dar era prea târziu. Paul clocotea de energie.

— Necunoscutul ne cheamă. Înainte, spre vacile pentru tăiere, care-i provoacă pe racii-păianjeni! Unde mi-e cămaşa? Un taur de rasă mi-a promis o cămaşă curată!

— Polly, Polly! căută să-l înduplece Lin. Ce-ai tu cu vacile astea? Hai mai bine în laborator.

— Sunt septic, declară Paul. Nu vreau în laborator. Vreau la vaci!

— Au să te împungă, spuse Lin şi amuţi, căci făcuse o greşeală.

— Zău? exclamă Paul încântat. Dă-mi o cămaşă! Una roşie. Fac o corrida.

Lin se lovi disperat cu palmele peste coapsele goale.

— Of, acum nu mai scap de tine, matadorule! Kostîlin se ridică şi porni spre casă. Când trecu pe lângă Paul, acesta se ridică în vârfuri, se îndoi cu multă eleganţă şi execută o semifentă. Lin mugi şi-l împunse în burtă.

Când văzu vacile, Paul îşi dădu numaidecât seama că nu va avea loc nicio corrida. Sub cerul fierbinte, prin iarba deasă şi zemoasă, înaltă cât un stat de om, trecea un şir de

namile bălţate, care se afundau în verdeaţa moale a câmpiei, lăsând în urmă-le pământul negru, fumegând, fără niciun firicel de iarbă pe el. Deasupra câmpiei stăruia un miros de electricitate şi mai mirosea a ozon, cernoziom fierbinte, iarbă şi bălegar proaspăt.

— Viu! spuse Paul abia auzit şi se aşeză pe o moviliţă.

Şirul de namile trecea pe lângă el. Şcoala la care a învăţat Paul se afla într-o regiune cerealieră şi el a aflat prea puţine lucruri despre crescătorii de animale, iar ceea ce a ştiut cândva, uitase demult. Nici la vacile pentru tăiere n-avusese prilejul să se gândească. Mânca şi el carne de vită şi atât. Acum însă trecea pe lângă el, făcând un zgomot cumplit, foşnind, trosnind, clempănind şi rumegând necontenit, şi scoţând nişte gemete sfâşietoare, o turmă organizată de „carne vie". Din când în când, câte o văcuţă îşi ridica din iarbă botul uriaş, plin de bale, mânjit cu verdeaţă, şi scotea un muget înfundat.

Apoi văzu nişte ciberi. Veneau la oarecare distanţă în urma şirului de vaci. Erau nişte maşini turtite, foarte agile, cu şenile largi şi moi. Se opreau mereu şi scormoneau pământul. Din când în când rămâneau mult în urmă, sau o luau înaintea turmei. Erau puţini, vreo cincisprezece de toţi. Goneau cu o viteză ameţitoare de-a lungul şirului de vaci, aruncând de sub şenile evantaie de bulgări negri şi jilavi.

Deodată un nor negru acoperi soarele. Începu să plouă cu stropi mari şi calzi. Paul întoarse capul şi se uită la colonie, la căsuţele albe risipite prin grădinile de un verde închis. I se păru că paraboloizii grilaţi ai condensatorilor sinoptici din turnul ajurat al staţiei de microclimă sunt aţintiţi drept asupra lui. Ploaia trecu repede. Norul se îndepărtă, luând-o pe urmele turmei. Paul îşi opri privirea asupra unor siluete nedesluşite, care se iviseră pe neaşteptate deasupra orizontului, dar în clipa aceea simţi câteva pişcături. Erau nişte insecte scârboase, mici, cenuşii, cu aripioare. Îşi dădu seama că erau muşte, poate chiar muşte de bălegar şi sări în picioare, rupând-o la fugă

spre colonie. Muştele nu se luară după el.

Paul trecu un râuleţ, se opri pe mal şi se gândi o vreme dacă să facă sau nu o baie. Hotărând în cele din urmă că nu e cazul să se scalde, o luă pe cărăruia ce suia spre colonie. Mergea şi se gândea: „Foarte bine mi-au făcut că au abătut o ploaie asupra mea. Muştele ştiu şi ele pe ce să se aşeze… Aşa-mi trebuie, trântor ce sunt. Toţi muncesc ca oamenii. Căpitanul zboară… Athos vânează purici pe stelele albastre… Norocosul de Lin taie nu ştiu pe cine… De ce oare mi-a fost mie hărăzit aşa? De ce trebuie să mă simt un trântor, eu, care sunt muncitor şi cinstit?" Mergea pe cărăruie şi se gândea ce bine era în noaptea aceea când a dibuit până la urmă soluţia problemei lui Cebotariov şi a sculat-o din pat pe Lida, punând-o să verifice totul, iar când s-a constatat că calculele erau bune, a şi sărutat-o pe obraz… Paul îşi duse mâna la obraz şi oftă din greu. Ce bine ar fi să se afunde acum într-o problemă pe cinste, de felul teoremei lui Ferm!… Dar capul îi era gol şi numai o voce idioată o ţinea una: „Extragem rădăcina pătrată…"

La marginea coloniei se opri din nou. Sub un cireş pletos stătea culcat pe o aripă un pterocar cu un singur loc. Lângă pterocar şedea pe vine un băieţaş de vreo cincisprezece ani. Băieţaşul părea tare mâhnit. Dinaintea lui se rotea în iarbă, bâzâind într-una, un cibermăturător cu picioarele lungi. Era vădit că cibermăturătorul nu se simţea bine.

Umbra lui Pani căzu asupra băiatului. Acesta îşi săltă capul şi se ridică.

— M-am aşezat cu pterocarul pe el, spuse băiatul cu vinovăţie în glas. Paul cunoştea surprinzător de bine tonul acesta.

— Şi acum îţi pare rău, nu? îl întrebă cu o voce de profesor pe băiat.

— N-am vrut.

O vreme urmăriră amândoi în tăcere evoluţiile ciberului strivit. Apoi Paul se lăsă şi el pe vine, cu un aer foarte hotărât.

— Ia să vedem cum stăm, spuse el şi-l prinse pe ciber de manipulator. Ciberul începu să scâncească.

— Îl doare pe băiat, constată Paul cu duioşie în glas, vârându-şi degetele în sistemul de reglare. I-au rupt lăbuţa, bietul de el… Lăbuţa…

Ciberul scânci din nou, apoi se smuci şi rămase mut. Băiatul răsuflă uşurat şi se lăsă din nou **pe** vine.

— Asta nu-i nimic, bolborosi el. Să-l fi văzut ce-a mai urlat când l-am scos de sub pterocar!

— Am urlat, da, bombăni Paul, deşurubând carcasa ciberului. Avem acustică bună, puternică… Sistem AKU-6 cu vibraţie longitudinală… Modulată în formă de ferăstrău… Aşa… Paul desfăcu carcasa şi o puse cu băgare de seamă în iarbă. Şi cum ne cheamă?

— Fedia, spuse băiatul. Feodor Skvorţov. Băiatul urmărea cu invidie degetele dibace ale lui Paul.

— Unchiul Fedia ăsta are o putere cât trei urşi, remarcă Paul, scoţând din interiorul ciberului blocul de reglaj. Mai cunosc aici pe unul căruia îi zice tot Fedia. Simpatic, unul pistruiat. Un tânăr foarte, foarte aseptic. Ţi-e neam cumva?

— Nu, răspunse băiatul, vesel. Eu sunt aici la practică. Dumneata eşti cumva cibernetist?

— Noi suntem în trecere. Suntem în căutare de idei. N-ai cumva vreo idee care nu-ţi trebuie?

— Eu… La noi la laborator sunt multe idei, dar tot nu-i nicio pricopseală cu ele.

— Am înţeles, spuse Paul, meşterind la blocul de reglaj. Cârduri de idei se roteau fără rost prin aer… Atunci a venit un vânător şi a împuşcat un rac-păianjen…

— Ai fost şi pe Pandora? întrebă cu invidie în glas băiatul.

Paul aruncă o privire hoţească în jur şi scoase un ţipăt ca un rac-păianjen gata-gata să-şi înhaţe prada.

— Grozav! făcu Fedia.

Paul montă la loc cibermăturătorul şi-i dădu o palmă pe spatele brumat. Ciberul se trase la soare, ca să acumuleze

energie.

— Bu-un! spuse Paul şi îşi şterse mâinile de pantaloni. Ia să vedem cum stăm cu pterocarul…

— Nu, te rog, se opuse Fedia. Lasă că pterocarul îl aranjez singur…

— A, singur! Atunci eu mă duc să mă spăl pe mâini. Ce profesor ai?

— Îl am profesor pe oceanologul Nikolai Kuzmici Belka, răspunse băiatul şi se zbârli tot.

Paul îl bătu prieteneşte pe umăr şi îşi văzu de drum. Se simţea mult mai bine. După ce merse o vreme, auzi deasupră-i fâşâitul unui pterocar, din care o voce de adolescent imita teribil de fals ţipătul unui rac-păianjen gata-gata să-şi înhaţe prada.

Furat de gânduri, Paul dădu peste un viţel cu două capete. Viţelul se trase într-o parte şi rămase cu cei patru ochi pironiţi asupra tânărului. Apoi îşi plecă capul din stânga înspre iarba de sub picioare şi în aceeaşi vreme întinse capul din dreapta spre o creangă de liliac ce atârna deasupra uliţei. În clipa aceea cineva îl plesni cu o nuia şi viţelul o luă la fugă. În urma viţelului venea o fetiţă bronzată, foarte simpatică, într-o rochiţă înflorată şi cu o pălărie de paie trasă pe sprinceană. Paul îngăimă buimac:

— „Păstoriţa tinerică a plecat la târg…”

— Poftim? întrebă fata, oprindu-se.

Nu, nu era numai foarte simpatică, era şi foarte frumoasă. Atât de frumoasă, încât nu putea să nu fie şi deşteaptă, atât de deşteaptă, încât nu putea să nu fie şi drăguţă, atât de drăguţă încât… Paul simţi că ar fi vrut să se vadă numaidecât înalt şi spătos, cu fruntea mare şi cu ochii limpezi.

Se gândi că în orice caz trebuie să fie spiritual şi spuse:

— Pe mine mă cheamă Paul.

— Pe mine mă cheamă Irina, răspunse fata. Ai spus ceva, Paul?

Tânărul asudă. Fata rămase în aşteptare, uitându-se nerăbdătoare la viţelul care se îndepărta. În capul lui Paul

gândurile se rânduiseră în trei straturi: „Extragem rădăcina pătrată... Cupidon trage cu o puşcă cu două ţevi... O să-şi închipuie că sunt un bâlbâit...” O, e o idee...

— V-văd că t-te g-grăbeşti, începu Paul, bâlbâindu-se din răsputeri. A-am să te caut d-diseară... S-se poate?

— Sigur că da, răspunse fata bucuroasă.

— P-pe diseară, spuse tânărul şi îşi văzu de drum. „I-am vorbit, se gândi. I-am v-vorbit. Ce risipă de deşteptăciune!” Se închipui în timpul acestei convorbiri şi scoase, ruşinat, un geamăt fârnâit.

Undeva, aproape de tot, urlă un difuzor:

— Toţi specialiştii în anestezie şi care sunt liberi sunt poftiţi în laboratorul numărul trei, la Potapenko. Avem o idee. Toţi specialiştii în anestezie şi care sunt liberi sunt poftiţi să vină în laboratorul numărul trei. Nu daţi buzna ca data trecută, în pavilionul principal. În laboratorul numărul trei! În laboratorul numărul trei!

„De ce nu sunt şi eu specialist în anestezie? se întrebă Paul. Eu, unul, ştiu că n-aş intra în pavilionul principal...”

Prin mijlocul străzii trecură pe lângă el, în mare viteză, cu coatele lipite de şolduri, două fete în şorturi, probabil nişte specialiste.

Colonia era pustie şi liniştită. La o încrucişare de o curăţenie ideală moţăia în soare un ciber-măturător. Paul îi aruncă din milă un pumn de frunze. Ciberul prinse viaţă numaidecât şi se apucă de lucru. „N-am văzut nicăieri în alt oraş atâţia ciber-măturători, îşi zise tânărul. Bine, aici e o fermă de animale, aşa că e de lucru pentru ei, nici vorbă...”

Din spate se auzi un tropot de copite. Paul întoarse speriat capul. Pe lângă el trecură în goană patru cai înspumaţi. Pe cel din faţă stătea, lipit de coamă, un tânăr în chiloţi albi, ars zdravăn de soare, cu pielea lucind de sudoare. Ceilalţi cai erau slobozi. În dreptul unei clădiri, aflate la vreo douăzeci de metri, tânărul sări în plină viteză de pe cal direct pe peron, scoase un şuierat pătrunzător şi se făcu nevăzut în interiorul clădirii. Săltându-şi capetele

şi fornăind de zor, caii descriseră un semicerc şi reveniră în faţa peronului. Nici n-apucă bine Paul să-l pizmuiască pe călăreţ, că din clădirea scundă ieşiră valvârtej trei băieţi şi o fată, care săriră îndată pe cai şi o şi luară la goană în sens invers. Când să cotească după colţ, pe peron ieşi tânărul acela în chiloţi albi şi strigă în urma lor:

— Duceţi probele direct la staţie! Alioşka ai…

Strada rămase pustie. Tânărul în chiloţi albi stătu o vreme locului, îşi şterse sudoarea de pe frunte şi intră din nou în clădire. Paul răsuflă adânc şi porni mai departe.

În pragul laboratorului lui Kostîlin se opri şi trase cu urechea. Sunetele care veneau de-acolo i se părură ciudate. Auzi o izbitură, urmată de un geamăt. Ceva se mişcă din loc. O voce plictisită spuse: „Aşa e”, apoi se făcu linişte. Altă izbitură… Paul aruncă o privire în piaţa din faţa laboratorului, scăldată în soare. Vocea lui Kostîlin interveni: „Minţi. Stai aşa”, după care urmă o nouă izbitură. Paul intră în vestibul şi văzu o uşă albă, cu o tăbliţă pe care scria: „Laboratorul de carne vie”. De după uşă auzi din nou vocea aceea plictisită: „De fapt, de ce luăm întotdeauna carne de pe coapsă? Am putea lua şi de pe spate”, la care basul lui Kostîlin replică: „Au încercat s-o facă siberienii, dar n-a ieşit nimic”. Urmă apoi o nouă izbitură.

Paul se dădu mai aproape şi uşa se deschise fără zgomot. Laboratorul era puternic luminat. De-a lungul pereţilor se vedeau nişte instalaţii bizare, de un alb mat, alternând cu un şir de geamuri largi.

— Se poate să intre un septic? întrebă tânărul. Nu-i răspunse nimeni. În laborator se aflau vreo zece oameni. Erau cu toţii foarte preocupaţi şi păreau cam ursuzi. Trei dintre ei stăteau tăcuţi, unul lângă altul, pe o bancă joasă, uitându-se la noul venit cu o privire inexpresivă. Alţi doi stăteau cu spatele la uşă, lângă peretele din fund, şi citeau ceva, ţinându-şi capetele lipite. Ceilalţi făcuseră un semicerc într-un colţ al încăperii. În mijlocul semicercului stătea cu faţa la perete, dominându-i pe toţi, Saşka Lin. Cu

mâna dreaptă îşi acoperise obrazul, în vreme ce palma stângă şi-o vârâse la subsuoară. Pistruiatul acela de Fedia, aflat şi el în semicerc, îşi făcu vânt şi-l plesni peste palma stânga. Ceilalţi îşi repeziră pumnii înainte, cu degetul mare ridicat în sus. Kostîlin se întoarse tăcut şi-l arătă pe unul din ei, dar respectivul clătină din cap, aşa încât Kostîlin reveni în vechea poziţie.

— Se poate să intre un septic? întrebă din nou Paul. Ori sunt inoportun?

— Pelerinul! spuse cu o voce plictisită unul din cei care şedeau pe bancă. Intră, pelerinule. Toţi care ne aflăm aici suntem septici.

Paul intră. Omul cu vocea plictisită spuse fără adresă:

— Ţărani, propun să mai examinăm o dată analizele. Poate e, totuşi, puţină albumină.

— Ba e mai multă decât ne-am putut închipui, declară unul dintre cei care luau parte la jocul acela ciudat.

Se lăsă o tăcere apăsătoare, tulburată numai de izbiturile celor aflaţi în joc şi de câte un „Minţi, n-ai ghicit”, rostit în răstimpuri.

„Ehe! îşi zise Paul. Stă prost laboratorul de carne vie.”

Unul dintre cei care stăteau pe bancă sări în sus şi făcu câţiva paşi repezi prin cameră. Era un japonez foarte mlădios, cu părul negru ca pana corbului.

— Aşa nu se mai poate! exclamă el furios. Totul e greşit. Însăşi ideea e greşită. Da, greşită! Trebuie să revizuim totul. S-o luăm de la început! Japonezul se opri. Mă ascultă careva? Ce înseamnă tăcerea asta?

— Te ascultă toţi, îi răspunse cel cu vocea plictisită. Dar ce folos?

Kostîlin îşi făcu loc printre jucătorii din jurul lui şi veni în mijlocul camerei.

— Am o propunere, declară el plin de vioiciune. (Toţi se întoarseră spre el, chiar şi cei care erau ocupaţi cu înregistrările.) Hai să facem o baie!

— Hai! făcu hotărât japonezul. Trebuie s-o luăm de la început.

Altcineva nu mai dădu urmare propunerii. Specialiştii în carne vie se împrăştiară prin cameră şi se cufundară din nou în tăcere.

Kostîlin se apropie de Paul şi-l apucă pe după umeri.

— Haidem, Polly! îl îndemnă mâhnit. Hai, băiatule! Să nu ne amărâm, nu?

— Sigur, Lin! Dacă nu iese azi, o să iasă poimâine…

Ieşiră în strada scăldată în soare.

— Hai, Lin; lasă orice jenă deoparte, spuse Paul. Mie poţi să mi te plângi cât pofteşti.

Numărul fermelor de animale de pe Planetă se ridica la vreo sută de mii. Erau fermieri care creşteau vaci, erau fermieri care creşteau porci, erau fermieri care creşteau elefanţi, antilope, capre, lame şi oi. Pe cursul inferior al Nilului funcţionau două ferme unde se făceau încercări de a creşte hipopotami.

Planeta avea vreo două sute de mii de ferme cerealiere. Aici se cultiva secară, grâu, porumb, hrişcă, mei, orez, sorg. Existau ferme specializate, cum era ferma „Volga-Licorn” şi ferme cu profil larg. Toate laolaltă alcătuiau temelia belşugului, un combinat gigantic, complet automatizat, care dădea produse alimentare de tot felul, începând cu carnea de porc şi cu cartofii, şi sfârşind cu stridiile şi cu mangoul. Niciun fel de calamităţi şi niciun fel de catastrofe nu ameninţau acum Planeta cu o recoltă insuficientă sau cu foametea. Sistemul de producţie abundentă, statornicit odată pentru totdeauna, era întreţinut în mod absolut automat şi se dezvolta atât de vertiginos, încât trebuia să se ia măsuri speciale împotriva supraproducţiei. Problema alimentaţiei încetase de a mai exista ca atare, aşa cum nu a existat vreodată o problemă a respiraţiei.

Spre seară, Paul ştia deja, deşi în linii generale, cu ce se ocupă crescătorii de animale. Ferma „Volga” era una din cele câteva mii de ferme de animale din centura temperată a Planetei. După toate aparenţele, lucrătorii de la această fermă se ocupau cu genetica practică, medicina

veterinară embriomecanică, ramura alimentară a statisticii economice, zoopsihologia şi cibernetica agrologică. Paul găsi aici un pedolog, care, de fapt, ardea gazul de pomană: bea lapte proaspăt şi-i făcea de zor curte unei tinere şi drăguţe specialiste în zoo-psihologie, îndemnând-o să-l însoţească în mlaştinile Amazonului, singurul loc unde mai putea face ceva un pedolog care se respectă.

Şeptelul de animale de la ferma „Volga-Licorn” se ridica la circa 60 000 de capete. Paul găsi vrednic de laudă faptul că turma era cu totul autonomă: toate vacile laolaltă, şi fiecare vacă în parte, erau servite în permanenţă exclusiv de ciberi şi de automate veterinare. La rândul ei, turma servea în permanenţă combinatul de prelucrare a Liniei de transport, pe de-o parte, satisfăcea şi necesităţile ştiinţifice în continuă creştere ale crescătorilor de animale, pe de altă parte. Aşa, de pildă, puteai să chemi la telefon biroul dispecerilor şi să ceri de la păstorul de serviciu o vacă în vârstă de 722 de zile, având cutare culoare şi atâţia parametri, şi provenind de la taurul de rasă Mikolai al 2-lea. După o jumătate de oră, animalul indicat, însoţit de un ciber mânjit cu bălegar, te aştepta în boxa de primire a laboratorului de genetică, să zicem.

De altminteri, tocmai laboratorul de genetică era acela care făcea cele mai extravagante experienţe, provocând în permanenţă fricţiuni între fermă şi combinatul de prelucrare. Lucrătorii combinatului, modeşti şi aprigi păzitori ai gastronomiei mondiale, îşi ieșeau din minţi când constatau la câte o partidă de vaci prezenţa unui dobitoc fantastic, care după înfăţişare şi mai ales după gust amintea cel mai mult de un crab din Oceanul Pacific. La fermă sosea numaidecât un reprezentant al combinatului. Omul se prezenta deîndată la Laboratorul de genetică şi cerea să vorbească cu „autorul acestei glume nesărate”. În astfel de cazuri, întotdeauna se dădeau drept autori toţi cei 80 de cercetători de la laboratorul de genetică (fără a-i mai pune la socoteală pe elevii practicanţi). Reprezentantul

combinatului amintea pe cât posibil politicos că ferma şi combinatul au destinaţia de a aproviziona încontinuu Linia de transport cu carne de vită de toate felurile şi nu cu labe de broaşte ori cu conserve de meduze. Cei 130 de geneticieni cu vederi înaintate obiectau într-un singur glas împotriva acestui mod îngust de a privi problema aprovizionării. Lor, geneticienilor, li se pare ciudat că un lucrător experimentat şi competent, ca respectivul tovarăş, are vederi atât de conservatoare şi nu dă nicio importanţă reclamei, care, după cum se ştie, există tocmai pentru a modifica şi a perfecţiona gusturile populaţiei. Reprezentantul combinatului amintea că niciun nou produs alimentar nu poate fi lansat în reţeaua de distribuţie fără aprobarea Academiei Sănătăţii. (Exclamaţii din grupul de geneticieni: „Conservatori ai digestiei!”, „Asociaţia prietenilor apendicelui!”) Reprezentantul combinatului dădea a neputinţă din mâini şi lua o înfăţişare care voia să spună că nu-i poate ajuta cu nimic. Exclamaţiile se transformau într-un murmur înfundat şi conteneau curând, pentru că Academia Sănătăţii **se** bucura de un prestigiu colosal. Apoi reprezentantul combinatului era dus prin laborator, ca să i se arate „unele noutăţi”. Reprezentantul combinatului se făcea alb la faţă şi, speriat, îi punea să jure pe cercetători că „toate astea” sunt absolut necomestibile. Drept răspuns i se dădea pentru degustare carne care nu necesită mirodenii, carne care nu trebuie sărată, carne care se topeşte în gură ca îngheţata, carne specială pentru cosmonauţi şi pentru tehnicienii nucleari, carne specială pentru viitoarele mame şi chiar carne care poate fi mâncată crudă. Reprezentantul combinatului degusta şi exclama încântat: „Asta da! E grozav!” şi-i punea pe cercetători să jure că „toate astea” vor ieşi din stadiu experimental cel mai târziu în anul viitor. Complet liniştit, îşi lua rămas bun şi pleca, pentru ca după o lună totul să reînceapă.

Informaţiile culese peste zi îi dădură aripi lui Paul şi sădiră în el încrederea că are cu ce să se ocupe aici.

„Pentru început mă fac cibernetician – am să pasc vaci, îşi zise el, stând pe terasa descoperită a unei cafenele şi uitându-se distrat la paharul de iaurt gazos aflat dinaintea lui. Jumătate din ciberi îi alung pe câmp, să prindă muşte. Seara am să învăţ laolaltă cu geneticienii. Păcat că nu e şi Irina genetician. M-ar repartiza, desigur, la ea. În fiecare dimineaţă i-aş trimite un ciber cu un buchet de flori. Şi în fiecare seară.” Paul mai sorbi din paharul cu iaurt şi se uită în jos, la câmpul negru care se întindea dincolo de râu. Pe câmp răsăriseră firicele plăpânde de iarbă. „Deştept! îşi zise. Mâine ciberii au să aducă turma înapoi. Uite, astea-s păşunile-suveici! Totuşi asta e rutină, nu văd principii noi. Eu şi cu Irina vom obţine o specie de vaci care vor mânca pământ. Ca râmele. O să fie grozav! Atât că Academia Sănătăţii…”

Pe terasă dădu buzna un grup mare, discutând aprins despre sensul vieţii. De cum intrară, noii-veniţi se şi apucară să apropie mesele unele de altele. Unul dintre ei spuse:

— Omul moare şi îi e absolut egal dacă are sau nu urmaşi…

— Îi era egal taurului Mikolai al doilea…

— Ce-are a face taurul? Şi ţie ţi-e egal! Tu pleci, dispari, te mistui… Nu mai exişti, pricepi?…

— Staţi aşa, fraţilor… Are şi asta o logică, desigur. Viaţa are un rost numai pentru cei vii.

— Aş vrea să ştiu ce s-ar fi ales din tine dacă şi strămoşii tăi ar fi judecat la fel. Până azi ai fi scormonit pământul cu plugul de lemn…

— Aiurea! Ce să mai vorbim de rostul vieţii? Asta e legea dezvoltării forţelor de producţie…

— Şi ce amestec are legea în toate astea?

— Are, pentru că, fie că o vrei sau nu, forţele de producţie se dezvoltă. După plugul de lemn a venit tractorul, după tractor – ciberul…

— Bine, să nu mai vorbim de urmaşi. Înseamnă, totuşi, că au existat oameni care au văzut un rost în viaţă

născocind tractorul?

— Ce le tot încurcaţi? Întrebarea care se pune nu e pentru ce trăieşte fiecare om în parte, ci pentru ce există omenirea! Voi n-aţi înţeles nimic şi…

— Tu n-ai înţeles nimic!

— Ia ascultaţi aici, ţăranilor! Ascultaţi-mă pe mine, că vă lămuresc eu… Au!

— Lăsaţi-l să vorbească!

— E o problemă complicată. De când există, oamenii vorbesc despre rostul lor…

— Fii mai scurt!

— Despre rostul existenţei lor. În primul rând urmaşii n-au aici niciun amestec. Omul capătă viaţă indiferent dacă o vrea sau nu…

— Mai scurt!

— Atunci spune tu.

— Zău, Allan, fii mai scurt.

— Ca să fiu scurt, uite ce-am să zic: noi trăim pentru că e interesant să trăieşti. Pe cine nu-l interesează viaţa, uite colo la Sneghirev e o fabrică de îngrăşăminte…

— Aşa, Allan!

— Nu, fraţilor… Toate astea au o logică…

— Filosofia cratiţei! Ce înseamnă „interesant” şi „neinteresant”? De ce existăm? Asta-i întrebarea!

— Dar de ce există deplasarea periheliului? De ce există legile lui Newton?

— Acest „de ce” e cea mai stupidă întrebare! De ce răsare soarele la răsărit?

— Chiar aşa! Un prost întreabă ca să pună în încurcătură o mie de înţelepţi.

— Un prost? Sunt eu prost aşa cum sunteţi voi înţelepţi…

— Hai, lăsaţi-vă de astea. Să vorbim mai bine de dragoste!

— „Ce înseamnă dragoste?”

— De ce există dragoste? Asta-i întrebarea! Ce zici, Jora?

— Măi ţăranilor, ştiţi, când vă văd în laborator, sunteţi oameni ca toţi oamenii. Dar când vă apucaţi să faceţi filosofie… Dragoste, viaţă…

Paul îşi luă scaunul şi se alătură grupului. Fu recunoscut numaidecât.

— A, pelerinul! Pelerinule, spune-ne ce e dragostea?

— Dragostea, spuse Paul, e o însuşire specifică a materiei cu un înalt grad de organizare.

— De ce înalt grad de organizare şi de ce materie? Asta-i întrebarea!

— Ei, hai, ajunge…

— Pelerinule, ştii ceva anecdote noi?

— Ştiu, numai că nu prea au haz.

— Nici noi n-avem niciun haz…

— Lăsaţi-l să ne spună una. Spune-mi o anecdotă şi am să-ţi spun cine eşti.

Paul se execută:

— Un cibernetician (râsete) a inventat un predictor, **o** maşină care prezice viitorul, un coşcogeamitea agregat cu o sută de etaje. Pentru început i-a pus predictorului această întrebare: „Ce am să fac eu peste trei ore?” Predictorul a bâzâit până a doua zi dimineaţă, apoi i-a spus: „Ai să stai şi ai să aştepţi răspunsul meu”.

— Da-a… făcu cineva.

— Ce – da? replică Paul cu răceală în glas. Voi singuri mi-aţi cerut să vă spun o anecdotă.

— Ia spuneţi-mi, ţăranilor, de ce sunt toate ciber-anecdotele astea atât de proaste?

— De ce? Asta-i întrebarea!

— Pelerinule, cum te cheamă?

— Paul, îngăimă tânărul.

Pe terasă îşi făcu apariţia Irina. Era mai frumoasă decât toate fetele aflate de faţă. Era atât de frumoasă, încât Paul rămase absent la cele ce se vorbeau. Irina zâmbi, spuse ceva, îi făcu un semn cu mâna cuiva şi se aşeză lângă năsosul acela de Jora, care se aplecă îndată spre ea şi **o** întrebă ceva, probabil „de ce?” Paul îşi mai trase

răsuflarea şi observă că vecinul din dreapta i se plânge:

— Nu ştim încă s-o facem, nu ne-am învăţat, asta e. Şi Saşka nu poate să priceapă cu niciun chip lucrul acesta. Chestiile astea nu se fac pe apucate…

Paul îl recunoscu în sfârşit pe vecinul său. Era Itiro, japonezul cu care făcuse baie la prânz.

— Chestiile astea nu se fac pe apucate. Noi nici măcar nu adaptăm Natura, **o** spargem în bucăţi.

— Ă-ă-ă… dar despre ce e vorba? întrebă Paul prudent. Nu putea pricepe cu niciun chip când şi de unde a apărut Itiro.

— Păi nu ţi-am spus? răspunse japonezul. Să iei carnea de pe animale fără să omori dobitocul…

Paul nu-şi lua ochii de la Irina. Jora îi turnă fetei o cupă de şampanie. Irina vorbea repede, lovind cu degetele-i smeade în cupă.

— A, te-ai îndrăgostit de Irina! Păcat! observă Itiro.

— Care Irina? bolborosi Paul.

— Pe fata asta o cheamă Irina Egorova. A lucrat la noi, la biologia generală.

Paul rămase perplex.

— Cum adică a lucrat?

— Am zis – păcat, urmă Itiro calm. Zilele astea pleacă.

Paul vedea numai profilul fetei, luminat de soare.

— Unde? întrebă.

— În Extremul Orient.

— Mai toarnă-mi, Itiro, ceru Paul, simţind că i s-a uscat gâtlejul.

— Ai să lucrezi la noi? îl întrebă Itiro. Saşka zice că ai un cap luminat.

— Cap luminat, bombăni Paul, frunte înaltă şi deschisă, ochi cu o privire calmă…

— Hai, nu fi trist, râse Itiro. Şi tu, şi eu n-avem decât douăzeci şi cinci de ani…

— Nu, răspunse Paul, dând disperat din cap. De ce să rămân aici? Desigur că n-am să rămân… Plec în Extremul Orient…

O mână grea i se aşeză pe umăr. Lin îl întrebă cu vocea lui puternică de bas:

— Mă rog, cine pleacă în Extremul Orient?

— Ascultă, Lin, i se plânse Paul, de ce sunt eu aşa de ghinionist? De ce?

— Irina, remarcă Itiro şi se ridică.

Lin se aşeză pe locul lui şi trase platoul cu carne rece. Arăta obosit. Paul se uita la el cu teamă şi cu o licărire de speranţă, întocmai ca pe vremuri, când vecinii de etaj organizau câte-o razie ca să-l prindă pe isteţul de Liber Polly şi să-l înveţe minte să nu mai fie aşa de isteţ.

Lin mestecă în gură coşcogea dumicatul de carne şi spuse cu vocea lui tunătoare, acoperind larma de pe terasă:

— Ţăranilor, a sosit noul catalog al cărţilor în limba rusă. Amatorii sunt poftiţi la club.

Toţi întoarseră capetele.

— Ce cuprinde?

— Mironov este, Saşka?

— Este, răspunse Lin.

— Dar „Turnul de fier”?

— Este. Am şi comandat-o.

— Dar „Curat ca zăpada”?

— Este. Sunt optzeci şi şase de titluri şi nu le ţin minte pe toate.

Terasa începu să se golească cu repeziciune. A plecat Allan. A plecat Itiro. A plecat Irina, împreună cu Jora. Fata nu ştia nimic. N-a observat nimic. Şi, desigur, nu mai ţinea minte nimic. Şi nici n-o să-şi mai aducă aminte. „O să-şi amintească de Jora, de viţelul cu două capete; de mine însă n-o să-şi mai aducă aminte…”

— Dragostea nefericită activizează, observă Lin. Dar dragostea asta e scurtă, Polly. Tu rămâi aici. Am să am eu grijă de tine.

— Poate să plec, totuşi, în Extremul Orient?

— De ce? N-ai să faci decât s-o împiedici. O cunosc pe Irina şi te cunosc şi pe tine. Eşti cu cincizeci de ani mai

prost decât eroul ei.

— Poate, totuşi…

— Nu. Rămâi aici. Te-a înşelat Lin vreodată?

Paul se supuse. Îl bătu duios pe Lin pe spatele lui uriaş, apoi se ridică şi se apropie de balustradă. Soarele apusese. Deasupra fermei se lăsase un amurg cald şi străveziu. Undeva pe-aproape cineva cânta la pian, acompaniind două voci foarte frumoase. „Ehe”, îşi zise Paul, după care se aplecă peste balustradă şi scoase încetişor strigătul uriaşului rac-păianjen care a pierdut urma.

DESCINZĂTORII

Satelitul era colosal. Era un tor cu un diametru de doi kilometri, divizat într-o mulţime de încăperi, cu despărţituri masive între ele. Coridoarele circulare, pustii, erau luminate. Trapele triunghiulare care dădeau în încăperile scăldate de lumină, pustii şi ele, erau date de perete. Satelitul fusese părăsit, probabil, de mult, poate cu milioane de ani în urmă. Pardoseala galbenă, zgrunţuroasă, era însă curată. August Bader a spus că n-a văzut aici nici un firicel de praf.

Bader mergea în frunte, aşa cum se şi cuvine să meargă un descoperitor şi un străin. Gorbovski şi Walkenstein îi vedeau urechile mari, clăpăuge şi moţul blond din creştet.

— Mă aşteptam să găsesc aici o ruină, declară Bader cu vorba lui potolită. Vorbea ruseşte, străduindu-se să pronunţe distinct fiecare cuvânt. Satelitul acesta a stârnit interesul nostru, înainte de toate. Asta s-a întâmplat acum zece ani. Am văzut că avea uşile de la exterior deschise şi mi-am zis: „August, ai să vezi tabloul unei catastrofe îngrozitoare”. Ba încă am lăsat-o pe nevastă-mea pe navă, de teamă că am să găsesc aici cadavre. Cred că vă daţi seama!

Bader se opri în faţa unei trape. Venind din urmă, Gorbovski fu cât pe ce să dea peste el. Walkenstein, rămas mult înapoi, îi ajunse şi se opri lângă ei încruntat.

— Aber era pustiu, urmă Bader. Era lumină, curăţenie şi o pustietate desăvârşită. Priviţi, vă rog. Bader făcu un gest larg cu mâna. Înclin să cred că aici se afla sala dispecerilor.

Cei trei se strecurară într-o încăpere cu tavanul boltit, în mijlocul căreia se afla o masă scundă, semicirculară. Pereţii erau galbeni, maţi, luminaţi pe dinăuntru. Gorbovski puse mâna pe unul din pereţi şi constată că era neted şi rece.

— Seamănă cu chilimbarul. Încearcă, Mark.

Walkenstein încercă peretele şi dădu din cap.

— Totul a fost demontat, spuse Bader. Dar în pereţi, cum şi în învelişul toroidal al satelitului au rămas surse de lumină pe care noi nu le-am descoperit încă. Sunt înclinat să cred...

— Ştim, i-o tăie Walkenstein.

— Da? Bader se uită la Gorbovski. Dar ce-aţi citit voi? Dumneata, Mark, şi dumneata, Leonid?

— Am citit seria de articole „Sateliţii artificiali ai Vladislavei”, scrise de dumneata, August, răspunse Gorbovski.

Bader îşi plecă capul pe umăr.

— „Sateliţii artificiali de provenienţă extraterestră ai planetei Vladislava din sistemul stelei EN-17”, îl corectă. Da. În acest caz, fireşte, nu mai e nevoie să vă expun consideraţiunile mele în legătură cu sursele de lumină.

Walkenstein porni de-a lungul peretelui, uitându-se pe de lături.

— Curios material, spuse el de departe. Cred că e metaloplast, deşi n-am mai văzut nicăieri ceva asemănător.

— Nu e, îl contrazise Bader. Nu uitaţi unde vă aflaţi, dumneata, Mark, şi dumneata, Leonid.

— Nu uităm, se învoi Gorbovski. Dar noi am fost pe Phobos şi acolo am văzut, într-adevăr, cu totul alt material.

Gorbovski şi Walkenstein fuseseră pe Phobos, un satelit al lui Marte, socotit multă vreme a fi un satelit natural. În realitate era un tor cu un diametru de patru kilometri, înfăşurat într-o reţea metalică antimeteoritică foarte deasă. Reţeaua era roasă de coroziunea meteoritică şi pe alocuri ruptă. Satelitul însă a rămas întreg. Uriaşul covrig avea uşile exterioare deschise şi era pustiu, ca şi acesta de aici. După gradul de uzură al reţelei antimeteoritice s-a calculat că satelitul a fost lansat pe o orbită în jurul lui Marte cel puţin cu zece milioane de ani în urmă.

— O, Phobos! Bader clătină din cap. Phobos e una, Leonid, şi Vladislava e cu totul altceva.

— De ce? întrebă Walkenstein, apropiindu-se. El era de

altă părere.

— Pentru că, de exemplu, de la Soare şi de la Phobos până la Vladislava, unde ne aflăm acum, sunt trei sute de mii de unităţi astronomice.

— Noi am acoperit această distanţă într-o jumătate de an, replică supărat Walkenstein, ceea ce puteau s-o fi făcut şi ei. În afară de asta, sateliţii Vladislavei şi Phobos au multe elemente comune.

— Ceea ce însă trebuie dovedit, nu se dădu bătut Bader.

— Dovada încercăm s-o facem noi, interveni Gorbovski, zâmbind alene.

Bader rămase o vreme pe gânduri, după care spuse:

— Phobos are multe elemente comune şi cu sateliţii Pământului.

Era un răspuns în stilul lui Bader, foarte categoric şi cu o jumătate de metru pe lângă ţintă.

— Ei bine, reluă vorba Gorbovski, aş vrea să ştiu ce mai e aici în afară de sala dispecerilor.

— Satelitul acesta, urmă Bader cu un aer plin de importanţă, are o sută şaizeci de încăperi, cu o suprafaţă de la cincisprezece la cinci sute de metri pătraţi. Putem să le vizităm pe toate, dar sunt pustii.

— Dacă sunt pustii, mai bine ne întoarcem pe „Tariel”, îşi dădu cu părerea Walkenstein.

Bader se uită la el, apoi se întoarse din nou spre Gorbovski:

— Noi i-am zis acestui satelit Vladia. După cum ştii, Vladislava mai are un satelit, tot artificial şi tot de origine extraterestră, de dimensiuni mai mici. Acestui de-al doilea satelit i-am zis Slava. Pricepi? De vreme ce planeta se numeşte „Vladislava”, e întru totul firesc ca cei doi sateliţi ai ei să se numească Vladia” şi „Slava”. Nu?

— Da, desigur, se învoi Gorbovski. Cunoştea acest raţionament plin de eleganţă. Îl auzea pentru a treia oară. Ai făcut o propunere foarte inteligentă, August. Vladia şi Slava – Vladislava. Splendid!

— La voi, pe Pământ, declară Bader tacticos, aceşti sateliţi au fost numiţi „Igrec-unu” şi „Igrec-doi”, respectiv Vladia şi Slava. Noi, însă, le spunem altfel. Noi le spunem Vladia şi Slava.

Zicând acestea, Bader îi aruncă o privire servilă lui Walkenstein, care strângea din fălci. După câte ştia Walkenstein, „noi” însemna Bader şi numai Bader.

— Cât priveşte compoziţia acestui material de culoare galbenă, care nu este în niciun caz metaloplast şi căruia eu îi spun chilimbarin…

— Foarte reuşit, constată Walkenstein.

— Da, nu e rău… Dar compoziţia lui e deocamdată necunoscută, rămâne un mister.

După aceasta interveni o pauză. Gorbovski examina distrat încăperea. Încerca să şi-i închipuie pe cei care au construit satelitul şi apoi au lucrat aici, cândva, foarte demult. Erau alţi oameni. Au venit în Sistemul solar şi au plecat, lăsând în apropiere de Marte nişte laboratoare cosmice părăsite şi un mare oraş în regiunea Polului Nord. Sateliţii erau pustii, oraşul era şi el pustiu; rămăseseră doar nişte clădiri ciudate, înfundate foarte adânc în sol. Apoi – sau poate înainte de asta – ei au venit în sistemul stelei EN-17, au construit doi sateliţi artificiali în apropiere de Vladislava şi au plecat. Şi aici, pe Vladislava, trebuie că se află un oraş părăsit. De ce şi de unde au venit ei? De ce şi unde au plecat? De altminteri e limpede de ce: erau nişte mari descoperitori, descinzători dintr-o altă lume.

— Şi acum, spuse Bader, vom merge să vizităm încăperea unde am găsit acel obiect pe care eu l-am numit în mod convenţional nasture.

— E şi acum acolo? întrebă Walkenstein, înviorat.

— Cine?

— Obiectul acela.

— Nasturele, declară autoritar Bader, se află în momentul de faţă pe Pământ, la dispoziţia Comisiei pentru studierea urmelor activităţii unei alte raţiuni din Cosmos.

— A, la căutătorii de urme! exclamă Walkenstein. Dar

mie nu mi s-a arătat nasturele acesta al dumitale atunci când am cules materiale despre Vladislava.

Bader îşi săltă bărbia.

— L-am trimis cu căpitanul Anton Bîkov, acum patru luni locale.

Bîkov trebuia să sosească pe Pământ la două zile după decolarea lui „Tariel” în direcţia stelei EN-17, aşa că ei n-aveau cum să se întâlnească.

— Aşadar, interveni Gorbovski, examinarea nasturelui se amână.

— Vom examina în schimb încăperea în care l-am găsit, îl consolă Bader. Nu e exclus, Leonid, ca în oraşul ipotetic de pe suprafaţa planetei Vladislava să găseşti obiecte asemănătoare.

Bader se vârî prin deschizătura trapei. Walkenstein i se plânse lui Gorbovski:

— Mi s-a făcut lehamite de el, Leonid Andreevici...

— Trebuie să rabzi.

Până la încăperea unde găsise Bader nasturele au mers o jumătate de kilometru. Bader le arătă locul unde stătea nasturele şi le povesti amănunţit cum l-a găsit. (A călcat pe el şi l-a strivit.) După părerea lui Bader, nasturele era un acumulator, care iniţial avusese o formă sferică. Era făcut dintr-un material argintiu semitransparent, foarte moale. Avea un diametru de 38,16 milimetri. Bader îşi completă informaţiile indicând densitatea nasturelui, greutatea lui şi distanţa la care se afla de la perete...

În camera dimpotrivă, aflată de partea cealaltă a coridorului, doi tineri în haine albastre de lucru şedeau în mijlocul unor aparate puse direct pe pardoseală. Văzându-şi în continuare de lucru şi tot uitându-se în direcţia unde se aflau Gorbovski şi Walkenstein, tinerii vorbeau cu glas scăzut:

— Ăştia-s descinzătorii. Au sosit ieri.

— Îhî. Uite, acela înalt e Gorbovski.

— Ştiu.

— Dar celălalt, blondul?

— Mark Efremovici Walkenstein. Navigator.

— A-a, am auzit de el.

— Încep de mâine.

În cele din urmă Bader sfârşi cu explicaţiile şi întrebă dacă totul e limpede. Gorbovski răspunse că da, la care auzi din camera dimpotrivă un chicotit.

— Acum ne întoarcem acasă, declară Bader.

Când ieşiră pe coridor, Gorbovski îi salută cu o mişcare a capului pe tinerii în albastru. Cei doi se ridicară şi făcură o plecăciune, zâmbind.

— Vă dorim succes, le ură unul din ei.

Celălalt zâmbi tăcut, răsucind în mână un ghem de sârmă multicoloră.

— Mulţumesc, spuse Gorbovski.

Walkenstein le mulţumi şi el.

După ce se depărtară cu vreo sută de paşi, Gorbovski întoarse capul. Cei doi tineri stăteau pe coridor şi se uitau în urma lor.

În „Imperiul lui Bader” (aşa numeau unii glumeţi întregul sistem de sateliţi artificiali şi naturali ai Vladislavei: observatoarele, atelierele, staţiile de alimentare, cisternele-plantaţii cu cloreolă, serele, pepinierele, parcurile de odihnă cu pereţi de sticlă, şi torii de origine extraterestră, care stăteau pustii), timpul era divizat în cicluri de treizeci de ore. La sfârşitul celui de-al treilea ciclu, după ce astronava-D „Tariel”, un colos cu un diametru de şase kilometri, semănând de departe cu o floare scânteietoare, a ieşit pe o orbită meridională în jurul Vladislavei, Gorbovski întreprinse prima cercetare. Astronavele-D nu erau adaptate pentru a coborî pe planetele masive, mai ales pe planetele cu atmosferă şi cu atât mai puţin pe cele cu atmosferă violentă. Pentru aceasta erau prea fragile. Coborârile se făceau cu ajutorul unor mici nave auxiliare, cu impulsuri atomice sau cu acţionare ionică, având un centru de greutate instabil. Astronavele de cursă erau echipate cu o navă auxiliară din

acestea; astronavele de descindere aveau două sau patru. „Tariel” avea la bord două nave auxiliare fotonice. Cu una din ele făcea Gorbovski prima încercare de a explora atmosfera Vladislavei. „Să vedem dacă merită”, i-a spus el lui Bader.

Bader a venit în persoană pe „Tariel”, unde s-a declarat de acord cu pregătirile ce se efectuau, dând aprobativ din cap de nenumărate ori. Când nava auxiliară a lui Gorbovski s-a desprins de „Tariel”, Bader s-a aşezat pe un scăunel lângă pupitrul de observaţie şi a rămas răbdător în aşteptare.

Toţi descinzătorii se strânseseră lângă pupitru şi urmăreau scăpărările difuze de pe ecranul oscilografului. Erau amprentele impulsurilor de semnalizare lansate de emiţătorul automat de pe nava auxiliară. Descinzătorii erau trei cu toţii, dacă nu-l punem la socoteală şi pe Bader. Stăteau tăcuţi şi se gândeau la Gorbovski, fiecare în felul său.

Walkenstein se gândea că Gorbovski se va întoarce peste o oră. Nu putea suferi incertitudinea şi ar fi vrut să-l vadă sosit aici, deşi ştia că prima explorare se sfârșește întotdeauna cu bine, mai ales dacă nava de descindere e condusă de Gorbovski. Îşi aduse aminte de prima lor întâlnire. Era pe Cife, satelitul Lunii, de unde se lansau de obicei navele fotonice. Walkenstein tocmai sosise dintr-un raid pe Neptun, lucru cu care se mândrea şi se lăuda teribil. Gorbovski s-a apropiat de el în sala de mese şi i-a spus: „Iartă-mă, te rog, dumneata eşti Mark Efremovici Walkenstein?” La care Walkenstein a dat din cap şi l-a întrebat la rândul său: „Cu ce aş putea să-ţi fiu de folos?” Gorbovski arăta tare nenorocit. S-a aşezat lângă el, a tras de câteva ori aer pe nări şi a spus cu glas rugător: „Nu ştii cumva, Mark, unde aş putea face rost aici de o harpă?” „Aici” era la baza astronavelor, altădată la o distanţă de trei sute cincizeci de mii de kilometri de la Pământ. Walkenstein s-a înecat cu supa. Gorbovski l-a examinat curios, apoi s-a prezentat, adăugind: „Linişteşte-te, Mark,

nu e ceva urgent. De fapt aş fi vrut să ştiu la ce regim ai pătruns în exosfera lui Neptun”. Aşa era felul lui: se dădea cu binişorul pe lângă un om, mai ales pe lângă unul care-i era necunoscut, îi punea câte-o întrebare fistichie din astea şi pe urmă se uita la el să vadă cum se descurcă.

Biologul Percy Dickson, un negru cu părul creţ, se gândea şi el la Gorbovski. Dickson lucra în domeniul cosmopsihologiei şi cosmofiziologiei omului. Era bătrân, ştia foarte multe şi făcuse o mulţime de experiențe extravagante cu propria sa persoană, ca şi pe pielea altora. Ajunsese la concluzia că un om care a stat în Spaţiu mai bine de douăzeci de ani în total se dezobişnuieşte de Pământ şi nu mai socoate Pământul casa sa. Rămânând pământean, el încetează de a mai fi om al Pământului. Percy Dickson devenise el însuşi astfel şi nu putea pricepe de ce Gorbovski, care a străbătut în zbor peste cincizeci de parseci şi a vizitat vreo zece planete şi sateliţi naturali, îşi ridică uneori ochii la cer şi spune cu un oftat: „Vedea-m-aş într-o poieniţă! Să mai stau şi eu culcat în iarbă. Şi să fie şi un pârâiaş”.

Fizicianul Liu Guan-cen, specialist în atmosferă, se gândea şi el la Gorbovski. Se gândea la cuvintele lui de salut: „Să văd dacă merită”. Îi era şi lui teamă că la întoarcere Gorbovski va spune „nu merită”, cum s-a mai întâmplat de câteva ori. Liu Guan-cen se ocupa de atmosferele violente şi-i era veşnic îndatorat lui Gorbovski, pentru că de fiecare dată i se părea că-l trimite la moarte. O dată chiar i-a şi spus-o. Gorbovski i-a răspuns cât se poate de serios: „Ştii, Liu, nu mi s-a întâmplat încă niciodată să nu mă întorc”.

Profesorul August-Johann Bader, descinzător, împuternicitul principal al Consiliului Cosmogaţiei şi directorul bazei transcosmice de zboruri astrale şi al laboratorului „Vladislava EN-17”, se gândea şi el la Gorbovski. Îşi aduse aminte cum l-a văzut cu cincisprezece ani în urmă luându-şi rămas bun de la maică-sa pe Cife. Gorbovski şi Bader plecau spre Transpluton. Despărţirea

de cei dragi înaintea unui zbor cosmic e foarte tragică. Bader a avut impresia că Gorbovski şi-a luat rămas bun de la maică-sa foarte indiferent. În calitate de căpitan al navei, a socotit de datoria sa să-i facă observaţie, „Într-un moment atât de trist, l-a mustrat el sever, dar blând totodată, inima dumitale trebuia să bată la unison cu inima mamei. E o mare virtute a oricărui om ca…” Gorbovski l-a ascultat tăcut, iar când şi-a sfârşit Bader mustrarea, i-a spus cu o voce ciudată: „Spune-mi, August, ai şi dumneata mamă?” rostind cuvântul „mamă” cu o nespusă gingăşie.

— A ajuns de partea cealaltă, anunţă Liu.

Walkenstein se uită la ecran. Petele difuze dispăruseră. Apoi îşi întoarse privirea spre Bader. Acesta şedea cu mâinile înfipte în braţele fotoliului. Arăta aşa de parcă i-ar fi fost greaţa. Profesorul îşi ridică ochii spre Walkenstein şi zâmbi chinuit.

— Una e când eşti tu însuţi, spuse el, pronunţând distinct fiecare cuvânt, aber e cu totul altceva când e vorba de altul.

Walkenstein întoarse capul. După părerea lui, n-avea absolut nicio importanţă cine execută misiunea. Se ridică şi ieşi pe coridor. Lângă trapa chesonului văzu un tânăr necunoscut, cu faţă bronzată proaspăt bărbierită, ras pe cap. Se opri şi-l cercetă din creştet până-n tălpi.

— Cine eşti dumneata? îl întrebă pe un ton ostil. Nu se aşteptase de loc să întâlnească pe „Tariel” un necunoscut.

Tânărul se strâmbă într-un surâs.

— Mă numesc Sidorov. Sunt biolog şi aş vrea să-l văd pe tovarăşul Gorbovski.

— Gorbovski a plecat în cercetare. Cum ai ajuns pe navă?

— M-a adus directorul Bader…

— A! făcu Walkenstein. Bader sosise pe astronavă cu două ore în urmă.

— Şi probabil că a uitat de mine.

— Tot ce se poate. E şi firesc, pentru că directorul Bader e foarte tulburat.

— Înţeleg. Sidorov îşi privi vârfurile pantofilor şi spuse: Voiam să stau de vorbă cu tovarăşul Gorbovski.

— O să trebuiască să mai aştepţi. Hai să te conduc în salon.

„Walkenstein îl conduse pe Sidorov în salon, îi puse în faţă un teanc de reviste proaspete de pe Pământ şi se întoarse în cabina de comandă. Deschizătorii zâmbeau, Bader îşi ştergea sudoarea de pe frunte şi zâmbea şi el. Pe ecran se vedeau iar nişte pete difuze.

— Se întoarce, anunţă Dickson. A spus că pentru început o rotaţie ajunge.

— Sigur că ajunge, se învoi Walkenstein.

— Categoric, întări Liu.

După un sfert de oră, Gorbovski ieşi din cheson, desfăcându-şi din mers combinezonul de pilot. Avea un aer distrat şi privea în gol peste capetele celorlalţi.

— Ei? întrebă nerăbdător Liu.

— E-n regulă, spuse Gorbovski, şi se opri în mijlocul coridorului ca să-şi scoată combinezonul. Căznindu-se să-şi degajeze picioarele, călcă pe o mânecă şi fu cât pe ce să cadă. Am zis că e-n regulă?… Aş, nu e bine!

— Ce nu e bine? întrebă Walkenstein.

— Mi-e foame, se plânse Gorbovski.

În cele din urmă izbuti să se dezbrace şi o porni spre salon, târând de-o mânecă în urma lui combinezonul.

— Idioată planetă!

Walkenstein îi luă combinezonul şi porni alături de el.

— Idioată planetă! repetă Gorbovski cu privirea în gol.

— E foarte greu de coborât pe planeta asta, întări Bader.

— Daţi-mi ceva de mâncare, stărui Gorbovski.

Odată ajuns în salon, se trânti pe canapea, gemând de plăcere. La vederea lui, Sidorov sări în picioare.

— Stai jos, îi spuse binevoitor Gorbovski.

— Ei, cum a fost? întrebă Walkenstein.

— Cum să fie? Nu se poate coborî cu navele noastre auxiliare.

— De ce?

— Nu ştiu. Nimic deosebit. Navele fotonice nu sunt adecvate. Nu se pot acorda receptoarele magnetice din reactor.

— Din cauza câmpurilor magnetice din atmosferă, îşi dădu cu părerea fizicianul Liu, frecându-şi mâinile.

— Tot ce se poate, se învoi Gorbovski.

— În cazul acesta am să-ţi dau o rachetă cu impulsuri, interveni Bader, rostind rar cuvintele. Sau o iononavă.

— Dă-ne, August. Dă-ne, te rog, o iononavă sau o rachetă cu impulsuri. Şi daţi-mi careva să mănânc.

— Tii! exclamă Walkenstein, eu, unul, nici nu mai ţin minte de când n-am mai condus o rachetă cu impulsuri!

— Nu-i nimic, replică Gorbovski, ai să-ţi aminteşti. Aş vrea să ştiu dacă o să mi se dea azi de mâncare! urmă el cu blândeţe în glas.

— Imediat, se oferi Walkenstein şi cerându-şi scuze de la Sidorov, luă revistele de pe masă şi întinse pe ea o faţă de clorvinilin. Apoi puse pe masă pâine, unt, lapte şi mâncare de hrişcă.

— Masa e servită, Leonid Andreevici.

Gorbovski se ridică în silă de pe canapea.

— Întotdeauna trebuie să mă ridic când am şi eu de făcut ceva! se tângui.

Aşezându-se la masă, Gorbovski apucă cu amândouă mâinile cana cu lapte şi o bău pe nerăsuflate. Apoi trase cu amândouă mâinile farfuria cu hrişcă şi se întinse după lingură. Abia când apucă lingura, îşi dădură seama ceilalţi de ce a luat el cana şi farfuria cu ambele mâini: îi tremurau mâinile atât de tare, încât, încercând în două rânduri să ia unt pe vârful cuţitului, nu izbuti s-o facă. Bader se uită cu gâtul întins la mâinile lui Gorbovski.

— Am să-ţi dau cea mai bună rachetă cu impulsuri, Leonid.

— Să mi-o dai pe cea mai bună, August. Dar cine e tânărul acesta?

— Dumnealui e Sidorov, îl lămuri Walkenstein. Vrea să-

ţi vorbească.

Sidorov se ridică din nou. Gorbovski îl privi binevoitor de jos în sus şi spuse:

— Ia loc, te rog.

— O, interveni Bader, era să uit! Vă rog să mă iertaţi. Leonid, tovarăşi, daţi-mi voie să vi-l prezint…

— Mă numesc Sidorov, se recomandă tânărul, zâmbind jenat sub privirile celor de faţă. Mihail Albertovici. Biolog.

— Welcome, Mihail Albertovici, îl salută Dickson.

— Te rog să mă aştepţi puţin, Mihail Albertovici, i se adresă Gorbovski. Să iau masa şi mergem la mine în cabină. Avem acolo o canapea. E şi aici una… urmă Gorbovski pe un ton confidenţial, dar a ocupat-o Bader şi nu-i pot cere să mi-o cedeze, pentru că el e directorul.

— Să nu care cumva să-l iei cu dumneata, spuse Walkenstein în chinezeşte. Nu-mi place.

— De ce? întrebă Gorbovski.

Astronautul şedea întins pe canapea. Walkenstein şi Sidorov stăteau la masă. Având dinainte un vraf de benzi de videofonograf.

— Să nu care cumva să-l iei cu dumneata, repetă Walkenstein.

Gorbovski îşi duse mâinile la ceafă.

— N-am rude, declară Sidorov. (Gorbovski se uită la el cu compasiune.) N-are cine să mă plângă.

— De ce să te plângă? întrebă Gorbovski.

Sidorov se încruntă.

— Vreau să spun că ştiu la ce mă expun. Trebuie să culeg anumite informaţii. Sunt aşteptat pe Pământ. E un an de când stau aici, deasupra Vladislavei. Un an aproape pierdut…

— Da, e păcat, se învoi Gorbovski.

Sidorov îşi împreună degetele.

— Păcat, Leonid Andreevici. Îmi închipuiam că descinderea pe Vladislava se va realiza mai curând. Nu ţin de loc să fiu un descoperitor, dar am nevoie de informaţii.

Pricepeţi dumneavoastră?

— Pricep, răspunse Gorbovski. Pricep foarte bine, mai ales că, dacă nu mă-nşel, eşti biolog…

— Da. În afară de asta, am urmat cursul de piloţi cosmogatori şi am primit diplomă cu menţiune. Am dat examen cu dumneavoastră, Leonid Andreevici. Desigur că nu vă mai amintiţi de mine. În definitiv, eu sunt înainte de toate biolog şi nu mai vreau să aştept. Mi-a promis să mă ia Quippa, dar după două tentative de coborâre a renunţat. A venit apoi String. Un om foarte cutezător! Dar nici el nu m-a luat. N-a mai apucat să mă ia. A riscat coborârea la cea de-a doua tentativă şi nu s-a mai întors.

— Ce caraghios! constată Gorbovski, uitându-se în tavan. Pe o planetă ca asta trebuie să faci cel puţin zece tentative. Cum spui că-l cheamă? String?

— String.

— Un caraghios, pe deasupra şi prost.

Walkenstein se uită la faţa lui Sidorov şi bombăni:

— Desigur, era şi el un erou…

Sidorov roşi.

— Nu, replică el, eu nu sunt un erou. String, da, era un erou. Eu nu sunt decât un biolog şi am nevoie de informaţii.

— Câte informaţii ai căpătat de la String? îl întrebă Walkenstein.

— De la String? N-am căpătat niciun fel de informaţii pentru că String a murit.

— Atunci de unde admiraţia asta?

Sidorov ridică din umeri. Nu putea să-i înţeleagă pe oamenii aceştia ciudaţi. Erau nişte oameni foarte ciudaţi Gorbovski şi Walkenstein, ca şi prietenii lor, probabil. Auzi, dumneata, să-l facă caraghios şi prost pe un om atât de cutezător ca String… Îl revăzu aievea parcă: înalt, spătos, cu mişcări sigure, râzând mereu nepăsător. Îşi aduse aminte cum i-a spus odată String lui Bader: „Oamenii prudenţi stau pe Pământ, August-Johann. Acesta e specificul muncii noastre, August-Johann!” şi a plesnit din

degete. Auzi, dumneata, „caraghios şi prost”...

«Bine, îşi zise Sidorov, treaba lor! Dar ce mă fac eu? Să stau aşa cu braţele încrucişate şi să comunic pe Pământ că încă un conteiner cu ciber-exploratori a ars în atmosferă; că a mai eşuat o tentativă de coborâre; că încă un grup de cercetători interplanetari refuză să mă ia cu ei; că m-am mai certat o dată la cuţite cu Bader, care a declarat din nou că nu îmi va încredinţa o planetonavă şi că mă va izgoni din „sectorul de Spaţiu încredinţat lui”, pentru „obrăznicii sistematice”? În vremea asta, la Leningrad, bunul şi bătrânul Rudolf Kreutzer, scuturându-şi tichia de academician, îşi va expune consideraţiunile intuitive, argumentând existenţa vieţii în sistemele stelelor albastre, iar furiosul Gadjibekov îl va combate cu concluzii verificate, susţinând teza că în sistemele stelelor noastre nu există viaţă. Rudolf Kreutzer va vorbi iarăşi despre cele optsprezece bacterii capturate de expediţia lui Quippa în atmosfera planetei Vladislava, iar Gadjibekov va nega orice legătură între aceste optsprezece bacterii şi atmosfera planetei Vladislava, invocând pe bună dreptate complexitatea unei identificări în condiţiile concrete ale experienţei date. Academia de Cosmobiologie va lăsa deschisă problema existenţei vieţii în sistemele stelelor albastre. Dar această viaţă există, există, există! Trebuie, doar, ca oamenii să ajungă până la ea. Să ajungă la Vladislava, planetă a stelei albastre EN-17».

Gorbovski se uită la Sidorov şi spuse blând:

— În definitiv de ce trebuie neapărat să zbori cu noi? Avem un biolog, un biolog excelent – Percy Dickson. E el puţin sărit, dar ne va procura orice mostre şi în orice cantitate.

— Eh! făcu Sidorov şi dădu din mână.

— Pe cuvântul meu, urmă Gorbovski, cred că nu ţi-ar place de loc la noi. Aşa, însă, o să fie mai bine. Coborâm şi pe urmă îţi aducem tot ce-ţi trebuie. Numai să ne dai instrucţiunile necesare.

— O să faceţi totul de-a-ndoaselea, obiectă Sidorov. Şi

Quippa mi-a cerut instrucţiunile, pentru ca până la urmă să-mi aducă două conteinere cu pinicelă. Mucegai obişnuit. Nu cunoaşteţi condiţiile de lucru de pe Vladislava şi n-o să vă ardă acolo de instrucţiunile mele:

— Asta aşa e, se învoi cu un oftat Gorbovski. Nu cunoaştem condiţiile de-acolo. O să trebuiască să mai aştepţi, Mihail Albertovici.

Walkenstein dădu mulţumit din cap.

— Bine, spuse Sidorov, cu ochii aproape închişi. Atunci luaţi măcar instrucţiunile.

— Le luăm neapărat, se declară de acord Gorbovski.

În cursul următoarelor patruzeci de cicluri Gorbovski a întreprins şaisprezece explorări. Lucra la bordul planetonavei „Scitul-Aleph”, o excelentă rachetă cu impulsuri, pe care i-o pusese la dispoziţie Bader. Primele cinci explorări le-a făcut de unul singur, tatonând exosfera Vladislavei la poli, la ecuator şi la diverse latitudini. În cele din urmă a îndrăgit regiunea Polului Nord şi a început să-l ia cu el şi pe Walkenstein. Se afundau de fiecare dată în atmosfera planetei negre-portocalii şi de fiecare dată ieşeau iar la suprafaţă, aşa cum sar dopurile din apă. Dar de fiecare dată se afundau tot mai adânc.

Bader le afectase descinzătorilor trei observatoare, care-l informau încontinuu pe Gorbovski asupra deplasării fronturilor meteorologice din atmosfera Vladislavei. Din ordinul lui Bader s-a reluat producţia de hidrogen atomaric, carburantul cu care se alimenta „Scitul-Aleph” (consumul de carburant depăşea mult cantităţile prevăzute iniţial). Lucrările de cercetare a compoziţiei chimice a atmosferei cu bombosonde şi cu reflectori mezonici au fost sistate.

Walkenstein şi Gorbovski reveneau din incursiuni istoviţi şi dădeau iama în mâncare, după care Gorbovski se ducea la cea mai apropiată canapea şi stătea multă vreme lungit, distrându-şi amicii cu tot felul de maxime.

La invitaţia lui Gorbovski, Sidorov a rămas pe „Tariel”. I

s-a permis să instaleze în locaşurile de cercetare de pe „Scitul-Aleph” conteinere pentru captarea de mostre biologice, cum şi un laborator biologic expres. Din cauza aceasta s-a cam strâmtorat gospodăria fizicianului Liu. De altminteri mare lucru nu făcea: conteinerele se întorceau goale, datele înregistrate de laboratorul expres nu puteau fi descifrate. Efectul pe care-l exercitau câmpurile magnetice ale atmosferei violente asupra aparatelor se schimba haotic, aşa încât laboratorul expres solicita intervenţia omului. Când ieşea din cheson, Gorbovski vedea mai întâi craniul lucios al lui Sidorov şi se plesnea tăcut peste frunte. Odată i-a şi mărturisit: „Trebuie să-ţi spun, Mihail Albertovici, că toată biologia îmi iese din cap la kilometrul o sută douăzeci. Parcă mi-o suflă vântul. E prea înfiorător acolo. În fiece clipă te pândeşte o primejdie de moarte”.

Uneori Gorbovski îl lua cu el pe Dickson. După fiecare incursiune, biologul cel păros stătea multă vreme la pat. Ca răspuns la rugămintea sfioasă a lui Sidorov să mai aibă grijă şi de aparatele lui, Dickson i-a spus-o pe şleau că n-are de gând să se ocupe de nimic altceva decât de ceea ce-l priveşte pe el. („Pur şi simplu n-am timp, băiatule…”) Sidorov constată mâhnit că nimeni dintre ei n-avea de gând să se ocupe de altceva decât de ceea ce-l privea personal. Gorbovski şi Walkenstein căutau un oraş, Liu cerceta atmosfera, Dickson studia pulsurile divine ale celor trei. În afară de asta, o lungeau tare mult cu descinderea… De ce nu s-or fi grăbind? Oare să fie atât de indiferenţi?

Avea impresia că nu-i va înţelege niciodată pe oamenii aceştia care se numesc descinzători. Îi cunoştea o lume şi toţi erau mândri de ei. Se socotea o cinste să fii prieten cu un descinzător. Totuşi nimeni nu ştia să spună cu adevărat ce este un descinzător. Pe de-o parte, noţiunea simboliza un act de curaj de-a dreptul de neînchipuit. Pe de altă parte, elementul prudenţă dădea loc la unele rezerve, pentru că descinzătorii se întorceau întotdeauna, afară de unele excepţii, extrem de rare. Mureau de moarte bună.

Spuneau despre ei înşişi: „E descinzător cel care calculează cu precizie momentul când poate să-şi permită să nu mai fie calculat”. „Descinzătorul încetează de a mai fi descinzător atunci când moare.” „Descinzătorul merge acolo de unde nu se întorc maşinile.” Şi mai spuneau: „Se poate zice că un om a fost şi a murit biolog, dar trebuie zis: a fost descinzător şi a murit biolog”. Toate aceste aprecieri erau cât se poate de emoţionante, dar ele nu explicau nimic. Numeroşi savanţi şi exploratori de seamă au fost descinzători. Într-o vreme, Sidorov nutrea şi el o mare admiraţie pentru descinzători. De pildă, la şcoală, când se lua la harţă cu Căpitanul în privinţa lui Gorbovski… Dar una e să admiri din bancă şi altceva e să-l vezi pe Gorbovski târându-se anevoie, kilometru cu kilometru, pe un spaţiu care ar putea fi străbătut dintr-un singur salt riscant.

Reîntors din cea de-a şaisprezecea misiune de recunoaştere Gorbovski declară că intenţionează să înceapă explorarea ultimei părţi a drumului, cea mai grea, care ducea spre suprafaţa Vladislavei.

— Până la suprafaţa planetei mai rămâne un strat complet nestudiat, gros de douăzeci şi cinci de kilometri, spuse el, clipind ca de obicei din ochi şi privind în gol. E un sector foarte primejdios şi aici am să mă deplasez deosebit de prudent. Voi pleca cu Walkenstein în recunoaştere încă cel puţin de zece-cincisprezece ori. Dacă, desigur, directorul Bader ne va da carburantul necesar.

— Directorul Bader vă va da carburantul necesar, făgădui Bader maiestuos. Să n-ai nicio îndoială în privinţa asta, Leonid.

— Perfect! Şi acum, dat fiind că am să fiu cât se poate de prudent, mă socot în drept să-l iau cu mine pe Sidorov.

Tânărul sări ca ars. Toţi se uitară la el.

— Uite că i-a venit şi lui rândul, remarcă Dickson.

— Da. Trebuie să-i oferim şi lui o şansă, se declară de acord Bader.

Liu se mărgini să zâmbească, dând din cap. Nici

Walkenstein nu mai spuse nimic, deşi era nemulţumit, pentru că nu-i plăceau oamenii care făceau pe eroii.

— Aşa vom face un act de dreptate, declară Gorbovski, dându-se îndărăt şi aşezându-se pe canapea, fără a întoarce capul, cu o precizie demnă de invidiat. Las' să meargă novicele, adăugă întinzându-se pe canapea. Pregăteşte-ţi conteinerele, Mihail Albertovici. Te luăm cu noi.

Sidorov o zbughi afară din salon. Văzându-l ieşit, Walkenstein observă:

— Nu era cazul.

— Nu fi egoist, Mark, spuse Gorbovski leneş. Băiatul şade aici de-un an şi nu-i trebuie decât să-şi procure nişte bacterii din atmosferă.

Walkenstein clătină din cap şi răspunse:

— Nu era cazul. Face pe eroul.

— N-are nimic, îl contrazise Gorbovski. Acum îmi aduc aminte că la şcoală colegii îi spuneau Athos. În afară de asta, i-am citit cartea. E un bun biolog şi nu va face năzbâtii. Parcă eu n-am făcut pe eroul? Ori tu, ori Liu? Nu-i aşa, Liu?

— Aşa e, tovarăşe comandant, se învoi Liu.

Gorbovski se strâmbă şi îşi mângâie umărul.

— Mă doare! se văietă. Ce viraj teribil! Şi încă împotriva fluxului! Dar tu, Mark, cum stai cu genunchiul?

Walkenstein ridică un picior, îndoindu-l şi dezgolindu-l de câteva ori. Toţi îi urmăreau atenţi mişcările.

— Vai de genunchiul meu! Mi s-a deplasat rotula! rosti el prelung.

— Las' că-ţi fac eu un masaj, se oferi Dickson, ridicându-se greoi.

„Tariel” se deplasa pe o orbită meridională şi trecea pe deasupra Polului Nord al Vladislavei la fiecare trei ore şi jumătate. Spre sfârşitul ciclului, o planetonava, având la bord pe Gorbovski, Walkenstein şi Sidorov, se desprinse de astronavă şi se lansă în centrul vârtejului negru ce se rotea

încet în spirală prin pâcla trandafirie care ascundea Polul Nord al Vladislavei.

La început rămaseră cu toţii tăcuţi, apoi Gorbovski rupse tăcerea:

— Desigur, *ei* au coborât la Polul Nord.

— Cine? întrebă Sidorov.

— *Ei,* îl lămuri Gorbovski. Şi dacă au construit undeva un oraş, la Polul Nord l-au construit.

— Pe locul unde era pe-atunci Polul Nord, preciză Walkenstein.

— Da, desigur, pe locul acela. Ca şi pe Marte.

Sidorov urmărea încordat ecranul, pe care se risipeau nişte boabe trandafirii ivite de undeva dintr-un centru, laolaltă cu nişte pete negre. Apoi mişcarea aceasta se încetini. Planetonava frână. Acum cobora vertical.

— Dar puteau tot aşa de bine să fi coborât la Polul Sud, îşi dădu cu părerea Walkenstein.

— Da, puteau, se învoi Gorbovski.

Sidorov se gândi că dacă Gorbovski nu va găsi colonia căutată la Polul Nord, va scotoci tot atât de sistematic Polul Sud, şi apoi, dacă nu o va găsi nici la Polul Sud, va scotoci toată planeta până va da de ea. I se făcu chiar milă de Gorbovski şi de tovarăşii lui. Mai ales de aceştia din urmă.

— Mihail Albertovici! îl strigă Gorbovski.

— Da, răspunse Sidorov.

— Mihail Albertovici, dumneata ai văzut vreodată spiriduşi dansând?

— Spiriduşi? făcu mirat Sidorov, aruncând **o** privire în jur.

Gorbovski stătea în profil şi se uita la el cu coada ochiului. Walkenstein era întors cu spatele.

— Spiriduşi? întrebă din nou tânărul. Ce fel de spiriduşi?

— Din aceia cu aripioare. Uite-aşa… Gorbovski îşi ridică mâna de pe claviatura tabloului de comandă şi mişcă din degete. N-ai văzut? Păcat. Nici eu n-am văzut. Nici Mark.

Nu i-a văzut nimeni. Dar ar fi interesant să-i vezi, nu?

— Hotărât că da, bombăni Sidorov.

— Leonid Andreevici, interveni Walkenstein, de ce n-or fi demontat *ei* învelişurile staţiei?

— N-aveau nevoie s-o facă, răspunse Gorbovski.

— Dar e neeconomicos.

— Ceea ce înseamnă că n-aveau spirit de economie.

— Risipitori cercetaşi! conchise Walkenstein.

O zguduitură puternică făcu planetonava să se cutremure din toate încheieturile.

— Gata, Mark! spuse Gorbovski cu o voce străină.

Zdruncinături cumplite aruncau planetonava dintr-o parte în alta. Nici nu era de închipuit că se poate rezista la asemenea zguduiri. „Scitul-Aleph” intrase într-o atmosferă în care se învârtejeau teribile fluxuri orizontale, trăgând după ele lungi fâşii negre de praf cristalic. Locatoarele orbiră numaidecât. Fulgere de o forţă nemaivăzută spintecau pâcla deasă, portocalie. Fluxurile, puternice şi inexplicabile ale câmpului magnetic făceau să devieze aparatele şi dezagregau cordonul de plasmă din reactorul rachetelor fotonice. De altfel aici rachetele fotonice nu erau bune de nimic. Chiar şi „Scitul-Aleph”, care era o planetonava de prima clasă, se descurca anevoie.

În cabina de comandă însă era linişte; Gorbovski stătea chircit în faţa tabloului de comandă, legat cu curelele de scaun. Părul negru îi cădea pe ochi. La fiecare izbitură scrâşnea din dinţi. Şocurile se succedau necontenit, din care pricină Gorbovski părea că râde. Dar el nu râdea. Sidorov nu şi l-ar fi închipuit niciodată aşa… nu că ciudat, dar parcă străin. Semăna cu diavolul. Walkenstein semăna şi el cu diavolul. Stătea suspendat, cu picioarele şi mâinile desfăcute, deasupra tabloului de comandă al fixatoarelor atmosferice, smucindu-şi într-una gâtul lung. Se făcuse o linişte stranie. Dar acele aparatelor, zigzagurile verzi şi petele de pe ecranele fluorescente, ca şi petele negre şi portocalii de pe ecranul periscopului ţopăiau necontenit. Duşumeaua se zvârcolea şi ea, iar tavanul aci se prăbuşea,

aci sărea în sus.

— Pilotul cibernetic, sugeră cu glasul răguşit Walkenstein.

— E prea devreme, răspunse Gorbovski şi rânji din nou.

— Ne aruncă… E prea mult praf.

— Prea devreme, drace, stărui Gorbovski. Mă îndrept spre pol.

Sidorov n-auzi răspunsul lui Walkenstein, pentru că intrase în funcţiune laboratorul expres. Becul de semnalizare se aprinse. Pe după placa transparentă din material plastic alunecă încet banda de înregistrare.

— Aha! strigă Sidorov.

La exterior era albumină! Protoplasma vie! Era multă şi sporea cu fiecare clipă…

— Dar ce-i asta? exclamă tânărul.

Banda se dovedi a fi prea îngustă, aşa că aparatul trecu automat la poziţia zero. Apoi becul de control se stinse şi banda se opri. Sidorov scoase un urlet, rupse sigiliul şi îşi vârî amândouă mâinile în mecanismul aparatului. Cunoştea bine aparatul, participase el însuşi la construirea lui şi nu putea pricepe ce defecţiune s-a produs. Încordat la maximum, străduindu-se din răsputeri să-şi menţină echilibrul, pipăia circuitele de imprimare. Era posibil să se spargă din pricina şocurilor. Uitase cu totul de asta. În timpul recunoaşterilor anterioare puteau să se fi spart de douăzeci de ori. Numai de nu s-ar sparge! Smucituri teribile zguduiau nava. Sidorov se izbi de câteva ori cu fruntea de panoul din material plastic. O dată se lovi la rădăcina nasului şi-i dădură lacrimile, orbindu-l pentru o vreme. Circuitele păreau să fi rămas întregi. Apoi nava se lăsă brusc pe-o parte.

Sidorov fu proiectat din scaun. Străbătu în zbor toată cabina, strângând în amândouă mâinile bucăţile smulse din panou. La început nici nu-şi dădu seama ce s-a întâmplat. Pe urmă înţelese, dar nu-i veni să creadă.

— Trebuia să te legi, îl mustră Walkenstein. Halal pilot! …

Târându-se de-a buşilea pe duşumeaua care dănţuia într-una, Sidorov ajunse la scaunul său, se legă cu curelele şi-şi pironi ochii în măruntaiele învălmăşite ale aparatului.

Urmă un nou şoc, planetonava părea să se fi izbit de o stâncă. Cu gura uscată, larg deschisă, tânărul înghiţea în sec. În cabină se făcuse linişte şi nu se auzea decât respiraţia grea a lui Walkenstein, care avea vinele de la gât umflate.

— Pilotul cibernetic, stărui el.

În clipa aceea pereţii navei se cutremurară din nou. Gorbovski tăcea.

— Nu mai intră carburant, constată Walkenstein, surprinzător de calm.

— Văd, replică Gorbovski. Fă ce ai de făcut.

— Nicio picătură. Ne prăbuşim. S-a blocat…

— Cuplează dispozitivul de avarie, ultimul. Altitudinea patruzeci şi cinci… Sidorov!

— Da, răspunse tânărul, cuprins de un acces de tuse.

— Ţi se umplu conteinerele. Gorbovski îşi întoarse faţa alungită, cu sclipiri reci în ochi. Sidorov nu mai văzuse niciodată expresia asta pe chipul lui când stătea lungit pe canapea. Compresoarele funcţionează. Ai noroc, Athos!

— Am mare noroc, se învoi biologul.

Urmă apoi o izbitură de jos. Sidorov simţi că-i trosneşte trupul, gura i se umplu de o salivă amară.

— Intră carburantul! strigă Walkenstein.

— Foarte bine! Dar vezi-ţi de treaba ta, pentru numele lui Dumnezeu, Sidorov! Hei, Mişa…

— Da, şuieră printre dinţi tânărul.

— Ai cumva o garnitură de rezervă?

— Îhî, făcu Sidorov buimac.

— Ce-i asta „îhî”? strigă la el Gorbovski. Ai ori ba?

— N-am.

— Halal erou… făcu Walkenstein.

Sidorov scrâşni din dinţi şi se uită la ecranul periscopului. Pe ecran se deplasau de la dreapta la stânga nişte fâşii difuze de culoare portocalie. Priveliştea era atât

de înfiorătoare şi de dezgustătoare, încât tânărul închise ochii.

— Aici au coborât! strigă Gorbovski. Oraşul e acolo. Ştiu!

În liniştea lugubră din cabină stăruia un sunet subţire. Walkenstein îşi slobozi vocea profundă de bas, făcând să se cutremure încăperea:

În crâncena tăriilor viitoare
Străfulgerări de foc din nori de fum
Învârtejesc zigzaguri orbitoare…
Dar dacă tu te întorceai din drum,
Cine-ar fi mers să mai cuteze oare?

„Eu aş fi mers, îşi zise Sidorov. Prostul şi măgarul de mine! Trebuia să fi aşteptat până se va hotărî Gorbovski să descindă. N-am mai avut răbdare. Dacă ar descinde azi, puţin mi-ar păsa mie de laboratorul expres!”

Walkenstein îi da înainte:

Crispat, cu o ciudată-nfăţişare,
Vor zice poate unii că acum
A dat pilotul îndărăt, se pare…
Dar dacă tu nu te-ntorceai din drum,
Cine-ar fi mers să mai cuteze oare?

— Altitudinea douăzeci şi unu! strigă Gorbovski. Trec la orizontală.

„Acum, îşi zise Sidorov, urmează nesfârşitele minute teribile de zbor orizontal, cu şocuri şi cu greaţă, până au să se sature ei să-şi facă observaţiile. Iar eu am să stau ca un orb cu idioata asta de maşină făcută ţăndări!”

O nouă izbitură zgudui planetonava. Şocul fusese puternic, făcându-i pe oameni să vadă negru înaintea ochilor. Sufocându-se, Sidorov îl văzu pe Gorbovski izbindu-se puternic cu faţa de tabloul de comandă. Walkenstein se ridică cu braţele desfăcute deasupra

scaunului şi apoi se lăsă încet în jos, aşa cum se întâmplă în vis, rămânând lungit pe duşumea. O bucată de curea, plesnită în două locuri, lunecă uşor pe spinarea lui ca o frunză bătută de vântul toamnei. Câteva secunde planetonava se deplasă din inerţie. Cu mâna pe siguranţa curelei, Sidorov avea impresia că totul se prăbuşeşte. Apoi însă îşi simţi corpul recăpătându-şi greutatea.

Atunci desfăcu siguranţa curelei şi se ridică. Picioarele păreau ca de vată. Se uită la aparate. Acul altimetrului urca. Zigzagurile verzi ale sistemului de control se agitau în gemuleţele albastre, lăsând urme nebuloase ce se stingeau încet. Pilotul cibernetic îndepărta nava de planetă. Sidorov păşi peste Walkenstein şi se apropie de tabloul de comandă. Gorbovski zăcea cu capul pe claviatură. Tânărul întoarse capul şi se uită la Walkenstein. Acesta se ridicase pe jumătate, sprijinindu-se cu mâinile de duşumea. Îşi ţinea ochii închişi. Sidorov îl ridică cu băgare de seamă pe Gorbovski şi-l rezemă de speteaza scaunului. „Puţin îmi pasă mie de laboratorul expres!” îşi zise. Apoi deconectă pilotul automat şi îşi puse degetele pe clapele lipicioase. „Scitul-Aleph” făcu **o** întoarcere şi coborî deodată cu **o** sută de metri. Sidorov zâmbi. Îl auzi pe Walkenstein mârâind furios în spatele lui.

— Să nu care cumva…

Dar Sidorov nici nu întoarse capul.

— Eşti un bun pilot şi ai coborât bine nava; cred că eşti şi un foarte bun biolog, spuse Gorbovski, care avea toată faţa bandajată. Un biolog excelent. Un adevărat entuziast. Nu-i aşa, Mark?

Walkenstein încuviinţă cu un semn din cap şi rosti, dezlipindu-şi anevoie buzele.

— Hotărât că da. A coborât bine nava. Dar nu el a fost acela care a ridicat-o.

— Ştii, urmă Gorbovski cu multă căldură în glas, ţi-am citit monografia despre organismele elementare şi o găsesc excelentă. Dar drumurile noastre se despart.

— De ce? întrebă Sidorov, înghiţind în sec.
Gorbovski se uită la Walkenstein, apoi la Bader:
— Nu pricepe.
Walkenstein dădu din cap. Nu se uita la Sidorov. Bader dădu şi el din cap şi-l privi pe Sidorov cu un vag sentiment de compătimire.
— Şi totuşi? întrebă pe un ton provocator Sidorov.
— Prea îţi plac asalturile, spuse blând Gorbovski. *Sturm und Drang,* cum ar zice directorul Bader.
— Asalt şi iureş, traduse cu un aer plin de importanţă Bader.
— Exact, întări Gorbovski. Excesiv. Ceea ce e contraindicat. E o calitate foarte proastă. Sânge şi oase... Şi dumneata nici măcar nu-ţi dai seama.
— Mi-am pierdut laboratorul, replică, Sidorov. Nu puteam altfel.
Gorbovski răsuflă adânc şi se uită la Walkenstein. Acesta spuse pe un ton nepăsător:
— Să mergem, Leonid Andreevici.
— Nu puteam altfel, repetă cu încăpăţânare Sidorov.
— Trebuia totuşi procedat cu totul altfel, obiectă Gorbovski, după care se întoarse şi porni pe coridor.
Sidorov stătea în mijlocul coridorului, şi se uita în urma lor. Bader şi Walkenstein îl ţineau de braţe pe Gorbovski. Degetele acestuia erau înroşite de sânge. Apoi Sidorov o luă spre compartimentul medical, ţinându-se de perete, pentru că se clătina. „Voiam să fac cum e mai bine, îşi zise. Cel mai important era să cobor. Am adus containerele cu microfaună, ceea ce ştiu că e foarte bine. E important şi pentru Gorbovski, fiindcă mai devreme sau mai târziu el o să trebuiască să coboare pe Vladislava şi să facă un raid pe planetă. Bacteriile însă au să-l omoare dacă nu le fac eu inofensive. Am făcut ceea ce trebuia. Pe Vladislava există viaţă. Desigur, am făcut ceea ce trebuia.” Sidorov şopti de câteva ori: „Am făcut ceea ce trebuia”. Simţea însă că nu era chiar aşa. A simţit asta pentru întâia oară acolo, jos, când stăteau tustrei lângă planetonavă, afundaţi până la

brâu în ţiţeiul în clocot. În zare se înălţau coloane uriaşe de gheizere. Gorbovski l-a întrebat: „Şi ce-ai de gând să faci acum, Mihail Albertovici?”, iar Walkenstein a spus ceva într-o limbă necunoscută şi a urcat iar în planetonava. A simţit apoi asta atunci când nava, desprinzându-se pentru a treia oară de suprafaţa teribilei planete, a căzut din nou în băltoaca de ţiţei, trântită de o izbitură a furtunii. Şi a simţit asta acum.

— Voiam să fac cum e mai bine, îi spuse nedesluşit lui Dickson, care-l ajuta să se întindă pe masă.

— Cum?

— Trebuia să cobor…

— Stai culcat, îi porunci Dickson şi mormăi: Ah, entuziasmul ăsta primitiv…

Sidorov văzu coborând din tavan o pară mare, albă. Para rămase suspendată lângă faţa lui. Pe dinaintea ochilor plutiră nişte pete întunecate. Simţi că i se înfundă urechile. Şi deodată îl auzi pe Walkenstein cântând cu basul lui profund:

Dar dacă tu nu te-ntorceai din drum,
Cine-ar fi mers să mai cuteze oare?

— Oricine… zise încăpăţânat Sidorov, cu ochii închişi. Oricine va merge înainte…

Dickson stătea lângă el şi urmărea acul subţire, strălucitor al ciberchirurgului, care pătrundea în braţul schilodit. „Ce de-a sânge!” îşi zise. Mult de tot. Gorbovski a plecat la timp. Dacă întârzia cu o jumătate de oră, băiatul nu şi-ar mai fi revenit niciodată. Gorbovski se întoarce întotdeauna la timp. Aşa şi trebuie. Descinzătorii trebuie să se întoarcă, căci altfel n-ar mai fi descinzători.

OAMENI, OAMENI...

Wilhelm Ermler stătea dinaintea biroului său uriaş şi netezea nişte fotografii.

— Să trăieşti, Willy, îl salută vânătorul.

Ermler îşi ridică capul şi strigă:

— A! *Home is the sailor, home from sea!*

— *And the hunter home from the hill,*[7] replică vânătorul.

Cei doi se îmbrăţişară.

— Ce bucurie îmi aduci de rândul acesta? întrebă serios Willy. Vii de pe Yaila, nu?

— Da, direct de la Lacurile Cenuşii. Vânătorul se aşeză într-un fotoliu şi îşi scoase pipa. Constat că te îngraşi şi cheleşti, Willy. Viaţa asta sedentară o să te dea gata. Rândul viitor te iau cu mine.

Ermler îşi cuprinse îngrijorat pântecul voluminos.

— Da, e ceva de speriat. Tulburări metabolice şi, încă nu ştiu ce… Ia spune, ai adus ceva interesant?

— Nu, Willy. Nişte fleacuri. Vreo zece şerpi bicordiali, câteva specii noi de moluşte polivalve… La tine ce mai e nou? Vânătorul întinse mâna şi luă de pe birou un teanc de fotografii.

— Le-a adus un novice, unul Paul Gnedîh. E agrolog. Îl cunoşti?

— Nu, răspunse vânătorul, cercetând fotografiile. Nu sunt rele. Astea-s, desigur, de pe Pandora.

— Exact, de pe Pandora. Un rac-păianjen gigantic. Un exemplar foarte mare.

— Da, se învoi vânătorul, examinând carabina ultrasonică, lipită pentru comparaţie de pântecul galben al racului-păianjen. Superb exemplar pentru un novice. Dar eu am văzut altele şi mai mari. De câte ori a tras?

— El spune că a tras de două ori şi de fiecare dată în

[7] S-a-ntors din larg acasă marinarul / Şi de pe dealuri vânătorul s-a întors. *Stevenson. „Requiem”.* (n.a.)

centrul nervos principal. Nu pot să-mi dau seama ce sistem motric are domnul ăsta.

— Trebuia să fi tras cu un ac anesteziant. Băiatul s-a cam fâstâcit. Vânătorul privea cu un zâmbet ironic o fotografie în care novicele, foarte surescitat, stătea mândru cu un picior pe monstrul ucis. Şi acasă ce mai e?

Ermler dădu din mână.

— Agenţie matrimonială. Căsătorii peste căsătorii, Marta s-a măritat cu un hidrolog.

— Care Marta? întrebă vânătorul. Nepoata?

— Strănepoata, Igof! Strănepoata!

— Da, vremea trece… Vânătorul puse pe birou stereografiile şi se ridică. Am plecat. Am o întâlnire. Tu ştii…

— Iarăşi! spuse înciudat Ermler. Poate ar trebui să termini odată!

— Nu, Willy. Trebuie. Ne întâlnim, ca întotdeauna, în pavilionul zece.

Vânătorul îşi vârî pipa în buzunar, fără s-o fi fumat toată, dădu din cap şi ieşi. „Trebuie, Willy, îşi zise. Tu, desigur, habar n-ai ce important e.” Coborî în parc şi porni spre pavilioane. Ca întotdeauna, la muzeu erau foarte mulţi vizitatori, în cea mai mare parte tineri şi copii. Străbăteau aleile mărginite de palmieri portocalii de pe Venus, se îngrămădeau în jurul terariilor şi a bazinelor cu apă cristalină. În iarba înaltă dintre copaci se zbenguiau copiii, jucându-se „de-a v-aţi ascunselea ca pe Marte”. Vânătorul se opri să se uite la ei. Era un joc foarte amuzant, deşi nu tocmai instructiv. De mult de tot, pe Pământ au fost aduşi de pe Marte mimicrodonii, nişte saurieni mari, cu apucături melancolice, perfect adaptaţi la schimbările bruşte ale condiţiilor de existenţă. Mimicrodonii aveau însuşiri deosebite pentru mimetism. Umblau liberi prin parcul muzeului. Copiii se distrau căutându-i, ceea ce solicita oarecare agerime şi dibăcie, apoi îi cărau dintr-un loc în altul, ca să vadă cum îşi schimbă mimicrodonii culoarea. Saurienii erau mari şi

grei, şi copiii îi târau apucându-i de prisosul de piele de pe greabăn. Mimicrodonii nu se împotriveau. Se pare că treaba asta le plăcea.

Vânătorul trecu pe lângă o uriaşă calotă transparentă care adăpostea terariul „Poiană de pe planeta Rougin”. În iarba de-aici, de un albastru şters, se zbenguiau şi se hârjoneau rembe, nişte insecte gigantice, cu un colorit fantastic, semănând puţin cu mantisul de pe Pământ. Vânătorul îşi aduse aminte de prima lui vânătoare de pe planeta Rougin. Era o poveste veche de vreo douăzeci de ani. Trei zile a stat la pândă. În jurul lui ţopăiau rembe uriaşe; unele veneau să se aşeze pe ţeava carabinei... În dreptul „Poienii” era întotdeauna lume multă, pentru că rembele sunt foarte amuzante şi frumoase.

Lângă intrarea în Pavilionul central zăbovi la balustrada ce împrejmuia un bazin rotund şi adânc. În apa liliachie se rotea necontenit o vietate lungă şi păroasă. Era un ihtiomamal, singurul animal cu sânge cald care respiră prin bronhii. Ihtiomamalul era mereu în mişcare; aşa înota el în cercuri şi cu un an, şi cu cinci, şi cu patruzeci de ani în urmă, când vânătorul l-a văzut pentru prima oară. Fusese capturat cu multă greutate de faimosul Sallier. Acum Sallier îşi dormea somnul de veci undeva în mlaştinile Pandorei; ihtiomamalul lui, însă, continua să se rotească în apa liliachie a bazinului.

În vestibulul pavilionului vânătorul făcu un nou popas şi se aşeză pe un scaun uşor, într-un ungher. Tot mijlocul sălii scăldate în lumină era dominat de corpul împăiat al unei lipitori zburătoare (fauna de pe Marte, sistemul solar, ciclul carbonic, tipul policordelor”, clasa animalelor „dermorespiratorii”, ordinul, specia şi genul „lipitorii zburătoare”). Era una din primele piese ale Muzeului de cosmozoologie din Capetown. De o jumătate de secol înfiorătorul monstru îşi rânjea în faţa vizitatorilor gura, ca un graifăr cu mai multe fălci. Lung de nouă metri, acoperit cu o blană, aspră şi lucioasă, fără ochi şi fără picioare, aşa arăta fostul stăpân al lui Marte...

„Da, au avut ceva de furcă pe Marte, îşi zise vânătorul. Astea nu se uită! Cu cincizeci de ani în urmă monştrii aceştia aproape complet exterminaţi, au început să se înmulţească din nou, pe neaşteptate, şi s-au apucat, ca pe vremuri, de piraterie pe căile de comunicaţii ale bazelor de pe Marte. Da, atunci s-a organizat faimoasa razie globală.

…Autoşenileta mă hurducăia cumplit. Nu vedeam aproape nimic prin norul de nisip şi praf stârnit de şenile. În dreapta şi-n stânga goneau tancuri galbene pentru terenurile nisipoase, încărcate cu voluntari. La un moment dat, – unul din tancuri, avântându-se pe o dună, s-a răsturnat şi oamenii au sărit imediat jos. Tocmai atunci am ieşit şi noi din norul de praf. Willy Ermler m-a înşfăcat de umăr şi a strigat ceva, arătând înainte. Am văzut atunci lipitorile, sute de lipitori foindu-se pe sărătura din depresiunea dintre dune. Am început să trag, ceea ce făcură şi ceilalţi. În vremea asta Ermler se tot moşmondea cu aruncătorul lui de rachete, meşterit de el însuşi, şi nu putea cu niciun chip să-l pună în acţiune. Toţi ţipau la el şi-l ocărau, ba chiar ameninţau să-i tragă o bătaie, dar nimeni nu putea să-şi lase carabina. Cercul raziei se strângea mereu. Acum desluşeam focurile împuşcăturilor de pe autoşeniletele ce venea dimpotrivă. În sfârşit, Ermler a vârât între mine şi şofer ţeava ruginită a tunului său. A urmat o bubuitură teribilă, care m-a făcut să cad, orbit şi asurzit, pe fundul maşinii. Un fum gros şi negru a învăluit sărătura. Toate maşinile s-au oprit. Oamenii au încetat să tragă.

Ţipau cu toţii, agitându-şi carabinele. În cinci minute Ermler şi-a consumat toată muniţia. Maşinile au coborât pe sărătură. Au deschis din nou focul asupra lipitorilor care mai rămăseseră în viaţă. Se zvârcoleau printre maşini şi erau strivite cu şenilele. Eu trăgeam mereu. Eram tânăr atunci şi-mi plăcea mult să trag. Din păcate am fost întotdeauna un bun trăgător şi, din păcate, n-am greşit niciodată ţinta. Din păcate am tras nu numai pe Marte şi nu numai asupra unor abjecte animale de pradă. Aş vrea

să nu mai văd niciodată o carabină…”

Vânătorul se ridică, ocoli lipitoarea împăiată şi porni alene de-a lungul unei galerii. Arăta probabil prost, pentru că mulţi se opreau şi se uitau la el îngrijoraţi. În cele din urmă se apropie de dânsul o tânără şi-l întrebă timidă dacă poate să-i fie de folos.

— Nu-i nevoie, fetiţo! spuse vânătorul. Se sili să zâmbească şi vârând două degete în buzunarul de la piept, scoase o scoică de pe Yaila, de o frumuseţe divină. Poftim, ia-o! Am adus-o de departe.

Fata zâmbi discret şi luă scoica.

— Arătaţi foarte prost…

— Nu mai sunt tânăr, fetiţo. Noi, bătrânii, rareori arătăm bine. Avem prea multe pe cuget.

Fata nu l-a înţeles, probabil, dar el nici nu voia să-l înţeleagă. O mângâie pe cap şi îşi văzu de drum. Îşi corectă ţinuta şi se silea să meargă drept, aşa că oamenii nu-l mai luau în seamă.

„Atâta-mi mai lipseşte, să mă compătimească nişte fetiţe! îşi zise. M-am dărâmat cu totul. Cred că nu trebuie să mai revin pe Pământ. E cazul, pare-mi-se, să rămân pentru totdeauna pe Yaila, să mă stabilesc la marginea Lacurilor Cenuşii şi să pun curse pentru ţipării cu rubine. Nimeni nu cunoaşte Lacurile Cenuşii mai bine ca mine şi eu aş fi acolo omul potrivit la locul potrivit. E foarte mult de lucru acolo pentru un vânător care nu trage niciodată…”

Vânătorul se opri. Întotdeauna se oprea aici. Într-o ladă lungă de sticlă, cu prundiş cenuşiu pe fund, stătea, sprijinindu-se pe trei perechi de picioare răşchirate, o şopârlă împăiată, cenuşie şi ea, stafidită şi cu totul nearătoasă. Majoritatea vizitatorilor neavizaţi nu simţeau nicio emoţie la vederea hexapodului. Puţini erau aceia care-i cunoşteau povestea. Vânătorul însă o cunoştea şi, întotdeauna când zăbovea aici, încerca un sentiment de admiraţie superstiţioasă faţă de imensa forţă a vieţii. Şopârla aceasta a fost ucisă la zece parseci depărtare de

Sistemul solar, corpul ei a fost împăiat şi a stat aici doi ani. Dar într-o bună zi, sub ochii vizitatorilor, din pielea cenuşie şi zbârcită a şopârlei au ieşit zeci de hexapozi minusculi, foarte agili. E drept că au murit imediat în atmosfera Pământului, arzând din cauza excedentului de oxigen, dar faptul a făcut mare senzaţie şi zoologii nu ştiu nici până azi cum putea să se întâmple una ca asta. Cu adevărat, viaţa e singurul lucru căruia merită să i te închini pe lumea asta…

Vânătorul hoinărea prin galerii, trecând dintr-un pavilion în altul. Soarele puternic al Africii – bunul soare fierbinte al Pământului – lumina animalele acoperite cu sticloplast, animale născute sub alţi sori, la sute de miliarde de kilometri depărtare de aici. Aproape toate îi erau cunoscute, pentru că le văzuse de multe ori şi nu numai la muzeu. Din când în când se oprea în faţa unor exponate noi şi citea numele bizare ale unor animale ciudate, laolaltă cu numele unor vânători pe care-i cunoştea. „Spada din Malta”, „Dzo cu picăţele”, „Marele Tzi-lin”, „Micul Tzi-lin”, „Capucinul palmat”, „Sperietoarea neagră”, „Regina lebădă”… Simon Kreutzer, Vladimir Babkin, Bruno Bellar, Nicolas Drouhot, Jean Sallier-fiul… Îi cunoştea pe toţi şi era acum cel mai în vârstă dintre ei, dar nu şi cel mai norocos. Se bucură însă aflând că Sallier-fiul a capturat în sfârşit un criptobrahial cu solzi, că Volpdia Babkin a adus pe Pământ un gliderlimace viu. Că până la urmă Bruno Bellar a împuşcat pe Pandora un oncorhynchus palmat, pe care-l urmărea de câţiva ani…

Aşa ajunse la Pavilionul zece, unde erau expuse multe din capturile sale. Aici zăbovea aproape în faţa fiecărui stand, lăsându-se în voia aducerilor aminte. Iată „Covorul zburător” sau „Frunza căzătoare”; l-am urmărit vreme de patru zile, acolo pe Rougin, unde plouă atât de rar şi unde, cândva, de mult de tot, şi-a găsit moartea eminentul zoolog Ludwig Porta. „Covorul zburător” se deplasează foarte repede şi are auzul foarte fin. E cu neputinţă să-l vânezi cu maşina. Trebuie să-l pândeşti zi şi noapte, căutându-i urmele şterse, oleaginoase, prin frunzişul copacilor. Numai

eu am izbutit să-l prind, căci de-atunci n-a mai putut s-o facă nimeni. Mândrul şi ambiţiosul Sallier spunea că succesul meu a fost cu totul întâmplător. Vânătorul atinse cu mândrie literele săpate pe tăbliţa indicatoare: „... Capturat şi preparat de vânătorul I. Harin”. Am tras în el de patru ori şi n-am dat niciodată greş, dar covorul mai era în viaţă în timp ce se prăbuşea la pământ, rupând crengile copacilor cu trunchiuri verzi. Asta era pe-atunci când încă mai trăgeam...

Iată şi monstrul fără ochi de pe Venus, din mlaştinile cu apă grea. Fără ochi şi fără formă. Nimeni nu ştia ce formă să-i dea când a fost împăiat şi până la urmă l-au preparat după cea mai izbutită fotografie. L-am gonit peste mlaştină spre mal, unde erau săpate câteva capcane şi a căzut într-una din ele. A urlat mult acolo, zvârcolindu-se în mâzga neagră. Mi-au trebuit două găleţi de betanovocaină ca să-l adorm. Asta s-a întâmplat nu de mult, acum vreo zece ani, când nu mai trăgeam... Mda, e o întâlnire plăcută.”

Cu cât pătrundea mai adânc vânătorul în galeria Pavilionului zece, cu atât îşi încetinea paşii. N-avea chef şi nici nu voia să meargă mai departe. Îl aştepta întâlnirea cea mai de seamă! Cu fiecare pas simţea tot mai puternic neliniştea aceea nostalgică, atât de bine cunoscută lui. Dintr-o ladă de sticlă îl şi urmăreau nişte ochi mari şi rotunzi...

Ca întotdeauna, se apropie de standul acela nu prea mare, cu capul în pământ şi înainte de toate citi pe tăbliţa indicatoare inscripţia pe care o memorase de mult: «Fauna planetei Crookes, sistemul stelei EN 92, ciclul carbonic, tipul „monocordelor”, clasa, ordinul, specia, genul „tetrabrahial tridigital”. Capturat de vânătorul I. Harin, preparat de doctorul W. Ermler». Apoi îşi ridică ochii.

Sub o calotă de sticlă, pe o planşetă poleită aşezată în plan înclinat, stătea un cap negru, fără fir de păr, turtit pe verticală, cu faţa ovală plată. Pielea feţei era netedă ca pielea de pe tobă. Capul n-avea nici gură, nici frunte, nici nări, avea numai ochi, nişte ochi rotunzi, albi, foarte

depărtaţi unul de altul, cu pupilele mici şi negre. Ochiul drept era puţin stâlcit, din care pricină privirea neînsufleţită căpăta o expresie stranie. Ermler era un excelent toxidermist: monstrul avea exact aceeaşi expresie în momentul în care vânătorul s-a aplecat pentru prima oară asupră-i în ceaţă. Asta a fost de mult... Cu şaptesprezece ani în urmă.

„De ce s-a întâmplat aşa? se gândi vânătorul. Nu intenţionam să vânez acolo. Crookes comunicase că în regiunea aceea viaţa lipsea aproape cu desăvârşire şi că nu existau decât bacterii şi mici raci de uscat. Şi totuşi, atunci când Sunders m-a rugat să cercetez împrejurimile, m-am urcat în autoşeniletă şi mi-am luat carabina...”

Deasupra bolovănişului se lăsase ceaţă. Răsărise soarele, un soare mic şi roşu – pitica roşie EN 92 – şi ceaţa căpătase o nuanţă roşiatică. Sub şenilele moi foşnea pietrişul. Din ceaţă răsăriră una după alta câteva stânci negre, scunde. Apoi pe coama uneia din ele se mişcă ceva. Vânătorul opri maşina. De la distanţa la care se afla îi era greu să examineze animalul. Nu putea s-o facă nici din pricina ceţii şi a luminii crepusculare. Dar vânătorul avea ochiul ager. Desigur, pe coama stâncii se furişa un vertebrat mare. Vânătorul se bucură că şi-a luat carabina cu el. „Să-l facem de ruşine pe Crookes!” îşi zise înveselit. Trase capota maşinii, scoase cu băgare de seama afară ţeava carabinei şi ochi. Pândind un moment când ceaţa se mai risipi şi silueta cocoşată a animalului se profilă distinct pe fondul cerului roşiatic, vânătorul trase. În locul unde se afla animalul se produse o explozie orbitoare, răspândind o lumină liliachie. Se auzi un trosnet puternic, însoţit de un şuierat prelung. Apoi deasupra stâncii se ridică un nor cenuşiu de fum, amestecându-se cu ceaţa.

Vânătorul rămase foarte mirat. Ştia bine că încărcase carabina cu un ac anesteziant, de la care se putea aştepta cel mai puţin la o explozie ca asta. După câteva clipe de chibzuială, coborî din maşină şi porni în căutarea cadavrului. Îl găsi acolo unde se şi aştepta să-l găsească, la

poalele stâncii, pe bolovăniş. Era un animal cu patru picioare sau cu patru braţe, de mărimea unui dog voinic. Arsurile teribile şi halul de schilodire în care se afla cadavrul îl făcură pe vânător să se mire din nou de efectul îngrozitor al unui obişnuit ac anesteziant. Îşi putea închipui anevoie înfăţişarea pe care a avut-o animalul. Rămăsese relativ întreagă numai partea din faţă a capului, un oval plat, cu pielea neagră şi netedă, pe care se vedeau doi ochi albi, stinşi. Vânătorul duse cadavrul în autoşeniletă şi se întoarse la navă.

Pe Pământ, cel care s-a ocupat de această captură, a fost Ermler. După o săptămână i-a spus vânătorului că animalul e prea schilodit şi că nu prezintă cine ştie ce interes, poate doar că ar putea sluji ca dovadă a existenţei unor forme superioare de animale în sistemele piticelor roşii. Totodată l-a sfătuit să fie mai atent cu cartuşele ter-mitice. „S-ar putea crede că ai tras de frică, i-a spus el iritat, ca şi cum animalul te-ar fi atacat.” „Dar îmi aduc perfect de bine aminte că am tras cu un ac anesteziant”, a replicat vânătorul. „Şi eu văd perfect de bine că l-ai lovit cu un glonte termitic în coloana vertebrală”, i-a răspuns Ermler. Vânătorul a ridicat din umeri şi n-a mai obiectat. Era, desigur, curios să ştie din ce cauză s-a produs explozia, dar, la urma urmei, asta nu era chiar aşa de important.

„Da, atunci lucrul acesta părea cu totul lipsit de importanţă, îşi zise vânătorul, stând aşa şi uitându-se la capul turtit al monstrului. Am făcut haz pe seama lui Crookes, m-am controversat cu Ermler şi am uitat totul. Pe urmă însă a venit îndoiala, iar îndoiala e o calamitate.”

Crookes a organizat două mari expediţii şi a scotocit spaţii întinse de pe planeta sa, dar n-a găsit niciun animal care să întreacă în mărime un rac cât degetul mic de la mână. În schimb, pe un platou pietros din Emisfera sudică a dat peste un teren de coborâre – o porţiune rotundă de bazalt topit, cu un diametru de aproape douăzeci de metri – de provenienţă necunoscută. La început descoperirea a

trezit un oarecare interes, dar foarte curând s-a aflat că undeva în regiunea cu pricina a coborât cu doi ani în urmă, pentru nişte reparaţii curente, astronava lui Sunders, aşa că întâmplarea a fost dată uitării. Au uitat-o toţi, afară de vânător, pentru că în acea vreme vânătorul ajunsese să aibă unele bănuieli.

Odată, la clubul astronauţilor din Leningrad a auzit pe cineva spunând că pe planeta lui Crookes era cât pe ce să ardă de viu inginerul de bord Adamov. Inginerul a părăsit nava cu un balon de oxigen defect. Balonul avea o scurgere. Atmosfera planetei lui Crookes e îmbibată de hidrocarburi uşoare, care reacţionează puternic în contact cu oxigenul în stare liberă. Din fericire, astronauţii au apucat să smulgă balonul în flăcări, aşa că inginerul nu s-a ales decât cu câteva mici arsuri. Ascultând povestea aceasta, vânătorul vedea dinaintea ochilor explozia liliachie de pe coama stâncii negre.

Când s-a descoperit pe planeta lui Crookes terenul acela pe care a coborât o navă necunoscută, îndoielii i-a luat locul o certitudine cumplită. Vânătorul s-a dus valvârtej la Ermler. „Ce am ucis? a strigat el. Era un animal sau un om? Willy, pe cine am ucis?” Ermler s-a făcut roşu la faţă, pe urmă a ţipat o dată: „Stai jos! Încetează cu isteria asta, baborniţă ce eşti! Cum îndrăzneşti să-mi spui mie una ca asta? Îţi închipui oare că eu, Wilhelm Ermler, nu sunt în stare să deosebesc o fiinţă înzestrată cu raţiune de un animal?” „Dar terenul de coborâre?” „Chiar tu ai coborât pe platoul acela cu Sunders!” „O explozie! Am străpuns cu acul balonul de oxigen!” „Prostule, nu trebuia să tragi cu cartuşe termitice într-o atmosferă cu hidrocarburi!” „Fie şi aşa. Dar Crookes n-a mai găsit acolo niciun alt tetrabrahial! Ştiu că era un astronaut dintr-o altă lume!” „Ptiu, fir-ai tu să fii de muiere! a ţipat Willy. Muiere isterică! Pe planeta lui Crookes nu se va găsi poate nicio sută de ani de-acum înainte vreun tetrabrahial! E o planetă uriaşă, găurită toată de peşteri, ca o bucată de şvaiţer! Ai avut noroc,

prostule şi n-ai ştiut să profiţi, în loc să-mi aduci un animal, mi-ai adus nişte oase carbonizate!”

Vânătorul îşi strânse mâinile cu atâta putere, că-i trosniră degetele.

— Nu, Willy, bâigui el, ceea ce ţi-am adus eu nu era un animal, ci un astronaut dintr-o altă lume…

„Ce de-a cuvinte ai cheltuit, bătrâne Willy! De câte ori ai încercat să mă convingi. De câte ori mi se părea că îndoielile mă părăsesc pentru totdeauna, că pot din nou să răsuflu uşurat şi să nu mă mai socot un ucigaş! Ca toţi oamenii de pe Pământul nostru. Ca micuţii care se joacă „de-a v-aţi ascunselea ca pe Marte”. Ca băieţii şi fetele care se şuşotesc pa bănci pe sub palmierii portocalii. Dar îndoielile revin şi nu le poţi ucide cu logica subtilă. Şi ce dacă n-a întâlnit încă nimeni fiinţe gânditoare din alte lumi? E oare aceasta o dovadă că ele nu există? O fiinţă gânditoare nu poate să semene cu tetrabrahialul meu? Dar cine poate s-o dovedească? Nu există dovezi directe ale crimei mele? Dar importă oare dovezile?”

Puse mâinile pe stand şi îşi lipi faţa de plasticul transparent.

— Cine eşti? şopti cu nostalgie în glas…

Ermler îl zări de departe. La vederea acestui om, altădată mândru şi puternic, acum cu totul frânt sub povara propriei sale conştiinţe, simţi ca întotdeauna o durere insuportabilă. Dar se prefăcu vesel, vrând să îi spună că toate sunt bune, ca ziua aceasta însorită din Capetown. Bocănind înadins cu tocurile, se apropie de vânător, îl bătu cu palma pe spate şi exclamă cu o voce voit voioasă:

— Întrevederea a luat sfârşit! Mi-e o foame cumplită, Igor. Hai la mine, să luăm o masă pe cinste. Astăzi Marta a gătit în cinstea ta o ochsenschwanzensuppe veritabilă. Hai, vânătorule, că ne aşteaptă supa.

— Haidem, spuse încet vânătorul.

— Am telefonat de două ori acasă. Toţi sunt dornici să te vadă şi să-ţi asculte poveştile.

Vânătorul dădu de câteva ori din cap şi porni încet spre ieşire. Ermler se uită la spinarea lui încovoiată şi se întoarse la stand. Privirea lui întâlni ochii albi, neînsufleţiţi, de după peretele transparent. „Aţi stat de vorbă?” întrebă în gând Ermler. „Da.” „Nu i-ai spus nimic?” „Nu.” Ermler se uită la tăbliţa indicatoare”… „Tetrabrahial tridigital. Capturat de vânătorul I. Harin, preparat de doctorul W. Ermler”. Se uită din nou în urma vânătorului şi scrise repede, pe furiş, cu degetul mic, deasupra lui „tridigital” cuvântul *„sapiens”*[8]*.* Pe tăbliţă n-a rămas, desigur, nicio ur**mă**, totuşi Ermler se grăbi să şteargă urma închipuită cu latul palmei.

Doctorul Ermler îşi simţea şi el inima grea, căci el ştia cu siguranţă, a ştiut-o de la bun început…

[8] *Sapiens* – înzestrat cu raţiune, gânditor în l. latină. (n.a.)

CAPITOLUL AL PATRULEA

O PLANETĂ BINE AMENAJATĂ

Moby Dick

Spre sfârşitul lui octombrie, cârdurile de balene şi caşaloţi îşi începeau migraţia în zona ecuatorială. Cetaceele erau luate în primire de bazele din Malaya şi Indonezia. În această perioadă lucrătorii de la Serviciul de pază oceanică din centura Kurile-Kamciatka-Aleutine plecau în concediu sau făceau patrulări voluntare, dacă nu se ofereau cumva să dea o mână de ajutor expediţiilor oceanologice şi oceanografice. În nord-est lunile de iarnă sunt foarte neplăcute, cu furtuni şi ploi, cu cerul cenuşiu, posomorât, cu oceanul dezlănţuit. La drept vorbind n-ar fi fost cine ştie ce greu să se îmbunătăţească condiţiile de climă din Marea Behring şi din regiunile situate mai la sud: pentru aceasta ar fi fost de-ajuns să se plaseze în apă, de-a lungul centurii KKA, câteva sute de reactori mezonici, instalaţi standard de microclimă, folosite deja în întreaga lume de o jumătate de secol. Dar niciun sinoptic n-ar fi putut prevedea consecinţele posibile. După catastrofa din Insulele Britanice, survenită în urma unei tentative de a îmblânzi Golful Byscaia, Consiliul Universal a interzis punerea în practică a unor astfel de proiecte atâta timp cât sinoptica teoretică nu va fi în stare să prevadă toate consecinţele în timp ale modificărilor macroclimei pe scară mai mare. Iată de ce pe ţărmurile Mării Behring lunile de iarnă rămăseseră şi în secolul XXII aproape la fel cum erau, să zicem, în secolul XV.

În ceea ce-l priveşte pe Kondratiev, comandantul unui grup de submarine, el nu pleca în concediu, nu mergea în patrulare decât foarte rar şi nu-şi oferea niciodată serviciile oceanologilor. Aşa cum spuneau prietenii lui, în

timpul iernii Kondratiev îşi dădea în vileag „rămăşiţele capitalismului” – lenevea cumplit. Splendida clădire ovală a bazei „Paramushir”, cu şase etaje afundate în granit şi cu alte trei la suprafaţă, alcătuind o cupolă de sticlă şi oţel, se afla pe Capul Kapustnîi. Kondratiev îşi avea apartamentul (cabinetul şi dormitorul) la primul etaj, cu geamurile dând spre sud, către Strâmtoarea Kurilelor Nr. 4. Vara, mai ales în zilele cu cerul foarte senin, se vedea de-aici, spre sud-vest, departe pe apele albastre ale oceanului, o piramidă minusculă, albă ca un nouraş – vulcanul Makanrushi. Iarna, fluxul teribil de puternic arunca în geamuri o spumă verzuie, băşicată. Ascet de felul lui, cum şi datorită formaţiei sale profesionale, Kondratiev găsea mobilierul tip al apartamentului destul de luxos şi nu încerca să-l mai înfrumuseţeze. Singurul lucru pe care l-a făcut în direcţia asta a fost că şi-a atârnat în cabinet, deasupra biroului, un colţ de narval, lung de un metru şi jumătate, capturat cu vreo cinci ani în urmă, în timpul unei plimbări submarine. Şi-a instalat, de asemenea, un mic raft, meşterit de el, pe care l-a umplut cu nişte cărţi vechi luate din biblioteca lui „Taimîr”.

Kondratiev ţinea mult la apartamentul său, mai cu seamă iarna. Şedea ore întregi în faţa geamului uriaş din cabinet şi zâmbea, tam-nisam, cu ochii la talazurile înspumate. Dispozitivul de aer condiţionat ţăcănea abia auzit, în camera cufundată în semiobscuritate era cald şi bine, pe birou aburea o ceaşcă de cafea. Afară, uraganul cumplit gonea mase grele de aer amestecat cu ploaie şi cu zăpadă, şi ridica vârtejuri de apă sărată, încât nu-ţi mai puteai da seama unde se sfârşeşte aerul şi unde încep coamele înspumate ale valurilor.

Uneori se scula în puterea nopţii, punea magnetofonul să cânte în surdină ceva de Grieg ori de Schumann, şi asculta muzica laolaltă cu zgomotele abia desluşite ale nopţii de iarnă. Apoi lua din raft vreo carte ferfeniţită a unui autor de mult uitat pe Planetă şi, răsfoind-o, îşi aducea aminte de trecutul îndepărtat, stăpânit de un

amestec de tristeţe şi bucurie. E greu de spus dacă ceasurile acestea de singurătate îl mâhneau ori îl bucurau, oricum, însă, ele îl făceau fericit. Era aşa de bine!

În timpul iernii, mulţi dintre oamenii de la bază se răspândeau care încotro. Tolia Zaiţev, un băiat vesel, îşi lua soţia şi pleca în Asia Centrală. Edik Svirski, activ întotdeauna, dispărea pentru câteva săptămâni, însoţind câte-o expediţie. Ironicul Max făcea călătorii îndepărtate. Cei rămaşi se duceau seara la Vasilievo, unde dansau şi se veseleau până dimineaţa, ori şedeau acasă şi lucrau la materialele obţinute în timpul verii, ducând muncă de cercetare. Serghei Ivanovici era solicitat adesea, pentru că îi plăcea tare mult să-i ajute pe alţii. „Ascultă, Serghei, iartă-mă că te deranjez… Mi se pare că tu ai fost în iunie pe Bancul de iarnă. Ai ceva date în legătură cu salinitatea apei? Dă-mi-le şi mie, te rog… îţi mulţumesc.” „ Hai noroc, burlacule! Trândăveşti? Fii bun, ajută-mă în muncă, dă-mi statistica aia a dinţilor de pe maxilarul superior al caşaloţilor… îţi mulţumesc, prietene!… Să fii sănătos!” „Serghei Ivanovici, îmi daţi voie… Am o lucrare urgentă, mâine trebuie s-o predau la Habarovsk… Mi-e teamă că n-am s-o termin… Ajutaţi-mă să fac calculele astea… Mă ajutaţi, da? Ce bine.”

Toţi cei care n-aveau de lucru se strângeau de regulă în grupuri, mai mari sau mai mici, şi asta-i plăcea tare mult lui Serghei Ivanovici. Grupurile de alpinişti, cu echipamentul lor pestriţ, având înfăşurate peste centură nişte brâie lungi de treizeci de metri, se căţărau pe stâncile acoperite cu gheaţă, unde, de altminteri, puteau urca foarte uşor pe potecă venind din partea opusă. Scafandrii de iarnă se îmbarcau în submarine şi traversau strâmtoarea, ducându-se pe Makanrushi, unde hoinăreau zile întregi prin labirinturile peşterilor submarine. Din sălile de sport răzbeau strigăte, tropăieli, izbituri de mingi. În cluburi se încingeau discuţii aprinse, pe teme foarte bizare, având un scop utilitar şi anume acela de a dezvolta perspicacitatea şi gândirea logică. În sălile de muzică

amatorii de melodii suave şedeau lungiţi în fotolii adânci, ţepeni ca morţii. Când erau împreună, oamenii se simţeau de regulă foarte bine.

Făceau oarecum excepţie pictorii, care preferau să se amuze fiecare de unul singur. Îi atrăgea monotonia plumburie a stâncilor, a apei îngheţate, a cerului coborât. Cei mai mulţi dintre ei nu aveau vreo contingenţă directă cu baza. Veneau peste iarnă de pe continent şi se arătau a fi surprinzător de harnici, dar, cel puţin după părerea lui Kondratiev, geniali nu erau. Uneori organizau pe culoare expoziţii de schiţe. Vizitatorii nu întârziau să vină, angajându-se în discuţii aprinse, care în esenţă căutau să răspundă la întrebarea dacă artistul trebuie să picteze ceea ce vede, sau ceea ce simte, sau ceea ce gândeşte. Se mai afla la bază şi un sculptor, un lucrător încercat dintr-o patrulă oceanică, dar acesta suferea de grandomanie. Visa să facă o statuie măreaţă cu un subiect nelămurit, din care pricină toate stâncile de la bazele din împrejurimi purtau urmele de neşters ale inspiraţiei sale.

Din când în când baza răsuna de larma glasurilor zglobii ale tinerilor veniţi de la Combinatul piscicol din Vasilievo. La acest combinat lucrau şaizeci de oameni – douăzeci şi cinci de operatori, treizeci de practicanţi şi cinci cibernetişti, care aveau misiunea de a încărca şi a expedia la Vladivostok şi la Magadan şlepuri cibernetice autopropulsate cu producţie finită. Era cât se poate de greu dar totodată interesant să reglezi comanda şlepurilor submarine în aşa fel, încât ele să ajungă fără greş şi la termenul stabilit în portul de destinaţie, şi de-aceea mulţi dintre studenţii practicanţi căutau să se eschiveze de la prelucrarea materiei prime şi să-şi facă de lucru pe lângă cibernetişti. Tinerii de la bază şi cei de la combinat întreţineau relaţii strânse. De obicei legătura directă din timpul liber se făcea la seratele de la clubul combinatului, dar uneori Serviciul de pază oceanică îi avea el musafiri pe cei de la combinat şi atunci la bază era o adevărată babilonie.

De bine ce soseau, oaspeţii se împrăştiau grupuri-grupuri prin camerele gazdelor. Dar uşile care dădeau în coridorul de obicei pustiu erau larg deschise, aşa încât peste tot stăruia larma discuţiilor, însoţită de cântece şi de muzică, cum şi de zgomotul pe care-l făceau paşii dansatorilor. Grupuri vesele umblau din cameră în cameră... Pe scurt, era cât se poate de amuzant. Camerele aveau o excelentă izolaţie acustică şi zgomotele de-aici nu stânjeneau pe nimeni dintre „cei mari”. La început, în timpul acestor „serate”, Kondratiev se încuia la el în cameră, dar pe urmă curiozitatea şi invidia au biruit, făcându-l să-şi lase uşa deschisă, ceea ce îi îngăduia să audă multe şi de toate – cântece noi şi ciudate din toate colţurile lumii, discuţii aprinse în probleme foarte înguste şi foarte generale, mici bârfeli locale pe seama celor vârstnici, dintre care nu era exclus nici el, declaraţii de dragoste, tot atât de lipsite de logică ca şi cele din secolul trecut, ba chiar şi anumite sunete care trădau sărutările tinerilor îndrăgostiţi.

Lângă uşa care dădea în apartamentul lui Kondratiev se afla o mică nişă, cu care se sfârşea coridorul. Cineva mobilase nişa aceasta în mod corespunzător: pusese două fotolii, un brădişor într-o lădiţă de sticlă, o lampă cu neon, care dădea o lumină opalescentă şi clipea într-una. Nişa cu pricina se numea „lovers dime”, adică „colţul îndrăgostiţilor”. Aici veneau pe vreme rea atâţia şi atâţia să-şi facă declaraţii de dragoste şi să împletească planuri de viitor, ori să se împace. Din pragul său, Kondratiev suspina adânc la auzul acestor şuşoteli. Aşa cum sta, profilându-se pe fondul coridorului luminat, îndrăgostiţii îl vedeau perfect de bine, dar nimeni nu-l prea lua în seamă şi nu se sinchisea de prezenţa lui, aşa cum îndeobşte tinerii nu se prea sinchisesc de vârstnici. Asta îl şoca, pentru că avea impresia că e privit ca o mobilă oarecare. Odată însă, auzi pe cineva spunând despre el că e „paznicul colţului îndrăgostiţilor” şi atunci îşi dădu seama că e considerat ca un fel de judecător şi martor tăinuit, ca

o întruchipare a conştiinţei publice. De altminteri şi asta era destul de supărător. Adeseori Kondratiev trântea uşa şi zăbovea îndelung în faţa oglinzii, bombănind şi studiindu-şi faţa slabă, şi pământie, cu moţul de păr aspru de deasupra frunţii largi. „Mda, dădea el glas unui gând mai vechi, care-l rodea într-una, mda, ce să mă mai gândesc eu la de-alde astea…”

Odată, în timpul unui uragan puternic, valurile oceanului au distrus parapetul care împrejmuia sera bazei. A doua zi, dând urmare apelului lansat de bază, a venit întreg tineretul de la combinat ca să repare stricăciunea. Vârstnicii s-au alăturat şi ei tinerilor. Băieţii cei mai dibaci şi mai puternici coborau cu schelele suspendate de pe stâncă şi consolidau plăcile uşoare din material plastic, lipindu-le de zid de-a lungul prăpastiei, după ce în prealabil muiau stânca cu ultrasunetul. Furtuna se potolise, dar din pâcla cenuşie valuri îngheţate izbeau cu un zgomot cumplit peretele stâncii, stropindu-i pe cei de pe schele. Oamenii lucrau cu multă veselie, făcând mare zarvă.

Kondratiev se apucă să consolideze stânca moale ca aluatul din jurul plăcilor de pe parapet. Trebuia să îndese bine terciul acesta asemănător cu cimentul, să-l netezească cu o mistrie specială şi apoi să trateze încă o dată locul de consolidare cu ultrasunetul. Atunci masa plastică şi piatra se încleştau pentru totdeauna şi placa parapetului devenea parcă parte integrantă din stâncă. În toiul lucrului constată că nu trebuia să-şi tot caute sculele, pentru că ele – şi tocmai cele de care avea nevoie – nimereau singure în mâna lui. La un moment dat se întoarse şi văzu că lângă dânsul stătea ghemuită laboranta Irina Egorova de la bază. Îmbrăcată într-o salopetă îmblănită, cu glugă pe cap, fata părea surprinzător de îndemânatică.

— Mulţumesc, spuse Kondratiev.

— N-aveţi pentru ce, răspunse Irina râzând. Câteva minute lucrară în tăcere, trăgând cu urechea la disputa

care răzbea prin urletele valurilor şi ale vântului de pe placa vecină şi care avea ca obiect veninul din lapţii unui peşte.

— Sunteţi mereu singur, rupse Irina tăcerea.

— M-am obişnuit, răspunse Kondratiev. Ce vrei să spui cu asta?

Irina se uita la el cu o privire ciudată. Era o fată foarte drăguţă, dar mult prea distantă. Admiratorii ei îi cam ştiau de frică. De altfel şi Serghei Ivanovici se cam temea de ea. Avea limba prea ascuţită şi era lipsită de tact. Irina era în stare să spună câte-o grosolănie în momentul cel mai nepotrivit, ceea ce şi făcea adesea. Se uita ce se uita cu o privire ciudată şi spunea câte una de-ţi venea să plângi, nu alta.

— Voiam de mult să vă întreb ceva, Serghei Ivanovici. Se poate?

Kondratiev se uită chiorâş le ea, cât se poate de circumspect. „Ei poftim, te pomeneşti că mă întreabă de ce am spinarea păroasă, cum a făcut-o vara trecută pe plajă de faţă cu o mulţime de lume.”

— Se poate, îi îngădui el, deşi n-ar fi vrut.

— Spuneţi-mi, Serghei Ivanovici, dumneavoastră aţi fost căsătorit atunci, în secolul vostru?

„N-are cine să-ţi tragă o bătaie bună!” se gândi furios Kondratiev şi spuse îmbufnat:

— E lesne de văzut că n-am fost.

— De ce e lesne de văzut?

— Păi cum aş fi putut pleca într-o expediţie ca aceea dacă eram căsătorit?

În vremea asta se apropie de ei Johnson, un vânător marin, care luase asupră-şi conducerea lucrărilor de consolidare, întrucât cu trei ani în urmă era constructor de meserie. Johnson dădu aprobativ din cap, îl bătu pe Kondratiev pe spate, spuse „O, very, very-good!” şi se îndepărtă.

— Atunci de ce sunteţi aşa de ursuz, – Serghei Ivanovici? De ce vă temeţi de femei?

— Cum? Kondratiev se opri din lucru. Cum adică mă tem? De unde ai mai luat-o şi pe asta?

„Adevărul e că mă tem, îşi zise. Uite, mă tem de ea. Mereu se leagă de oameni şi se ţine de glume. Toţi râd, dar ea nu. Se uită numai cu privirea asta ciudată a ei.”

— Dă-mi, te rog, freta, ceru el, încruntându-şi sprâncenele. Nu asta. Cealaltă, aia mică. Mulţumesc!

— Cred că nu m-am exprimat bine, urmă Irina, vorbind încet. Desigur că nu vă temeţi, dar vă feriţi de ele. Îmi închipuiam că poate atunci, în secolul vostru…

— Nu.

Până şi felul de a vorbi al fetei era oarecum ciudat.

— Diseară dansăm, spuse ea repede. Veniţi şi dumneavoastră?

— Dar eu nu ştiu să dansez, Irina.

— Cu atât mai bine. Tocmai asta e interesant…

Kondratiev nu răspunse şi până la sfârşitul lucrului rămaseră amândoi tăcuţi.

Lucrarea fu isprăvită spre seară. Mereu gălăgioşi, puşi pe râsete şi plini de voie bună, reparatorii se îmbăiară apoi, făcând o mare risipă de apă, care în bazin, care în sălile de baie. Curăţei, îmbujoraţi, osteniţi şi teribil de înfometaţi, se adunară cu toţii în sala de mese. Mâncară mult şi tot lucruri bune, băură zdravăn, vin şi mai ales suc de ananas, apoi începu dansul. Irina îl şi luă în primire pe Kondratiev şi-l chinui multă vreme, arătându-i cu ce picior trebuie să înceapă în ritmul pe stânga şi de ce nu e voie să facă un pas înapoi în ritmul pe dreapta. Kondratiev nu putea pricepe cu niciun chip ce e ritmul pe dreapta şi ce e ritmul pe stânga. Până la urmă, leoarcă de sudoare şi supărat foc, o apucă de braţ pe Irina şi o scoase din mulţimea dansatorilor pe coridor.

— Mi-ajunge.

— Încă puţin, se rugă fata.

— Nu. Mă dor şalele de-atâtea îmbrânciturі. Nici nu mai ştiu câţi am călcat pe picioare…

O conduse pe coridor, strângându-i fără să-şi dea

seama braţul. Irina mergea tăcută. Apoi Kondratiev se opri brusc şi râse nervos.

— Văd că te-am răpit! spuse uitându-se într-o parte. Hai, du-te şi dansează.

— Şi dumneavoastră?

— Eu… ă-ă… Eu mă duc la bătrâni, să joc o partidă de go[9].

Se opriră în mijlocul coridorului. Dintr-o cameră răzbeau prin uşa deschisă sunetele unei coriole. Cineva cânta degajat, cu o voce puternică:

Deep blue sea, baby, deep blue sea.
Deep blue sea, baby, deep blue sea.
Deep blue sea, baby, deep blue sea…
Hit was Willy, who got drowned în the deep blue sea…[10]

— Cântă Johnson, spuse încet Irina. Johnson cântă frumos.

— Da, cântă frumos, se învoi Kondratiev. Dar şi dumneata cânţi frumos.

— Da? M-aţi auzit cântând?

— Of, doamne, chiar şi acum o lună, când au venit ultima oară tinerii de la combinat.

— M-aţi ascultat?

— Ascult întotdeauna, răspunse evaziv Kondratiev. Stau în uşă şi ascult.

Irina râse:

— Dac-am fi ştiut… am fi…

— Ce?

— Nimic.

Kondratiev se încruntă. Apoi tresări şi se uită mirat în jurul său. Nu se mai recunoştea. El să fie oare, omul acesta care stă pe coridor, neştiind încotro s-o apuce şi nedorind

---

[9] Go – joc japonez, asemănător cu jocul de dame. (n.a.)

[10] În marea albastră, copilul meu, / În marea albastră şi adâncă…
Acolo s-a înecat Willy al nostru, / În marea albastră şi adâncă.
(în limba engleză – n.a.)

să meargă nicăieri, aşteptând şi presimţind ceva, cuprins de o nedesluşită şi ciudată bucurie… E o halucinaţie, o vrajă… Fata asta subţirică, cu ochii albaştri… O stră-strănepoată… Dacă ar fi avut copii, ea putea să-i fie stră-strănepoată…

Doi tineri, un băiat şi-o fată, trecură în fugă pe lângă ei. Cei doi le aruncară din mers o privire, le făcură cu ochiul şi dispărură apoi pe-o uşă care stătea deschisă. Din încăperea în care intrară izbucni o explozie de râsete. Irina tresări.

— Haidem, spuse ea.

Kondratiev o urmă docil, fără s-o întrebe unde. Aşa ajunseră la „colţul îndrăgostiţilor”. Se aşezară în jilţurile de sub brăduţ. Deasupra lor se aprinse lampa de neon, clipind domol.

— Serghei Ivanovici, hai să visăm.

— La vârstă mea… răspunse cu mâhnire în glas Kondratiev.

— Îhî, la vârstă dumneavoastră. Sunt tare curioasă să ştiu ce visează oamenii la vârstă dumneavoastră.

Hotărât lucru, de când se ştia, Kondratiev n-a purtat astfel de conversaţii. Rămase mirat, atât de mirat, încât răspunse cât se poate de grav:

— Eu visez să-l capturez pe Moby Dick, caşalotul alb.

— Dar ce, există caşaloţi albi?

— Există. Trebuie să existe. Am să capturez un caşalot alb şi..

— Şi?

— Şi asta-i tot. Atunci visul meu se va fi împlinit.

Irina rămase pe gânduri, apoi spuse pe un ton hotărât:

— Nu, acesta nu e un vis.

— De ce nu? E totuşi un vis.

— Nu e.

— Cred că eu ştiu mai bine…

— Nu. Ceea ce spuneţi dumneavoastră este scopul muncii sau… Nu ştiu, zău. Dacă n-ar exista caşaloţi albi, atunci da. Ar fi un vis.

— Dar există.

— Tocmai de-aia nu e.

Irina se uita la lampă şi lumina din ochii ei aci se aprindea, aci se stingea.

— Dar mai înainte… acum o sută de ani, care era visul dumneavoastră? Un vis mare, înţelegeţi ce vreau să spun?

Kondratiev începu să-şi depene conştiincios amintirile.

— Au fost multe, de toate. Dar acum asta nu mai are nicio importanţă. Am visat… Noi visam cu toţii să ajungem la stele…

— Azi oamenii au ajuns la stele.

— Da. Visam ca tuturor oamenilor de pe Pământ să le fie bine.

— Imposibil…

— Ba da. E şi acesta un vis împlinit, aşa cum ni-l închipuiam noi pe-atunci. Visam ca toţi oamenii de pe Planetă să nu mai ducă grija mâncării şi a adăpostului, şi să nu se teamă că o să li se ia ceea ce au dobândit…

— Dar asta e atât de puţin!…

— A fost teribil de greu, Irina! Voi nici nu vă puteţi închipui ce mult înseamnă pâinea şi siguranţa…

— Da, da, ştiu. Dar toate acestea sunt acum de domeniul istoriei, sunt lucruri pe care noi nu le uităm, dar care au fost înfăptuite, nu?

— Da.

— Ei bine. De-aceea vă întreb, ce vis mare aveţi acum?

Kondratiev rămase pe gânduri şi constată, uluit şi îngrozit, că nu-l mai anima niciun vis cu adevărat mare. Atunci, la începutul secolului XXI, ştia că era comunist şi, ca şi ceilalţi comunişti, miliarde de comunişti, visa să vadă omenirea izbăvită de grija pentru o bucată de pâine, visa să li se dea tuturor oamenilor putinţa de a munci în spirit creator. Dar asta a fost atunci, cu o sută de ani în urmă. Rămânând cu idealurile acelea, acum, când toate acestea au fost înfăptuite, la ce mai poate el oare să viseze?

Cu o sută de ani în urmă… Pe-atunci el era o picătură în năvalnicul şuvoi ce se iscase cândva în locuinţele

neîncăpătoare ale emigranţilor şi în sălile reci ale palatelor expropriate, târând omenirea spre un viitor necunoscut, de o strălucire orbitoare. Acum viitorul acesta devenise prezent, şuvoiul cel năvalnic se revărsase în ocean, şi valurile oceanului, potopind toată Planeta, se avântau spre stelele îndepărtate. Acum nu mai existau necomunişti. Toţi cei zece miliarde de locuitori ai planetei erau comunişti. „Dragii mei, dragi, zece miliarde de oameni… Dar ei au acum alte ţeluri. Ţelul de altădată al comunistului – abundenţa şi frumuseţea spirituală şi fizică – a încetat de a mai fi un ţel, a devenit realitate, o trambulină pentru un nou şi uriaş salt înainte. Încotro? Şi unde e locul meu printre cei zece miliarde de oameni?”

Se gândi mult, oftând într-una şi tot uitându-se la Irina. Fata îl privea tăcută cu nişte ochi ciudaţi, atât de ciudaţi şi de frumoşi, încât Serghei Ivanovici pierdu cu desăvârşire firul conversaţiei.

— Ce-i asta, Irina? spuse el în cele din urmă. Oare acum nu mai am nici măcar la ce să visez?

— Nu ştiu, răspunse fata.

Se uitau unul în ochii celuilalt. „Doamne, îşi zise Kondratiev transportat, ce-ar fi s-o iau încetişor de mână şi să-i mângâi degetele subţiri, să-mi lipesc obrazul de obrazul ei…”

— Serghei Ivanovici, întrebă Irina încet, dumneavoastră cum credeţi, suntem noi oameni buni?

— Foarte buni.

— Vă place aici?

— Da. Mult de tot.

— Şi nu vă simţiţi singur?

— Da’ de unde, Irinka… Spusese „Irinka” fără să vrea.

— Mă simt foarte bine. Şi Moby Dick… îmi place tare mult Moby Dick, Irinka. S-o terminăm mai întâi cu Moby Dick şi pe urmă vedem noi…

— Păcat…

— Ce să-i faci! Nu-s eu omul unor vise mari. Steaua mea e o stea apropiată.

Irina clătină din cap zâmbind:

— Nu la asta mă gândeam. Îmi ziceam că sunteţi atât de singur… Mă gândeam că vă e greu aşa singur… Eu vă iubesc, Serghei Ivanovici.

De dimineaţă, grupul de submarine al lui Kondratiev fu pus în stare de alarmă. Elicopterul de serviciu al Pazei oceanice comunicase că în cârdul de caşaloţi care se deplasa spre păşunile de calmari s-a produs o încăierare între bătrânul mascul care era capul cârdului şi un caşalot răzleţ, un aşa-zis pirat. Caşaloţii se deplasează în cârduri de câte aproximativ treizeci de animale, alcătuite din femele bătrâne şi tinere, având un conducător mascul, bătrân şi încercat. Conducătorul nu lasă alţi masculi să se apropie de cârd şi goneşte masculii tineri, ba uneori îi şi ucide. În răstimpuri însă, cârdul e atacat de câte un caşalot răzleţ, foarte rău, căruia Paza oceanică îi zice pirat. Atunci se angajează o luptă în care Paza oceanică încearcă întotdeauna să-l ajute pe conducătorul cârdului, şi asta deoarece, înainte de toate, conducătorul e de regulă îmblânzit şi conduce cârdul pe traseele obişnuite şi cunoscute către păşunile de calmari special organizate, cât mai departe de traseele de migraţiune ale balenelor. Se cunosc cazuri când un caşalot răzleţ, izbutind să desprindă de cârd câteva femele, le ducea direct în zonele de tineret balenier, unde făcea un mare măcel.

Pilotul elicopterului îl atacase pe pirat, dar din cauza rafalelor de vânt, care aruncau cu putere elicopterul dintr-o parte în alta şi din pricină că cei doi adversari se aflau atât de aproape unul de altul, n-a nimerit decât o dată cu o bombă anesteziantă, şi nu în pirat, ci în conducătorul cârdului. Buimăcit, conducătorul cârdului a încetat să mai opună rezistenţă. Piratul l-a omorât numaidecât, a desprins cu dibăcie de cârd femelele tinere şi le-a mânat spre sud, în zona câmpurilor de plancton unde se aflau femelele cu pui de alăptat. În urmărirea piratului fură trimise două grupuri de submarine, iar un alt grup se

pregătea să-l ia în primire cu mult înainte de a ajunge în zona femelelor cu pui.

Operaţia aceasta a mers prost de la bun început. Primul grup, comandat de Korşunov, s-a răzleţit în iureşul urmăririi şi şi-a pierdut orientarea. Grupul de submarine al lui Kondratiev fu lansat dintr-un turbo-plan de transport. Acest grup trebuia să ajungă în zona vizată înaintea piratului şi să-l separe de temele, dar din pricina grabei sau a stângăciei piloţilor submarinele rămăseseră cu mult în urma cârdului. Kondratiev le-a ordonat tuturor să meargă la o adâncime de o sută de metri, şi numai el ieşea din când în când la suprafaţă, ca să recepţioneze radiogramele de pe bordul elicopterelor de însoţire.

Urmărirea a durat toată ziua. Pe la orele şapte seara, Ahmet, care mergea în extrema flancului drept, strigă:

— Uite-l! Tovarăşe comandant, se vede ţinta. Distanţa trei sute-trei sute cincizeci de metri, patru semnale! Uliuliu, curat Moby Dick!

— Coordonatele? ceru Kondratiev la microfon.

— Azimut… Înălţimea de la fund două sute zece…

— Văd.

Kondratiev reglă reflectorul ultrasonic. Pe ecran apărură, clătinându-se, nişte pete mari de lumină – semnalele. Cinci… Şase… Opt… Erau toţi. Şapte femele şi piratul. Distanţa trei sute-trei sute douăzeci de metri. Mergeau „în stea”: femelele la periferia unui cerc vertical cu diametrul de cincizeci de metri, piratul în centru şi puţin retras.

Kondratiev smuci brusc submarinul în sus. Trebuia să iasă la suprafaţă şi să comunice elicopterelor că fugarii au fost reperaţi. Din cauza tensiunii, submarinul începu să vibreze. Turbinele scoaseră un urlet pătrunzător. Kondratiev simţi că îi ţiuie urechile. Se aplecă deasupra tabloului de bord şi strânse cu amândouă mâinile manetele cârmei. Nu-şi lua însă ochii de la hublou. Hubloul se lumină cu repeziciune. Prin faţa lui trecură nişte umbre, apoi sclipi pântecul argintat al unui rechin mic, după care

submarinul ţâşni vijelios din apă. Kondratiev coborî imediat aripile de la pupă.

Un val puternic izbi submarinul la tribord, dar inerţia şi aripile îl ridicară şi-l azvârliră peste coama înspumată. Kondratiev văzu pentru câteva clipe oceanul. Era negru-liliachiu, brăzdat de valuri zbârcite, cu coame de spumă însângerată. Aşa cel puţin i se păru în primul moment, pentru că în realitate îl colorau astfel reflexele crepusculului. Nori groşi, negri-liliachii ca şi oceanul, învălătuceau cerul, plutind jos de tot. În dreapta atârna deasupra orizontului un soare purpuriu, turtit. Kondratiev văzu toate acestea – oceanul cenuşiu, cerul plumburiu şi soarele însângerat într-o imagine denaturată prin perdeaua de apă care izbea în geamul hubloului. În clipa următoare submarinul se afundă din nou, înfigându-se cu botul ascuţit într-un talaz şi scoţând un urlet prelung din turbine.

— Aici Kondratiev, ţinta a fost reperată, direcţia…

Submarinul gonea ca un glisor, săltându-se pe coamele valurilor şi lovind greoi apa cu fundul rotunjit. Spuma albă-trandafirie care izbea hubloul dispărea numaidecât, măturată de apa verzuie, băşicată. Submarinele rapide ale Serviciului de pază oceanică se puteau deplasa ca peştii zburători: ţâşneau în plină viteză din apă, zburau prin aer până la o distanţă de cincizeci de metri, se afundau iar şi, prinzând viteză, făceau un nou salt. În timpul urmăririlor sau în alte împrejurări, când trebuia acţionat rapid, acest sistem de deplasare era de neînlocuit. Dar asta numai când oceanul era liniştit sau nu prea agitat. Acum, însă, era furtună. Izbit mereu sub aripi, submarinul se tot sălta ca o minge de fotbal, şi totodată se abătea mereu de pe traseu. Kondratiev era furios că nu primea niciun răspuns la apelurile sale.

— Aici Kondratiev… Aici Kondratiev… Ţinta a fost reperată, direcţia…

Dar nu venea niciun răspuns. Elicopterul deviase, probabil. Ori poate se întorsese la bază din cauza furtunii?

Era o furtună puternică, de cel puţin zece grade... Ei bine, vom acţiona singuri!”

Soarele aci se ascundea pe după talazurile devenite negre, aci răsărea din nou de după orizont pentru scurt timp. Atunci se putea vedea oceanul negru-sângeriu. Se vedeau şi coamele fără sfârşit ale valurilor, ce veneau mereu, îndărătnice, dinspre vest. „Dacă vin dinspre vest, e rău, îşi zise Kondratiev. Dacă ar veni pe meridian, adică pe direcţia de urmărire, navigând la suprafaţă, l-am ajunge numaidecât pe Moby Dick...”

Moby Dick! Chiar dacă n-o fi acesta caşalotul alb, e totuşi Moby Dick, un mascul uriaş, lung de douăzeci de metri, greu de o sută de tone, mătăhălos şi graţios totodată. Cu botul bont, semănând cu un ciot de baobab, tare şi aspru în partea de jos, moale în partea de sus, unde adăposteşte sub pielea groasă şi neagră mari cantităţi de spermanţet, atât de preţios. Cu o gură înfiorătoare, al cărei maxilar inferior se deschide aşa cum se desface capacul unui geamantan răsturnat. Cu coada puternică, orizontală, cu o nară lungă şi îngustă în vârful botului, cu nişte ochi mici şi răi, cu pântecul alb, zbârcit. Moby Dick, cumplitul Moby Dick, spaima calmarilor şi a balenelor. Oare când şi-o scoate, în sfârşit, animalul ăsta miresele la suprafaţă? Ar fi timpul să mai respire şi ele un pic...

Kondratiev se avântă cu submarinul sub apă, o luă înaintea grupului, se abătu puţin spre est, apoi întoarse şi îşi reluă locul în formaţie. Grupul era alcătuit din cinci submarine şi se deplasa „în stea”, ca şi caşaloţii. În centru mergea Kondratiev. În stânga, cu vreo douăzeci de metri mai sus, Ahmet Baratbekov, care absolvise cursurile abia cu un an în urmă. În dreapta şi ceva mai sus— soţia lui Ahmet, Galocika. În stânga şi ceva mai jos – tânărul Max, un zdrahon de om, grav şi sumbru, submarinist înnăscut. În dreapta şi ceva mai jos – Nicolae Drăgan, un profesor în vârstă, lingvist cu renume, care îşi petrecea a douăzecea oară concediul la Serviciul de pază.

Până la cârd nu mai rămăseseră decât vreo sută de

metri. Pe ecranul reflectorului ultrasonic se vedea desluşit silueta lui Moby Dick – o pată rotundă, tremurată, care împrăştia scântei puternice.

— Mai aproape de cârd! comandă Kondratiev.

— Tovarăşe comandant, conectaţi sistemul ultra-acustic! strigă Ahmet.

— Ce frecvenţă avem?

— Şaisprezece şase sute şi cincizeci… Caşaloţii cântă! Cântă Moby Dick!

Kondratiev se aplecă deasupra tabloului de bord. Fiecare submarin era echipat cu convertizoare de ultrasunet. Unele aveau chiar convertizoare de infra-sunet, dar astfel de instalaţii erau montate numai pe submarinele destinate cercetărilor ştiinţifice. Oceanul e plin de sunete. Însăşi apa emite anumite sunete, iar în prăpăstiile din adâncuri stăruie vuiete necontenite. Peştii scot ţipete pătrunzătoare, ţipă şi meduzele, gem calmarii şi caracatiţele. Balenele cântă şi cârâie. Cântă şi caşaloţii. Unii socot că aceştia din urmă cântă mai frumos decât toate vietăţile din adâncuri.

Kondratiev întoarse maneta convertizorului. Acul subţire de pe cadranul indicatorului trecu de cifra 16,5. Submarinul se umplu de sunete joase şi înfundate. Cânta, de bună seamă, Moby Dick, marele caşalot, în vreme ce femelele îl îngânau pe noul lor stăpân.

— Pezevenchiul! exclamă Drăgan cu admiraţie în glas.

— Are voce nu glumă! îşi dădu cu părerea Galia.

— Dobitoc gălăgios! bombăni Max. Auzi, piratul…

Moby Dick urla cât îl ţinea gura:. „Ua-au-u-u… Ua-au-u-u… Ua!…”

Prietenele lui îi răspundeau: „I-i-i… Ia-i-i… I-i-i…”

Kondratiev traducea: „Mai repede, mai repede! Nu mai avem mult şi suntem acolo… O, ce ospăţ ne aşteaptă!… Pui fragezi de balene şi mamele lor, grase, gustoase şi neputincioase… Mai repede! Nu rămâneţi în urmă!” La care femelele îi răspundeau lui Moby Dick: „Venim, venim… Repede, repede…”

Distanţa se redusese la şaizeci de metri. Era momentul să înceapă. Până la păşunile artificiale, unde se odihneau acum balenele albastre cu puii lor, mai erau cel mult patruzeci de kilometri. Oare când o avea de gând Moby Dick să mai ia un pic de aer?

— Max, Drăgan, jos!

— Am înţeles…

Max şi Drăgan se afundară brusc, pătrunzând sub „steaua” caşaloţilor. Deşi caşaloţii văd prost, vânătorii trebuiau să fie totuşi prudenţi. La vederea urmăritorilor, animalele puteau să se ia la joacă, deplasându-se în toate direcţiile. Dat fiind că nu erau decât cinci submarine, jocul de-a v-aţi ascunselea al caşaloţilor, care puteau să se scufunde până la un kilometru şi mai mult, ar fi îngreunat vânătoarea. Pătrunzând sub „stea”, Max şi Drăgan îi tăiau lui Moby Dick drumul spre adânc şi-i limitau manevrele la numai două direcţii de deplasare.

Aha, în sfârşit! „Steaua” se strânse deodată şi începu să se ridice la suprafaţă.

— Max, Drăgan, fiţi atenţi!

— Suntem atenţi, răspunse nemulţumit Max.

Profesorul de Lingvistică spuse vesel:

— Am înţeles! Îi plăcea, se pare, expresia asta din străvechiul vocabular maritim şi militar.

Moby Dick îşi ducea cârdul la suprafaţă, împins de jos de Max şi Drăgan.

— Ies la suprafaţă! anunţă Kondratiev şi ridică submarinul cu prova în sus, ambalând turbinele la maximum. Acuşi o să te vedem în carne şi oase, Moby Dick, pirat şi ucigaş ce eşti!

Submarinul ţâşni cu un urlet din vârtej, sări fulgerător peste coama înspumată a unui val şi se afundă din nou în apă, lăsând în urmă-i vălătuci de mâzgă sintetică. Soarele asfinţise. Numai la apus se mai vedea o geană purpurie de lumină. Dar deasupra oceanului nu se lăsase noaptea, pentru că luminau norii. Crepusculul pusese stăpânire pe întinsul apelor. Furtuna era în toi. Valurile se făcuseră mai

mari, înaintând vijelios şi împroşcând cu ghemotoace de spumă. Asta a fost tot ce-a văzut Kondratiev la primul salt. La cel de-al doilea salt nu văzu decât cerul albicios şi valurile întunecate, cu coamele lor de spumă împrăştiată.

Dar atunci când submarinul ieşi din viitoare pentru a treia oară, Kondratiev îl văzu, în sfârşit, pe Moby Dick. La o depărtare de vreo sută de metri, din talazuri se smulse o matahală neagră, care descrise încet un arc lung prin aer şi se făcu din nou nevăzută printre valuri. Urmăritorul văzu desluşit botul bont şi coada lată şi despicată a monstrului. În clipa următoare răsăriră din apă câteva umbre mai mici, înşirate una după alta, dispărând apoi şi ele. Submarinul se scufundă din nou. Pe ecranul ultrasonic începură imediat să se agite nişte uriaşe pete de lumină. Un nou salt… Câteva clipe de zbor pe deasupra oceanului în clocot… Namila ţâşneşte dintre valuri în faţa submarinului, sare peste coamele înspumate şi dispare… Alte şapte namile, ceva mai mici, se avântă şi ele în zbor… Apoi apa băşicată şi albicioasă ca cerul izbeşte din nou în hublou…

S-a zis cu Moby Dick, giganticul caşalot. Adus la suprafaţă nu se mai poate afunda cu cârdul lui, pentru că dedesubt îl pândesc Max furiosul, şi Drăgan cutezătorul. Nu poate să cotească nici la dreapta, nici la stânga, pentru că în flancurile lui stau încercaţii vânători Ahmet şi Galocika. În urma cârdului vine Kondratiev în persoană. Tunul lui acustic vizează deja greabănul negru al lui Moby Dick. Trebuie să ochească în greabăn, în cerebel; aşa merge la sigur, şi Moby Dick n-are să se chinuiască. Bietul şi prostul de Moby Dick, o grămadă de muşchi teribili şi un creier mic, dar atât de lacom! O sută de tone de oase tari şi de muşchi puternici, cum n-are altă vietate pe lume, şi numai trei litri de creier! E puţin, mult prea puţin, Moby Dick, pirat feroce, ca să rivalizezi cu omul.

Moby Dick însă jubila! Ţâşnea impetuos din viitoare, plutea calm prin aerul cald, înghiţindu-l cu gura lui uriaşă, şi iar se afunda în valuri. Cele şapte femele, nevestele

pentru care l-a ucis el în zori pe un slujitor al omului, săreau vesele în urma lui. Goneau după el spre bancurile submarine de balene albastre, unde femelele, grase şi dulci, răsturnate pe spate, îşi alăptau puii. Moby Dick îşi ducea prietenele la ospăţ.

Până la caşalot mai erau doar treizeci de metri, o distanţă ideală pentru tunul acustic.

Comandantul grupului de submarine apăsă pe clapeta de declanşare a tunului.

Moby Dick s-a dus la fund, mort. Ahmet, Galocika şi Drăgan întoarseră spre nord femelele, buimăcite şi mânioase, şi le goniră. În fruntea cârdului se puse Max. Vânătorul apucase să înregistreze pe bandă de magnetofon cântecele lui Moby Dick şi acum răsunară din nou sub apă urletele lui: „Ua-a-u-u… Ua… Ua-a-u-u!” Femelele, tinere şi proaste, se înveseliră numaidecât şi se luară după submarinul lui Max. Nu mai trebuiau mânate din urmă. În vremea asta Kondratiev se afunda în adânc laolaltă cu Moby Dick. Pe greabănul negru al caşalotului, acolo unde primise teribila lovitură, se făcuse o umflătură mare. Kondratiev înfipse în pielea groasă a monstrului o ţeava de oţel şi puse în funcţiune compresorul. Sub pielea lui Moby Dick începu să pătrundă aer, mult aer comprimat. Moby Dick creştea văzând cu ochii. Umflătura de pe greabăn dispăru. De altminteri şi greabănul abia se mai desluşea acum. Moby Dick se opri din cădere, şi de la o adâncime de un kilometru şi jumătate începu să se ridice la suprafaţă. Kondratiev se ridica împreună cu el. Peste puţin se legănau amândoi pe valuri, ca într-un scrânciob uriaş.

Kondratiev trase capota şi ieşi afară pe jumătate. Ceea ce făcea era primejdios pe timp de furtună, dar submarinele Serviciului de pază oceanică aveau **o** mare stabilitate. În afară de asta, valurile nu copleşeau submarinul, ci doar îl săltau spre cerul albicios, după care îl azvârleau în abisul negru de apă dintre stâncile zbârcite şi rare. O dată cu el se sălta şi se prăbuşea Moby Dick. Avea şi acum **o** înfăţişare înfiorătoare. Era ceva mai scurt

decât submarinul, dar mult mai lat. Pielea udă, umflată de aerul comprimat, lucea. Aşa şi-a găsit sfârşitul Moby Dick.

Kondratiev închise capota şi se întoarse în cabină. Pe greabănul lui Moby Dick rămăsese o staţie de radio-emisie. Peste vreo două zile, după ce se va fi potolit furtuna, oamenii aveau să-l repereze cu radiogoniometrele şi să vină după el. Până atunci putea să se legene pe valuri. Nu mai avea nevoie nici de neveste, nici de pui fragezi de balenă. N-aveau să-l atace nici calmarii, nici rechinii, nici păsările de mare, pentru că aerul cu care fusese umflat Moby Dick nu era curat.

„Rămâi cu bine, Moby Dick! Rămâi cu bine până la o nouă întâlnire! Mă bucur că nu eşti un caşalot alb. Asta înseamnă că mai trebuie încă să te caut mult şi bine pe toate oceanele Planetei mele, să te caut şi să te ucid mereu. Să te urmăresc pe valurile înspumate şi în adâncurile veşnic liniştite, şi să-ţi prind greabănul între gradaţiile vizorului.

Acum însă sunt puţin obosit, cu toate că mă simt foarte, foarte bine. Mă reîntorc la bază, îmi vâr „Porumbelul” în hangar şi, la despărţire, îl sărut, ca de obicei, pe hubloul ud, spunându-i: «Îţi mulţumesc, dragule!» Şi toate au să se repete ca de atâtea ori, atât că acum, la bază, e cineva care mă aşteaptă”.

LUMÂNĂRI LA PANOU

La miezul nopţii începu să plouă. Şoseaua devenise alunecoasă, ceea ce-l făcu pe Zvanţev să micşoreze viteza. Luminile oraşului dispăruseră după dealurile negre. Neobişnuit cu întunericul, Zvanţev avea impresia că maşina merge prin pustiu. Lumina albă a farurilor dănţuia pe asfaltul ud şi zgrunţuros. Din faţă nu venea nicio maşină. Ultima o întâlnise înainte de a coti pe şoseaua care ducea la institut. La un kilometru de la cotitură era un orăşel. Zvanţev se miră constatând că, în ciuda orei târzii, aproape toate geamurile erau luminate, iar terasa marii cafenele de la marginea şoselei era plină de lume. I se păru că toţi oamenii aceştia stau tăcuţi şi aşteaptă ceva.

Akiko întoarse capul:

— Se uită după noi.

Zvanţev nu-i răspunse.

— Îşi închipuie, probabil, că suntem medici.

— Probabil.

Acesta a fost ultimul orăşel pe care l-au văzut cu luminile aprinse. După cotitură îi învăluiră întunericul şi umezeala.

— Undeva pe-aici trebuie să fie o fabrică de aparate de uz practic, spuse Zvanţev. N-ai observat-o?

— Nu.

— Tu nu observi niciodată nimic!

— Tu eşti cel care conduci. Lasă-mă pe mine la volan şi am să observ tot.

— Asta nu!

Zvanţev frână brusc. Maşina mai lunecă puţin într-o coastă, scrâşnind din roţi. În lumina farurilor apăru un stâlp cu un tabel indicator. Nu se vedea nicio lumină de semnalizare. Inscripţia de pe tabel părea decolorată: „Institutul de codificare biologică din Novosibirsk – 21 km”. Sub tabel era prinsă strâmb, în cuie, o tăbliţă de placaj cu o inscripţie făcută de o mână stângace:

„Atenţiune! Cuplaţi toate neutralizatoarele! Reduceţi viteza! În faţă e o barieră!” Textul se repeta în limbile engleză şi chineză. Literele erau mari şi vopseaua cu care fuseseră scrise se scursese în şiroaie pe tăbliţă.

— Oho! făcu Zvanţev şi, vârând mâna pe sub volan, conectă neutralizatoarele.

— Ce fel de barieră? întrebă Akiko.

— Nu ştiu ce fel de barieră, dar constat că tu ai fi trebuit să rămâi în oraş.

— Vorbeşti prostii!

Când porni maşina, Akiko întrebă prudent:

— Crezi că n-au să ne lase să trecem?

— Cred că n-au să te lase pe tine.

— Atunci am să aştept, decise calm Akiko.

Maşina luneca încet şi fără zgomot pe şosea. Zvanţev spuse, cu ochii la drum:

— Aş vrea totuşi să te lase.

— Şi eu aş vrea. Ţin mult să-mi iau rămas bun de la el…

Zvanţev scruta tăcut şoseaua.

— Ne vedeam rar de la o vreme, urmă Akiko. Îl iubesc mult. Nu cunosc alt om care să-i semene. Nu l-am iubit niciodată pe tata aşa cum îl iubesc pe el. Am şi plâns…

„Da, ai plâns, îşi zise Zvanţev. Oceanul era negru-vânăt, ca şi cerul, ca şi faţa lui umflată, când l-am dus împreună cu Hen-Ciol la convertiplan. Sub picioarele noastre scârţâia nisipul de corali, încins de soare. Mergea anevoie, se sprijinea mereu de braţele noastre, dar nu se învoia cu niciun chip să-l luăm pe sus. Ţinea ochii închişi şi bolborosea cu un aer nevinovat: «Hokuro-sama, hokuro-sama…» În urma noastră şi pe de lături mergeau tăcuţi oceanologii. Akiko păşea alături de mine, ţinând cu amândouă mâinile, de parcă ar fi dus-o pe tavă, faimoasa pălărie albă, ponosită. Plângea amar. Acesta a fost primul şi cel mai teribil acces al bolii, acum şase ani, pe o insuliţă fără nume, la cincisprezece mile vest de reciful Octopus”.

— Îl cunosc de treizeci de ani, cam tot de-atâta vreme ca şi pe tine. Ţin tare mult să-mi iau rămas bun de la el.

Din bezna jilavă, deasupra lor răsări pentru o clipă arcada grilată a unei instalaţii de microclimă. La staţia sinoptică nu se vedeau lumini. „Instalaţia nu funcţionează, îşi zise Zvanţev. De-aia pică mizeria asta din cer.” Se uită cu coada ochiului la nevastă-sa. Akiko şedea cu picioarele pe banchetă şi privea drept înainte. Pe faţa ei cădeau reflexele cadranelor de pe tabloul de bord, făcând-o să pară concentrată şi foarte tânără, ca acum treizeci şi doi de ani, când şedea tot aşa în dreapta oceanologului Zvanţev de la Serviciul de pază oceanică, în submarinul lui cu un singur loc, la prima ei incursiune de mare adâncime. Atât că atunci îi luminau reflexele creveţilor care se izbeau de hublou.

— Ce se petrece aici? spuse Zvanţev. E o zonă moartă.

— Nu ştiu, răspunse Akiko.

Încercând să se aranjeze mai comod, femeia îl lovi cu genunchiul în şold şi deodată încremeni, privindu-l ţintă. Ochii ei scânteiau în semiobscuritate.

— Ce e? întrebă bărbatul.

— Poate că a şi...

— Prostii!

— Şi toţi au plecat la institut...

— Prostii! repetă hotărât Zvanţev. Prostii!

Departe, în faţă, se aprinse o luminiţă roşie, tremurată, clipind ca o steluţă pe cerul cuprins de nelinişte. Pentru orice eventualitate, Zvanţev mai reduse din viteză. Acum maşina înainta foarte încet. Se auzea fâşâitul ploii. În lumina farurilor se iviră trei siluete în mantii lucioase de ploaie. Stăteau drept în mijlocul şoselei, de-a curmezişul căreia era întins în faţa lor un buştean. Omul din dreapta agita încet deasupra capului o torţă mare, fumegândă. Zvanţev trase maşina mai aproape şi opri. „Ce mai barieră!” îşi zise. Omul cu torţa strigă ceva, nedesluşit din pricina ploii, şi toţi trei se apropiară repede de maşină, păşind anevoie în mantiile lor lungi şi ude. Primul mai strigă ceva, schimonosindu-se. Zvanţev stinse faza mare şi deschise portiera.

— Motorul! strigă omul, apropiindu-se. Opriţi odată motorul!

Zvanţev opri motorul şi coborî pe şosea, sub ploaia măruntă şi deasă.

— Sunt oceanologul Zvanţev, spuse. Merg la academicianul Okada.

— Stingeţi lumina din maşină! porunci necunoscutul. Mai repede, vă rog!

Zvanţev se întoarse, dar lumina din maşină se şi stinsese.

— Cu cine sunteţi?

— Mă însoţeşte oceanologul Kanda, răspunse Zvanţev supărat. Soţia mea.

Cei trei rămaseră tăcuţi.

— Ne putem urma drumul?

— Eu sunt operatorul Mihailov, se prezentă omul cu torţa. Am fost trimis în întâmpinarea dumneavoastră, ca să vă spun că la academicianul Okada nu se poate merge.

— Despre asta am să vorbesc cu profesorul Casparo, replică Zvanţev. Condu-mă la el.

— Profesorul Casparo e foarte ocupat şi noi n-am vrea să fie deranjat.

„Care noi?” vru să întrebe Zvanţev, dar se abţinu, pentru că Mihailov vorbea cu vocea nedesluşită a unui om cumplit de obosit.

— Trebuie să-i transmit academicianului o comunicare extrem de importantă. Condu-mă la Casparo.

Cei trei tăceau într-una. Lumina roşie şi tremurătoare a torţei se prelingea pe feţele lor ude, scofâlcite.

— Ei? întrebă Zvanţev nerăbdător.

Deodată observă că Mihailov doarme. Mâna care ţinea torţa tremura şi cobora tot mai jos. Mihailov avea ochii închişi.

— Tolia, îi şopti unul din tovarăşii lui şi-l înghionti în umăr.

Mihailov tresări, îşi agită torţa şi se uită ţintă la Zvanţev, cu ochii inflamaţi.

— Poftim? spuse cu o voce răguşită. A, vreţi să mergeţi la academicianul Okada. Nu se poate. Accesul pe teritoriul institutului e interzis. Vă rog să vă retrageţi.

— Trebuie să-i transmit academicianului Okada o comunicare extrem de importantă, repetă răbdător Zvanţev. Eu sunt oceanologul Zvanţev şi în maşină se află oceanologul Kanda. Aducem o comunicare importantă.

— Eu sunt operatorul Mihailov, replică omul cu torţa. Nu se poate la Okada. Okada va muri în cel mult câteva ore şi s-ar putea să nu-l mai găsim în viaţă. Abia mai mişcă din buze. Profesorul Casparo e foarte ocupat şi a rugat să nu fie deranjat. Vă rog să plecaţi…

Omul se întoarse deodată spre tovarăşii săi.

— Fraţilor, spuse el disperat, mai daţi-mi două pastile.

Zvanţev stătea în ploaie şi se gândea ce-ar mai putea să-i spună omului acestuia care adormea de-a-mpicioarele. Mihailov stătea în profil şi înghiţea ceva, cu capul dat pe spate.

— Mulţumesc băieţi. Simt că mă prăbuşesc. La voi aici plouă, e răcoare, dar la noi cad jos toţi, unul după altul. Se ridică şi iar cad… Atunci îi evacuăm…

Omul vorbea încă nedesluşit.

— Nu-i nimic, e ultima noapte…

— A noua, preciză Mihailov.

— A zecea.

— Oare? Am capul ca de plumb. Mihailov se întoarse spre Zvanţev: Iertaţi-mă, tovarăşe…

— Zvanţev, se prezintă oceanologului pentru a treia oară. Tovarăşe Mihailov, trebuie să ne laşi. Adineauri am sosit din Filipine. Îi aducem academicianului o informaţie, o informaţie extrem de importantă, pe care el a aşteptat-o toată viaţa, înţelege şi dumneata, noi îl cunoaştem de treizeci de ani şi ştim mai bine dacă poate sau nu să moară fără asta. E o informaţie extrem de importantă…

Akiko coborî din maşină şi veni lângă Zvanţev. Operatorul tăcea, zgribulit sub manta.

— Fie, se învoi el în cele din urmă. Dar sunteţi prea

mulţi. Aşa şi spuse: „prea mulţi”. Să meargă unul singur.

— E-n regulă, acceptă Zvanţev.

— Cred însă că e inutil. Casparo n-o să vă lase la academician. Okada e izolat. S-ar putea să compromiteţi toată experienţa dacă se produce o defecţiune la izolaţie, şi apoi…

— Las’ că vorbesc eu cu Casparo, îl întrerupse Zvanţev. Condu-mă, te rog.

— Bine. Să mergem!

Zvanţev întoarse capul şi se uită la Akiko. Pe faţa femeii stăruiau lacrimile. Akiko dădu din cap şi spuse:

— Du-te, Nikolai.

Apoi se întoarse către ceilalţi:

— Daţi-mi careva o manta şi urcaţi-vă în maşină. Putem pune maşina de-a curmezişul şoselei.

Unul din oameni îi dădu mantaua sa lui Zvanţev. Akiko se îndreptă spre maşină, ca s-o întoarcă, dar Mihailov o avertiză că nu e voie să pornească motorul. Operatorul stătu şi lumină cu torţa până ce maşina fu împinsă de-a curmezişul şoselei, după care oamenii lui urcară înăuntru. Zvanţev se uită în maşină. Akiko şedea ca mai înainte, ghemuită pe bancheta din faţă. Tovarăşii lui Mihailov adormiseră, sprijinindu-şi unul de altul capetele.

— Să-i spui… începu Akiko.

— Da, negreşit.

— Spune-i că o să aşteptăm.

— Da, am să-i spun.

— Ei hai, du-te.

— Saenara[11], Aki-tian.

Zvanţev închise cu băgare de seamă portiera şi se apropie de operator.

— Să mergem.

— Să mergem, răspunse acesta cu altă voce, înviorată. Trebuie să-i dăm bătaie, căci avem de mers şapte kilometri.

Porniră cu paşi mari pe asfaltul ud.

[11] *Saenara* – la revedere. (în l. japoneză – n.a.)

— Ce mai e pe la dumneavoastră? întrebă operatorul.

— Unde la noi?

— La dumneavoastră… În lumea largă. Noi, cei de-aici, nu mai ştim nimic de două săptămâni. Ce mai e nou în Consiliu? Cum a rămas cu proiectul Marii Mine?

— Sunt foarte mulţi voluntari. Anihilatoarele şi refrigerentele se dovedesc a fi insuficiente. Consiliul intenţionează să afecteze proiectului treizeci la sută din energie. Au fost chemaţi de pe Venus aproape toţi specialiştii în săpare adâncă.

— Just, observă operatorul. Acum n-au ce face pe Venus. Şi cine a fost ales şef al proiectului?

— Habar n-am, spuse supărat Zvanţev.

— Poate Stirner?

— Nu ştiu.

Rămaseră o vreme tăcuţi.

— Mare mizerie, nu? observă operatorul.

— Ce anume?

— Torţele astea? O porcărie! Simţiţi ce urât miroase?

Zvanţev trase aer pe nări şi se dădu în lături. Torţa mirosea a ţiţei.

— Da, spuse. Şi de ce umblaţi cu torţe?

— E ordin de la Casparo. Aici nu trebuie să funcţioneze niciun aparat electric şi să nu ardă niciun bec. Căutăm să reducem la minimum toate perturbațiile necontrolate… Fumaţi?

— Da.

Operatorul se opri locului.

— Daţi-mi bricheta dumneavoastră, spuse. Şi radiofonul. Aveţi radiofon?

— Am.

— Daţi-mi-le mie. Mihailov luă bricheta şi radiofonul, scoase acumulatorii şi-i aruncă în şanţ. Iertaţi-mă, dar aşa trebuie. Aici nu funcţionează niciun aparat electric pe o rază de douăzeci de kilometri.

— A, asta e?

— Da, da. Am dat iama în toate stupăriile din jurul

Novosibirskului şi facem lumânări de ceară. Aţi auzit de asta?

— Nu.

Porniră mai departe cu paşi repezi prin ploaia care nu mai contenea.

— Lumânările sunt şi ele o mizerie, dar totuşi îs mai bune decât torţele. Sau decât opaiţul. Aţi auzit vreodată de opaiţ?

— Nu.

— E un cântec: „Opaiţul meu drag”. Întotdeauna îmi închipuiam că opaiţul e un generator.

— Acum îmi dau seama de unde vine ploaia, observă Zvanţev după o pauză. Adică înţeleg de ce au fost deconectate instalaţiile de microclimă.

— Nu, nu, cu instalaţiile de microclimă e altceva, replică operatorul. Ploaia ne vine de pe Creasta Vântoasă şi e trimisă special aici. Ştiţi, acolo e o instalaţie continentală.

— De ce asta?

— Ne ferim de radiaţia solară directă.

— Şi cum rămâne cu descărcările electrice din nori?

— Norii ajung aici gata descărcaţi. Trebuie să vă spun că experienţa reuşeşte mult mai bine decât ne-am închipuit. Aici, la noi, au venit specialiştii din biocodificare din toată lumea. Cinci sute de oameni. Şi totuşi sunt puţini. Tot Uralul de Nord lucrează şi el pentru noi.

— Şi deocamdată totul merge bine?

Operatorul nu răspunse.

— Mă auzi? întrebă Zvanţev.

— Nu pot să vă răspund, spuse Mihailov în silă. Sperăm că totul merge aşa cum trebuie. Principiul e verificat, dar este prima experienţă care se face cu omul. Sunt o sută treizeci de trilioane de megabiţi de informaţie, şi o eroare la un singur bit poate produce denaturări mari.

Merseră multă vreme tăcuţi, atât de repede, cât îi ţineau picioarele. Zvanţev observă cu întârziere că treceau printr-un orăşel. Orăşelul era pustiu. Zidurile mate ale

vilelor răspândeau o lumină slabă. Geamurile erau întunecate. Pe după gardurile ajurate se vedeau printre tufişurile ude garajele cu uşile deschise.

Operatorul uitase de Zvanţev. „Încă şase ore şi gata, îşi zise. Am să mă întorc acasă şi am să mă culc. Marea Experienţă se va încheia. Marele Okada va muri şi va deveni nemuritor. Ah, ce frumos e! Dar până atunci nu va putea spune nimeni dacă experienţa a reuşit sau nu. Nici chiar Casparo. Marele Casparo. Marele Okada. Marea Experienţă, Marea Codificare! Mihailov scutură din cap. Îşi simţea ochii grei, creierul tulbure. Trebuie să mă gândesc! Valerio Casparo a spus că trebuie să începem să ne gândim de pe-acum. Toţi trebuie să se gândească, până şi operatorii, deşi noi ştim prea puţin. Dar Casparo a spus că trebuie să se gândească toţi, Valerio Casparo alias Valeri Konstantinovici… E amuzant să-l vezi când lucrează. Se opreşte deodată din lucru şi spune tare, ca să audă toată sala: „Ajunge. Să stăm puţin şi să privim absenţi înainte!” Fraza asta a citit-o nu ştiu unde. Dacă în clipa aceea îl întrebi ceva, te repede: „Tinere, lasă-mă să stau şi să privesc absent înainte… Iar mă gândesc la altceva! Aşadar, mai întâi să enunţăm problema. Ştim că complexul de stări fiziologice şi neuronice (mai simplu – creierul viu) se codifică exact după sistemul trei Casparo-Karpov pe cvasi-biomasă cristalică. Bine izolat, la un nivel normal de zgomote, codul fix se păstrează pe cvasibiomasă cristalică timp destul de îndelungat. Durata de relaxare a codului este de aproximativ douăsprezece mii de ani. E timp suficient. Se cere să se afle un mijloc de transpunere a codului biomasei pe creierul viu, adică pe complexul de neuroni aflau în funcţie fiziologică în stări zero. De altminteri, pentru asta mai e nevoie şi de un creier viu în stare zero, dar pentru o treabă ca asta se găsesc şi se vor găsi întotdeauna oameni, de pildă eu… Ah, tot n-au să mă lase! Casparo nici nu vrea să audă de un creier viu. Ce om! Acum stai şi aşteaptă până au să construiască cei din Leningrad un creier artificial… Pe scurt, noi am codificat

creierul lui Okada, i-am cifrat gândurile, i-am cifrat «eul». Acum se cere să se găsească un mijloc de a transpune acest cifru pe alt creier, fie chiar artificial. Atunci Okada va renaşte. «Eul» cifrat al lui Okada va deveni din nou activ, un «eu» autentic. Problema e cum să facem asta? Cum?... Ce bine ar fi să-mi vină o idee, ca să-i fac o bucurie bătrânului! Casparo se gândeşte la asta de un sfert de secol. Tare mi-ar place să dau fuga la el, ud ca Arhimede, şi să strig: „Evrika!”

Aici Mihailov se poticni şi fu cât pe ce să scape torţă din mână.

— Ce-i cu dumneata? se alarmă Zvanţev. Dormi?

Mihailov se uită la el. Oceanologul mergea cu gluga pe cap şi cu mâinile vârâte sub manta. În reflexele roşiatice faţa lui părea foarte lungă şi rigidă.

— Nu, răspunse Mihailov, nu dorm, mă gândesc.

În faţa lor se ivi o mogâldeaţă. Aşa repede cum mergeau ajunseră curând din urmă un camion mare, care înainta încet pe şosea. Zvanţev îşi dădu seama abia mai târziu că maşina mergea cu motorul stins, fiind trasă de două namile de cămile, ude de ploaie.

— Hei, Sanka! strigă operatorul.

Uşiţa cabinei se deschise, lăsând să iasă un cap. Rotindu-şi o dată ochii sclipitori, capul se şi făcu nevăzut.

— Ce doreşti? întrebă omul din cabină.

— Dă-mi o ciocolată, ceru Mihailov.

— Ia-ţi singur. N-aş vrea să ies pe ploaia asta.

— Las’ că-mi iau, se învioră Mihailov şi dispăru cu torţă cu tot.

Se făcu întuneric beznă. Zvanţev o luă pe lângă camion, ţinând pasul cu cămilele. Dobitoacele abia îşi trăgeau picioarele.

— Nu pot să meargă mai repede? bombăni Zvanţev.

— Nu vor, ticăloasele, spuse vocea din cabină. Am încercat să le bat cu o nuia, dar m-au scuipat. După o clipă de tăcere, vocea adăugă: Patru kilometri pe oră! Unde mai pui că mi-au mai şi umplut mantaua cu scuipat.

Şoferul răsuflă adânc şi deodată strigă:

— Hi, boală, hi, hi!

Cămilele începură să sforăie nepăsătoare.

— Daţi-vă mai la o parte, îl sfătui şoferul pe Zvanţev. Adică mi se pare că s-au mai cuminţit…

Veni un miros de ţiţei şi reapăru Mihailov. Torţa lui fumega şi pârâia.

— Haidem, spuse. Nu mai avem mult.

O luară înaintea camionului. Peste puţin, de amândouă laturile şoselei se iviră nişte clădiri scunde, întunecate. Scrutând întunericul Zvanţev desluşi drept în faţă o clădire uriaşă profilată pe cerul negru. În câteva geamuri clipeau luminiţe galbene.

— Priviţi, şopti Mihailov. Vedeţi de-o parte şi de alta a şoselei nişte blocuri?

— Ce-i cu ele? întrebă Zvanţev tot în şoaptă.

— În ele se află cvasibiomasă. Aici va fi pus el la păstrare.

— Care el?

— Creierul!

Cotiră brusc şi se văzură în faţa clădirii institutului. Mihailov trase de uşa grea.

— Intraţi. Dar vă rog să nu faceţi zgomot.

În vestibul era întuneric şi răcoare. Stăruia un miros ciudat. Pe o masă mare, aflată în mijlocul încăperii, pâlpâiau câteva lumânări groase, muiate de dogoarea flăcării. Un castron mare de supă trona în mijlocul câtorva farfurii murdare. Într-un coşuleţ erau îngrămădite bucăţi de pâine uscată. Se vedea prost, pentru că lumânările dădeau o lumină slabă. Zvanţev făcu câţiva paşi şi se agăţă cu mantaua de un scaun. Scaunul căzu cu zgomot.

— Aoleu! strigă cineva din spate. Tolia, tu eşti?

— Eu, spuse Mihailov.

Zvanţev întoarse capul. Vocea venea dintr-un ungher al vestibulului, unde semiobscuritatea din încăpere avea o nuanţă roşiatică. Mihailov se îndreptă într-acolo şi atunci Zvanţev văzu la lumina torţei, o fată cu faţa mică şi palidă.

Stătea întinsă pe o canapea şi era înfăşurată într-o pătură neagră.

— Ai adus ceva bun? îl întrebă fata pe Mihailov.

— Aduce Senka. Vrei o ciocolată?

— Vreau.

Mihailov căută prin faldurile mantiei, agitându-şi torţa.

— Du-te şi-o schimbă pe Zina, îl sfătui fata. Să vină să se culce aici. În camera doisprezece dorm acum băieţii. Afară plouă?

— Plouă.

— Bine. Acum a mai rămas puţin.

— Poftim ciocolata. Eu plec. Tovarăşul merge la academician.

— La cine?

— La academician.

Fata scoase un şuierat slab.

Zvanţev făcu câţiva paşi prin vestibul, uitându-se în jurul său cu o privire nerăbdătoare. Mihailov venea în urma lui. Fata de pe canapea se apucase să desfacă batonul de ciocolată. La lumina luminărilor nu se putea desluşi decât faţa ei mică şi palidă, şi ciudatul ei halat argintiu, cu glugă. Mihailov îşi scoase mantaua şi Zvanţev văzu că avea şi el un halat argintiu, cu poalele lungi. În lumina difuză a torţei semăna cu o fantomă.

— Tovarăşe Zvanţev, spuse el, aşteptaţi aici puţin. Mă duc să vă aduc un halat. Vă rog însă să nu vă scoateţi mantaua.

— Bine, răspunse Zvanţev şi se aşeză pe un scaun.

În cabinetul lui Casparo era întuneric şi frig. Zgomotul ploii de-afară avea un efect adormitor. Mihailov ieşi, spunând că se duce să-l cheme pe Casparo. Îşi luă torţa cu el. În cabinet nu ardea nicio lumânare. Zvanţev şezu o vreme într-un fotoliu din faţa biroului, apoi se ridică, se duse la fereastră şi îşi aţinti privirile în noapte, lipindu-şi fruntea de geamul rece. Casparo întârzia.

„O să fie foarte greu fără Okada, îşi zise. Ar fi putut să

mai trăiască vreo douăzeci de ani. Trebuia păzit mai bine. S-ar fi cuvenit să i se interzică de mult cercetările la mare adâncime. Dacă omul a trecut de o sută de ani, dintre care şaizeci şi i-a petrecut la adâncimi mai mari de o mie de metri… Uite-aşa capătă oamenii paralizie albastră, fir-ar ea blestemată să fie!…”

Zvanţev părăsi fereastra, se duse la uşă şi scoase capul pe coridor. Pe coridorul lung ardeau pe pereţi câteva lumânări. De undeva se auzea o voce care spunea unul şi acelaşi lucru cu regularitatea unui metronom. Zvanţev trase cu urechea, dar nu desluşi niciun cuvânt. Apoi din semiobscuritatea roşiatică de la capătul coridorului răsăriră două siluete albe şi lungi, care trecură fără zgomot pe lângă dânsul. Ea şi cum ar fi plutit prin aer. Sub glugile argintii Zvanţev văzu nişte feţe pământii, scofâlcite.

— Ţi-e foame? întrebă una din siluete

— Nu. Mi-e somn.

— Eu cred c-am să mănânc ceva…

— Nu, nu. Culcă-te. Mai întâi trebuie să dormi. Vorbeau încet, dar pe coridor se auzea departe.

— Jeanne era cât pe ce să-şi defecteze sectorul. Casparo a apucat-o de mână.

— O, drace!…

— Să fi văzut ce faţă avea…

— O, drace!… Ce sector?

— Douăsprezece mii şase sute trei: asociaţiile auditive.

— Vai-vai-vai!…

— Casparo a trimis-o la culcare. Şade acum în camera şaisprezece şi plânge.

Cele două siluete se făcură nevăzute. Se auzea cum vorbesc coborând scara, dar Zvanţev nu le mai desluşea cuvintele. Închise uşa şi reveni la fotoliu.

Aşadar o oarecare Jeanne era cât pe ce să defecteze sectorul asociaţiilor auditive. Nemernica! Casparo a prins-o de mână. Şi dacă n-ar fi prins-o? Zvanţev îşi strânse pumnii şi închise ochii. Nu ştia aproape nimic despre Marea Experienţă. Ştia doar că această experienţă era cea

mai mare dificultate de care s-a izbit vreodată ştiinţa. Trebuia să se codifice repartiţia excitaţiilor în fiecare din cele câteva miliarde de celule ale creierului, să se codifice legăturile dintre excitaţii, legăturile dintre legături… Cea mai mică greşeală ameninţa să provoace denaturări ireparabile… O fetiţă era cât pe ce să distrugă un întreg sector… Zvanţev îşi aminti că era sectorul douăsprezece mii şase sute trei şi se îngrozi. Chiar dacă probabilitatea unei erori sau denaturări la transpunerea codului e foarte mică… Douăsprezece mii de sectoare, trilioane de unităţi de informare… Casparo zăbovea.

Zvanţev ieşi din nou pe coridor. Porni de la o lumânare la alta înspre vocea aceea monotonă şi bizară. Apoi văzu o uşă larg deschisă şi auzi bine de tot vocea. Uşa dădea într-o sală uriaşă, în care pâlpâiau sute de lumini. De-a lungul pereţilor se înşirau panouri cu cadrane, în faţa cărora şedeau câteva sute de oameni, toţi în alb. În încăpere era un aer greu şi fierbinte, şi mirosea a ceară încinsă. Zvanţev îşi dădu seama că sistemul de ventilare şi de condiţionare a aerului a fost deconectat. Intră în sală şi aruncă o privire de jur împrejur, îl căuta pe Casparo. Dar chiar dacă Casparo era aici, tot nu l-ar fi putut recunoaşte printre sutele de oameni în halate argintii, cu glugile lăsate peste ochi.

— Sectorul optsprezece mii şapte sute douăzeci şi doi a fost completat, spuse o voce.

În sală stăruia o linişte apăsătoare, tulburată numai de vocea aceasta şi de foşnetul mişcărilor pe care le făceau atâţia oameni. Zvanţev observă în mijlocul sălii o masă şi câteva fotolii, şi se îndreptă într-acolo.

— Sectorul optsprezece mii şapte sute douăzeci şi trei a fost completat…

Într-unul din fotolii, în faţa lui Zvanţev şedea un om larg în umeri cu capul sprijinit pe braţe. Omul dormea şi ofta din greu prin somn.

— Sectorul optsprezece mii şapte sute douăzeci şi patru a fost completat…

Zvanţev se uită la ceas. Erau orele trei din noapte. Văzu intrând în sală un om în alb, care dispăru apoi undeva în semiobscuritate, unde nu se vedeau decât luminiţele ce pâlpâiau într-una.

— Sectorul optsprezece mii şapte sute douăzeci şi cinci a fost completat…

Un om cu o lumânare în mână se apropie de masă. Omul înfipse lumânarea într-o grămăjoară de ceară şi se aşeză. Apoi puse pe masă un teanc de hârtii, întoarse o filă şi adormi numaidecât. Zvanţev îi văzu capul aplecându-se tot mai mult şi în cele din urmă proptindu-se în teancul de hârtii.

— Sectorul optsprezece mii şapte sute douăzeci şi şase a fost completat…

Zvanţev se uită din nou la ceas. Completarea a două sectoare a necesitat ceva mai mult de un minut şi jumătate. Marea codificare dura de zece zile şi se completaseră mai puţin de douăzeci de mii de sectoare…

— Sectorul optsprezece mii şapte sute douăzeci şi şapte a fost completat…

O ţineau tot aşa de zece zile. Pe umărul lui Zvanţev se lăsă o mână grea.

— De ce nu dormi?

Ridică capul şi văzu o faţă plină şi obosită, pe care o recunoscu numaidecât.

— La culcare! Imediat…

— Profesor Casparo… spuse Zvanţev şi se ridică.

— La culcare, la culcare… Casparo se uita în ochii lui. Dacă nu poţi să dormi, schimbă pe cineva.

Casparo se îndepărtă repede, apoi se opri şi se uită iar la Zvanţev.

— Nu te recunosc, spuse. Totuşi trebuie să te culci!

Apoi îi întoarse spatele şi porni repede printre şirurile de oameni care şedeau dinaintea panourilor. Zvanţev îi auzi vocea cam dură, îndepărtându-se mereu:

— O jumătate de diviziune… Fii mai atent, Leonid, o diviziune şi jumătate… Bine… Foarte bine… Bine… O

diviziune, Johnson, fii mai atent… Bine… Bine…

Oceanologul se ridică şi porni în urma lui, căutând să nu-l piardă din ochi. Deodată Casparo strigă:

— Tovarăşi, totul merge foarte bine! Fiţi mai atenţi! Totul merge foarte bine!… Aveţi grijă de stabilizatoare şi totul o să fie bine!…

Zvanţev dădu peste o masă lungă. În jurul ei dormeau câţiva oameni, rezemaţi în coate. Nimeni nu se întoarse şi niciunul dintre cei care dormeau nu-şi ridică capul. Casparo se făcuse nevăzut.

Atunci Zvanţev porni la întâmplare de-a lungul şiragului de luminiţe galbene de dinaintea panourilor.

— Sectorul optsprezece mii şapte sute nouăzeci a fost completat, spuse o voce vioaie.

Zvanţev îşi dădu seama că s-a rătăcit şi nu mai ştia pe unde să iasă, tot aşa cum nu mai ştia unde a dispărut Casparo. Se aşeză pe primul scaun întâlnit în cale, se sprijini cu coatele de genunchi, îşi rezemă bărbia în palme şi rămase cu ochii pironiţi la lumânarea din faţa lui, care pâlpâia într-una, topindu-se încetul cu încetul.

— Sectorul optsprezece mii şapte sute nouăzeci şi opt… Şapte sute nouăzeci şi nouă… Opt sute… A fost completat… A fost completat…

— A-a-a-a!

Cineva scosese un ţipăt prelung şi înfiorător. Zvanţev sări ca ars. Văzu că nimeni nu se întoarse, dar toţi încremeniseră, ca la comandă, cu spinările încordate. La vreo douăzeci de paşi, în dreptul unuia din scaunele operatorilor, stătea un om înalt şi ţipa ţinându-se cu mâinile de cap:

— Înapoi! Înapoi! A-a-a!…

De undeva apăru, valvârtej, venind cu paşi mari, Casparo. Profesorul se repezi la panoul cu pricina, în sală se făcu o linişte desăvârşită şi nu se mai auzea decât sfârâitul lumânărilor.

— Iertaţi-mă! spuse omul cel înalt. Iertaţi-mă… Iertaţi-mă…

Casparo îşi îndreptă trupul şi strigă:

— Atenţiune! Sectoarele optsprezece mii şapte sute nouăzeci şi şase, şapte sute nouăzeci şi şapte. Şapte sute nouăzeci şi opt, şapte sute nouăzeci şi nouă, opt sute vor fi recopiate!

Zvanţev văzu sute de oameni în alb ridicând simultan mâna dreaptă şi făcând ceva la panouri. Flăcările lumânărilor tremurară.

— Iertaţi-mă, iertaţi-mă! se tânguia omul.

Casparo îi dădu un ghiont în spate.

— La culcare, Henry! îi spuse. Imediat la culcare! Linişteşte-te, nu s-a întâmplat nimic grav…

Omul o luă de-a lungul panourilor, ţinând-o una: „Iertaţi-mă. Iertaţi-mă…” Nimeni nu-şi întoarse capul. Locul lui îl şi ocupase altcineva.

— Sectorul optsprezece mii şapte sute nouăzeci şi şase a fost completat…

Casparo stătu puţin, apoi trecu încet pe lângă Zvanţev. Mergea gârbovit. Zvanţev i-o luă înainte şi-i văzu faţa. Se opri şi-l lăsă pe Casparo să treacă. Profesorul se apropie de un mic panou care stătea izolat, se lăsă moale în jilţul din faţa panoului şi rămase aşa câteva clipe. Apoi tresări şi aplecându-se cu tot corpul înainte, îşi lipi faţa de rama mare a unui periscop înfipt în podea.

Zvanţev se oprise în apropiere, în dreptul unei mese lungi, cu ochii pironiţi la spinarea gârbovită şi obosită a lui Casparo. Îi vedea încă faţa în lumina tremurată a unei lumânări. Îşi aduse aminte că profesorul nu mai era tânăr, avea doar cu vreo cinci-sau şapte ani mai puţin decât Okada şi se întrebă câţi ani din viaţă i-au mâncat aceste zece zile şi zece nopţi! Toate astea au să-şi facă efectul şi încă foarte curând…

Doi oameni se apropiară de Casparo. Unul din ei avea în loc de glugă o cască rotundă, transparentă, cu un luciu şters.

— Nu mai apucăm să terminăm, spuse încet omul cu cască, vorbind din spatele profesorului.

— Cât mai e? întrebă Casparo fără a întoarce capul.

— Moartea clinică va surveni peste două ore, cu o precizie de plus sau minus douăzeci de minute.

Profesorul se întoarse.

— Dar arată bine… Priviţi! Zicând acestea, puse degetul pe rama periscopului.

Omul cu cască clătină din cap.

— Paralizie nervoasă, spuse foarte încet celălalt. Omul îşi făcu ochii roată, îi aruncă în treacăt o privire lui Zvanţev şi, aplecându-se spre Casparo, îi spuse ceva la ureche.

Zvanţev îl recunoscu. Era profesorul Ivan Krasnov.

— Bine, rosti Casparo. Facem aşa.

Cei doi se întoarseră în acelaşi timp şi se depărtară, mistuindu-se în întuneric.

Zvanţev căută un scaun, se aşeză şi închise ochii. „S-a sfârşit, îşi zise. Nu mai au timp. O să moară. O să moară de-a binelea.”

— Sectorul nouăsprezece mii zero-zero doi a fost completat, repetă vocea de adineauri. Sectorul nouăsprezece mii zero-zero trei a fost completat… Sectorul nouăsprezece mii zero-zero patru…

Zvanţev nu ştia mai nimic despre codificarea legăturilor nervoase şi îşi închipuii că Okada stătea întins pe o masă ciudată, cu cutia craniană deschisă, sub o lumină ca de moarte, că un ac subţire alunecă încet peste circumvoluţiunile creierului său şi că pe o bandă lungă se aştern unul după altul semnalele impulsurilor. Îşi dădea bine seama că în realitate lucrurile se petreceau cu totul altfel, dar imaginaţia îi zugrăvea tocmai acest tablou: acul strălucitor alunecă pe creier, înregistrând pe o bandă fără sfârşit, cu nişte semne misterioase, memoria, deprinderile, asociaţiile, experienţa… În vremea asta, de undeva vine pe furiş moartea, distrugând celulă cu celulă, legătură cu legătură. Iar oamenii trebuie s-o ia înaintea morţii…

Zvanţev nu ştia mai nimic despre codificarea legăturilor nervoase, dar el ştia că sunt încă necunoscute limitele

sectoarelor creierului însărcinate cu diverse procese de gândire. Ştia că Marea Codificare se poate realiza numai printr-o izolare absolută, având-se evidenţa precisă a tuturor câmpurilor neregulate. Iată de ce ardeau lumânări şi torţe, de ce circulau cămile pe şosele, de ce erau orăşelele pustii şi instalaţiile de microclimă stăteau cu geamurile întunecate, de ce fuseseră oprite şoselele rulante… Zvanţev ştia că încă nu s-a găsit un sistem de controlare a codificării care să nu denatureze codul. Ştia că Casparo lucrează pe jumătate orbeşte şi codifică mai întâi poate cu totul altceva decât trebuie codificat. Dar Zvanţev ştia, de asemenea, că Marea Codificare este drumul spre nemurirea „eului” uman, pentru că principalele elemente ale omului nu sunt mâinile şi picioarele, ci memoria, deprinderile, asociaţiile, creierul. CREIERUL.

— Sectorul nouăsprezece mii două sute şaisprezece a fost completat…

Zvanţev deschise ochii, se ridică şi se apropie de Casparo. Profesorul şedea cu privirea aţintită înainte.

— Tovarăşe profesor Casparo, daţi-mi voie să mă prezint: sunt oceanologul Zvanţev. Trebuie să vorbesc cu academicianul Okada.

Casparo îşi ridică ochii şi se uită îndelung la Zvanţev de jos în sus. Avea ochii tulburi, pe jumătate închişi.

— Imposibil.

O vreme se uitară tăcuţi unul la altul.

— Academicianul Okada a aşteptat toată viaţa informaţia pe care i-o aduc, spuse încet Zvanţev.

Casparo nu-i răspunse. Îşi luase ochii de la el şi se uita iar înainte. Zvanţev întoarse capul. În întunericul din jur pâlpâiau flăcările lumânărilor şi se desluşeau halatele argintii cu glugi.

— Sectorul nouăsprezece mii două sute nouăzeci şi doi a fost completat…

Casparo se ridică şi spuse:

— Gata. S-a sfârşit.

Zvanţev văzu un beculeţ roşu care clipea pe panou lângă ocularele periscopului. „S-a aprins becul, îşi zise. Înseamnă că s-a sfârşit.”

— Sectorul nouăsprezece mii două sute nouăzeci şi patru a fost completat…

Din întunericul sălii veni în fugă o fată mărunţică, cu poalele halatului fluturând. Fata se repezi drept spre Casparo, îmbrâncindu-l pe Zvanţev

— Valeri Konstantinovici, spuse ea cu disperare în glas. N-a mai rămas decât un singur sector liber…

— Nu mai e nevoie. Casparo se ridică, izbindu-se de Zvanţev. Îl întrebă obosit: Cine eşti dumneata?

— Sunt oceanologul Zvanţev. Voiam să vorbesc cu academicianul Okada.

— Imposibil. Academicianul Okada a murit.

Casparo se aplecă deasupra panoului şi întoarse unul după altul patru întrerupătoare. Sub tavanul sălii uriaşe se aprinse o lumină orbitoare.

Se luminase de-a binelea când Zvanţev coborî în vestibul. Prin geamurile uriaşe se revărsa lumina cenuşie a dimineţii înceţoşate, dar se simţea că de la o clipă la alta se va ivi soarele şi că va fi o zi senină. În vestibul nu era nimeni. Pe canapea stătea o pătură mototolită. Pe masă ardeau câteva mucuri de lumânări, printre cutiile de conserve şi platourile cu mâncare. Zvanţev se uită la scară. Sus se auzea larmă de voci. Undeva, acolo, era Mihailov, care-i făgăduise să-l conducă.

Zvanţev se apropie de canapea şi se aşeză. Pe scară coborâră trei tineri. Unul dintre ei veni la masă şi începu să mănânce lacom, apucând bucatele de-a dreptul cu mâinile. Tot mutând din loc farfuriile, răsturnă o sticlă de limonada, dar o prinse în cădere şi o duse la gură, sorbindu-i conţinutul. Altul dormea de-a-mpicioarele, cu ochii buimaci. Ţinându-l pe după umeri, cel de-al treilea îi zicea acestuia, foarte surescitat:

— Casparo i-a spus lui Krasnov. Atât i-a spus şi s-a şi

prăbuşit peste panou. L-am dus în cabinet, unde doarme Seriojka Kruglov. I-am culcat unul lângă altul.

— Nici nu-mi vine să cred, bâigui primul, mestecând de zor. Să fi făcut noi oare atât de mult?

— Ei drace, de câte ori să-ţi spun!… Nouăzeci şi opt la sută şi nu ştiu câte zeci de miimi.

— Nouăzeci şi opt?

— Văd că te-ai prostit de-a binelea, nu mai pricepi nimic!

— Pricep, dar nu-mi vine să cred. Tânărul care mânca se aşeză pe un scaun şi trase spre el o cutie de conserve. Nu-mi vine să cred. Se părea că stăm prost de tot…

— Fr-raţilor, bolborosi cel care pica de somn, mergem? Nu mai pot…

Tustrei ieşiră zoriţi. Pe scară coborau alţi şi alţi oameni. Abia îşi târau picioarele de somn ce le era. Erau toţi surescitaţi, cu ochii umflaţi, cu glasurile răguşite din pricina tăcerii îndelungate.

„Nu prea seamănă a înmormântare”, îşi zise Zvanţev. Ştia că Okada a murit, dar nu-i venea să creadă. Părea că academicianul a adormit doar şi că nimeni nu ştie încă cum să-l trezească. „Dar las’ că află ei! Nouăzeci şi opt la sută”…

„Nu-i de loc rău!” I se părea ciudat că nu-l durea pierderea suferită. Simţea doar un fel de nemulţumire la gândul că va trebui poate să aştepte încă mult până se va întoarce Okada, ca şi mai înainte, când academicianul pleca pentru mult timp pe continent.

Mihailov puse mâna pe umărul lui. Era fără manta şi fără halat.

— Să mergem, tovarăşe Zvanţev.

Oceanologul se ridică şi-l urmă. Canaturile grele ale uşii se deschiseră singure, uşor şi fără zgomot.

Soarele nu răsărise încă, dar era lumină. Pe cerul cenuşiu-albastru norii se retrăgeau cu repeziciune. Zvanţev văzu un şir de pavilioane scunde, de culoare crem. Străzile dintre ele erau acoperite cu un covor de frunze

roşii. Oamenii care părăseau institutul se împrăştiau pe străzi, în grupuri de câte doi-trei. Cineva strigă:

— Tovarăşii din Kostroma se odihnesc în pavilionul şase, etajele doi şi trei!

De-a lungul străzilor înaintau şiruri rare de cibermăturători, mici şi cu multe picioare. În urma lor asfaltul rămânea curat.

— Doriţi o ciocolată? întrebă Mihailov.

Zvanţev clătină din cap.

O luară spre şosea printre două şiruri de clădiri scunde, gălbui, fără uşi şi fără geamuri. Erau multe, alcătuind o întreagă stradă. Acestea erau blocurile cu cvasibiomasă, în care era pus la păstrare creierul lui Okada: douăzeci de mii de sectoare de biomasă, douăzeci de clădiri scunde, cu faţadele de treizeci de metri şi cu şase etaje sub pământ.

— Pentru început nu e rău, spuse Mihailov. Dar mai departe nu se poate aşa. Douăzeci de clădiri pentru un singur om e prea mult. Dacă i s-ar rezerva fiecăruia dintre noi atâtea clădiri... Mihailov râse, aruncând pe jos ambalajul unei ciocolate.

„Cine ştie, îşi zise Zvanţev, pentru tine ar ajunge poate şi un singur geamantan. Ca şi pentru mine, de altfel.”

Un cibermăturător se îndreptă agale spre bucata de hârtie aruncată pe asfalt, bocănind cu picioroangele lui.

— Hei, Sanka! strigă Mihailov.

Camionul care-i ajunse din urmă se opri şi din cabina lui îşi scoase capul şoferul de noaptea trecută. Ochii lui scânteiau. Cei doi urcară în maşină.

— Unde ţi-s cămilele? întrebă Mihailov.

— Pasc pe undeva, răspunse şoferul. Mi s-a făcut lehamite de ele. Până le-am deshămat, m-au umplut de scuipat.

Mihailov adormi cu capul rezemat de umărul lui Zvanţev.

Şoferul, un flăcău mic de stat, cu ochii negri, conducea în viteză maşina grea şi cânta încetişor, aproape fără să mişte din buze. Era un cântec vechi, aproape dat uitării.

Zvanţev îl ascultă o vreme, apoi văzu nişte elicoptere zburând jos, pe deasupra şoselei. Erau şase de toate. Oceanologul îşi zise că acum zona aceasta moartă va prinde din nou viaţă. Şoselele rulante se pun în mişcare. Oamenii sunt zoriţi să ajungă pe la casele lor. Intră în funcţiune instalaţiile de microclimă şi semafoarele de pe şosele. Cineva dă jos panoul acela de placaj cu literele strâmbe. Radioul transmite că Marea Codificare s-a încheiat şi că ea s-a desfăşurat într-un mod satisfăcător. În elicoptere se află probabil un grup de ziarişti, care vor transmite în lumea întreagă prin stereoviziune imaginea clădirilor scunde şi galbene, şi a lumânărilor topite din faţa panourilor deconectate. Cineva se va duce, desigur, să-l trezească pe Casparo. Îl vor trage de pantaloni şi poate îl vor şi înghionti. Iar în scurt timp lumea întreagă va afla că foarte curând omul va deveni veşnic. Nu omenirea, ci omul, fiecare om în parte, fiecare individ. Fireşte, la început aceştia vor fi cei mai buni oameni. Zvanţev se uită la şofer.

— Tovarăşe, îi spuse zâmbind, dumneata ai vrea să trăieşti veşnic?

— Aş vrea, răspunse şoferul, zâmbind şi el. Păi chiar că am să trăiesc o veşnicie.

— Şi eu aş vrea, mărturisi Zvanţev.

ENIGMA PICIORULUI DIN SPATE

— Prima dumitale carte nu mi-a plăcut, spuse Parnkala. N-are nimic care să poată impresiona imaginaţia unui om serios.

Jan Parnkala, biotehnician la Rezervaţia Gibson, şi scriitorul Evgheni Slavin, corespondent al Centrului european de informaţii, şedeau întinşi în şezlonguri sub o prelată fierbinte şi decolorată pe terasa postului Cold Creek. Pe măsuţa din faţa şezlongurilor stătea un sifon de cinci kilograme, aburit. Postul Cold Creek era situat pe creştetul unui deal, şi terasa oferea o privelişte splendidă asupra savanei albastre-verzi, încinse de soare, a Australiei de Vest.

— O carte trebuie neapărat să stimuleze imaginaţia, urmă Parnkala, căci altfel nu mai e carte, ci un manual prost. De fapt am putea spune aşa: menirea unei cărţi e să aprindă imaginaţia cititorului. E adevărat, cartea dumitale avea şi o altă sarcină, nu mai puţin importantă, aceea de a ne împărtăşi punctul de vedere al omului din epoca dumitale eroică. Aşteptam multe de la cartea aceasta, dar – vai! — se vede treaba că în procesul lucrului ai abandonat acest punct de vedere. Eşti prea sensibil, amice Jenia!

— Totul e mult mai simplu, Jan, replică Jenia cu o voce indolentă. Mult mai simplu, prietene. Voiam grozav de mult să apar în faţa omenirii ca un Campanella întors pe dos. Altminteri ai dreptate, cartea e mediocră…

Jenia întinse mâna după sifon şi umplu un pahar lung şi subţire cu lapte înspumat de cocotier. Paharul se aburi numaidecât.

— Da, spuse Parnkala, voiai tare mult să fii un Campanella întors pe dos. Erai prea zorit să-ţi schimbi psihologia, Jenia. Ţineai cu orice preţ să încetezi de a mai fi un străin aici. Şi rău ai făcut. Ar fi trebuit să rămâi cât mai mult un străin, căci astfel ai fi putut vedea multe

lucruri pe care noi nu le băgăm în seamă. Nu e oare aceasta cea mai importantă sarcină a unui scriitor – să observe ceea ce nu văd alţii? Asta stimulează imaginaţia şi te face să te gândeşti.

— Tot ce se poate.

Rămaseră tăcuţi. Savana dormita sub soarele amiezii. De jur împrejur stăruia un calm desăvârşit, tulburat doar de ţârâitul necontenit al cicadelor. O boare uşoară făcu să freamăte iarba. De undeva, de departe, răzbiră nişte sunete pătrunzătoare. Cineva îl striga pe Jenia. Corespondentul îşi îndreptă trupul şi îşi întinse gâtul.

— Ce-i asta? întrebă.

Prin dreptul postului trecu în goană, afundându-se în iarba înaltă, o maşină ciudată – o prăjină lungă, în poziţie verticală – probabil pe roţi, la capătul căreia se rotea un disc, sclipind în soare. Maşina era teribil de caraghioasă. Săltându-se şi clătinându-se într-una, se îndepărta spre sud.

Parnkala îşi ridică capul, se uită la maşină şi apoi se întinse din nou.

— A, am uitat să-ţi spun! Astea-s pocitaniile noastre.

— Ce pocitanii?

— Nu ştie nimeni, răspunse Parnkala calm.

Jenia sări din şezlong şi se repezi la balustradă. Prăjina se îndepărta cu repeziciune şi peste câteva clipe se făcu nevăzută. Corespondentul se întoarse la Parnkala.

— Cum adică nu ştie nimeni? întrebă.

Parnkala sorbea din sucul de cocotier.

— Nu ştie nimeni, repetă el, ştergându-se pe buze. E o poveste foarte amuzantă, are să-ţi placă. Pentru prima oară au apărut – acum o decadă şi jumătate – nişte prăjini prevăzute cu o roată şi nişte farfurii care se târau. Pot fi adesea văzute în savana dintre Cold Creek şi Roald. Alaltăieri o prăjină din astea a trecut pe strada principală din Gibson. Emurile mele au strivit o farfurie. Am văzut-o şi eu: un morman de cioburi din material plastic de proastă calitate şi rămăşiţe de aparataj radio montat pe o ceramică

infectă. Semănau cu nişte modele din acelea care se fac în şcoli. Am vorbit cu Gibsonul, dar cei de-acolo nu ştiau nimic. De altminteri, aşa cum s-a constatat, nu ştie nimeni nimic.

Parnkala îşi duse din nou paharul la buze.

— Dumneata, prietene Jan, priveşti surprinzător de calm toate astea! izbucni Jenia, a cărui închipuire zugrăvea tablouri, unul mai fantastic ca altul.

Parnkala zâmbi:

— Stai jos, Jenia. N-ai niciun motiv să te alarmezi. Pocitaniile astea nu sunt câtuşi de puţin dăunătoare. Emurile şi cangurii mei nu se tem de ele şi, în afară de asta, nici nu m-ai lăsat să sfârşesc. Trebuie să-ţi spun că tovarăşii din Djakoy le-au şi luat în primire. Ele… încotro, Jenia?

Jenia era zorit să plece. Îşi îndesa buzunarele, vârând în ele încărcătoare de dictofon, cutiuţe cu microcărţi şi blocnotesurile sale ferfeniţite.

— Djakoy este, dacă nu mă-nşel, centrul cibernetic al Australiei, spuse el. Acolo s-a construit nu ştiu ce maşină foarte interesantă, nu?

— Da, maşina CID, răspunse Parnkala ofensat.

Era foarte mâhnit din pricină că Slavin voia să plece atât de curând. Conversaţia cu Jenia era foarte agreabilă, pentru că acestuia îi plăcea să asculte.

— De ce CID?

— Colectorul de Informaţii Dispersate. O maşină arheolog, după câte am auzit.

Jenia se opri.

— Poate de-acolo vin pocitaniile astea?

— Eu ce zic? Nu se ştie nimic, răspunse înciudat Parnkala. Nu ştie nimeni nimic. Nici la Djakoy, nici la Gibson, nicăieri în lume… Rămâi măcar să cinezi, Jenia.

— Nu, nu, mersi, sunt foarte grăbit. Îţi mulţumesc pentru ospitalitate, dragă Jan. Ne mai vedem noi.

Jenia bău dintr-o înghiţitură ceea ce mai rămăsese în paharul său, dădu vesel din cap în semn de salut, sări

peste balustradă şi o luă la fugă pe povârniş înspre pterocarul său.

Orăşelul ştiinţific Djakoy era situat în umbra unor uriaşi salcâmi negri, ale căror coroane aveau un diametru de patruzeci-cincizeci de metri. Ceva mai departe, pe malul unui lac adânc, cu apa albastră-străvezie, se vedeau ruinele fermei unui colon din timpurile străvechi. Între orăşel şi ruine se desluşea dreptunghiul terenului de aterizare. Pe sol nu se vedea nicio maşină.

De altminteri, pterocarul nu avea nevoie de teren de aterizare, aşa încât Jenia dădu ocol pâlcului de salcâmi, alegându-şi un loc mai apropiat. La o jumătate de kilometru de orăşel observă o forfotă neobişnuită. La început i se păru că acolo se joacă un meci de rugbi. Pe gazon se mişca şi se dădea de-a berbeleacul o grămadă de corpuri omeneşti, negre şi albe. Din grămadă se auzeau exclamaţii pătimaşe… Splendid! îşi zise Jenia. Foarte bine jucat! În clipa aceea grămada se risipi, lăsând să iasă la iveală ceva rotund, negru şi strălucitor. Unul dintre jucători se dădu peste cap şi rămase lat la pământ, chircindu-se şi ţinându-se cu mâinile de pântec. „Ehe, nu, îşi zise Jenia, aici nu se joacă rugbi.” De sub crengile salcâmilor mai răsăriră trei oameni, aruncându-şi din mers hainele. Jenia coborî vertiginos.

Când se dădu jos din carlingă, omul pe care-l văzuse chircindu-se şedea pe pământ ridicat pe jumătate şi, ţinându-se încă de pântece, striga cât îl ţinea gura:

— Păzeşte-te de piciorul din spate! Hei! Fereşte-te de piciorul din spate!

Jenia trecu în fugă pe lângă el. Din grămada de trupuri învălmăşite se auzeau strigăte în ruseşte şi în englezeşte:

— Picioarele la pământ! Lipiţi-vă de pământ!

— Antenele! Nu rupeţi antenele!

— Ajutaţi-mă, fraţilor! Vezi că intră în pământ!

— Ţineţi bine, ce naiba!

— Ah, Percy, nu mă mai ţine de cap!

— Intră în pământ!

„Au prins vreo reptilă”, îşi zise Jenia şi în aceeaşi clipă văzu piciorul cu pricina. Era un picior negru, strălucitor, cu nişte zimţi ascuţiţi, semănând cu piciorul unui gândac uriaş. Scormonea pământul cu o forţă teribilă, lăsând în urmă-i brazde adânci. Mai erau acolo o mulţime de alte picioare – negre, cafenii şi albe – care se mişcau şi ele de zor, repezindu-se şi proţăpindu-se, dar acestea erau picioare obişnuite de om. Câteva clipe Jenia se uită perplex la piciorul din spate. Piciorul se contracta mereu şi de fiecare dată se afunda în pământ, apoi, cu o mare sforţare, se întindea din nou, făcând de fiecare dată ca grămada de oameni din jur să se deplaseze cu vreun metru şi jumătate.

— Păzea! strigă Jenia cu o voce înfiorătoare şi apucând cu amândouă mâinile piciorul de articulaţie, îl smuci înspre el.

Se auzi desluşit un trosnet. Piciorul se desprinse din pământ surprinzător de uşor şi Jenia căzu pe spate.

— Nu-l rupe! strigă o voce furioasă. Luaţi-l de-aici pe prostul ăsta!

Jenia rămase la pământ câteva clipe, ţinând îmbrăţişat piciorul din spate, apoi se ridică încet.

— Încă puţin! Încă un pic, Joe! bubui aceeaşi voce. Lasă-mă să vâr mâna… Aha!… Aha!… Uite unde-mi erai, drăguţule!

Se auzi un clinchet tânguitor, după care se făcu linişte. Grămada de trupuri rămase încremenită. Nu se auzea decât respiraţia grea şi neregulată a oamenilor. Apoi începură să vorbească şi să râdă toţi deodată, ridicându-se şi ştergându-şi feţele asudate, în iarba mototolită rămăsese o mogâldeaţă mare şi neagră, nemişcată. Cineva spuse dezamăgit:

— Tot aşa-i şi ăsta!

— Un septopod!

— Ia te uită la el, mizerabilul, ce adânc a intrat în pământ!

— Încă puţin şi ne-ar fi scăpat…

— Da, ne-a dat de furcă…

— Dar unde-i piciorul din spate?

Toate privirile se întoarseră spre Jenia. Acesta spuse foarte curajos:

— Iată piciorul din spate. S-a rupt. Nu mă aşteptam să se rupă aşa de uşor.

Oamenii făcură cerc în jurul lui, privindu-l curioşi. Un vlăjgan pe jumătate despuiat, cu o claie de păr bălai pe cap, teribil de răvăşit, şi cu o bărbiţă de culoarea paiului, întinse mâna lui puternică, zgâriată toată:

— Dă-l încoace!

În cealaltă mână vlăjganul ţinea o bucată de sârmă lucioasă. Jenia îi dădu bucuros piciorul.

— Eu sunt Evgheni Slavin, se prezentă el. Corespondent al Centrului european de informaţii. Am venit aici pentru că mi s-a spus că voi vedea ceva interesant.

Foarte preocupat, vlăjganul îndoi de câteva ori pârghia neagră, cotită. Piciorul scârţâia la articulaţie.

— Eu sunt directorul-adjunct al CID-ului, Pavel Rudak, se prezentă la rândul său vlăjganul. Iar aceştia, urmă el, arătând cu pârghia înspre ceilalţi, sunt slujitori ai Marelui CID. Ai să faci cunoştinţă cu ei mai târziu, după ce au să ducă septopodul la laborator.

— Merită oare să-l ducem? întrebă un australian scund, cu părul creţ. Mei avem doi din ăştia. Las’ să stea aici…

— Avem şi nu prea, Tuppy, spuse Rudak. La acesta, piciorul din spate n-are decât o singură articulaţie.

— Zău? Tuppy smulse din mâna lui Rudak piciorul din spate şi-l îndoi şi el de câteva ori. Da, într-adevăr. Păcat că s-a rupt!

— Nu ştiam, se apără Jenia.

Dar acum nu-l mai asculta nimeni. Toţi se strânseră în jurul lui Tuppy, după care se îndreptară grămadă către mogâldeaţa neagră din iarbă şi se aplecară asupră-i. Rudak şi Jenia rămaseră singuri.

— Ce-i cu septopodul ăsta? întrebă Jenia.

— Asta e una din pocitaniile Marelui CID, răspunse Rudak.

— A! făcu dezamăgit Jenia. Aşadar sunt totuşi propriile voastre pocitanii.

— Nu e chiar aşa de simplu cum îţi închipui dumneata, tovarăşe Slavin. N-am spus că sunt pocitaniile noastre, am spus că sunt pocitaniile Marelui CID… Rudak se aplecă şi culese din iarbă câteva pietricele. Iar noi le vânăm. În ultima decadă n-am făcut altceva decât că am vânat. De altfel, trebuie să-ţi spun că ai picat bine, tovarăşe corespondent…

Rudak se apucă să arunce cu pietricele, ţintind de minune în nefericitul septopod pe care oamenii îl duceau acum în orăşel. Pietricelele se loveau cu zgomot de carapacea dură.

— Paul Rudak! urlă careva dintre cei ce cărau septopodul. Povara noastră e grea! Unde sunt braţele tale puternice?

— O, trântorilor! exclamă Rudak. Braţele mele puternice au să care piciorul din spate! Tuppy, unde l-ai pus?

— E-n iarbă! Caută-l în iarbă, Paul!

— Las’ că-l duc eu, se oferi Jenia. Eu l-am rupt, eu am să-l duc.

— Dă-i drumul! îi îngădui vesel Rudak. Eu am să le dau o mână de ajutor la băieţi.

Din două salturi Rudak îi ajunse pe „trântori”, îi dădu în lături, se vârî sub septopod, se opinti o dată şi şi-l aburcă în spinare.

— Ia, care m-ajunge! tună Rudak şi o luă la fugă spre colonie.

„Trântorii” se luară după el chiuind. Jenia apucă piciorul din spate, şi-l trânti pe grumaz ca pe o cobiliţă şi porni în trap mărunt după ei. Piciorul era noduros şi destul de greu.

— Pariez pe piciorul din spate, declară Paul Rudak,

făcându-şi apariţia în uşa laboratorului. Sunt gata să pariez chiar şi pe propriul meu picior din spate că tovarăşul corespondent moare de sete!

Jenia şedea proptit de zidul laboratorului, ofta într-una şi îşi făcea vânt cu o pălărie de paie pe care o luase de la cineva. Gâtul îi ardea cumplit.

— Ai câştigat! gemu el.

— Dar unde-s slujitorii trândavi? Cum de-au îndrăznit să-l lase singur pe un oaspete atât de stimat? Ruşine! Ce va zice Centrul european de informaţii?

— „Trântorii” dumitale se închină piciorului din spate în clădirea de vizavi, răspunse Jenia, ridicându-se. Mi-au spus să aştept aici, asigurându-mă că ai să te întorci într-un minut. Asta a fost exact acum o jumătate de oră.

— Ce neruşinare! exclamă Rudak, oarecum stânjenit. Haidem, tovarăşe Slavin. Am să încerc să le răscumpăr vina. Am să-ţi potolesc setea şi am să deschid în faţa dumitale uşile refrigeratoarelor.

— Să mergem!

Rudak îl luă de braţ şi-l duse de-a curmezişul străzii către o vilişoară cu zidurile albe. În clădire era curat şi răcoare. Rudak îl aşeză pe Jenia la masă, îi puse dinainte un pahar, o carafă şi un lighean cu gheaţă, iar el se apucă să trebăluiască prin casă.

— Aici nu avem Linie de transport, spuse cu vocea lui puternică. Gătim singuri. Avem bucătării cibernetice.

— MUG-207? întrebă Jenia.

— Nu, eu am una americană.

Jenia nu se atinse de mâncare. Sorbea din băutura care i se oferise şi se uita la Rudak cum mănâncă. Omul golea de zor farfuriile şi borcanele aflate dinainte-i.

— Nu te uita aşa la mine, spuse. Asta-i cina mea de ieri, gustarea de dimineaţă şi prânzul de azi.

Jenia numără pe furiş borcanele şi îşi zise: „Şi cina de azi”.

— Ai avut noroc, tovarăşe corespondent, urmă Rudak. La noi e acum într-adevăr foarte interesant şi cel mai

interesant o să fie diseară, când se va întoarce profesorul Lomba, directorul CID-ului.

— L-am văzut pe profesorul Lomba.

— Când? întrebă repede Rudak, oprindu-se din mâncat.

— Azi, dis-de-dimineaţă, la Gibson. L-a consultat pe un cunoscut de-al meu. Dar nu ştiam că e directorul CID-ului.

Rudak îşi lăsă ochii în jos şi se puse iar pe mâncare.

— Cum ţi s-a părut? întrebă el după un răstimp. Vesel om, moşul, nu?

— Cum să-ţi spun… începu Slavin. Mie mi s-a păru cam posac…

— Mda, făcu Rudak şi dădu la o parte farfuria pe care o avea în faţă. Diseară o să fie foarte-foarte interesant. Apoi, cu un oftat: Şi acum, tovarăşe Slavin, poţi să-mi pui întrebări.

Jenia încărcă zorit dictofonul.

— Mai întâi, ce este Marele CID?

— O clipă! Rudak se lăsă pe speteaza scaunului şi îşi duse mâinile la ceafă. Nu, mai întâi am să te întreb eu câte ceva. Ce studii ai?

— Am absolvit institutul de medicină, institutul de ziaristică şi cursurile speciale de medic interplanetar.

— Toate astea acum un secol şi jumătate, preciza Rudak. Şi altceva?

— Am străbătut toată Planeta. Sunt corespondent, hienă bătrână a condeiului… În domeniul preocupărilor ştiinţifice mă interesează lingvistica comparată.

— Aşa… Şi n-ai auzit nimic de cele şapte principii ale lui Sun Si-tao?

— Nimic.

— Nici de algebra câmpurilor de informaţii, desigur?

— Nici.

— Nici despre teoria fundamentală a disipării informaţiilor?

Jenia nu-i răspunse. Rudak rămase un răstimp pe gânduri.

— Bine. Consiliul e lămurit. Vom încerca să facem tot

ce ne stă în putinţă. Dar să mă asculţi foarte atent şi dacă **o** iau razna, să mă tragi de piciorul din spate.

Iată ce-a izbutit să înţeleagă Jenia. Colectorul de Informaţii Dispersate era destinat înainte de toate culegerii de informaţii dispersate1, ceea ce, de altfel, reieşea din însăşi denumirea lui. Prin informaţii dispersate se înţelegeau urmele oricăror evenimente şi fenomene risipite în spaţiu şi în timp. Primul principiu al lui Sun Si-tao (singurul pe care Jenia a putut să-l înţeleagă) spunea că în natură, şi cu atât mai mult în societate, totul lasă urme. În marea lor majoritate, aceste urme se află într-o stare de informaţii extrem de dispersate. În ultimă instanţă ele reprezintă, într-o formă sau alta, o energie. Problema culegerii lor se complică mult prin aceea că în răstimpul a milioane de ani formele primare trec prin numeroase schimbări. Cu alte cuvinte, urmele se suprapun, se amestecă şi sunt şterse parţial de urmele evenimentelor şi fenomenelor de mai târziu. Teoretic, orice urmă poate îi găsită **şi** reconstituită – şi urma ciocnirii unui curent al luminii cu o moleculă din pielea unui brontozaur, şi urma lăsată de dinţii brontozaurului pe arborii de ferigă. Pentru descoperirea, sortarea şi compararea acestor urme, iar apoi pentru transformarea lor în forme de informaţii obişnuite – de pildă în imagini; – a fost construit Marele CID.

Jenia îşi imagină extrem de vag modul de funcţionare a Marelui CID. La început îşi închipui miliarde de miliarde de infuzoare microinformatoare, care pribegesc prin toată lumea în cohorte de nori, ajungând până la stele, culegând urmele împrăştiate ale întâmplărilor de demult şi adunându-le în uriaşele depozite ale memoriei mecanice. Apoi imaginaţia îi zugrăvi un păienjeniş de fire pe tot cuprinsul planetei, întinse pe turnuri uriaşe, risipite cu sutele pe insule şi continente, de la un pol la altul. Pe scurt, n-a înţeles mare lucru, dar nici nu voia să pună întrebări. Îşi zise că va asculta mai târziu, când va fi liber, de câteva ori înregistrarea dictafonului, având în faţa

ochilor şi cărţile necesare, şi atunci va înţelege totul. Când începu Rudak să-i vorbească despre rezultatele acestei munci, Jenia uitase până şi de pocitaniile acelea.

— Am izbutit să reconstituim tablouri foarte interesante şi chiar episoade întregi, spuse Rudak. Desigur, materialele sunt în cea mai mare parte rebuturi – sute şi mii de cadre suprapuse. Încercând să le separăm, uneori se defectează filtrul de informaţii. Totuşi am văzut câte ceva. Am fost martori la apariţia unei stele supernove în apropiere de Soare, acum o sută de milioane de ani. Am văzut bătăi de dinozauri şi episoade din bătălia de la Poitiers, astronave din alte lumi şi felurite lucruri ciudate şi de neînţeles, pentru care nu avem încă nici corespondenţe şi nici analogii.

— Am să pot vedea şi eu toate astea? întrebă Jenia înfiorat.

— Ba bine că nu… Dar să revenim la tema zilei.

Marele CID nu era numai un colector de informaţii dispersate. Era o maşină de calcul logic, extrem de complexă şi foarte autonomă. În etajele ei, în afară de miliardele de celule de memorie şi de elemente logice, în afară de tot felul de transformatoare şi filtre de informaţii, se aflau ateliere proprii, pe care le dirija ea însăşi. La nevoie, maşina se acorda, crea noi elemente, construia modele şi elabora informaţii proprii. Toate acestea ofereau vaste posibilităţi pentru folosirea ei şi în alte scopuri. În prezent, de pildă, maşina executa, ca o operaţie suplimentară, tot calculul sferei economice australiene, era folosită pentru rezolvarea multor probleme de cibernetică generală, executa funcţii de diagnoză de mare precizie şi avea filiale în toate oraşele mari ale Planetei, cum şi la câteva baze extraterestre. În afară de asta, Marele CID se ocupa şi cu „prezicerea viitorului”.

Actualul director al CID-ului, congolezul Augustus Lomba, discipol al răposatului Sun Si-tao, „geniul ciberneticii”, programase câteva probleme legate de previziunea comportării organismului viu. CID-ul rezolvase

relativ uşor problemele legate de determinismul comportării nevertebratelor, iar cu doi ani în urmă Lomba programase şi introdusese în maşină o problemă extrem de complexă.

— Problema a fost denumită „Berbecul lui Buridan”. Unui berbec tânăr din rasa merinos i s-a luat codul biologic după metoda Casparo-Karpov într-un moment când berbecul se afla între două copăi cu nutreţuri combinate. Acest cod, completat cu câteva date suplimentare despre berbeci în general, a fost introdus în CID. Maşinii i se cerea: a) să prezică ce copaie va alege berbecul şi b) să motiveze din punct de vedere psihofiziologic această alegere.

— Şi cum rămâne cu libertatea de voinţă? întrebă Jenia.

— Tocmai asta vrem s-o lămurim şi noi. Poate nici nu există.

După o scurtă pauză, Rudak urmă:

— La experienţa de control berbecul a ales copaia din dreapta. De fapt toată problema se reducea la întrebarea: de ce? Maşina s-a gândit timp de doi ani. Apoi s-a apucat să construiască modele. Maşinile cu efectori rezolvă adesea probleme în legătură cu diferite modele. Ei bine, în timp ce rezolva problema rimei, CID-ul a construit un model atât de bun, încât noi i-am furat ideea şi am început să construim după ea diferite maşini pentru săpat pământul, cu calităţi extraordinare.

Rudak rămase pe gânduri. Jenia se foi nerăbdător pe scaun.

— Ţi-e incomod? îl întrebă Rudak.

— Nu, nu. Ceea ce aud mi se pare foarte interesant.

— A, te interesează şi pe dumneata? Nu ştiu cum să-ţi vorbesc despre toate astea în aşa fel încât să nu te mint…

„Mi se pare mie că dumnealui umblă cu şoalda”, îşi zise Jenia.

— Cred că am văzut şi eu un model din acestea, spuse. Era o prăjină prevăzută cu o oglindă. Dar mă îndoiesc să fi fost modelul unui berbec, chiar şi al Berbecului lui

Buridan.

— Tocmai aici e buba! oftă Rudak. Nu crede nimeni că e un model de berbec. Papa Lomba, de pildă, n-a vrut să creadă. A luat toate materialele de programare şi a plecat cu ele la Centru, să le verifice. Aici Rudak oftă din nou. Diseară trebuie să se întoarcă.

— Dar în ce constă de fapt problema? întrebă Jenia.

— Problema constă în aceea că CID-ul face prăjini cu roţi şi gândaci septopozi, iar uneori nişte farfurii fără picioare şi fără mâini, dar prevăzute cu giroscop. Vezi însă că nimeni nu poate să înţeleagă ce legătură au toate astea cu berbecul.

— Într-adevăr, observă gânditor Jenia, ce-i trebuie berbecului atâtea picioare? Rudak se uită la el bănuitor.

— Într-adevăr, ce-i trebuie? repetă el nefiresc de vioi.

Rămaseră o vreme tăcuţi, uitându-se unul la altul. „Umblă cu cioara vopsită, şmecherul!” îşi zise Jenia.

Rudak se ridică cu multă dibăcie într-un picior, fără să se ajute cu mâinile.

— Şi acum să mergem, tovarăşe Slavin. Am să-ţi fac cunoştinţă cu responsabila filmotecii.

— Încă o întrebare, stărui Jenia, încărcându-şi din nou dictafonul. Unde se află Marele CID?

— Stai chiar pe el. Acum ridică-te şi haidem. Marele CID se află sub pământ, are douăzeci şi opt de etaje şi ocupă o suprafaţă de şase hectare. Aici sunt toate – creierul, atelierele, generatoarele de energie. Haidem!

…Filmoteca CID-ului se afla la celălalt capăt al coloniei, într-un pavilion scund, pe acoperişul căruia străluceau în soare panourile grilate ale demonstratorului stereocineramic. Dincolo de pavilion începea savana.

În pavilion mirosea a ozon şi a lapte de cocotier. Responsabila filmotecii şedea la o masă şi examina la un microscop binocular un superb clişeu al articulaţiei piciorului din spate. Era o tahitiană drăguţă, de vreo douăzeci şi cinci de ani.

— Bună ziua, fetiţo, o salută tandru Rudak.

Responsabila îşi ridică capul şi pe chipul ei înflori un zâmbet.

— Bună ziua, Paul.

— Dumnealui e tovarăşul Slavin, corespondent al Centrului european. Te rog să-i dai tot concursul. Arată-i cadrele două sute şaizeci şi şapte, trei sute cincisprezece şi şapte mii cinci sute doisprezece…

— Numai dacă nu te deranjează, adăugă galant Jenia.

Responsabila îi amintea mult de Sheila.

— Cu multă plăcere, se arătă dispusă fata. Dar tovarăşul Slavin e pregătit din punct de vedere moral?

— Ă-ă… Ce zici, tovarăşe Slavin, eşti pregătit?

— Perfect, răspunse Jenia, sigur de el.

— Atunci eu vă las, spuse Rudak. Mă aşteaptă pocitaniile mele.

Zicând acestea, le făcu un semn cu mâna şi ieşi. Cei doi îl auziră strigând în gura mare: „Akitada, s-a adus utilajul?” întrebarea rămase fără răspuns. Responsabila răsuflă adânc:

— Ia-ţi un scaun pliant, tovarăşe Slavin şi hai să mergem.

Jenia ieşi şi se aşeză sub zidul pavilionului. Responsabila măsură din ochi înălţimea la care se afla Soarele, socoti ceva în gând, mişcându-şi de zor buzele şi se întoarse în pavilion, de unde anunţă apoi prin geamul deschis:

— Cadrul două sute şaizeci şi şapte.

Lumina Soarelui se stinse. Jenia văzu un cer negru-violet, presărat cu o puzderie de stele necunoscute, în zare se înşiruiau, jos de tot, pâlcuri de nori turtiţi. Apoi apărură, încetul cu încetul, siluetele negre ale unor copaci care semănau a palmieri sau a lujeri gigantici de conopidă. Stelele se oglindeau tremurând într-o apă neagră. Deasupra norilor se ivi o geană albă de lumină, sporind mereu în intensitate. Pe fundalul negru, uleios, alunecară nişte umbre înfiorătoare. Deodată, de după orizont, ţâşni

un astru orbitor, în continuă pulsaţie, astrul se avântă în salturi pe bolta cerului, stingând stelele. Printre trunchiurile copacilor ciudaţi se strecură o ceaţă cenuşie, spintecată de câteva sclipiri de curcubeie, apoi totul dispăru. Jenia vedea din nou savana scăldată în văpăile soarelui.

— Mai departe sunt numai paraziţi, spuse responsabila.

— Dar asta ce-a fost? întrebă Jenia, care se aşteptase la mai mult.

— Apariţia unei stele supernove. Acum mai bine de o sută de milioane de ani. Ea a dat naştere la dinozauri. Şi acum urmează cadrul trei sute cincisprezece. Mândria noastră. Ne întoarcem cu cincizeci de milioane de ani în urmă.

Savana dispăru din nou. Jenia văzu un şes cenuşiu, acoperit cu apă. Din apă răsăreau peste tot tulpinile cărnoase ale unor plante. Prin câmpie se târa, afundat până la genunchi în apa, un animal de culoare cenuşie. Jenia nu-şi putu da seama numaidecât unde e capul animalului. Corpul ud, de forma unei cisterne, acoperit cu fire de iarbă verde, se îngusta uniform la amândouă capetele, sfârşindu-se într-o parte cu un gât şi în cealaltă cu o coadă, amândouă la fel de lungi şi de suple. Jenia desluşi capul mic, turtit, cu gura fără buze, ca de broască. Animalul avea apucături de găină: la fiecare pas îşi vâra capul sub apă şi-l smucea numaidecât în sus, mestecând repede în gură un fel de iarbă.

— E un diplococ, observă tahitiana. Lung de douăzeci şi patru de metri.

Apoi Jenia văzu alt monstru. Aluneca şerpuind alături de primul, lăsând în urmă-i o fâşie de apă tulburată. O dată abia izbuti să se ferească de piciorul ca o coloană al diplococului şi atunci Jenia îi văzu gura uriaşă, palidă cu dinţii ascuţiţi. „Are să se întâmple ceva?” îşi zise. Priveliştea era mult mai interesantă decât apariţia supernovei. Diplococul părea să nu bănuiască prezenţa însoţitorului său, ori poate nici nu-l lua în seamă. Acesta

din urmă, strecurându-se dibaci printre picioarele diplococului, se dădu cât mai aproape de capul lui şi, sărind deodată din apă, i-l reteză, după care se dădu numaidecât la fund, smucindu-se într-o parte.

Jenia scrâşni din dinţi. Tabloul era surprinzător de clar. Pentru o clipă diplococul se opri, îşi săltă mult gâtul decapitat şi… îşi văzu de drum, afundându-şi din nou ciotul însângerat în apa tulbure. Abia după câţiva paşi i se muiară picioarele din faţă. Cele din spate însă continuau să meargă şi coada se mişca nepăsătoare într-o parte şi-n alta. Gâtul se mai săltă o dată şi se prăbuşi neputincios în apă. Partea din faţă a corpului se prăvăli într-o rână, pe când cea din spate continua să înainteze. Dar iată că i se muiară şi picioarele de dinapoi şi atunci din apa tulbure şi înspumată răsăriră zeci de guri, năpustindu-se asupra diplococului şi înfigându-şi colţii în el…

— Pfui! făcu Jenia, ştergându-şi sudoarea de pe frunte. Oribil spectacol…

— E o scenă tipică de vânătoare, îl lămuri responsabila. Dinozaurii atacă un diplococ mare. Se mâncau necontenit unii pe alţii. Aproape toate informaţiile pe care le obţinem din epocile acelea cuprind o incontinuă luptă de exterminare. Cum ţi-a plăcut calitatea imaginii, tovarăşe Slavin?

— Perfectă. Numai că clipeşte mereu…

Pe deasupra salcâmilor trecu duduind o maşină pântecoasă cu şase motoare. Responsabila ieşi fuga din pavilion.

— Aparatajul! strigă ea. Haidem, tovarăşe Slavin. Au adus aparatajul!

— Iartă-mă, te rog, protestă Jenia, dar ai promis să-mi mai arăţi ceva!

— Nu merită, zău că nu merită, îl asigură responsabila, strângând zorită scaunul pliant. Nu ştiu ce i-o fi trăsnit prin cap lui Paul. Şapte mii cinci sute doisprezece este masacrul de la Constantinopol… Secolul al cincisprezecelea… Calitatea imaginii e excelentă, dar… E

un spectacol atât de dezagreabil… Zău, nu merită, tovarăşe Slavin… Mai bine hai să-l vedem pe Paul prinzându-şi pocitaniile.

Uriaşul elicopter cu şase elice aterizase în apropiere de locul unde îşi lăsase Jenia pterocarul. Lucrările de descărcare a utilajului erau în toi. Oamenii scoteau din interiorul aeronavei nişte platforme cu roţi înalte, încărcate cu lăzi de un galben mai. Lăzile erau duse sub un salcâm, unde neobositul Rudak, stând între cele două rădăcini viguroase ale copacului, dirija operaţiile de montare. Vocea lui puternică se auzea departe în savana peste care se aşternuseră umbrele înserării.

Responsabila filmotecii îşi ceru scuze şi dispăru undeva. Jenia se tot învârtea în jurul lui Rudak, curios din cale-afară. Odată descărcate, platformele plecau. „Slujitorii CID’”-ului – băieţi şi fete – instalau şi înşurubau lăzile galbene. În scurtă vreme, sub salcâm se contura o construcţie masivă, de o formă cam neregulată. Rudak se foia undeva înăuntrul ei, bombănind, fluierând şi ţipând din când în când. Era larmă şi veselie.

— Strong şi Joy, ocupaţi-vă de intravizor!

— Tararam-pam-pam, tararam-pam-pam! Aduceţi obturatorul, care eşti acolo!

— Fiderii! Unde au dispărut fiderii?

— O-la-la! Şi mai la dreapta! Aşa…

— Frost, treci la descărcare!

Cei din jur îl tot înghionteau pe Jenia, rugându-l să se dea la o parte. În cele din urmă uriaşul elicopter, complet descărcat, urlă din motoare, stârnind vânt şi smulgând smocuri de iarbă, şi se retrase de sub salcâm pe terenul de aterizare. De sub noua construcţie ieşi afară de-a buşilea Rudak.

— Ei, putem începe, spuse el, ridicându-se şi scuturându-şi palmele. Toată lumea la posturi!

Zicând acestea, sări pe o platformă pe care era instalat un mic pupitru de comanda. Platforma scârţâi.

— Roagă-te, Mare CID! urlă Rudak.

— Stanislav nu s-a întors încă! strigă cineva.

— Foarte rău! remarcă Rudak şi se dădu jos de pe platformă.

— Profesorul Lomba ştie? întrebă timid o fată slăbuţă, tunsă băieţeşte.

— Profesorul o să afle, răspunse apăsat Rudak. Dar unde-i Stanislav?

În poienița din faţa salcâmului pământul se umflă şi crăpă. Jenia sări ca ars. I se păru că din iarbă şi-a scos gura palidă, cu dinţii ascuţiţi, un dinozaur.

— În sfârşit, exclamă Rudak. Eram îngrijorat, pentru că i s-a terminat oxigenul acum un minut…

Din pământ ieşea încet, cu mişcări stângace, un corp metalic inelat, gros de o jumătate de metru, semănând cu o râmă uriaşă. Părea că nu se mai sfârşeşte şi nu era chip de ştiut câte inele mai are ascunse sub pământ, când partea de dinainte începu să se rotească cu repeziciune, deşurubându-se şi apoi căzu în iarbă. Din orificiul negru se ivi faţa udă, stacojie, cu gura larg deschisă a unui om.

— O-ho-ho! strigă Rudak. Bun venit, Stanislav!

Omul se aplecă peste marginea, orificiului, scuipă şi spuse cu o voce răguşită:

— Are acolo un întreg arsenal. Cohorte de farfurii târâtoare. Ia scoateți-mă de-aici…

Râma ieşea într-una din pământ şi soarele roşiatic al crepusculului arunca reflexe pe flancurile ei metalice.

— Începem! anunţă Rudak şi se urcă din nou pe platformă.

Îşi netezi barba într-o parte şi-n alta, se strâmbă cumplit, la fetele îngrămădite dedesubt şi puse mâinile pe pupitru cu un gest de pianist. Becurile indicatoare de pe pupitru se aprinseră.

În poieniță se făcu o linişte desăvârşită. Ducându-şi la ochi aparatul de filmat, Jenia observă îngrijorat că mai mulţi oameni s-au căţărat repede în salcâm şi s-au aşezat pe crengi, iar fetele s-au lipit mai strâns de platformă. Pentru orice eventualitate se dădu şi el mai aproape de

platformă.

— Strong şi Joy, sunteţi gata? tună Rudak.

— Gata! răspunseră două voci.

— Cânt pe frecvenţa principală. Fredonaţi în aripi şi faceţi cât mai multă gălăgie.

Jenia se aştepta să-i audă cântând şi bătând toba, dar se făcu şi mai multă linişte. Trecu aşa un minut.

— Ridicaţi tensiunea, ordonă cu glasul coborât Rudak.

Mai trecu un minut. Soarele asfinţise. Pe cer răsăriră stelele. Undeva ţipă alene un emu. O fată care stătea lângă Jenia oftă înfiorată. Deodată pe una din ramurile salcâmului se produse o mişcare şi o voce strigă, tremurând de emoţie:

— Iată-i! Uite-i colo în poiană! Păi dacă vă uitaţi în altă parte!

Jenia nu vedea unde trebuie să se uite şi nu ştia cine-or fi „ei” şi la ce s-ar putea aştepta din parte-le. Îşi ridică aparatul, se dădu încă puţin îndărăt, înghesuind fetele în platformă şi deodată văzu şi el. La început îşi zise că i s-a năzărit şi că nu sunt decât nişte pete ce apar şi plutesc înaintea ochilor obosiţi. Savana, neagră în lumina stelelor, se pusese în mişcare. Pe întinsul ei apăruseră nişte umbre vagi, cenuşii, taciturne şi sinistre. Iarba fremăta. Se auzi un scârţâit, urmat de pârâituri, trosnete şi de un zăngănit. Într-o clipită nişte foşnete profunde şi nedesluşite umplură văzduhul.

— Lumina! ţipă Rudak. Vin soldăţeii!

În salcâm răsună un strigăt de bucurie. De sus căzură frunze şi crenguţe. În aceeaşi clipă, deasupra poienii se aprinse o lumină orbitoare.

Din savană venea armata Marelui CID. Venea să se predea. Jenia nu mai văzuse niciodată asemenea paradă a unor monştri mecanici. Pare-se că şi slujitorii Marelui CID vedeau una ca asta pentru prima oară. Un râs homeric zgudui salcâmul. Proiectanţii, luptători încercaţi pentru perfecţiunea mecanică, erau în delir. Se prăvăleau grămadă de pe crengi şi se dădeau de-a dura prin poiană.

— Ia te uită! Uite, uite!

— Secolul şaptesprezece! Culisa lui Watt!

— Unde-i Robinson? Robinson, parcă tu socoteai că CID-ul e mai deştept decât tine?

— Ura, Robinson! Sus cu Robinson!

— Fraţilor, împingeţi careva din urmă roţile astea, că nu mai ajung până la noi!

— Băieţi, băieţi, ia priviţi! O maşină cu aburi!

— Căruciorul lui Cuvier!

— Autorul! Să vină autorul!

Înspre poiană veneau nişte monştri înfiorători. Triciclete cu aburi; aparate de forma unor farfurii, sunând a tinichea, care scoteau scântei şi miroseau urât a ars; faimoşii septopozi, agitându-şi cu înverşunare piciorul din spate; mecanisme în formă de păianjen, cu nişte picioare de sârmă foarte lungi, în care se încurcau mereu. Din spate veneau agale prăjini cu rotiţe şi cu oglinzi puse strâmb în vârf. Toate acestea se târau cu chiu cu vai, îmbulzindu-se, lovindu-se unele de altele, rupându-se din mers, scoţând aburi şi scântei. Jenia lucra de zor cu aparatul ele filmat.

— Eu nu-i mai sunt slujitor! strigă, cineva din salcâm.

— Nici eu!

— Ce de-a picioare!

Ajungând în poiană, rândurile din faţă ale monştrilor mecanici se opriră. Cei care veneau din spate se căţărau peste cei din faţă şi se opreau şi ei, se încurcau între ei, răşchirându-şi articulaţiile hidoase. Deasupra se prăbuşiră, sunând a lemn şi rupându-se în două, prăjinile cu roţi. O roată, zăngănind din resoarte, ajunse până la platformă, se mai roti o vreme şi căzu la picioarele lui Jenia. Corespondentul se uită la Rudak. Acesta stătea pe platformă, cu braţele în şolduri, agitându-şi barba.

— Poftim, băieţi, spuse el, toate astea vi le dau pradă vouă. Acum o să aflăm, cred, cum şi de ce ticăiesc ele.

Învingătorii se năpustiră asupra armatei înfrânte.

— Oare Marele CID a construit toate astea ca să

studieze comportarea Berbecului lui Buridan? întrebă îngrozit Jenia.

— De ce nu? îi răspunse Rudak. Tot ce se poate. Ba cu siguranţă că-i aşa. Apoi, clipind şiret din ochi: în general, e limpede că ceva aici nu e în regulă.

Doi proiectanţi zdraveni trecură pe lângă ei, trăgând un mic gândac metalic de piciorul din spate. Chiar în dreptul platformei piciorul se rupse şi proiectanţii se prăvăliră în iarbă.

— Pocitaniile, bombăni Rudak.

— Am spus, doar, că se ţine slab, observă Jenia.

În larma veselă se făcu auzită o voce violentă de bătrân:

— Ce se petrece aici?

Imediat se făcu linişte.

— Aoleu! exclamă în şoapte Rudak şi coborî de pe platformă. Jenia avu impresia că Rudak s-a muiat deodată.

Înspre platformă venea şchiopătând un negru bătrân şi cărunt, într-un halat alb. Jenia îl recunoscu: era profesorul Lomba.

— Unde e Paul al meu? întrebă profesorul cu o voce blândă, care nu prevestea nimic bun. Copii, cine poate să-mi spună unde mi-e adjunctul?

Rudak tăcea. Lomba venea drept spre el. Rudak se dădu îndărăt, se izbi cu spatele de platformă şi se opri.

— Ce se petrece aici, Paul, băiatule? întrebă Lomba, proţăpindu-se dinaintea lui.

Rudak răspunse pe un ton plângăreţ:

— Am interceptat comanda CID-ului… şi am strâns grămadă toate pocitaniile…

— A, pocitaniile! spuse insinuant Lomba. Importantă problemă! De unde provine cel de-al şaptelea picior? Importantă problemă, copiii mei! Foarte importantă problemă!

Deodată, Lomba îl apucă pe Rudak de barbă şi-l trase în mijlocul poienii, prin mulţimea care îi făcea loc.

— Uitaţi-vă la el, copii! strigă Lomba triumfător. Suntem uluiţi! Ne stoarcem creierii! Ajungem la disperare!

Ne închipuim că CID-ul ne-a păcălit!

Zicând acestea, îl trăgea mereu de barbă pe Rudak, de parcă ar fi tras clopotul. Capul lui Rudak se clătina docil.

— Dar ce s-a întâmplat, tovarăşe profesor? întrebă serios o fată. După faţa ei se vedea că îi era tare milă de Rudak.

— Ce s-a întâmplat, copila mea? Lomba îi dădu în sfârşit drumul lui Rudak. Bătrânul Lomba pleacă la Centru, îi întrerupe din lucru pe cei mai buni specialişti, şi ce află? Ruşine! Ce află bătrânul Lomba, roşcovan nemernic? Lomba îl apucă din nou de barbă pe Rudak. Jenia îşi puse numaidecât în acţiune aparatul de filmat. Oamenii îşi râd de bătrânul Lomba! Bătrânul Lomba a ajuns de râsul tuturor ciberneticştilor! Pe seama bătrânului Lomba circulă deja anecdote! Bătrânul dădu drumul bărbii şi ciocăni cu pumnul lui osos în pieptul lat al lui Rudak. Ia spune-mi, nătărăule, câte picioare are un merinos australian obişnuit? Ori poate ai uitat?

Jenia observă că la aceste cuvinte câţiva tineri se dădură îndărăt, cu intenţia vădită de a se face nevăzuţi în mulţime.

— Nu-i lăsaţi să plece pe programişti! porunci Lomba, fără a întoarce capul.

Mulţimea se agită. Tinerii cu pricina fură împinşi în mijlocul cercului.

— Ce fac aceşti piraţi intelectuali? întrebă Lomba, întorcându-se brusc spre ei. Dumnealor indică în program că berbecul are şapte picioare…

Un freamăt străbătu mulţimea.

— Dumnealor privează berbecul de creierul mic…

Mulţimea izbucni în hohote de râs, aprobative cum i se păru lui Jenia.

— Bunul şi conştiinciosul CID, bietul de el! Lomba îşi ridică mâinile la cer. Face prostii peste prostii! Putea el oare să-şi închipuie că stăpânul lui cel bărbos, că huliganul ăsta îi va da o problemă cu un triunghi pentagon?

Rudak se lamentă:

— Nu mai fac, pe cinstea mea că nu mai fac.

Mulţimea râdea, plesnindu-i peste spinare pe bieţii programişti.

Jenia rămase peste noapte la Rudak. Gazda îl instală în cabinetul său, după care îşi pieptănă cu grijă barba şi reveni sub pâlcul de salcâmi. Pe geamul deschis privea Luna, uriaşă şi portocalie, împestriţată cu pătratele cenuşii ale cosmodroamelor-D. Jenia se uita la ea şi chicotea înveselit, rememorând cu plăcere evenimentele zilei. Tare mult îi plăceau zilele acestea care nu se iroseau în van, pentru că îi ofereau prilejul să cunoască alţi şi alţi oameni buni, veseli, ori pur şi simplu cumsecade, oameni ca gânditorul Parnkala, sau superbul Rudak, sau teribilul Lomba…

„Am să scriu neapărat despre asta, îşi zise. Neapărat! Am să arăt cum s-au încumetat nişte tineri veseli şi inteligenţi, pe propriul lor risc, să introducă un program evident stupid într-o maşină extrem de complicată şi foarte iscusită, ca să vadă cum are să se comporte maşina aceasta. Am să arăt cum s-a comportat ea, străduindu-se zadarnic să realizeze modelul veridic al unui berbec cu şapte picioare şi fără creierul mic. Am să arăt cum a venit prin savana neagră şi fierbinte armata aceasta de modele diforme, ca să se predea unui pirat intelectual cu barba roşcată. Şi am să arăt cum a fost tras apoi de barbă piratul acesta intelectual, probabil nu pentru prima şi nici pentru ultima oară… Pentru că pe el îl interesează foarte mult problemele triunghiurilor pentagoane şi ale sferelor pătrate… care lezează demnitatea unei maşini cinstite şi conştiincioase… S-ar putea să iasă ceva drăguţ – o relatare despre huliganismul intelectual…”

Jenia adormi. Se trezi în zori. În sala de mese se auzea un clinchet uşor de vase şi o conversaţie discretă:

— Acum totul o să meargă strună. Papa Lomba s-a liniştit şi se interesează şi el.

— Cred şi eu! Aşa material pentru teoria erorilor

comise de maşini…

— Fraţilor, totuşi CID-ul s-a dovedit a fi destul de primitiv. Mă aşteptam să fie mai inventiv.

Cineva izbucni în râs:

— Un berbec cu şapte picioare, fără niciun indiciu al prezenţei organelor de echilibru! Bietul CID!

— Mai încet, să nu-l trezeşti pe corespondent!

După o pauză lungă, în care timp Jenia aţipise, cineva spuse cu părere de rău:

— Păcat că s-a terminat. Era atât de interesant! O, berbec cu şapte picioare, ce trist e fără enigma ta!

ŞTIINŢELE NATURII ÎN LUMEA SPIRITELOR

Laborantul Kocin se apropie în vârful picioarelor de uşă şi aruncă o privire în dormitor. Riderul[12] dormea. Era un rider destul de vârstnic şi avea o faţă foarte nefericită. Stătea culcat pe-o parte, cu palmele sub obraz. Când deschise Kocin uşa, riderul plescăi din limbă şi rosti distinct:

— Nu mi-am făcut somnul. Vreau să mai dorm.

Kocin se apropie de pat şi-l atinse de umăr:

— Hai, tovarăşe Piters. Vă rog să vă sculaţi…

Piters deschise ochii cârpiţi de somn.

— Încă o jumătate de oră! se rugă.

Kocin clătină trist din cap:

— Nu se poate, tovarăşe Piters. Dacă dormiţi mai mult decât trebuie…

— Da, spuse riderul cu un oftat, mă prostesc. Piters se ridică în pat şi îşi întinse mădularele. Ştii ce-am visat adineauri, George? Am visat că eram la mine la fermă, pe malul Yukonului. Se făcea că s-a întors de pe Venus băiatul meu. Îi arătam crescătoria de castori. Ştii ce castori am eu, George? Parcă-s oameni…

Riderul se dădu jos din pat şi se apucă să facă gimnastică. Kocin ştia că fiul lui Piters îşi găsise moartea pe Venus cu doi ani în urmă, că Piters ducea dorul nevestisi, că nu prea avea încredere în tinerele sale ajutoare de la fermă şi era foarte neliniştit în privinţa castorilor, că se plictisea tare mult aici şi că nu-i plăcea de loc ceea ce i se cerea să facă…

— Nu-i nimic! spuse Piters, răsucindu-şi energic într-o parte şi în alta torsul păros. Să nu mă compătimeşti, George-boy! Înţeleg doar că dacă trebuie, trebuie şi nu-i nimic de făcut…

Kocin roşi. Oare când o să înveţe cum să se comporte în

[12] *Rider* – om capabil să perceapă direct şi să descifreze gândurile altora. (noţiune fantastică) (n.a.)

prezenţa liderului? Mereu îşi dă în petic…

— Tu eşti băiat bun, George, urmă cu blândeţe în glas Piters. De obicei, oamenilor nu le place când li se citesc gândurile. De-aceea noi, riderii, preferăm solitudinea, iar când ieşim în lume căutăm să trăncănim cât mai mult, pentru că tăcerea noastră e de multe ori privită ca un fel de proces de producţie. Aici, la voi, un tinerel ţanţoş se tot gândeşte de faţă cu mine la nişte formule de matematică. Ei bine, eu nu pricep niciuna din formulele astea, dar în schimb simt limpede că dumnealui se teme teribil să nu-i ghicesc cumva sentimentele tandre faţă de o tânără făptură…

Piters îşi luă prosopul şi intră în baie. Kocin îşi şterse de pe frunte broboanele reci de sudoare. „Slava Domnului că nu sunt îndrăgostit de nimeni! se minţi. Katenka ar putea să se supere. Minunaţi oameni riderii ăştia! Ar fi interesant de ştiut dacă aude ceva prin uşa băii? Desigur, îl pisăm zdravăn cu experienţele noastre, dar las' că nici el nu rămâne dator… Tinerelul acela ţanţoş e desigur, Petia Bîstrov. Oare pe cine vizează sentimentele astea tandre ale lui?”

— Asta n-am să ţi-o spun, declară Piters, ieşind pe uşa băii. Riderul îşi puse un pulover. Sunt gata, George. Azi unde mergem? Iarăşi în camera de tortură?

— Iarăşi. Ca întotdeauna. Poate luaţi o gustare? Mai aveţi la dispoziţie un sfert de oră.

— Nu. Şi mâncarea mă prosteşte. Dă-mi numai glucoza.

Piters îşi suflecă mânecile. Kocin scoase din buzunar o cutie plată cu fiole de glucoza activizată, luă una şi o lipi cu vârful de vâna umflată de pe braţul lui Piters. După ce absorbi glucoza, riderul dădu un bobârnac fiolei goale şi îşi trase mâneca la loc.

— Să mergem la tortură, spuse el cu un suspin.

Institutul de fizică spaţială fusese construit cu vreo douăzeci de ani în urmă, pe insula Kotlin din Golful Finic. Bătrânul Kronstadt fusese demolat şi nu mai rămăseseră

decât zidurile cenuşii, acoperite de muşchi, ale străvechilor forturi, cum şi monumentul de aur al participanţilor la Marea Revoluţie din parcul orăşelului ştiinţific. La est de insulă s-a creat un arhipelag artificial, unde se aflau rachetodroamele, aerodroamele, receptorii şi staţiile de energie ale institutului. Pe insulele de la extremitatea de vest a arhipelagului se aflau aşa-zisele laboratoare „zgomotoase”; din când în când, aici se produceau explozii şi incendii. Lucrările teoretice şi experienţele „calme” se făceau în clădirile lungi şi plate ale institutului de pe insula Kotlin.

Institutul lucra în prima linie a ştiinţei. Diapazonul lucrărilor era extrem de vast: problemele gravitaţiei, deritrinitaţia, problemele noii axiomatici fizice, teoria spaţiului discret şi multe alte probleme mai înguste, de o mai strictă specialitate. Adesea institutul aborda probleme care păreau, cum de altfel se şi dovedeau a fi în ultimă instanţă, extrem de complexe şi imposibil de rezolvat. Încercările de soluţionare a lor pe cale experimentală solicitau consumuri colosale de energie. Conducerea institutului apela mereu la Consiliul Universal, cerând să-i dea energia de o oră sau de două ore a Planetei, ba uneori chiar şi energia ei de douăzeci şi patru de ore. Pe vreme bună, locuitorii Leningradului puteau vedea înălţându-se deasupra orizontului globurile strălucitoare ale giganticelor receptoare de energie, instalate pe insulele periferice ale „Arhipelagului Kotlin”. Un hâtru bun de glume (de la Comitetul pentru Resurse) a botezat aceste receptoare „butoaiele Danaidelor”, vrând să spună că energia Planetei se varsă acolo că în nişte butoaie fără fund, pe când rezultatele întârzie să se arate. Şi în Consiliu erau mulţi care făceau aprecieri destul de veninoase la adresa activităţii desfăşurate de institut, totuşi nu refuzau să-i pună la dispoziţie energia necesară, socotind că omenirea e bogată şi poate să-şi îngăduie anumite cheltuieli pentru problemele unui viitor mai îndepărtat şi asta chiar în toiul lucrărilor de pe Marea Mină, ce se săpa

spre centrul Planetei.

Cu patru ani în urmă, un grup de cercetători ai institutului a efectuat o experienţă cu scopul de a măsura distribuirea energiei în timpul sigma-deritrinizării. La periferia Sistemului Solar, departe, dincolo de orbita lui Transpluton, au fost lansate simultan două cosmonave cărora li s-au imprimat viteze relative, fiind apoi lăsate să se ciocnească la o viteză relativă de 295.000 kilometri pe secundă. Explozia a fost teribilă. Masa ambelor cosmonave s-a transformat aproape în întregime în radiaţie. Cosmonavele au dispărut într-o lumină orbitoare, lăsând în urma lor un nouraş de abur metalic. După ce au terminat măsurătorile, cercetătorii au constatat un defect de energie: o parte relativ mică, totuşi considerabilă, a energiei „dispărea”. Sub aspect calitativ, rezultatele experienţei nu erau câtuşi de puţin surprinzătoare. Potrivit teoriei sigma-deritrinizării, o anumită parte din energie trebuia să dispară într-un punct dat din spaţiu, pentru a emana, într-o formă sau alta, într-o regiune poate foarte îndepărtată de locul experienţei. Tocmai în aceasta constă, propriu-zis, esenţa principiului-D sigma. Ceva asemănător s-a petrecut la timpul său cu faimosul „Taimîr”. Dar sub aspect cantitativ, defectul de energie depăşise valoarea teoretică. O parte din energie „dispărea” nu se ştie unde. Pentru a se găsi o explicaţie a acestei contradicţii cu legile conservării, s-a făcut apel la două considerente. Unul din ele era ipoteza că energia se degaja într-o formă necunoscută încă, de pildă sub forma unui câmp necunoscut ştiinţei, pentru captarea şi evidenţa căruia nu existau aparatele necesare. Drept alt considerent a slujit teoria spaţiilor interpenetrante.

Teoria spaţiilor interpenetrante fusese elaborată cu mult înaintea experienţei descrise mai sus. Această teorie concepea lumea sub forma unei totalităţi poate infinite de spaţii interpenetrante, cu însuşiri fizice cât se poate de diferite. Tocmai această diferenţiere a însuşirilor le permite spaţiilor să existe fiziceşte fără o interacţiune cât

de cât vizibilă. În general, era o teorie abstractă şi ea n-a dus la formule concrete care să poată fi verificate pe cale experimentală. Din teorie reieşea însă, că diferitele forme ale materiei au însuşiri diferite de pătrundere dintr-un spaţiu în spaţiul vecin. S-a demonstrat, de asemenea, că pătrunderea se face cu atât mai uşor, cu cât există o mai mare concentrare de energie. În experienţa cu cosmonavele s-a realizat o colosală concentrare a energiei câmpului magnetic. Aceasta permitea să se presupună că „scurgerea” de energie se explică prin trecerea energiei din spaţiul nostru în vreun spaţiu învecinat. Existau puţine date, dar ideea era atât de atrăgătoare, încât şi-a găsit imediat adepţi la institut.

Cei care s-au ocupat de verificarea pe cale experimentală a teoriei spaţiilor interpenetrante au fost cercetătorii de la secţia de fizică a spaţiului discret. Ei au renunţat de la bun început la experienţele greoaie, periculoase şi nu tocmai exacte care comportau absorbirea şi degajarea unor cantităţi enorme de energie. Pe deasupra, aceste experienţe lăsau deschisă problema câmpurilor necunoscute. Cercetările asupra penetraţiei spaţiale urmau să se facă cu cele mai variate câmpuri: gravitaţional, electromagnetic, nuclear. Dar principalul atu şi principala speranţă rămânea ideea strălucită a unuia dintre cercetători, care a observat o asemănare remarcabilă între câmpul psihodinamic al creierului uman şi un „câmp de legătură” ipotetic, a cărui descriere matematică generală a fost dată de teoria spaţiilor interpenetrante încă pe vremea când cercetătorii din domeniul psihodinamicii nu dispuneau de aparatajul matematic. „Câmpul de legătură” ipotetic era un câmp înzestrat, potrivit teoriei, cu însuşiri maxime de a pătrunde dintr-un spaţiu dat în spaţiul vecin. Deoarece nu existau receptori artificiali destul de sensibili ai câmpului psihodinamic (deci şi ai „câmpului de legătură”), au fost aruncaţi în luptă riderii.

Pe Planetă trăiau zece miliarde de oameni şi numai o

sută douăzeci de rideri înregistraţi. Riderii „citeau” gândurile. Enigma acestei însuşiri cu totul ieşite din comun era încă, pare-se, foarte departe de a fi dezlegată. Era limpede, doar, că riderii sunt surprinzători de sensibili la radiaţia psihodinamică a creierului uman şi că această sensibilitate e înnăscută. Unii rideri erau foarte puternici: ei receptau şi descifrau gândul unui om aflat la mii de mii de kilometri. Alţii receptau semnalele psihodinamice numai de la o distanţă de câţiva paşi. Parapsihologii se angajaseră într-o aprigă dispută, întrebându-se dacă riderii sunt prima rândunică ce vesteşte apariţia unui om nou pe scara evoluţiei, sau e vorba doar de un atavism, de o rămăşiţă a acelui misterios ai şaselea simţ care-i ajuta cândva pe strămoşii noştri să se orienteze în pădurile virgine din epocile primitive. Riderii cei mai puternici lucrau la staţiile de telecomunicaţii de mare distanţă, dublând legătura prin radio obişnuită cu expediţiile îndepărtate. Numeroşi rideri erau medici, iar mulţi dintre ei lucrau în domenii care nu aveau nicio contingenţă cu „cititul gândurilor”.

În orice caz, cercetătorii de la Institutul de fizică spaţială sperau că riderii vor izbuti măcar „să audă” în mod obişnuit „câmpul de legătură”. Aceasta ar fi fost o strălucită confirmare a teoriei spaţiilor interpenetrante. La invitaţia institutului, pe insula Kotlin au venit cei mai buni rideri de pe Planetă. Planul experienţei era simplu. Dacă există un „câmp de legătură” între spaţiile învecinate, potrivit teoriei el trebuie să se asemene foarte mult cu câmpul psihodinamic al creierului uman şi ca atare trebuie să fie recepţionat de rideri. Dacă un rider este izolat într-o cameră specială, ferită de lumea exterioară (inclusiv de gândurile omului) printr-un strat gros de mezosubstanţă, în această cameră rămâne numai câmpul gravitaţional al Pământului, indiferent la câmpul psihodinamic şi la „câmpul de legătură” ipotetic venit din spaţiile învecinate. Desigur, efectuarea experienţei în felul acesta era departe de a fi ideală. Putea fi decisiv numai un rezultat pozitiv. Un

rezultat negativ nu spunea nimic – el nu dezminţea şi nici nu confirma teoria. Dar deocamdată aceasta era singura posibilitate. Riderii erau activizaţi cu o radiaţie neutronică ce sporea sensibilitatea creierului, după care erau introduşi în camere şi lăsaţi „să asculte”.

Piters şi Kocin mergeau agale pe strada principală a orăşelului. Era o dimineaţă ceţoasă, puţin jilavă. Soarele nu răsărise încă, dar în faţa lor, foarte departe, la o înălţime colosală, reflexele lui trandafirii jucau pe turnurile grilate ale receptorilor de energie. Piters mergea cu mâinile la spate, fredonând un cântec care spunea că „Johnny coming down to Highlow, poor old man”. Kocin păşea cu un aer independent alături, dându-şi silinţa să nu se gândească la nimic. În dreptul uneia din vile Piters încetă cântecul şi se opri.

— Trebuie să aşteptăm, spuse.

— De ce? întrebă Kocin.

— Sieverson mă roagă să-l aştept. Piters făcu un semn cu capul înspre vilă. Îşi pune pardesiul.

„O-la-la! îşi zise Kocin. Doi rideri – oho… Doi şi cu doi fac cinci sau cam aşa ceva”.

— Dar ce, Sieverson e singur, n-are însoţitor?

— Doi şi cu doi fac patru, bombăni Piters. Nu pot să înţeleg de ce nu i-aţi dat un însoţitor lui Sieverson.

În uşa vilei îşi făcu apariţia Sieverson în persoană, încheindu-şi pardesiul la gât.

— Nu face pe supăratul, tinere, îi spuse el aspru lui Kocin. La vârstă dumitale noi eram mai politicoşi…

— Lasă, Sieverson, bătrâne, interveni Piters, doar ştii singur că nu crezi ceea ce spui… Mulţumesc, am dormit bine. Ştii, am visat castori şi se făcea că s-a reîntors de pe Venus Harry…

Sieverson coborî pe trotuar şi-l luă pe Piters de braţ.

— Să mergem, zise. Castori… De câteva zile eu însumi mă simt un castor. Tu cel puţin visezi, pe câtă vreme eu… Ţi-am spus că am o nepoată, Piters? Ţi-am spus… Ei bine,

nu pot s-o văd nici măcar în vis, pentru că n-am văzut-o încă niciodată aievea… Şi mi-e ruşine, Piters, să mă ocup la bătrâneţe cu astfel de prostii!… Da, prostii, să nu mă contrazici…

Kocin mergea în urma celor doi venerabili rideri şi repeta mereu în sinea sa: „Integral de la zero la infinit, „e” la gradul minus ies pătrat, rădăcină din „pi” pe doi… Se numeşte circumferinţă locul geometric al unor puncte aflate la distanţe egale…”

Bătrânul Sieverson o ţinea una:

— Eu sunt medic şi-n orăşelul meu îi cunosc pe toţi până-ntr-a şaptea spiţă în sus şi în jos… Şi pe mine mă cunosc toţi! De când mă ştiu, ascult gândurile oamenilor… De când mă ştiu, în fiecare zi îi veneam cuiva în ajutor, pentru că ascultăm gândurile oamenilor… Acum mi-e ruşine şi simt că mă sufoc stând singur-singurel în adăposturile astea idioate şi ascultând – ce? – şoaptele unor fantome! Şoaptele unor spirite inventate, născute din închipuirea dementă a nu ştiu cui! Nu mă contrazice, Piters, pentru că sunt de două ori mai în vârstă ca tine!

O lege nescrisă a liderilor le interzicea să vorbească în gând de faţă cu un nerider. Kocin era un nerider şi era de faţă. Repeta mereu în sinea sa: „Speranţa matematică a sumei unor mărimi arbitrare este egală cu suma speranţelor lor matematice…

— I-aş zice eu două vorbe ăstuia… Aşadar, este egală cu suma speranţelor lor matematice… Cu suma speranţelor lor matematice…

— Am fost smulşi de la îndeletnicirile noastre obişnuite… urmă Sieverson cu bombăneala. Ne-au vârât cu sila în ceaţa asta cenuşie… Da, Piters, ne-au vârât cu sila, să nu mă contrazici! Pe mine, unul, m-au vârât cu sila! Nu puteam să refuz când am fost rugat, dar nimic nu mă opreşte să privesc această rugăminte ca pe o constrângere a personalităţii… Nu mă contrazice, Piters, pentru că sunt mai în vârstă ca tine! Niciodată în viaţă n-am regretat că sunt rider… A, tu ai regretat? Te priveşte. Desigur, castorii

n-au nevoie de un rider… Dar oamenii, bolnavi şi suferinzi, au nevoie…

— Stai, bătrâne, îl întrerupse Piters. După cum vezi, riderii le sunt necesari şi celor sănătoşi… Sănătoşi, dar suferinzi…

— Cine e, mă rog, aici sănătos? ţipă Sieverson. Fizicienii ăştia care fac pe alchimiştii? Tu ce crezi, de ce n-am plecat eu încă de-aici? Nu puteam, drace, să-i necăjesc! Nu, tinere, urmă riderul, oprindu-se brusc şi întorcându-se spre Kocin, rideri ca mine, bătrâni şi încercaţi, sunt puţini! Şi mai lasă-te de bolboroselile astea abracadabrante, pentru că eu aud foarte bine unde mă tot trimiţi! Piters, nu-i lua apărarea acestui tânăr. Las’ că ştiu eu ce spun! Eu sunt mai în vârstă ca voi doi înmulţiţi unul cu altul!

„Şaizeci şi doi înmulţit cu douăzeci şi unu, socoti Kocin, roşu şi asudat de ciudă. Face… face… Şase ori doi… Minţi, boşorogule, nu se poate să fii aşa de bătrân… Aşa că lasă-te de astea…” „Pe cerul nopţii îngerul zbura…” Cine a scris asta? Lermontov…

Dintr-un difuzor, o voce răguşită anunţă: „Atenţiune, tovarăşi! Transmitem avertismentul staţiei locale de microclimă. De la orele nouă şi treizeci de minute până la zece şi cinci minute, deasupra extremităţii estice a insulei Kotlin se va produce o ploaie de abundenţă medie. Zona ploii are ca limită vestică liziera parcului”.

— Eşti prevăzător, Sieverson, constată Piters. Ţi-ai pus pardesiul.

— Nu sunt prevăzător, bombăni celălalt. Pur şi simplu am captat decizia sinopticilor încă la şase dimineaţa, când o discutau…

„Asta da!” îşi zise admirativ Kocin.

— Eşti un rider foarte puternic, rosti cu un mare respect Piters.

— Aiurea! i-o tăie Sieverson. Douăzeci şi trei de kilometri… Ai fi putut să captezi şi tu acest gând, dar dormeai. Pe mine însă mă chinuie insomnia pe insula asta învăluită în ceaţă.

La periferia orăşelului îi ajunse un alt rider. Era un rider tânăr, foarte prezentabil, cu faţa bine îngrijită, pe care stăruia o expresie de multă siguranţă. Era drapat foarte pitoresc într-o togă aurie la modă. Riderul era însoţit de Petia Bîstrov.

În vreme ce riderii se salutară în tăcere, Petia Bîstrov îşi trecu muchia palmei prin dreptul beregatei şi, aruncând pe furiş o privire asupra lor, spuse abia auzit:

— Vai de capul meu!

La care Kocin dădu din mâini a neputinţă.

O vreme riderii merseră tăcuţi. Kocin şi Bîstrov îi urmau la câţiva paşi, cu capetele plecate în pământ. Deodată, Sieverson ţipă cu o voce piţigăiată:

— Fii bun şi vorbeşte cu voce tare, Mac-Conty! Fii bun şi vorbeşte cu voce tare de faţă cu aceşti tineri care sunt nerideri!

— Sieverson, bătrâne, îl mustră Piters.

Mac-Conty îşi flutură cu multă eleganţă poala togei şi spuse arogant:

— O, pot să vorbesc şi cu voce tare! Eu n-am ce ascunde. Nu pot să obţin nimic în camerele astea idioate. N-ai ce să obţii acolo. Vă asigur că nu se poate obţine absolut nimic.

— Asta nu te priveşte pe dumneata, tinere! ripostă Sieverson. Eu sunt mai bătrân şi totuşi stau aici şi nu mă plâng, şi am să stau atâta vreme cât le va fi necesar oamenilor de ştiinţă! Dacă ne roagă savanţii să stăm aici, înseamnă că au motive s-o facă! („Sieverson, bătrâne!” interveni din nou Piters.) Da, da, treaba asta e, desigur, mai plictisitoare decât să stai pe la colţuri de străzi, înfăşurat într-o caraghioasă hlamidă aurie, şi să asculţi gândurile altora! Iar apoi să dai gata fetele! Dumneata faci asta, Mac-Conty, să nu zici ba!

Mac-Conty se muie şi o vreme merseră cu toţii tăcuţi. Apoi Piters rupse tăcerea:

— Din păcate, Mac-Conty are dreptate. Fireşte, nu în sensul că ascultă gândurile altora… Nici eu nu pot să obţin

nimic în cameră. Nici tu, Sieverson, bătrâne. Teamă mi-e că experienţa va da greş.

Sieverson bombăni ceva nedesluşit.

— Şi totuşi, interveni Mac-Conty, deşi cu totul lipsită de rost, experienţa aceasta a jucat un anumit rol pentru noi, riderii. Mi se pare că e prima oară când s-au întrunit cei mai buni rideri de pe Planetă. Cred că trebuie să profităm de acest prilej şi să discutăm o serie întreagă de chestiuni care ne privesc. Eu, personal, lucrez activ la proiectul primului congres al riderilor. Suntem puţini, dar reprezentăm **o** forţă şi e timpul să ne organizăm într-o unitate profesională. E timpul să cerem de la oameni drepturi speciale pentru rideri. Dumneata ce zici, Piters?

— Mai întâi şi-ntâi nu „Piters”, ci „tovarăşe Piters”, răspunse cel întrebat, rostind rar cuvintele. În al doilea rând, ideea dumitale de a se constitui **o** asociaţie, profesională… calmează-te, Sieverson… eu, unul, o socot deplasată şi dăunătoare. Dumneata, Mac-Conty, ai, citit prea multe cărţi proaste despre organizaţiile secrete. Sieverson, bătrâne, calmează-te, te rog. În al treilea rând, dumneata zici că ai de gând să ceri drepturi speciale de la oameni, da? Dar, te întreb eu, cine eşti dumneata? Un marţian? Cine te-a crescut şi te-a format, Mac-Conty? A cui pâine o mănânci? Şi cine ţi-a dat asta? Aici Piters ridică cu două degete poala superbei toge. Ruşine, Mac-Conty!

Între ei se aşternu tăcerea. Ajunseră aşa, tăcuţi, la Institut. În faţa peronului, Sieverson spuse:

— Ai făcut bine, Mac-Conty, că ne-ai împărtăşit mai întâi nouă propunerea dumitale. Auzindu-te vorbind aşa, oamenii mai tineri puteau să-ţi sfâşie toga. Te rog stăruitor să treci diseară pe la mine, pe la opt. La revedere, Mac-Conty. Păzeşte-ţi toga. Măcar până diseară.

Placa grea de oţel titanic, acoperită de amândouă părţile cu un strat lucios de mezosubstanţă, coborî încet. Piters rămase singur. Se aşeză în jilţul din faţa mesuţei goale, gata să se plictisească zece ore în şir. Condiţiile

experienţei nu-i recomandau nici să citească, nici să scrie. Trebuia să stea aşa şi să „asculte” tăcerea. Era o tăcere desăvârşită. Stratul protector de mezosubstanţă nu lăsa să răzbească aici niciun gând din afară. Piters încercă pentru prima oară în viaţă senzaţia surprinzător de neplăcută a surzeniei. Proiectanţii Camerelor nici n-au bănuit probabil cât de mult favoriza tăcerea aceasta experienţa. Cu sau fără voia sa, riderul „asurzit” asculta încordat, silindu-se să surprindă măcar o umbră de semnal. În afară de asta, proiectanţii nu ştiau ce chin era pentru rideri, obişnuiţi cu zgomotul permanent pe car**e**-l făceau gândurile oamenilor, să stea zece ore în şir într-o cameră complet izolată. Piters îi zicea acestei încăperi camera torturilor şi mulţi alţi rideri spuneau şi ei la fel.

„Am stat aici până acum o sută zece ore, se gândi. Piters. La sfârşitul acestei zile vor fi o sută douăzeci. Dar n-am făcut nimic. Nicio urmă a faimosului, „câmp de legătură” la care se gândesc atât de mult bieţii noştri fizicieni. Totuşi, o sută de ore şi ceva e mult. Ce şi-or fi închipuind ei oare? La o sută de rideri, fiecare cu câte un stagiu de o sută de ore, asta înseamnă zece mii de ore. Zece mii de ore irosite. Bieţii fizicieni! Bieţii rideri! Bieţii mei castori! Peet Belentine e un ţângău, un puşti, un zoolog începător… Simte inima mea că o să întârzie cu îngrăşarea suplimentară, cel puţin cu o decadă. Chiar diseară trebuie să-i mai expediez o radiogramă. Dar vezi că dumnealui e încăpăţânat ca un măgar şi nici nu vrea să audă de specificul Yukonului… Şi Winter e un ţângău şi un molău! Piters se aprinse de-a binelea. Eugenie e şi ea o proastă încrezută… Castorii se cer iubiţi. Trebuie să-i iubeşti cu duioşie, din toată inima! Să te porţi cu ei aşa fel, încât să vină singuri pe mal la tine şi să-şi vâre botişoarele în palma ta. Au nişte botişoare atât de drăguţe şi de caraghioase… Dar crescătorii ăştia au capul îmbuibat cu tot felul de probleme… Auzi, ce gândesc cum să obţină de la un castor două blăni, ba încă să-l silească să le-o dea şi pe-a treia! Ah, nu e Harry… Harry, băiatule, dac-ai şti ce

greu mi-e fără tine!

Parcă-l văd cum a venit la mine… Când a fost asta? În ianuarie… ba nu, în februarie… o sută nouăsprezece… A venit şi mi-a spus că pleacă voluntar pe Venus. Chiar aşa mi-a şi spus: «Iartă-mă, papa, locul nostru e acum acolo». Apoi m-a vizitat de două ori – în o sută douăzeci şi unu şi în o sută douăzeci şi cinci. Castorii bătrâni îl ţineau minte şi-i ţinea şi el minte pe toţi castorii bătrâni, îmi spunea mereu că a venit pentru că i s-a făcut dor, dar eu ştiam că venise să se trateze. Ah, Harry, Harry, noi doi am fi putut acum să ne luăm castorii, bunii noştri castori, şi să organizăm o excelentă fermă pe Venus! Acum se poate. Pe Venus se transportă azi tot felul de animale… Dar tu n-ai mai apucat ziua asta, băiatul meu.

Piters îşi scoase batista, îşi tamponă ochii, se ridică şi începu să umble prin cameră. „Blestemată, cuşcă! Oare mult au să ne mai ţină aici?” Se gândi că acum, probabil, toţi cei o sută de rideri se agită fiecare în camera sa; bătrânul şi gălăgiosul Sieverson, care ştie să fie veninos şi bun totodată; şi prostănacul acela îngâmfat de Mac-Conty… De altminteri, Mac-Conty stă probabil, liniştit ca un şoricel, gândindu-se la discuţia pe care o va avea cu Sieverson. De unde oare se ivesc astfel de oameni ca Mac-Conty? Ei mai pot fi întâlniţi, de bună seamă, numai printre rideri. Şi asta pentru că riderismul, oricum ai luau-o e o diformitate. Cel puţin deocamdată. Din fericire, oamenii de felul lui Mac-Conty sunt o raritate chiar şi printre rideri. Ba printre riderii profesionişti nici nu există. Iată-l, de pildă, pe Iura Rusakov, rider al Serviciului de telecomunicaţii de mare distanţă. La staţiile acestui serviciu lucrează mulţi rideri profesionişti, dar se zice că Iura Rusakov e cel mai puternic dintre ei. Se zice chiar că e cel mai puternic rider din lume. Poate intercepta până şi orientarea. Rar cineva poate intercepta orientarea. E Rider din fragedă copilărie şi ştie asta de mic copil. Şi cu toate acestea e un băiat bun şi vesel. A fost bine educat, nu i-a vârât nimeni în cap din copilărie că e un geniu, un

exemplar unic. Vai de copilul asupra căruia se revarsă dragostea excesivă a părinţilor! Pe el însă l-a educat şcoala şi de-aceea e un băiat foarte bun. Se zice că a plâns când a recepţionat ultimele semnale ale „Cercetătorului”. Pe bordul „Cercetătorului” rămăsese după catastrofă un singur om în viaţă, un puşti stagiar, pe nume Valter Saronian. Pare-se că era foarte, foarte talentat, şi avea o voinţă de fier. Rănit şi muribund, a căutat să afle cauzele catastrofei şi le-a găsit... Ce oameni, ah, ce oameni!

Piters îşi ciuli urechile. I se păru că în conştiinţa, lui se mişcă ceva străin, ca o umbră neauzită. Nu. Era doar ecoul pereţilor. Totuşi, cum oare o fi arătând *asta,* dacă ar exista cu adevărat? George-boy susţine că, teoretic, trebuie că se percepe ca un zgomot. Dar el nu poate, fireşte, să explice ce este acest zgomot, iar când încearcă s-o facă, alunecă numaidecât în matematică sau face unele analogii nesigure cu nişte aparate de radio defecte. Fizicienii ştiu în teorie ce este acest zgomot, dar nu au de loc senzaţia lui, pe câtă vreme riderii, care habar n-au de teorie, aud poate zgomotul de douăzeci de ori pe zi, dar n-o bănuiesc. „Păcat că nu există niciun fizician rider! Poate că Iura Rusakov va fi primul. El sau altcineva dintre tinerii de la staţiile Serviciului de telecomunicaţii de mare distanţă... E bine că noi deosebim instinctiv gândurile noastre de ale altora şi numai întâmplător putem lua ecoul drept un semnal dinafară...”

Piters se aşeză şi îşi întinse picioarele. Interesantă totuşi ideea fizicienilor de a capta spirite dintr-o altă lume! Ştiinţele naturii în lumea spiritelor, zău aşa! Riderul se uită la ceas. Trecuse abia o jumătate de oră. Ei bine, dacă e vorba de spirite, fie şi aşa. Să le ascultăm...

La orele 17 fix, Piters se apropie de uşă. Placa grea de oţel titanic se ridică. În conştiinţa riderului năvăli un vârtej de gânduri străine, agitate. Ca întotdeauna, văzu feţele fizicienilor încordate în aşteptare, şi, ca întotdeauna, clătină din cap. Îi părea tare rău de băieţii aceştia tineri şi

inteligenţi, şi îşi închipuia de multe ori ce frumos ar fi dacă le-ar zâmbi din prag şi ar spune: „Există un câmp de legătură, am captat câmpul vostru de legătură”. Dar ce să-i faci dacă „câmpurile de legătură” ori nu există, ori depăşesc puterile riderilor.

— Nimic, spuse el şi ieşi pe coridor.

— Păcat, constată foarte indispus unul dintre fizicieni. Întotdeauna obişnuia să zică „păcat”.

Piters se apropie de el şi-i puse mâna pe umăr.

— Tovarăşe, zise, poate e timpul să încetăm? Poate s-a făcut vreo eroare?

— Vai, tovarăşe Piters! replică fizicianul cu un zâmbet forţat. Experienţele sunt abia la început. Nici nu ne aşteptăm la altceva deocamdată… Vom intensifica activitatea… da, activitatea… Numai de-aţi accepta dumneavoastră să continuaţi…

— Trebuie să culegem o mare cantitate de materiale statistice, interveni alt fizician. Numai atunci vom putea trage unele concluzii… Ne punem mari speranţe în dumneavoastră, tovarăşe Piters, în dumneata personal şi în prietenii dumitale…

— Da, desigur, se învoi Piters.

Vedea foarte bine că fizicienii nu-şi mai făceau nicio iluzie, decât că sperau într-o minune. Dar poate că totuşi? … De, câte nu se pot întâmpla?…

O PLANETĂ BINE AMENAJATĂ

Liu stătea până la brâu în iarba verde şi zemoasă, şi se uita cum coboară elicopterul. Vântul stârnit de elice culca iarba în valuri cu reflexe argintii şi verzi. Liu avea impresia că elicopterul coboară mult prea încet. Tot uitându-se la el, se schimba nerăbdător de pe un picior pe altul. Arşiţa făcea aerul înăbuşitor. Soarele, mic şi alb, stătea cruce pe cer. Iarba degaja o dogoare jilavă. Zgomotul elicelor spori. Elicopterul se întoarse cu o parte spre Liu, apoi coborî brusc cu vreun metru şi jumătate şi dispăru în iarba de pe creştetul colinei. Liu o luă la fugă în sus pe costişă.

Motorul se opri. Elicele îşi încetiniră rotirea şi apoi încremeniră şi ele. Din carlinga elicopterului coborâră câţiva oameni. Primul se dădu jos un lungan îmbrăcat într-un vindiac, cu mânecile suflecate. Era în capul gol. Părul lui spălăcit, ţeapăn, încadra o faţă alungită, cafenie. Liu îl recunoscu: era şeful grupului, căutătorul de urme Komov.

— Bine te-am găsit, gospodarule! îl salută vesel noul venit, întinzându-i mâna. Ninhao!

— Haonin, căpitane! îi răspunse Liu, întinzându-i şi el mâna. Fii bine venit pe Leonida!

Amândoi mai străbătură vreo zece paşi până să-şi strângă mâinile.

— Mă bucur că te văd! spuse Liu, zâmbind.

— Ţi s-a făcut dor?

— Un dor cumplit. Singur pe toată planeta…

— Ai salutări de la Athos.

— De la Athos?

— Ei da, de la Sidorov. Îţi mai aduci aminte de el?

— A, Sidorov? Microbiologul? Mulţumesc. Unde e acum?

— Tot acolo, pe Vladislava.

— Tot se mai dondăneşte cu Bader?

În spatele lui Komov se auzi un „aoleu!”, urmat de zgomotul unei căzături în iarbă.

— E Boris Fokin, arheologul căzător, consemnă Komov, fără a întoarce capul.

— Dacă iarba e atât de imposibilă!... se plânse Fokin, ridicându-se. Avea o mustăcioară roşcată şi nasul pistruiat, şi purta pe cap o cască albă de penoplast, trasă pe-o ureche. Îşi şterse de pantaloni palmele mânjite cu verdeaţă şi se prezentă: Fokin, arheolog căutător de urme.

— Bun venit, Fokin! îl salută Liu.

— Dânsa e Tatiana Palei, inginer arheolog.

Liu îşi îndreptă ţinuta şi îşi plecă capul într-un salut foarte politicos. Inginerul arheolog avea doi ochi ucigători şi un şirag de dinţi de o albeaţă strălucitoare. Mâna inginerului arheolog era puternică şi aspră. Salopeta îi venea ca turnată şi şi-o purta cu multă eleganţă.

— Mă numesc Tania, se prezentă inginerul arheolog.

— Liu Guan-cen, bolborosi gazda.

— Mboga, biolog şi vânător, urmă Komov prezentările.

— Unde e? întrebă Liu. O, iartă-mă, te rog!

— Nu face nimic, tovarăşe Liu, spuse Mboga.

Mboga era un pigmeu din Congo. În iarba înalta nu se vedea decât capul lui negru, legat strâns cu **o** basma albă. Capul era străjuit de ţeava brunată a unei carabine.

— Dânsul e Tora-vânătorul, îl mai prezentă o dată Tatiana.

Liu trebui să se aplece ca să-i strângă mâna lui Tora-vânătorul. Acum ştia cine era Mboga. Era Tora-vânătorul, membru al Comitetului pentru protecţia faunei de pe alte planete, biologul care a descoperii: „bacteria vieţii” de pe Pandora, zoopsihologul care a îmblânzit uriaşele lipitori zburătoare – sora-tobuhiru – de pe Marte.

— Văd că n-ai armă, Liu, observă Mboga.

— Am eu un pistol, răspunse Liu, dar e foarte greu.

— Înţeleg. Mboga dădu din cap aprobativ. Apoi, aruncând o privire împrejur, spuse încet: Am dat totuşi foc la stepă.

Liu întoarse capul. De la poalele colinei se întindea până departe în zare un şes acoperit cu o iarbă zemoasă,

sclipitoare. La trei kilometri depărtare de colină iarba ardea, aprinsă de reactorul navei de coborâre. Vălătuci groşi de fum alb se înălţau spre cerul albicios şi prin ei se desluşea vag nava – un ou negru pe trei suporţi răşchiraţi. În jurul navei se formase un cerc larg, înnegrit de foc.

— Curând are să se stingă, răspunse Liu. Aici e multă umiditate. Haideţi să vă arăt gospodăria voastră.

Zicând acestea, îl luă pe Komov de braţ şi-l duse pe lângă elicopter de cealaltă parte a colinei. Ceilalţi porniră în urma lor. Liu întoarse de câteva ori capul, făcându-le semn şi zâmbindu-le. Komov remarcă înciudat:

— E întotdeauna neplăcut când faci mizerie la coborâre.

— Are să se stingă curând, repetă Liu. Din spate îl auzea pe Fokin purtându-i de grijă inginerului arheolog.

— Ai grijă, Tanecika, aici mi se pare că e un muşuroi…

— Văd, răspunse inginerul arheolog. Fii atent tu pe unde calci.

— Iată şi gospodăria, voastră, spuse Liu.

Un râu larg cu ape liniştite străbătea câmpia verde. În cotul râului strălucea în soare un acoperiş, gofrat.

— Acesta e laboratorul meu, urmă Liu.

În dreapta laboratorului se ridicau spre cer fuioare de fum roşu şi negru.

— Aici se construieşte un depozit.

Prin fum se vedea foindu-se nişte umbre. Pentru o clipă apăru, o maşină pe şenile, uriaşă şi greoaie. Era un robot-matrice. În mijlocul fumului sclipi ceva, se auzi un huruit prelung şi apoi fumul, răbufni în vălătuci groşi.

— Iar acolo e oraşul.

De la bază până la oraş era o distanţă, de un kilometru şi ceva. De pe colină, clădirile oraşului păreau nişte cărămizi cenuşii – şaisprezece, cărămizi răsărind din iarba verde.

— Da, remarcă Fokin, e construit după un plan aparte.

Komov dădu din cap fără a spune nimic. Oraşul acesta nu semăna de loc cu celelalte. Înainte de descoperirea

Leonidei, căutătorii de urme din Serviciul Comisiei pentru studierea urmelor activităţii altei raţiuni în Cosmos avuseseră de-a face numai cu două oraşe de acest fel – oraşul pustiu de pe Marte şi oraşul pustiu, de pe Vladislava, planeta albastră: a stelei EN-17. Era evident că ambele fuseseră construite de acelaşi arhitect: un grup de clădiri cilindrice din silex-organic, afundate în sol la o adâncime de mai multe etaje, dispuse în cercuri concentrice. Oraşul de pe Leonida arăta cu totul altfel: două rânduri de cutii cenuşii din calcar poros.

— Ai fost acolo? întrebă Komov.

— Nu, răspunse Liu, n-am fost niciodată. Ca să spun drept, nici n-am avut timp. Eu nu sunt arheolog, ci fizician specializat în problemele atmosferei, şi apoi Gorbovski m-a rugat să nu merg acolo.

De pe şantier, se auzi o bubuitură puternică, însoţită de nori groşi de fum roşu. Prin norii de fum se conturau deja zidurile netede ale depozitului, robotul-matrice ieşi din fum şi se opri în iarbă. Lângă robot ţopăiau mai mulţi ciberconstructori negri, semănând cu nişte mantodee. Apoi ciberii se înşiruiră şi o luară la fugă spre râu.

— Încotro au apucat-o? întrebă curios Fokin.

— Se duc să facă o baie, îşi dădu cu părerea Tania.

— Nivelează terenul, îi lămuri Liu. Depozitul e aproape gata. Acum se reorganizează întreg sistemul. Se va construi un hangar şi o reţea de alimentare cu apă.

— O reţea de alimentare cu apă! exclamă Fokin, admirativ.

— Ar fi fost totuşi mai bine să se deplaseze baza mai departe de oraş, observă Komov, cu îndoială în glas.

— Aşa a dat dispoziţii Gorbovski. Nu e bine să ne îndepărtăm prea mult de bază.

— Adevărat, se învoi Komov. Numai de n-ar strica ciberii oraşul…

— Da de unde! Nici nu se duc pe-acolo.

— Ce planetă bine amenajată! remarcă Mboga.

— Da! întări bucuros Liu. Un râu, aer, verdeaţă şi

niciun ţânţar, niciun fel de insecte dăunătoare!…

— O planetă foarte bine amenajată, repetă Mboga.

— Se poate face baie? întrebă Tania.

Liu se uită la râu. Era un râu cu apa verzuie şi tulbure, dar era un râu veritabil, cu apă autentică. Leonida era prima planetă unde s-a găsit aer bun de respirat şi apă adevărată.

— Cred că se poate face baie, spuse Liu. Ca să spun drept, eu, unul, nu m-am scăldat încă, pentru că n-am avut timp.

— Noi o să ne scăldăm în fiecare zi, declară Tania.

— În fiecare zi? De trei ori pe zi! strigă Fokin. Toată ziua numai de scăldat o să ne ţinem!

— Bine, bine, interveni Komov. Dar acolo ce e? întrebă, arătând şirul de coline turtite din zare.

— Nu ştiu, răspunse Liu. Acolo n-a fost încă nimeni. Walkenstein s-a îmbolnăvit subit şi Gorbovski s-a văzut nevoit să plece. N-a apucat decât să descarce utilajul care-mi era necesar mie şi a şi plecat.

O vreme rămaseră cu toţii tăcuţi, uitându-se la şirul de coline din zare. Apoi Komov rupse tăcerea:

— Peste vreo trei zile am să fac un zbor de-a lungul râului.

— Dacă mai există unele urme, observă Fokin, ele trebuie căutate numai şi numai în apropierea râului.

— Probabil, se învoi politicos Liu. Iar acum să mergem la mine.

Komov se întoarse şi se uită la elicopter.

— Poate să rămână aici, îl încredinţa Liu. Hipopotamii nu urcă pe colină.

— O! exclamă mirat Mboga. Hipopotami?

— Aşa le zic eu. De departe seamănă cu hipopotamii, iar de aproape nu i-am văzut.

O luară cu toţii la vale.

— Pe malul celălalt iarba e foarte înaltă. Nu le-am văzut decât spinările.

Mboga mergea alături de Liu cu un pas uşor, parcă

alunecând prin iarbă.

— Aici mai sunt şi păsări, urmă Liu. Sunt foarte mari şi uneori zboară foarte jos. Una era cât pe ce să-mi răstoarne un locator.

Komov se uită la cer, ducându-şi mâna streaşină la ochi, fără a încetini pasul.

— Apropo, spuse, trebuie să expediez o radiogramă pe „Floarea-Soarelui”. M-aş putea folosi de staţia dumitale?

— Te rog. Percy Dickson voia să împuşte una. Vorbesc de păsări. Dar nu l-a lăsat Gorbovski.

— De ce? întrebă Mboga.

— Nu ştiu. Era însă foarte supărat şi chiar voia să le ia armele la toţi.

— Nouă ni le-a luat, se plânse Fokin. A fost scandal mare în Consiliu. După mine, s-a procedat urât – Gorbovski i-a strivit pe toţi cu prestigiul său.

— Numai nu şi pe Tora-vânătorul, observă Tania.

— Da, eu mi-am păstrat arma, întări Mboga. Îl înţeleg însă pe Leonid Andreevici. Aici nu-ţi vine să tragi.

— Şi totuşi, Gorbovski are anumite ciudăţenii, declară Fokin.

— Poate, se învoi Liu, cu oarecare rezervă. După părerea mea, e un om extraordinar.

Între timp se apropiară de cupola vastă a laboratorului, prevăzută cu o uşiţă rotundă, joasă. Deasupra cupolei se roteau, fiecare în altă parte, trei discuri grilate de locatoare.

— Aici vă puteţi instala corturile, spuse Liu. Dacă credeţi că e cazul, le pot comanda ciberilor să vă construiască ceva mai trainic.

Komov examină cupola, se uită la vălătucii de fum roşu şi negru din spatele laboratorului, apoi la acoperişurile cenuşii ale oraşului şi spuse cu un aer vinovat:

— Teamă mi-e, Liu-tunci[13], c-o să te stânjenim. N-ar fi mai bine oare să ne instalăm în oraş?

— Unde mai pui că aici miroase a ars, adăugă Tania. Şi

[13] *Tunci* – tovarăş. (limba chineză – n.a.)

apoi mi-e teamă de ciberii ăştia…

Liu ridică din umeri, ofensat.

— Cum vreţi. Eu cred însă că aici e foarte bine.

— După ce instalăm corturile, te muţi la noi, propuse Tania. Ai să vezi c-o să-ţi placă. De la oraş până la bază sunt doi paşi.

— Îmm… bombăni Liu. Poate… Până atunci, poftiţi la mine.

Arheologii se îndreptară spre uşiţa joasă, încovoindu-se dinainte. Mboga venea ultimul. El nu trebui nici măcar să-şi plece capul. Liu zăbovi în prag. Aruncă o privire în jur, văzu pământul bătătorit, iarba culcată la pământ şi îngălbenită, stivele deprimante de litoplast, şi îşi zise că aici parcă miroase într-adevăr a ars.

Oraşul avea o singură stradă, foarte largă, năpădită de o iarbă deasă. Strada era plasată aproape exact pe meridian şi se sfârşea în apropierea râului. Komov decise să instaleze tabăra în centrul oraşului. Lucrările de instalare a taberei începură la orele trei după-amiază, după ora locală. (Pe Leonida o zi dura 27 de ore şi câteva minute.)

Arşiţa părea să se fi înteţit. Nu bătea nicio boare de vânt. Deasupra clădirilor cenuşii ale oraşului, de forma unor paralelipipede, stăruia un aer încins. Numai în partea de sud, mai aproape de râu, era un pic mai răcoare. Mirosea, aşa cum spunea Fokin, a fân şi „puţin a plantaţie de clorelă”.

Komov urcă în elicopter, însoţit de Mboga şi de Liu, care se oferise să dea o mână de ajutor, şi plecă la nava de coborâre, după utilaje şi alimente. Tatiana şi Fokin se apucară de măsurătorile topometrice. Utilajul fiind puţin, Komov îl transportă în două reprize. Când se întoarse prima oară, Fokin, care ajuta la descărcat, îl înştiinţă pe un ton cât se poate de semnificativ că toate clădirile oraşului se apropie mult ca dimensiuni şi că abaterile dimensiunilor

de la medie se încadrează perfect în gaussiană[14].

— Foarte interesant! remarcă Liu, politicos ca întotdeauna.

— Asta dovedeşte, urmă Fokin, că toate clădirile au aceeaşi destinaţie. Rămâne de văzut ce destinaţie anume, adăugă după o clipă de gândire.

Când elicopterul se întoarse a doua oară, Komov constată că Tania şi Fokin ridicaseră deasupra oraşului, pe o prăjină înaltă, steagul neoficial al căutătorilor de urme – o pânză albă pe care era desenată o piuliţă heptaedră, frumos stilizată. De mult de tot, aproape cu un secol în urmă, un mare explorator interplanetar, adversar înverşunat al ideii studierii urmelor activităţii unei alte raţiuni din Cosmos, a declarat o dată în focul unei discuţii, că el e gata să considere ca o dovadă incontestabilă a unei astfel de activităţi numai o roată cu osie, o schiţă a teoremei lui Pitagora săpată în stâncă şi o piuliţă heptaedră. Căutătorii de urme au primit provocarea şi şi-au împodobit steagul cu imaginea unnei piuliţe heptaedre.

Komov salută cu plăcere steagul. Mult carburant s-a consumat, şi mulţi parseci au fost străbătuţi de când a luat fiinţă steagul acesta! Pentru întâia oară el a fost ridicat deasupra străzilor circulare ale Oraşului pustiu de pe Marte. Pe-atunci nu fuseseră încă lansate ipotezele fantastice potrivit cărora atât oraşul, cât şi sateliţii lui Marte ar putea fi de origine naturală. Pe-atunci până şi căutătorii de urme cei mai îndrăzneţi socoteau oraşul şi sateliţii ca fiind singurele urme ale civilizaţiei marţiene dispărute în chip misterios. A trebuit să se străbată mulţi parseci şi să se sape mult pământ mai înainte de a rămâne incontestabilă o singură ipoteză, după care oraşele pustii şi sateliţii părăsiţi sunt opera unor vizitatori dintr-un sistem planetar îndepărtat şi necunoscut. Numai oraşul acesta de pe Leonida…

Komov dădu jos din carlinga elicopterului ultimul balot,

---

[14] *Gaussiană* – aici curba devierii probabile a fiecărei măsurători în parte de la valoarea medie. (n.a.)

sări în iarbă, şi trânti cu putere uşiţa maşinii. Liu se apropie de el, trăgându-şi mânecile suflecate.

— Acum dă-mi voie să te părăsesc, Ghenadi, spuse el. Peste douăzeci de minute am de făcut un sondaj.

— Desigur, se învoi Komov. Mai încape vorbă? Îţi mulţumesc, Liu. Vino la noi să cinăm împreună.

Liu se uită la ceas şi răspunse:

— Mulţumesc. Nu pot să promit.

Mboga îşi rezemase carabina de zidul celei mai apropiate clădiri şi acum îşi pompa cortul, instalându-l drept în mijlocul străzii. Doctorul se uită în urma lui Liu şi-i zâmbi lui Komov, întinzându-şi buzele cenuşii pe faţa mică şi zbârcită.

— E o planetă într-adevăr bine amenajată, Ghena. Oamenii umblă aici fără arme, îşi instalează corturile de-a dreptul în iarbă… Şi mai e şi asta…

Mboga făcu un semn cu capul înspre Fokin şi Tania. Arheologul căutător de urme şi inginerul arheolog trebăluiau în umbra unei clădiri la un laborator expres, bătătorind iarba din jurul lor. Inginerul arheolog purta un bluzon de mătase şi şort. Bocancii grei şi-i pusese pe acoperişul clădirii, iar salopeta şi-o trântise alături, pe nişte baloturi. Fokin, cu chiloţii de volei pe el, se chinuia să-şi scoată, trăgându-l peste cap, vindiacul ud de sudoare.

— Boris, spuse Tania, unde-ai conectat acumulatoarele?

— Imediat, Tanecika, răspunse în doi peri Fokin.

— Da, observă Komov, aici nu suntem pe Pandora.

Komov trase dintr-un balot alt cort şi înşurubă la valva lui pompa centrifugă. „Da, aici nu suntem pe Pandora”, se gândi. Îşi aduse aminte cum au răzbit ei prin junglele întunecoase ale Pandorei, în scafandre grele de superprotecţie, ţinând în mâini dezintegratorul masiv cu piedica ridicată. Sub picioarele lor solul clipocea, la fiecare pas săreau în toate părţile jivinele acelea scârboase cu mai multe picioare, iar deasupra capului luminau slab, prin păienjenişul de crengi lipicioase, doi sori însângeraţi, aflaţi foarte aproape unul de altul. Dar parcă numai pe Pandora!

Pe toate planetele cu atmosfere căutătorii de urme şi descinzătorii înaintau cu cea mai mare băgare de seamă, mânau înaintea lor coloane de roboţi cercetaşi, biolaboratoare cibernetice autopropulsate, toxianalizatoare, nori condensaţi de virusofobi universali. Imediat după descindere, căpitanul era obligat să-şi creeze o zonă de siguranţă, arzând solul cu termit. Se socotea o mare crimă revenirea pe navă fără o prealabilă dezinfecţie şi încă o dezinfecţie foarte scrupuloasă. Pe cei imprudenţi îi pândeau monştri nevăzuţi, mai cumpliţi decât ciuma şi lepra. Aşa era nu mai departe decât cu zece ani în urmă…

Aşa ar fi putut să fie şi acum pe Leonida, planeta aceasta bine amenajată. Exista şi aici microfaună şi încă una foarte abundentă. Dar acum zece ani, micul doctor Mboga a găsit pe teribila Pandoră „bacteria vieţii”, iar profesorul Karpenko a descoperit pe Pământ bioblocada. O injecţie pe zi. Sau chiar una pe săptămână. „Ai auzit despre bioblocadă?” l-a întrebat atunci profesorul Tenin. Komov îşi şterse faţa asudată şi se descheie la vindiac.

La asfinţitul soarelui, când cerul albicios de la răsărit deveni liliachiu-închis, se aşezară să cineze.

Tabăra era gata. De-a curmezişul străzii stăteau trei corturi. Baloturile şi lăzile cu utilaje erau rânduite sub zidul uneia din clădiri. Cina o preparase Fokin, suspinând într-una. Erau cu toţii flămânzi şi de aceea nu-l mai aşteptară şi pe Liu. Din tabără îl vedeau stând pe acoperişul laboratorului său şi meşterind ceva la antene.

— Nu-i nimic, îi lăsăm şi lui, făgădui Tania.

— Las’ că vine el când i s-o face foame, observă Fokin, devorând o bucată de carne fiartă de viţel.

— N-ai pus bine elicopterul, Ghena, remarcă Tania. Ai barat vederea spre râu.

Se uitară cu toţii la elicopter. Râul nu se vedea, într-adevăr.

— Ai o vedere bună la râu de pe acoperiş, replică cu sânge rece Komov.

— Nu zău, interveni Fokin, care şedea cu spatele la râu,

nici n-ai la ce să te uiţi.

— Cum n-ai la ce? obiectă Komov cu acelaşi sânge rece. Dar carnea de viţel?

Zicând acestea, se culcă pe spate şi îşi pironi ochii la cer.

— Uite la ce mă gândesc eu, începu Fokin, ştergându-se pe mustăţi cu un şerveţel. Cum o să pătrundem noi în sicriele astea? întrebă arătând cu degetul clădirea cea mai apropiată. Săpăm pe dedesubt, sau tăiem peretele?

— Asta chiar că nu e o problemă, răspunse Komov alene. Ar fi interesant de ştiut cum intrau acolo stăpânii lor şi asta e într-adevăr o problemă. Tăiau oare şi ei pereţii?

Fokin se uită gânditor la Komov şi-l întrebă:

— La urma urmei ce ştii tu despre stăpânii ăştia? Poate că ei nici n-aveau nevoie să intre acolo.

— Aha! interveni Tania. Un principiu arhitectonic. Omul se aşeza în iarbă, ridica în jurul său pereţii, făcea tavanul şi… şi…

— Şi apoi se retrăgea, încheie Mboga.

— Poate sunt într-adevăr nişte morminte? presupuse Fokin, dând întrebării o nuanţă provocatoare.

O vreme rămaseră cu toţii pe gânduri, cântărind ipoteza.

— Tatiana, ce se aude cu analizele? întrebă Komov.

— Calcar, răspunse Tania. Carbonat de calciu. Cu multe corpuri străine desigur. De altminteri ştiţi cu ce seamănă toate astea? Cu nişte recifuri de corali. Am impresia că toată clădirea e făcută dintr-o singură bucată…

— Monolit de origine naturală.

— Aş, naturală! exclamă Fokin. A devenit lege ca de îndată ce se descoperă nişte urme noi unii tovarăşi să declare cum că ele ar fi o formaţie naturală…

— E o ipoteză naturală, îşi dădu cu părerea Komov.

— Las’ că montăm mâine intravizorul şi vedem cum stau lucrurile, făgădui Tania. Important este că acest calcar nu are nimic comun cu chilimbarinul din care e construit oraşul de pe Marte, ca şi oraşul de pe Vladislava.

— Ceea ce înseamnă că mai e cineva care hoinăreşte de pe o planetă pe alta, spuse Komov. Ar fi bine ca de data aceasta respectivii să ne fi lăsat ceva mai substanţial.

— O bibliotecă! suspină Fokin. Niscaiva maşini!

Se făcu tăcere. Mboga îşi scoase pipa scurtă şi şi-o umplu cu tutun. Şedea pe vine şi se uita gânditor pe deasupra corturilor la cerul luminos. Faţa lui mică, încununată de basmaua albă, exprima un calm şi o satisfacţie desăvârşită.

— Ce linişte e!

În clipa aceea, dinspre bază se auziră câteva bubuituri.

— O, drace! bombăni Fokin. Ce-i asta?

Mboga scoase un rotocol de fum şi rosti încet:

— Te înţeleg, Boris. N-am simţit nici eu, pentru întâia oară în viaţa mea, nicio bucurie ascultând cum lucrează maşinile noastre pe o planeta străină.

— Tocmai că parcă nu e chiar aşa de străină, spuse Tania.

Un gândac mare, negru, veni nu se ştie de unde, bâzâind de zor, făcu un cerc pe deasupra căutătorilor de urme şi dispăru.

Fokin începu să sforăie uşor, cu nasul vârât în îndoitura cotului. Tania se ridică şi intră în cort. Komov se ridică şi el, şi se întinse cu multă desfătare. Era atâta linişte şi atât de bine în jur, încât rămase de-a dreptul buimac când Mboga, aruncat parcă de un resort, sări în picioare şi rămase încremenit, cu faţa întoarsă spre râu. Komov se întoarse şi el într-acolo.

Dinspre râu venea încet către tabără o namilă neagră. Deşi mascată în parte de elicopter, se vedea cum se leagănă în mers. Soarele crepusculului îşi juca reflexele pe flancurile ei umede şi lucioase, umflate ca pântecul unui hipopotam. Namila se deplasa destul de repede, croindu-şi drum prin iarbă. Komov văzu îngrozit elicopterul clătinându-se şi lăsându-se încet într-o rână. Între zidul clădirii şi şasiul elicopterului apăru o frunte masivă, joasă, cu două protuberante uriaşe. Komov văzu doi ochi holbaţi

şi tâmpi, aţintiţi, aşa cum i se păru lui, asupră-i.

— Atenţie! urlă el.

Elicopterul se prăvăli pe-o parte, proptindu-şi elicele în iarbă. Monstrul venea spre tabără. Era înalt de cel puţin trei metri. Flancurile rotunjite se umflau regulat. Se auzea desluşit respiraţia lui uniformă şi puternică.

În spatele lui Komov, Mboga trase închizătorul carabinei. Atunci Komov îşi reveni din buimăceală şi se dădu îndărăt spre corturi. Pe lângă el, luându-i-o înainte, trecu foarte repede, de-a buşilea, Fokin. Monstrul era acum la vreo douăzeci de paşi.

— Aveţi timp să ridicaţi tabăra? întrebă repede Mboga.

— Nu, răspunse Komov.

— Atunci am să trag.

— Stai puţin. Komov făcu un pas înainte, ridică mâna şi strigă: Stai!

Pentru o clipă muntele de carne vie se opri, săltându-şi fruntea cucuiată şi deschizându-şi larg gura mare cât carlinga elicopterului, plină de iarbă.

— Ghena! strigă Tania. Înapoi, imediat!

Monstrul scoase un sunet şuierat, prelung şi porni înainte încă şi mai repede.

— Stai! strigă din nou Komov, dar de data aceasta fără convingere. Pare să fie ierbivor, zise şi se retrase spre corturi.

Întoarse capul şi-l văzuse pe Mboga cu carabina la umăr. Tania îşi astupase urechile. Lângă ea stătea cu un balot în spinare Fokin. Avea mustăţile zburlite.

— Ai de gând să tragi o dată, ori ba? ţipă Fokin cu vocea sugrumată. Să iau intravizorul, ori…

Mboga trase. Carabina lui semiautomată de vânătoare avea calibrul de 16,3 milimetri şi forţa de şoc a glonţului era, la o distanţă de zece metri, egală cu opt tone. Glonţul nimeri în mijlocul frunţii, între cele două portuberanţe. Monstrul se lăsă pe picioarele din spate. Lovitura următoare îl răsturnă. Bătu de câteva ori aerul cu picioarele scurte şi groase, gemând în iarbă. Pântecul lui

negru se umflă, apoi se strânse. Se făcu linişte. Mboga îşi lăsă în jos carabina.

— Hai să vedem, zise.

Monstrul avea dimensiunile unui elefant african adult, dar semăna mai mult cu un hipopotam gigantic.

— Are sângele roşu, observă Fokin. Dar asta ce mai e?

Monstrul zăcea pe-o coastă. De-a lungul pântecului se vedeau trei şiruri de excrescenţe moi, de mărimea unui pumn, din care se scurgea un lichid gros, lucios. Mboga trase cu zgomot aer pe nări, luă cu vârful degetului o picătură de lichid şi-l puse pe limbă.

— Pfui! făcu Fokin.

Pe feţele tuturor se aşternu aceeaşi expresie de repulsie.

— Miere, constată Mboga.

— Nu zău! se miră Komov şi după o clipă de ezitare întinse şi el degetul.

Tania şi Fokin îi urmăreau scârbiţi mişcările.

— Miere veritabilă! exclamă Komov. Miere de tei!

— Doctorul Dickson spunea că în iarba asta sunt multe zaharide, observă Mboga.

— E un monstru mielifer, îşi dădu cu părerea Fokin. Şi noi…

— „Noi!” exclamă Tania. Vai de capul nostru! Du-te mai bine şi vezi de intravizor.

— Şi acum ce facem? întrebă Komov. Aici e cald şi hoitul ăsta în apropierea taberei…

— Las’ că mă ocup eu de treaba asta, se oferi Mboga. Trageţi corturile cu vreo douăzeci de paşi mai departe, în lungul străzii. Fac măsurătorile de cuviinţă, văd care-i situaţia şi-l distrug.

— Cum? întrebă Tania.

— Cu dezintegratorul. Îl am la mine. Tu, Tania, pleacă, pentru că ceea ce am să fac eu acum nu e de loc plăcut.

Se auzi un tropăit şi de după corturi îşi făcu apariţia Liu, cu un coşcogea pistol automat în mână.

— Ce s-a întâmplat?! întrebă el, răsuflând anevoie.

— L-am ucis pe unul din hipopotamii dumitale, îl lămuri Fokin, dându-şi aere.

Liu îi cuprinse pe toţi cu o privire scurtă şi se linişti numaidecât.

— Un atac? întrebă.

— Nu chiar, răspunse Komov stânjenit. Cred că ieşise la plimbare, dar trebuia oprit.

Liu se uită la elicopterul răsturnat şi dădu din cap.

— Oare n-o fi comestibil? întrebă Fokin dintr-un cort.

Mboga rosti iar:

— Se pare că cineva a şi gustat din el.

Komov şi Liu se dădură mai aproape. Mboga pipăia cu degetele nişte cicatrice largi şi adânci de pe greabănul animalului.

— Treaba asta au făcut-o nişte dinţi foarte puternici şi ascuţiţi, constată Mboga. Cineva a tăiat din el bucăţi de file de câte două-trei kilograme.

— Oribil! exclamă Liu cu multă convingere.

Sus în văzduh răsună un ţipăt prelung, foarte ciudat. Toţi îşi ridicară capetele.

— Iată-le! strigă Liu.

Peste oraş se prăbuşeau vertiginos nişte păsări de un cenuşiu deschis, semănând cu vulturii. Venind una după alta de la o înălţime colosală, când ajunseră deasupra oamenilor îşi desfăcură aripile largi şi moi şi se avântară tot atât de vertiginos în sus, stârnind valuri de aer cald. Erau nişte păsări uriaşe, mai mari decât condorii de pe pământ şi chiar decât balaurii zburători de pe Pandora.

— Păsări răpitoare! rosti alarmat Liu şi duse mâna la pistol, dar Mboga îl opri, apucându-l cu putere de braţ.

— Era cât pe ce să trag, spuse Liu, răsuflând uşurat.

— Ştiu. Mboga îşi întări afirmaţia cu un semn din cap. Mi s-a părut însă…

— Da, interveni Komov, şi mie mi s-a părut…

După puţină chibzuială, Komov dădu dispoziţii ca toate corturile să fie deplasate cu vreo douăzeci de paşi şi

instalate pe acoperişul plat al uneia din clădiri. Nu erau greu de urcat pe acoperişurile clădirilor, pentru că acestea erau joase de numai doi metri. Tania şi Fokin ridicară pe acoperişul clădirii învecinate baloturile în care se aflau aparatele cele mai de preţ. Aşa cum s-a constatat, elicopterul n**-a** avut de suferit. Komov urcă în carlingă, ridică elicopterul în aer şi apoi coborî cu el pe acoperişul altei clădiri.

Mboga trebălui la leşul monstrului toată noaptea, lucrând la lumina reflectoarelor. În zori, de-a lungul străzii se auzi un şuierat pătrunzător, deasupra oraşului se înălţa un nor mare de aburi albi şi se aprinse pentru câteva clipe o lumină portocalie. Fokin, care nu mai văzuse niciodată cum funcţionează dezintegratorul organic, ieşi din cort, numai în chiloţi, dar nu-l văzu decât pe Mboga, care strângea la loc, tacticos, reflectoarele. În iarba înnegrită se vedea un morman uriaş de praf cenuşiu, foarte mărunt. Din monstru nu mai rămăsese decât capul lui pocit, perfect de bine preparat şi turnat într-o masă plastică transparentă. Capul monstrului era destinat Muzeului de cosmozoologie din Capetown.

Fokin îi spuse bună dimineaţa lui Mboga şi dădu să se întoarcă în cort, ca să-şi împlinească somnul, dar se întâlni cu Komov.

— Încotro? îl întrebă acesta.

— Să mă îmbrac, fireşte, răspunse cu toată demnitatea Fokin.

Era o dimineaţă senină, plină de prospeţime. Numai spre sud stăruiau pe cerul liliachiu pilcuri de nori zdrenţuiţi. Komov sări în iarbă şi se duse să prepare micul dejun. Voia să facă jumări, dar constată curând că nu mai găsea untul.

— Boris, unde-i untul?

Fokin stătea pe acoperiş într-o poziţie ciudată: făcea gimnastică după sistemul yogilor.

— Habar n-am, răspunse el mândru.

— Dar ai fost ieri de serviciu.

— Mda... Atunci untul e acolo unde era aseară.

— Dar unde era aseară? întrebă Komov, abia stăpânindu-şi furia.

Fokin îşi scoase nemulţumit capul de sub genunchiul drept.

— Eu de unde să ştiu? Vezi bine că după aceea toate lăzile au fost mutate.

Komov scrâşni din dinţi şi se apucă să cerceteze răbdător ladă cu ladă. Untul – nicăieri. Atunci se apropie de clădire şi-l trase pe Fokin de un picior.

— Unde-i untul?

Fokin dădu să deschidă gura, dar în clipa aceea apăru de după colţul clădirii Tatiana, în bluzon şi şort. Avea părul ud.

— Bună dimineaţa, băieţi!

— Bună dimineaţa, Tanecika! îi răspunse Fokin. N-ai văzut cumva lada cu unt?

— Unde mi-ai fost? o întrebă aspru Komov.

— Am făcut o baie.

— Rău ai făcut. Cine ţi-a dat voie?

Tania îşi desprinse de la şold cuţitul electric în teacă din material plastic şi-l aruncă pe o ladă.

— Ghenecika, acolo nu-i nici urmă de crocodil. E **o** apă superbă, cu fundul nisipos.

— N-ai văzut cumva untul?

— Nu l-am văzut. Aş vrea însă să ştiu cine a văzut bocancii mei.

— Eu i-am văzut, spuse Fokin. Sunt pe acoperişul de colo.

— Pe acoperişul de colo nu sunt.

Tustrei îşi întoarseră capetele şi se uitară pe acoperişul cu pricina. Bocancii lipseau, într-adevăr. Atunci Komov se uită la Mboga. Doctorul dormea dus în iarbă, la umbră, cu pumnul mic sub obraz.

— Ei, asta-i bună! exclamă Tania. Ce-i trebuie lui bocancii mei?

— Sau untul? adăugă Fokin.

— Poate-l stânjeneau, mormăi Komov. Las’ că încerc să prepar ceva fără unt…

— Şi fără bocanci…

— Bine, bine… Tu du-te şi vezi de intravizor. Şi tu, Tania. Vedeţi de-l montaţi cât mai repede.

La ora micului dejun se înfăţişă Liu. Mâna din urmă o maşină mare, neagră, cu şase picioare hemomecanice. Maşina lăsa în iarbă o urmă largă, ce se pierdea în direcţia bazei. Liu se căţără pe acoperiş şi se aşeză la masă, în vreme ce maşina rămase încremenită în mijlocul străzii.

— Ascultă, Liu, îl întrebă Komov, la dumneata la bază n-a dispărut nimic?

— Cum adică?

— Adică… Mă rog, să zicem că laşi ceva afară peste noapte, iar dimineaţa nu-l mai găseşti.

— Pare-se că nu. Liu ridică din umeri. Dispar câteodată unele mărunţişuri, tot felul de deşeuri… capete de cabluri, bucăţi de plastolit. Cred însă că toate astea le iau ciberii mei. Tovarăşii ăştia au mult spirit de economie şi ştiu să folosească totul.

— Ar putea ei oare să folosească şi bocancii mei? întrebă Tania.

— Nu ştiu, răspunse Liu râzând. Mă îndoiesc.

— Dar lada cu unt? întrebă Fokin.

De data aceasta Liu nu mai râse.

— V-a dispărut untul? întrebă.

— Şi o pereche de bocanci.

— Dar ciberii nu intră în oraş.

Între timp se căţără pe acoperiş, cu agilitatea unei şopârle, Mboga.

— Bună dimineaţa! îi salută el pe ceilalţi. Vă rog să-mi iertaţi întârzierea.

Tania îi turnă o ceaşcă de cafea. La atât se limita întotdeauna micul dejun al lui Mboga.

— Aşadar am fost jefuiţi, constată el zâmbind.

— Deci nu dumneata le-ai luat? întrebă Fokin.

— Nu, nu eu. Dar în timpul nopţii au trecut de două ori

pe deasupra oraşului păsările acelea din ajun.

— Iată unde sunt bocancii! exclamă Fokin. Am citit undeva…

— Dar lada cu unt? îl întrerupse nerăbdător Komov.

Nu-i răspunse nimeni. Mboga îşi bea gânditor cafeaua.

— În două luni mie nu mi-a dispărut nimic, rupse Liu tăcerea. E drept că ţin totul sub o cupolă… Şi apoi îi am şi pe ciberi, şi tot timpul la mine e fum şi zgomot.

Fokin se ridică:

— Hai, Tanecika, la lucru. Dă-i încolo de bocanci!

Cei doi plecară. Komov se apucă să strângă vesela.

— Chiar diseară, propuse Liu, am să pun ciberii să facă de gardă aici la voi.

— N-ar fi rău, spuse Mboga gânditor. Aş prefera însă mai întâi să încerc eu însumi, Ghena. Mă duc să mă culc, iar la noapte am să stau la pândă.

— Bine, doctore Mboga, încuviinţă Komov cam în silă.

— Atunci, dacă-mi dai voie, aş veni şi eu, se oferi Liu.

— Vino, se învoi Mboga. Dar fără ciberi, te rog.

De pe acoperişul vecin se auzi o explozie de indignare.

— Boris, Boris, te-am rugat doar să aşezi baloturile în ordinea de montare!

— Şi eu ce-am făcut? Le-am aşezat!

— Asta se cheamă ordine? Index „E-7”, „A-2”, „C-16… iarăşi „E”!…

— Tanecika!… Ai cuvântul meu… Tovarăşi! se tângui jignit Fokin. Cine a încurcat baloturile?

— Poftim! strigă Tania. Balotul „E-9” nici nu mai e!

— Nouă ne-a dispărut un cearşaf! se plânse Mboga.

— Ce? Căutaţi bine! strigă Komov şi sărind de pe acoperiş, se repezi în direcţia unde se aflau Fokin şi Tania.

Mboga îl petrecu cu privirea, apoi se uită spre sud, peste râu. Îl auzi pe Komov spunând de pe acoperişul vecin:

— De fapt ce-a dispărut?

— VCG-ul, îi răspunse Tania.

— Şi ce v-a apucat văicăreala? Montaţi altul.

— Pentru asta ne trebuie două zile.

— Şi atunci tu ce propui?

— Trebuie tăiat, interveni Fokin.

Pe acoperiş se lăsă tăcerea.

— Uite colo, tovarăşe Liu, spuse deodată Mboga. Doctorul se uita la râu cu mâna streaşină la ochi.

Liu se întoarse. Câmpia verde de peste râu se umpluse de nişte pete negre. Erau spinări de „hipopotami” şi erau foarte multe. Liu nici nu şi-ar fi putut închipui că pe celălalt mal sunt atâţia „hipopotami”. Petele negre se deplasau încet spre sud.

— Pleacă, constată Mboga. Trec dealul şi se îndepărtează de oraş.

Komov se decise să înnopteze sub cerul liber, îşi scoase aşternutul din cort şi se culcă pe acoperiş, punându-şi braţele sub cap.

Cerul era negru-albastru. La răsărit se ivea încet, de după orizont, discul mare, verzui-portocaliu al Palmirei, luna Leonidei, cu contururile difuze. Din câmpia de peste râu, cufundată în întuneric, se auzeau strigăte înfundate, prelungi; ţipau, probabil, păsările. Deasupra bazei se iscau fulgerări şi stăruiau zgomote slabe, în care se învălmăşeau scrâşnete şi pârâituri.

„Trebuie să facem un gard, îşi zise Komov. Împrejmuim oraşul cu sârmă şi dăm drumul la un curent nu prea puternic. De altminteri, dacă e vorba de păsări, gardul nu poate fi de niciun folos. Mai mult ca sigur că sunt păsări. Pentru o namilă ca asta e o nimica toată să şterpelească un balot. Cred că ar putea lua şi un om. Pe Pandora, un balaur înaripat a apucat un om în scafandru de supraprotecţie, ceea ce înseamnă o sută cincizeci de kilograme! Uite-aşa începe: mai întâi o pereche de bocanci, apoi un balot… Şi când te gândeşti că tot grupul n-are decât o singură carabină! De ce-o fi fost aşa de pornit contra armelor Leonid Andreevici? Desigur, ar fi trebuit să tragem atunci; cel puţin le-am fi speriat… De ce n-a tras doctorul? Pentru

că «i s-a părut»... Nici eu n-aş fi tras, pentru că şi mie «mi s-a părut»... Dar în definitiv ce mi s-a părut? Komov îşi frecă cu putere fruntea încreţită de atâta încordare. Nişte păsări uriaşe, foarte frumoase... Şi cum mai zburau!... Ce zbor discret, uşor şi corect!... De, chiar şi vânătorilor li se face uneori milă de sălbăticiuni, darmite mie, care nici măcar nu sunt vânător!”

Printre stelele care pâlpâiau pe cer trecu agale pe la zenit o mică pată albă, foarte luminoasă. Komov se ridică în coate, urmărind-o. Era „Floarea-Soarelui”, o astronavă de descindere cu rază de acţiune supermare, având un diametru de un kilometru şi jumătate. Acum se rotea în jurul Leonidei la o distanţă de doi megametri de la suprafaţa ei. Era destul să se lanseze un semnal de avarie, pentru ca de-acolo să vină cineva în ajutor. Dar era oare cazul s-o facă? Au dispărut o pereche de bocanci şi două baloturi, şi i s-a părut ceva şefului... Ce planetă bine amenajată!

Pata albă se întunecă şi dispăru. „Floarea-Soarelui” intrase în umbra Leonidei. Komov se culcă din nou, cu braţele sub cap. „Oare nu e cumva mult prea bine amenajată? îşi zise. Şesuri calde, pline de verdeaţă, un aer înmiresmat, un râuleţ idilic, fără crocodili... Poate că toate astea sunt doar un paravan în dosul căruia acţionează nişte forţe necunoscute? Sau totul e mult mai simplu? Tania şi-a pierdut bocancii undeva în iarbă; Fokin e, după cum se ştie, un gură-cască, şi baloturile dispărute ori fi stând undeva sub un morman de piese de la escavator... De-aia poate tot alerga el azi de la o stivă la alta, uitându-se pe furiş în dreapta şi-n stânga.”

Komov aţipi, pare-se, iar când se trezi, Palmira se ridicase sus de tot. Din cortul în care dormea Fokin răzbăteau sforăieli şi plescăituri. Pe acoperişul de-alături cineva vorbea în şoaptă.

— ...Când s-a rupt cablul, noi am zburat, iar Kostea a rămas jos. Fugea după noi şi striga să ne oprim. Pe urmă m-a numit pe mine căpitan şi mi-a ordonat să opresc. M-am

dirijat, desigur, spre turnul de relee. Ne-am agăţat de turn şi am stat suspendaţi toată noaptea. Toată noaptea ne-am ciorovăit, neputându-ne hotărî dacă trebuie ori ba să se ducă Kostea la profesor. Kostea putea să meargă, dar nu voia, iar noi voiam, dar nu puteam. Când s-a făcut ziuă, ne-au observat călătorii dintr-un aerobus şi ne-au scos de-acolo.

— Eu eram o fetiţă cuminte şi mă temeam întotdeauna de mecanisme. Chiar şi acum mi-e teamă de ciberi.

— Nu trebuie să te temi de ei, Taniuşa. Ciberii sunt buni.

— Nu-mi plac. Mă dezgustă când îi văd aşa vii şi totodată fără viaţă...

Komov se întoarse pe-o parte şi se uită la ei. Tania şi Liu şedeau pe acoperişul vecin, cu picioarele spânzurate. „Două vrăbiuţe! îşi zise. Mâine au să caşte toată ziua.”

— Tatiana, spuse el cu glas scăzut, ar fi timpul să te culci.

— Nu mi-e somn, răspunse Tania. Ne-am plimbat pe malul râului. (Aici Liu se foi stânjenit.) E foarte frumos! Noapte cu lună – şi peştii se zbenguie în apă.

— Ă-ă... Dar unde e doctorul Mboga? întrebă Liu.

— Doctorul Mboga lucrează, îi răspunse Komov.

— Ştii ceva, Guan-cen? se bucură Tania. Hai să-l căutăm pe doctorul Mboga!

„E pierdută”, îşi zise Komov şi se întoarse pe partea cealaltă. Cei doi de pe acoperiş continuară cu şuşotelile. Komov se ridică decis, îşi strânse aşternutul şi se întoarse în cort. Dar aici era mare zgomot, pentru că Fokin dormea dus... „Gură-cască ce eşti! se gândi Komov, cu ochii la Fokin, făcându-şi aşternutul. În loc să umbli după fete pe-o noapte ca asta, ţi-ai lăsat mustăţi şi îţi închipui că eşti stăpân pe situaţie!” Apoi se înfăşură în cearşaf şi adormi numaidecât.

O bubuitură asurzitoare îl făcu să sară în sus. În cort era întuneric. Numaidecât urmară alte două împuşcături.

— Asta ce mai e? ţipă prin întuneric Fokin. Cine e?

Se auzi apoi un ţipat scurt ca de iepure şi strigătul triumfător al lui Fokin:

— Aha-a! Veniţi aici!

Komov se încurcă în cearşaf şi nu putea cu niciun chip să se scoale. Auzi o izbitură înfundată. Fokin scoase o exclamaţie şi numaidecât ceva mic şi întunecat apăru pentru o clipă în deschizătura cortului, după care se făcu nevăzut. Komov se smuci înainte. Fokin se repezi după el. Se izbiră cu capetele unul de altul. Komov scrâşni din dinţi şi ţâşni afară. Acoperişul dimpotrivă era gol. Uitându-se mai bine, îl văzu pe Mboga alergând prin iarbă de-a lungul străzii care ducea la râu. În urma lui alergau, împiedicându-se mereu, Liu şi Tania. Komov mai observă ceva: departe, înaintea lui Mboga fugea cineva, croindu-şi drum prin iarbă. Acel cineva fugea mult mai repede decât Mboga. Doctorul se opri, îşi ridică într-o mână carabina cu ţeava în sus şi mai trase **o** dată. Urma mişcătoare din iarbă ţâşni într-o parte şi dispăru după colţul clădirii de la margine. O clipă mai târziu se înălţă de-acolo, dând uşor din aripile-i uriaşe, o pasăre, albă în lumina lunii.

— Trage! ţipă Fokin.

Arheologul venea fuga de-a lungul străzii şi se poticnea la fiecare pas. Mboga stătea nemişcat, cu ţeava carabinei lăsată în jos, urmărind pasărea cu capul dat pe spate. Pasărea se roti o dată lin pe deasupra oraşului. Înălţându-se tot mai sus, apoi o porni spre sud. În câteva clipe se făcu nevăzută. Atunci Komov văzu zburând jos de tot, pe deasupra bazei, alte păsări – trei, patru, cinci... Cinci păsări albe, uriaşe se înălţară în văzduh deasupra locului unde lucrau ciberii şi apoi dispărură din vedere.

Komov se dădu jos de pe acoperiş. Paralelipipedurile lipsite de viaţă ale clădirilor aşterneau în iarbă umbre negre. Iarba părea argintie. Komov auzi un trosnet sub picior şi se aplecă. Desluşi în iarbă un cartuş gol. Apoi trecu peste umbra diformă a elicopterului.

Se auziră voci. Mboga, Fokin, Liu şi Tania veneau agale spre el.

— L-am ţinut în mâinile mele! spuse surescitat Fokin. Dar m-a plesnit peste frunte şi mi-a scăpat. Dacă nu mă plesnea, nu-i dădeam drumul! E moale şi cald, ca un copil. Şi e gol…

— Şi noi eram cât pe ce să-l prindem, anunţă Tania. Dar s-a transformat în pasăre şi a zburat.

— Ei, asta-i bună! făcu Fokin. „S-a transformat în pasăre”.

— Exact, întări Liu. A cotit după colţ şi imediat s-a ridicat de-acolo o pasăre.

— Şi ce-i cu asta? nu se dădu Fokin bătut. A speriat o pasăre şi voi aţi rămas cu gura căscată.

— Coincidenţă, îşi dădu cu părere Mboga.

Komov se apropie de ei. Ceilalţi se opriră.

— De fapt, ce s-a întâmplat? întrebă Komov.

— L-am prins, spuse Fokin, dar el m-a plesnit peste frunte.

— Asta am auzit. Cum a început totul?

— Şedeam la pândă printre baloturi, interveni Mboga, şi la un moment dat am văzut ceva târându-se prin iarbă de-a lungul străzii. Voiam să-l prind şi i-am ieşit înainte, dar el m-a observat şi s-a întors din drum. Mi-am dat seama că nu pot să-l ajung şi am tras în aer. Îmi pare rău, Ghena, dar am impresia că i-am speriat.

Rămaseră un răstimp tăcuţi cu toţii. Apoi Fokin întrebă nedumerit:

— De fapt, de ce anume îţi pare rău, doctore Mboga?

Mboga zăbovi cu răspunsul. Toţi îl aşteptau să vorbească.

— Erau cel puţin doi, spuse el în cele din urmă. Pe unul l-am surprins eu, celălalt a fost la voi în cort. Dar când am trecut pe lângă elicopter… Uite ce e, încheie Mboga în chip neaşteptat, trebuie să mergem şi să vedem. Poate mă înşel.

Mboga porni spre tabără, dându-şi silinţa să nu facă zgomot. Ceilalţi schimbară o privire între ei şi se luară pe urmele lui. În faţa clădirii pe care stătea elicopterul,

Mboga se opri.

— Undeva, aici, spuse.

Fokin şi Tania pătrunseră imediat în umbra neagră de sub zid. Liu şi Komov se uitau de sus în jos la Mboga, cu un aer de aşteptare.

— Aici nu e nimic! anunţă Fokin înciudat.

— Atunci ce-am văzut eu? Ce-am văzut?… bombăni Mboga. Ce-am văzut oare?

Fokin ieşi de sub zid, foarte iritat. Pe faţa lui alunecă umbra elicelor maşinii de pe acoperiş.

— A! exclamă Mboga. Ce umbră ciudată! Zicând acestea, îşi aruncă carabina, îşi făcu vânt şi sări pe acoperiş. Poftiţi! zise de sus.

Pe acoperiş, în spatele elicopterului, stăteau rânduite frumos, ca în vitrina unui magazin, mai multe lucruri. Se aflau aici o ladă cu unt, un balot cu indexul „E-9”, o pereche de bocanci, un microelectromotor de buzunar într-un înveliş din material plastic, patru acumulatoare neutronice, un boţ de sticoplast răcit şi nişte ochelari de soare.

— Uite şi bocancii, făcu mirată Tania. Şi ochelarii. I-am scăpat ieri în râu…

— Da-a-a… constată Fokin, aruncând o privire circumspectă în jurul său.

Komov se învioră.

— Liu, spuse el zorit, trebuie să intru imediat în legătură cu „Floarea-Soarelui”. Fokin, Tania, fotografiaţi expoziţia asta! Mă întorc peste o jumătate de oră.

Apoi sări de pe acoperiş şi o luă la fugă pe stradă către bază. Liu îl urmă tăcut.

— Ce înseamnă asta?! se tângui Fokin.

Mboga se lăsă pe vine, îşi scoase pipa, şi-o aprinse şi zise:

— Avem de-a face cu nişte oameni, Boris. Şi animalele pot fura tot felul de lucruri, dar numai oamenii sunt în stare să aducă înapoi ceea ce-au furat.

Fokin făcu un pas înapoi şi se aşeză pe una din roţile

elicopterului.

Komov se întoarse singur. Era foarte surescitat. Cu o voce metalică, înaltă, ordonă să se ridice imediat tabăra. Fokin încercă să-i ceară lămuriri. Atunci Komov cită cu aceeaşi voce metalică:

— „Ordin de la căpitanul astronavei «Floarea-Soarelui». În decurs de trei ore se va ridica baza-laborator sinoptică şi tabăra arheologică, se vor demobiliza toate sistemele cibernetice, toţi oamenii, inclusiv fizicianul Liu, vor reveni la bordul «Florii-Soarelui».”

Uluit, Fokin se supuse deîndată şi se apucă de treabă cu o râvnă nemaipomenită.

În două ore elicopterul făcu opt curse, iar ciberii de transport bătătoriră o cărare largă prin iarba de la bază până la nava auxiliară. Din toată baza nu mai rămăseseră decât clădirile pustii. Toate cele trei sisteme de roboţi constructori au fost introduse în clădirea depozitului şi complet deprogramate.

La orele şase dimineaţa, după ora locală, când se iviră zorile verzi la răsărit, oamenii, istoviţi cu totul, se adunară în faţa navei. Fokin nu se mai putu stăpâni.

— Ei bine, începu el cu o şoaptă lugubră, şuierată, tu, Ghenadi, ne-ai dat ordine şi eu, unul, le-am executat cinstit. Dar, alege-s-ar praful din mine, aş vrea în sfârşit să ştiu de ce plecăm de aici? Cum! ţipă el în falset, repezindu-şi înainte braţul într-un gest magnific (la care tresăriră cu toţii, iar Mboga scăpă pipa din gură). Cum! Să căutăm vreme de trei veacuri Fraţii întru Raţiune şi să dăm bir cu fugiţii de îndată ce i-am găsit? Cele mai luminate minţi ale omenirii…

— Boris, Boris!… îl mustră Tania, clătinând din cap.

— Nu mai înţeleg nimic! se plânse Fokin cu glasul răguşit.

— Dumneata, Boris, îţi închipui că noi suntem capabili să reprezentăm cele mai luminate minţi ale omenirii? întrebă Mboga.

Komov bombăni supărat:

— Ce de-a stricăciuni am făcut noi aici! Am ars un câmp întreg, am călcat semănăturile, am deschis focul… Iar în regiunea bazei… Komov dădu din mână a pagubă.

— Dar cine putea să ştie! zise Liu cu un aer nevinovat.

— Da, rosti Mboga, – am făcut multe greşeli. Sper, însă, că ei ne-au înţeles. Sunt destul de civilizaţi ca să ne-nţeleagă.

— Ce fel de civilizaţie mai e şi asta? exclamă Fokin. Unde-s maşinile? Unde-s uneltele de muncă? Unde-s oraşele, în sfârşit?

— Da' încetează odată, Boris! îl opri Komov. „Maşini… oraşe!…" Deschide-ţi măcar acuma ochii! Ştim noi oare să zburăm ca păsările? Avem noi oare animale melifere, care pe deasupra mai dau şi carne din corpul viu? E mult oare de când a fost extirpat la noi ultimul ţânţar? Aici, maşini…

— Aceasta e o civilizaţie biologică, preciză Mboga.

— Cum? întrebă Fokin.

— O civilizaţie biologică. Nu e o civilizaţie a maşinilor, ci una biologică. Selecţie, genetică, dresaj… Cine ştie ce forţe or fi supus ei? Şi cine ar putea spune a cui civilizaţie e mai înaltă?

— Închipuie-ţi, Boris, se amestecă în vorbă Tania, bacterii dresate!

Fokin îşi răsucea furios mustaţa.

— Şi dacă plecăm de-aici, spuse Komov, e pentru că nimeni dintre noi nu are dreptul să-şi asume răspunderea primului contact.

„Ah, ce păcat că plecăm! îşi zise. Păcat! Eu, unul, n-aş vrea să plec. Aş vrea să-i caut şi să-i găsesc. Să stau de vorbă cu ei, să-i văd cum arată. O întreagă omenire! Nu nişte saurieni fără creier, nu te miri ce melci, ci o omenire! O întreagă lume, o întreagă istorie… Aţi avut şi voi războaie şi revoluţii? Ce aţi descoperit voi mai întâi – aburii sau electricitatea? Care este, după voi, rostul vieţii? Câte limbi se vorbesc pe Leonida? Putem găsi aici ceva de citit? Prima experienţă de istorie comparată a oamenilor.

Dar iată că trebuie să plecăm. Vai-vai, cum n-aş vrea să plec!… Pe Pământ există deja de cincizeci de ani Comisia pentru Contacte. De cincizeci de ani se studiază psihologia comparată a peştilor şi furnicilor şi se poartă discuţii aprinse asupra limbii în care trebuie să se rostească prima exclamaţie! Dar acum nu va mai putea lua nimeni în derâdere comisia. Cei de-acolo au să aibă mult de furcă. Care dintre ei a prevăzut existenţa unei civilizaţii biologice? Probabil a fost cineva. Câte n-or fi prevăzut cei de-acolo! Ferice de ei!”

— Ce spirit pătrunzător Gorbovski ăsta! spuse Mboga. El simţea evident ceva.

— Da, interveni Tania. Mă ia groaza când mă gândesc ce trăsnăi ar mai fi făcut Boris aici dacă aveam arme asupra noastră!

— De ce neapărat eu? obiectă indignat Fokin. Dar tu? Cine se ducea să se scalde cu cuţitul electric?

— Las’ că suntem buni cu toţii! conchise Liu cu un suspin.

Komov se uită la ceas.

— Decolăm peste douăzeci de minute. Rog să vă ocupaţi locurile.

Mboga zăbovi în cheson. Întoarse capul. Steaua albă EN-23 se ridicase deasupra câmpiilor verzi ale Leonidei. Mirosea a iarbă jilavă, a pământ reavăn şi a miere proaspătă. Deasupra dealurilor din depărtare încremeniseră nori albi, zdrenţuiţi.

— Da, spuse Mboga, e o planetă foarte bine amenajată. E oare natura în stare să creeze o astfel de planetă?

CAPITOLUL AL CINCILEA

CUM VEŢI FI

CUM VEŢI FI

Oceanul era ca oglinda. Lângă stâncile de la mal apa părea atât de liniştită, încât pămătufurile algelor de pe fund, de un verde închis, de obicei în continuă legănare, acum atârnau nemişcate.

Kondratiev vârî submarinul în golf, îl trase la mal şi spuse:

— Am sosit.

Pasagerii se puseră în mişcare.

— Unde mi-e aparatul de filmat? întrebă Jenia Slavin.

— Stau eu culcat pe el, răspunse Gorbovski cu o voce slabă. Mi-e foarte incomod. Se poate să ies?

Kondratiev ridică trapa şi toţi văzură cerul albastru. Gorbovski ieşi primul. Făcu câţiva paşi nesiguri pe pietrele de pe ţărm, apoi se opri şi scormoni cu vârful piciorului surcelele aduse de apa oceanului.

— Ce bine e aici! exclamă. Ce moale e! Se poate să mă culc?

— Se poate, îi îngădui Jenia.

Coborâse şi el pe mal şi îşi întindea mădularele cu multă plăcere. Gorbovski se culcă numaidecât. Kondratiev aruncă ancora.

— Eu, unul, spuse, nu te sfătuiesc să stai culcat pe surcele. Vezi că aici sunt o mulţime de purici de nisip.

Cu picioarele larg desfăcute, Jenia manipula de zor aparatul de filmat. Imortaliza pe peliculă momentul înapoierii comandantului grupului de submarine dintr-o operaţie de răspundere.

— Zâmbeşte, îi ordonă el cu asprime în glas.

Kondratiev se strâmbă.

— Ce-i asta? făcu supărat Jenia şi lăsă în jos aparatul.

— Nu prea sunt lămurit în privinţa puricilor, Serghei Ivanovici, vorbi Gorbovski. Sar, muşcă?

— Pot să şi muşte, răspunse Kondratiev. Ia mai lasă-mă-n pace, Evgheni! Stai să ne întoarcem la bază şi acolo poţi să mă filmezi cât ţi-o plăcea. Adună ceva surcele şi fă un foc.

Kondratiev intră în submarin şi ieşi de-acolo cu o găleată. Jenia se lăsă pe vine şi se apucă să scotocească în scârbă, cu două degete, prin surcele, alegându-le pe cele mai mari. Gorbovski îi urmărea cu vădit interes mişcările.

— Şi totuşi, Serghei Ivanovici, nu prea sunt lămurit cum vine treaba asta cu puricii.

— Puricii rod pielea, îl lămuri Kondratiev, clătinând găleata cu spirt tehnic.

— Da… făcu Gorbovski şi se întoarse pe spate. E îngrozitor!

Kondratiev umplu găleata cu apă dulce din rezerva submarinului şi sări pe ţărm. Fără a scoate **o** vorbă, apucă dibaci un braţ de surcele, aprinse un foc, atârnă găleata deasupra focului şi scoase din buzunarele lui fără fund o sfoară de undiţă, un cârlig şi o cutie cu momeală. Jenia se apropie de el cu un pumn de surcele.

— Ai grijă de foc, îi porunci Kondratiev. Eu mă duc să prind câţiva bibani. Mă întorc imediat.

Sărind de pe o piatră pe alta ajunse pe o stâncă mare, acoperită cu muşchi, care răsărea din apă la douăzeci de paşi de la ţărm. Odată ajuns, se foi ce se foi, apoi rămase nemişcat. Era o dimineaţă calmă. Soarele, ivindu-se de după orizont, se proţăpise orbitor drept în faţa micului golf. Jenia se aşeză turceşte lângă foc, aţâţându-l mereu cu surcele.

— Uluitoare fiinţă şi omul! zise deodată Gorbovski. Urmăreşte-i istoria din ultimele o sută de secole. La ce colosală dezvoltare a ajuns, să zicem, sectorul producţiei! Cât de mult s-a extins domeniul activităţii de cercetare! Cu fiecare an apar noi domenii, noi profesii. Nu de mult am

făcut cunoştinţă cu o tânără tovarăşă care-i învaţă pe copii să umble. E o mare specialistă. Mi-a spus că s-a emis deja o teorie foarte complexă în acest domeniu.

— Cum o cheamă? întrebă Jenia numaidecât, scoţându-şi la iveală dictofonul.

— O cheamă Elena Ivanovna. Numele de familie nu i-l cunosc. Altceva voiam însă să spun. Voiam să spun că ştiinţele şi metodele de producţie se dezvoltă încontinuu, pe câtă vreme distracţiile, metodele de odihnă rămân aceleaşi ca şi în Roma antică. Dacă mă satur să tot fiu astronaut, pot să mă fac biolog, constructor, agronom sau mai ştiu eu ce... Dar dacă, de pildă, mă satur să stau culcat, ce-mi rămâne să fac? Să văd un film, să citesc, să ascult muzică sau să mă uit la alţii cum aleargă ei pe stadioane. Şi asta-i tot! Aşa a fost întotdeauna – spectacole şi jocuri. Pe scurt, toate distracţiile noastre se reduc în ultimă instanţă la desfătarea câtorva organe de simţ. Nici măcar a tuturor, observă. Aşa, de pildă, nu s-a gândit încă nimeni cum ar putea să se distreze desfătându-şi organele mirosului şi ale pipăitului.

— Atâta mai lipsea, replică Jenia. Spectacole de masă, mirosuri de masă, pipăieli de masă...

Gorbovski râse discret.

— Întocmai, zise. Mirosuri de masă. Dar asta o să fie, Evgheni Markovici! Cândva o să fie neapărat!

— E şi firesc, Leonid Andreevici. Legile naturii sunt probabil aşa fel întocmite, încât omul tinde în ultimă instanţă nu atât la percepţii în sine, cât la prelucrarea acestor percepţii, el caută să-şi desfete nu atât organele elementare de simţire, cât principalul său organ de percepere – creierul.

Jenia mai culese câteva surcele şi le aruncă pe foc.

— Tata îmi spunea că pe vremea lui unii proroceau degenerarea omenirii în condiţiile abundenţei. Dacă maşinile au să facă totul şi n-o să mai fie nevoie de muncă pentru pâine şi unt, oamenii au să trândăvească, omenirea va fi copleşită de trântori. Dar vezi că e mult mai

interesant să munceşti, decât să te odihneşti. E de-a dreptul plictisitor să fii trântor.

— Am cunoscut şi eu un trântor, spuse serios Gorbovski. Dar nu-l iubeau fetele şi trântorul a dispărut datorită selecţiei naturale. Cred, totuşi, că istoria distracţiilor nu s-a sfârşit încă. Mă gândesc la distracţii în înţelesul străvechi al acestui cuvânt. Să ştii că au să fie neapărat nişte mirosuri de masă. Mi-o imaginez destul de bine…

— Stau laolaltă patruzeci de mii de oameni şi toţi ca unul trag cu nasul. Se execută simfonia „Trandafiri în sos de roşii”. Criticii, cu nişte nasuri mari, au să scrie: „În partea a treia, distonând cu mirosul gingaş a două petale de trandafir, răzbesc sonorităţile majore ale cepei proaspete…”

— „… În uriaşa sală puţini au fost aceia care şi-au putut stăpâni lacrimile…”

Când se întoarse Kondratiev cu o legătură de peşti, astronautul şi scriitorul gemeau satisfăcuţi în faţa tăciunilor.

— Ce-i cu voi? întrebă curios Kondratiev.

— Ne bucurăm de viaţă, Serioja, răspunse Jenia. Împodobeşte-ţi şi tu viaţa cu o glumă.

— Se poate. Uite acum eu am să curăţ peştele, iar tu ai să strângi măruntaiele şi ai să le îngropi sub bolovanul de colo. E locul unde le îngrop eu de obicei.

— Simfonia „Lespedea de mormânt”, spuse Gorbovski. Partea întâia – *allegro ma non troppo.*

Jenia amuţi, uitându-se cu faţa alungită la bolovanul cu pricina. Kondratiev luă un calcan, îl trânti pe o piatră netedă şi scoase cuţitul. Gorbovski îi urmărea admirativ fiecare mişcare. Cu o lovitură dată pieziş, Kondratiev desprinse capul calcanului, apoi îşi vârî dibaci mâna sub pielea peştelui şi în clipa următoare scoase pielea de pe el, aşa cum ar fi scos o mănuşă, după care îi aruncă lui Jenia pielea şi măruntaiele.

— Leonid Andreevici, adu-mi te rog, sarea! spuse.

Gorbovski se ridică fără a scoate o vorbă şi intră în submarin. Kondratiev despică repede calcanul şi se apucă de bibani. Grămada de măruntaie din faţa lui Jenia creştea necontenit.

— Unde-i sarea? strigă Gorbovski din deschizătura trapei.

— În lada cu alimente. La dreapta.

— Şi dacă o ia din loc? întrebă cu teamă în glas Gorbovski.

— Cine?

— Submarinul. Văd la dreapta tabloul de comandă.

— În dreapta tabloului e lada, preciză Kondratiev.

De afară se auzea cum se foieşte Gorbovski prin cabină.

— Am găsit! strigă el bucuros. O aduc toată? Sunt vreo cinci kilograme…

Kondratiev îşi săltă capul.

— Care cinci? Trebuie să fie un pachet mic.

După o scurtă pauză, Gorbovski anunţă:

— Da, aşa e. Uite că o aduc.

Ieşi din deschizătura trapei, ţinând în mâna întinsă pachetul cu sare. Avea mâinile pline de făină. După ce puse pachetul lângă Kondratiev, dădu să se culce din nou, suspinând: „O, entropia universală!…” dar comandantul îl opri:

— Şi acum, Leonid Andreevici, adu-mi, te rog, nişte foi de dafin.

— Pentru ce? întrebă, uluit de-a binelea, Gorbovski. Oare trei oameni în toată firea nu pot fără de foi de dafin?

— Nu, nu, răspunse Kondratiev. Ţi-am promis, Leonid Andreevici, că ai să te odihneşti bine azi şi să ştii că ai să te odihneşti. Hai, du-te şi adu-le…

Gorbovski se duse după foile de dafin, apoi după piper şi zarzavaturi, apoi după pâine. O dată cu pâinea aduse – în semn de protest – un balon greu de oxigen.

— L-am adus şi pe ăsta, aşa, ca să fie… zise cu venin în glas.

— Nu-i nevoie. Îţi mulţumesc. Du-l înapoi.

Gorbovski târî balonul înapoi, blestemând de mama focului.

Când se întoarse, nu mai încercă să se culce. Stătea lângă Kondratiev şi se uita la el cum pune la fiert ciorba de peşte. Corespondentul de la Centrul european de informaţii, negru la faţă, ducea cu ajutorul a două surcele măruntaiele peştilor la bolovanul care le slujea de mormânt.

Ciorba dăduse în clocot, răspândind o mireasmă ucigătoare, la care se adăuga un miros uşor de fum. Kondratiev luă o lingură, gustă şi rămase pe gânduri.

— Ei, cum e? întrebă Gorbovski.

— Mai trebuie un pic de sare. Şi puţin piper, te rog.

— Mda, se învoi Gorbovski şi înghiţi în sec.

— Da, repetă hotărât Kondratiev, sare şi piper.

Jenia sfârşi de cărat măruntaiele peştilor, trânti bolovanul peste ele şi se duse să se spele pe mâini. Apa era caldă şi străvezie. Printre alge se vedeau mişunând peştişori cenuşii-verzi. Jenia se aşeză pe un bolovan şi îşi pironi ochii în apă. Dincolo de golf, oceanul părea un zid strălucind în soare. Deasupra orizontului încremeniseră, piscurile, albastre ale insulei învecinate. Totul era albastru, strălucitor şi nemişcat. Doar pe deasupra stâncilor din golf pluteau în tăcere nişte păsări mari, negre-albe. Apa degaja un miros proaspăt, sărat.

— Superbă planetă Pământul! exclamă Jenia.

— Gata! anunţă Kondratiev. Poftiţi la ciorbă. Leonid Andreevici, adu, te rog, nişte farfurii.

— S-a făcut, răspunse Gorbovski. Aduc şi lingurile.

Se aşezară în jurul găleţii fumegânde şi Kondratiev turnă ciorba în farfurii. O vreme mâncară în tăcere. Apoi Gorbovski spuse:

— Îmi place grozav ciorba. Şi am atât de rar prilejul s-o mănânc!

— Mai avem o jumătate de găleată, îl linişti Kondratiev.

— Ah, Serghei Ivanovici, suspină Gorbovski, nu-i chip să mă satur ca să-mi ajungă pe doi ani!

— Da, pe Leonida n-ai să mănânci ciorbă de peşte, se învoi Kondratiev.

Gorbovski suspină din nou.

— Poate că nu. Deşi Leonida nu e Pandora, desigur, şi sunt totuşi speranţe să mănânc acolo ciorbă de peşte. Numai dacă ne va permite comisia să pescuim.

— De ce nu?

— În comisie sunt nişte oameni veninoşi şi cruzi. Sunt sigur că au să meargă până acolo încât au să-mi interzică să stau culcat. Au să-mi ceară ca toate acţiunile mele să corespundă cu interesele aborigenilor de pe această planetă. Dar de unde să ştiu eu ce interese au ei?

— Fantastic ce te mai văicăreşti şi dumneata, Leonid Andreevici, interveni Jenia. Eu, unul, socot că încadrarea dumitale în Comisia pentru Contacte e o greşeală cumplită. Închipuie-ți, Serghei, că Leonid Andreevici, cu tot buchetul său înmiresmat de lipsuri, reprezintă omenirea în faţa civilizaţiei unei alte lumi.

— Şi de ce nu? întrebă Kondratiev, dând întrebării sale un înţeles cât se poate de firesc. Eu, unul, îl stimez mult pe Leonid Andreevici.

— Şi eu îl stimez, i se alătură Gorbovski.

— Îl stimez şi eu, mărturisi Jenia, dar mi-e să nu facă o impresie proastă de la bun început printre cetăţenii Leonidei.

— S-a şi făcut o impresie proastă, observă Gorbovski. De altminteri şi din vina mea. Dar nu de asta e vorba. Să nu-ţi faci griji în privinţa mea, Evgheni Markovici. Pe planeta asta bine amenajată am să fiu foarte cuminte.

— Dar asta e prea puţin! Serghei, ai citit lista întrebărilor care se vor pune la prima întâlnire?

— Am citit-o.

— Mai lipseşte una.

Gorbovski se uită cu interes la Jenia.

— Care? întrebă Kondratiev.

— Prima întrebare: „Se poate să mă culc?”

Kondratiev pufni în râs, suflând supa din lingură.

Gorbovski îi aruncă lui Jenia o privire de reproş.

— Ah, Evgheni Markovici, se poate să faci astfel de glume? Voi râdeţi, dar pe mine mă ia groaza. Mi-e tare teamă să nu mă dau în petic şi să nu le dăunez cumva urmaşilor noştri.

— Da, nu e cazul să faci vreo prostie.

— Nu se poate! Nu se poate, Evgheni Markovici! Urmaşii cred în noi!

Kondratiev se opri din mâncat şi se uită la Gorbovski.

— Desigur, nu pot să garantez pentru toţi urmaşii, urmă calm Gorbovski, dar trebuie să spun că Piotr Petrovici, la ultima noastră întâlnire, s-a exprimat categoric în sensul că are toată încrederea în noi.

— Al cui urmaş e, mă rog, acest Piotr Petrovici? întrebă Kondratiev.

— Nu vă pot da alte amănunte. Ceea ce e limpede însă, e că e un urmaş direct al unuia pe nume Piotr. De altfel nici n-am prea vorbit despre asta cu dânsul. La urma urmei nu e chiar aşa de important, nu?

— Şi ce-aţi vorbit? se interesă Jenia.

Gorbovski puse farfuria goală alături, pe o piatră, şi îşi şterse gura cu batista.

— Ce-ar fi să spălăm mai întâi vasele? propuse Kondratiev.

— Nu, nu sunt de acord. Trebuie mai întâi să stăm puţin culcaţi. Nu-i aşa, Evgheni Markovici?

— Aşa e! exclamă Jenia, punând deoparte farfuria şi lăsându-se într-o rână. Spune, Leonid Andreevici.

Gorbovski începu să povestească.

— Zburam la bordul lui „Tariel” spre EN-6. Era o cursă uşoară şi neinteresantă. Îl duceam pe Percy Dickson şi transportam şaptezeci de tone de mâncare gustoasă pentru astronomii de-acolo. La un moment dat a făcut explozie preparatorul. Cine ştie de ce-o fi făcut explozie? Lucruri din astea se mai întâmplă chiar şi acum. Am rămas suspendaţi în spaţiu la doi parseci de cea mai apropiată bază. Aşa stând lucrurile, am început să ne pregătim

încetişor ca să trecem pe lumea cealaltă, deoarece fără preparatorul de plasmă nu mai e chip de făcut nimic. În situaţia în care ne aflam, ca şi în oricare altă situaţie, existau două alternative: să deschidem trapele imediat, sau să mâncăm mai întâi cele şaptezeci de tone de alimente astronomice şi pe urmă tot să deschidem trapele. Eu şi cu Walkenstein ne-am întrunit în salon, lângă Percy Dickson, chibzuind ce-i de făcut. Lui Percy Dickson îi era mai uşor decât nouă: avea capul spart şi nu ştia încă nimic. Foarte curând am ajuns la concluzia că n-avem de ce să ne grăbim. Era cea mai grandioasă sarcină pe care ne-am asumat-o vreodată, aceea de a da gata, doi inşi, şaptezeci de tone de alimente. Pe Dickson nu contam. În orice caz puteam s-o lungim treizeci de ani, iar apoi n-aveam decât să deschidem trapele. Sistemele de regenerare cu apă şi oxigen funcţionau ireproşabil. Ne deplasam cu o viteză de două sute cincizeci de mii de kilometri pe secundă şi aveam poate să vedem tot felul de lumi necunoscute, fără a mai pune la socoteală lumea cealaltă.

Aş vrea să vă imaginaţi limpede situaţia în care ne aflam: până la cea mai apropiată aşezare erau doi parseci, în jurul nostru – pustietate desăvârşită, la bord – doi oameni vii **şi** unul mai mult mort decât viu. Trei oameni, notaţi, trei şi niciunul mai mult. V-o spun în calitate de comandant. Când deodată se deschide uşa şi în salon intră un al patrulea. La început nici măcar nu ne-am mirat. Walkenstein l-a întrebat cât se poate de prietenos: „Ce doreşti dumneata?” Apoi brusc am înţeles cum stau lucrurile şi am sărit în sus, holbându-ne la noul venit. El se holba la noi. Trebuie să vă spun că era un om ca toţi oamenii. De statură mijlocie, slăbănog, cu o faţă plăcută, fără abundenţa aceea de păr pe care o are, de pildă, Dickson al nostru. Numai ochii îi avea deosebiţi, nişte ochi veseli şi buni, ca la un medic de copii. Era îmbrăcat ca un astronaut în cursă, atât că vindiacul îl avea încheiat pe stânga, aşa cum se încheie femeile şi, după cum se spune, diavolul. Lucrul acesta m-a mirat, nu ştiu de ce, cel mai mult. În

timp ce ne holbam aşa, am clipit o dată din ochi şi ce văd? Vindiacul era încheiat corect. Am rămas perplex.

„Bună ziua, zice necunoscutul. Mă numesc Piotr Petrovici. Pe dumneavoastră ştiu cum vă cheamă, aşa că să nu ne mai pierdem vremea cu prezentările. Să vedem ce-i cu doctorul Percy Dickson.” Zicând acestea, l-a dat, de loc ceremonios, la o parte pe Walkenstein şi s-a aşezat lângă Dickson. „Iartă-mă, zic eu, dumneata eşti medic?” „Da, zice, aşa, puţin.” Şi se apucă să scoată bandajul de la capul lui Dickson. Aşa, parcă în joacă, cum desface un copil ambalajul unei bomboane. Pe mine, unul, m-au trecut toţi fiorii. M-am uitat la Walkenstein. Mark stătea alb ca varul şi tot căsca şi închidea gura. Între timp Piotr Petrovici a scos bandajul şi a dezgolit rana. Trebuie să spun că era o rană îngrozitoare, dar Piotr Petrovici nu s-a pierdut cu firea. Şi-a desfăcut degetele şi s-a apucat să-i maseze lui Dickson cutia craniană. Închipuiţi-vă, rana s-a închis! Sub ochii noştri. N-a mai rămas nici urmă de rană. Dickson s-a întors pe dreapta şi s-a pornit pe o sforăială de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic.

„Aşa, zice Piotr Petrovici, acum să-l lăsăm să doarmă. În vremea asta noi o să mergem să vedem ce se petrece în compartimentul maşinilor.” Şi ne-a dus în compartimentul maşinilor. Noi – după el, ca nişte oiţe, atât că, spre deosebire de oiţe, nici măcar nu behăiam. Pur şi simplu nu ştiam ce să spunem. Nu eram pregătiţi pentru o astfel de întâlnire. Piotr Petrovici a deschis trapa reactorului şi **a** intrat direct în camera de preparare. Walkenstein, perplex, a ţipat o dată: „Fi atent! Radiaţie! Radiaţie mortală!” Piotr Petrovici s-a uitat gânditor la noi, după care a spus: „Ah, da, într-adevăr. Leonid Andreevici şi Mark Efremovici, dumneavoastră duceţi-vă în cabina de comandă. Mă întorc şi eu numaidecât”. Apoi **a** închis trapa după el. Eu şi cu Mark ne-am dus în cabina de comandă şi am început să ne ciupim unul pe altul. Ne ciupeam în tăcere, cu multă înverşunare, dar tot nu ne-am trezit, nici eu, nici el. După vreo două minute s-au aprins toate indicatoarele şi tabloul

de comandă al preparatorului arăta poziţia întâi de funcţionare. Atunci Mark a contenit cu ciupiturile şi mi-a zis: „Leonid Andreevici, îţi mai aduci aminte cum trebuie să-l cruceşti pe necuratul?” Abia a zis asta, că a şi apărut Piotr Petrovici. „Ah, zice, ce mai astronavă aveţi, Leonid Andreevici! Ce mai sicriu! Mă închin în faţa cutezanţei voastre, tovarăşi.” Pe urmă ne-a poftit să stăm jos şi să-i punem întrebări.

Mă gândeam intens ce întrebare mai deşteaptă să-i pun, dar Mark, om practic, l-a şi întrebat: „Unde ne aflăm acum?” Piotr Petrovici a zâmbit trist şi în aceeaşi clipă pereţii cabinei au devenit transparenţi. „Iată, zice Piotr Petrovici, arătând cu degetul, acolo e Pământul nostru. Patru parseci şi jumătate. Iar acolo se află EN-6, cum îi ziceţi voi. Schimbaţi direcţia cu şase zecimi de secundă şi mergeţi direct pe deritrinizare. Ori poate să vă duc de-a dreptul pe EN-6?” Mark, ambiţios cum e el, i-a răspuns: „Mulţumim, nu te deranja, ne descurcăm şi singuri…” A luat, ca să zic aşa, taurul de coarne şi s-a apucat să orienteze nava. În vremea asta eu mă tot gândeam ce întrebare să-i pun şi tot mereu mă sâcâiau nişte întrebări despre „starea timpului din sferele de deasupra stelelor”. Piotr Petrovici a râs şi a spus: „Lăsaţi, acum sunteţi mult prea emoţionaţi ca să puneţi întrebări. De altminteri e timpul să plec. Sunt aşteptat în sferele acelea de deasupra stelelor. Mai bine să vă explic totul pe scurt. Eu, zice, sunt un urmaş îndepărtat de-al vostru. Nouă, urmaşilor, ne place câteodată tare mult să vă vizităm pe voi, strămoşii. Să vedem cum vă merg treburile şi să vă spunem cum veţi fi. Pe strămoşi îi interesează întotdeauna să ştie cum vor fi ei, iar pe urmaşi îi interesează să ştie cum au devenit aşa cum sunt. Ce e drept, ca să fiu sincer, la noi excursiile de felul acesta nu sunt prea agreate. Cu voi, strămoşii, trebuie să fii cu ochii în patru. S-ar putea s-o facem boacănă şi să răsturnăm toată istoria cu fundul în sus. Uneori e tare greu să te abţii de a nu interveni în treburile voastre. Aşa cum am intervenit eu azi, de pildă, se mai

poate. Sau să vedeţi ce-a făcut un prieten de-al *meu.* A nimerit în focul bătăliei de la Kursk şi s-a apucat să respingă un atac de tancuri. A murit, dar mai întâi a făcut atâtea boroboaţe, că te ia groaza. E drept că n-a respins singur atacul, aşa că lucrurile au trecut neobservate. Alt tovarăş de-al meu era pornit să nimicească oştile lui Ginghis-han. Abia l-au reţinut ai noştri. Cam asta-i tot. Acum plec. Cu siguranţă că ai mei sunt alarmaţi văzând că lipsesc atâta”.

Am ţipat atunci: „Stai puţin, o întrebare! Aşadar voi puteţi deja să faceţi totul?” S-a uitat la mine indulgent şi a spus: „Da de unde, Leonid Andreevici! Putem, desigur, să facem câte ceva, dar în general mai avem încă de lucru pentru milioane de secole. De curând, zice, ne-am căznit să stingem o prăpădită de galaxie şi n-am putut. Suntem încă slabi. Voi, tovarăşi, zice, mergeţi pe drumul cel bun. Ne plăceţi şi credem în voi. Ţineţi minte: dacă veţi fi aşa cum vreţi să fiţi, vom fi şi noi aşa cum suntem, şi cum o să deveniţi şi voi”. Apoi ne-a făcut un semn cu mâna şi a plecat, ieşind de-a dreptul prin perete. Ei, ce ziceţi, frumoasă întâmplare, nu?

Gorbovski se ridică în coate şi-i cuprinse cu privirea pe ascultătorii săi. Kondratiev dormea, încălzit de razele soarelui. Jenia şedea culcat pe spate, uitându-se gânditor la cerul albastru.

— Da, interesantă povestioară, zise el, rostind rar cuvintele. „Pentru viitor ne ridicăm din somn. Pentru viitor înnoim acoperămintele. Pentru viitor ne avântăm cu gândul înainte. Pentru viitor ne adunăm puterile… Vom auzi paşii stihiei focului, dar vom fi deja gata să dirijăm valurile flăcărilor.”

Gorbovski îl lăsă să sfârşească, apoi adăugă:

— Asta nu e o povestioară, Evgheni Markovici. E o întâmplare adevărată. Nu crezi?

— Nu.

— Întreabă-l pe Walkenstein. Sau uită-te la Dickson. Are vreo cicatrice pe cap? N-are nicio cicatrice. Cred că e

cât se poate de convingător.

Apoi, după un răstimp de tăcere:

— Cum crezi c-am fi putut ajunge la destinaţie dacă a făcut explozie preparatorul de plasmă?

— Dragă Leonid Andreevici, replică Jenia, aş vrea şi eu să mă întâlnesc cu urmaşii noştri. Când te gândeşti ce drum lung a străbătut omul şi ce mult i-a mai rămas încă de mers! Ştii, Leonid Andreevici, pe mine m-a încântat întotdeauna ideea leninistă a dezvoltării societăţii în spirală. De la comunismul primitiv, comunismul celor săraci, al celor săraci cu trupul şi cu duhul, trecând prin foame, sânge şi războaie, prin nedreptăţi cumplite, până la comunismul nemăsuratelor bogăţii materiale şi spirituale… Omul a început cu comunismul şi s-a întors la comunism, iar cu această întoarcere începe o nouă ramură a spiralei, o ramură care te face să ameţeşti când te gândeşti la ea. Cu totul altă ramură, deosebită de cea pe care am străbătut-o. Pe această nouă ramură ne mână cu totul altă contradicţie: cea dintre infinitul tainelor naturii şi limita posibilităţilor noastre în orice moment. Iar aceasta ne făgăduieşte milioane de secole de viaţă extrem de interesantă de-acum înainte.

Gorbovski rămase tăcut. Kondratiev deschise deodată ochii, se întinse, căscând dulce, şi se aşeză.

— Halal filosofi! zise. Urmaşii lui Aristotel! Hai mai bine să spălăm vasele, să facem o baie şi să dăm o raită pe la Grota de Aur. Băieţi, o să vedeţi ceva ce n-aţi mai văzut.